

VON DER DONAU AN DEN CHAO PHRAYA

150 Jahre freundschaftliche Verbindungen
zwischen Österreich und Thailand

จากเจ้าพระยาสู่ดานูบ

๑๕๐ ปี สัมพันธไมตรีไทย - ออสเตรีย

OF FRIENDSHIP
BETWEEN THAILAND
AND AUSTRIA

เรือรบหลวง “โดเนา” ค.ศ. 1869 เรือรบหลวงลำแรกของออสเตรียที่เข้ามาในน่านน้ำไทย

(ภาพจากการสะสมภาพถ่ายของอาร์ชดยุกเลโอโพลท์ แฟร์ดีนันท์แห่งเอสเทอโรซ์-ทอสคานา (ค.ศ. 1862-1935),
ภาพจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย)

Die „S.M.S. Donau“ – 1869 das erste Schiff der k.u.k. Kriegsmarine in thailändischen Gewässern.

Aus der Fotosammlung des vormaligen Erzherzogs Leopold Ferdinand von Österreich-Toskana (1862–1935).

© Österreichisches Staatsarchiv

จากเจ้าพระยาสู่ดานูบ
150 ปี สัมพันธไมตรีไทย - ออสเตรีย

Von der Donau an den Chao Phraya
150 Jahre freundschaftliche Verbindungen
zwischen Österreich und Thailand

กระทรวงการต่างประเทศ
ราชอาณาจักรไทย

กระทรวงกิจการยุโรป การบูรณาการ
และการต่างประเทศ สาธารณรัฐออสเตรีย

Ministerium für auswärtige Angelegenheiten,
Königreich Thailand

Bundesministerium für Europa,
Integration und Äußeres, Republik Österreich

สารบัญ

Inhalt

คำนำเสนอ Geleitwort zum Buch	J
สารรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ราชอาณาจักรไทย Geleitwort des Außenministers des Königreichs Thailand	T
สารรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกิจการยุโรป การบูรณาการ และการต่างประเทศ สาธารณรัฐออสเตรีย Geleitwort des Bundesministers für Europa, Integration und Äußeres der Republik Österreich	W
สารเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐออสเตรียประจำราชอาณาจักรไทย Geleitwort der österreichischen Botschafterin im Königreich Thailand	AA
สารเอกอัครราชทูตราชอาณาจักรไทยประจำสาธารณรัฐออสเตรีย Geleitwort der thailändischen Botschafterin in der Republik Österreich	AF
สารจากเพื่อนภาคีไทย-ออสเตรีย Gelebte Zusammenarbeit vor Ort	AI
บทที่ 1 ออสเตรีย-ฮังการีและสยาม: พัฒนาการแห่งมิตรภาพ Kap. 1 Österreich-Ungarn und Siam: das Wachsen einer Freundschaft	42
แรกเริ่มความสัมพันธ์: หนังสือสัญญาทางไมตรี การค้า และการเดินเรือ ค.ศ. 1869 Die Anfänge der Beziehungen: Freundschafts-, Handels- und Schifffahrtsvertrag 1869 <i>อรสา ไทยานันท์ / Orasa Thaiyanan</i>	44

เครื่องราชอิสริยาภรณ์และของกำนัลในฐานะเครื่องรักษาสัมพันธไมตรี Orden und Geschenke erhalten die Freundschaft <i>เอียร์มการ์ท ฟังเจอร์ล / Irmgard Pangerl</i>	52
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ทางการทูตใน คริสต์ศตวรรษที่ 19 และการตัดความสัมพันธ์ทางการทูตใน ค.ศ. 1917 Beweggründe für den schrittweisen Ausbau der diplomatischen Beziehungen im Laufe des 19. Jahrhunderts sowie für deren Abbruch im Jahr 1917 <i>มิชาเอล เกอเบิล / Michael Göbl</i>	64
บทที่ 2 การแลกเปลี่ยนการเยือนระดับพระราชวงศ์ระหว่าง ค.ศ. 1888-1902	70
Kap. 2 Besuchsdiplomatie auf höchster Ebene zwischen 1888 und 1902	
อาร์ชดยุกเลโอโพลท์ แฟร์ดีนันท์เสด็จเยือนสยาม Erzherzog Leopold Ferdinand in Siam <i>เอียร์มการ์ท ฟังเจอร์ล / Irmgard Pangerl</i>	72
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินเยือน ออสเตรีย-ฮังการี König Chulalongkorn in Österreich-Ungarn <i>เอียร์มการ์ท ฟังเจอร์ล / Irmgard Pangerl</i>	76
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินเยือนออสเตรีย-ฮังการี Kronprinz Maha Vajiravudh von Siam in Österreich-Ungarn <i>เอียร์มการ์ท ฟังเจอร์ล / Irmgard Pangerl</i>	90
บทที่ 3 การเจริญสัมพันธไมตรีครั้งใหม่ระหว่างไทยกับออสเตรียหลัง สงครามโลกครั้งที่สอง	94
Kap. 3 Die Wiederaufnahme und Festigung der freundschaftlichen Beziehungen zwischen Thailand und Österreich nach dem Zweiten Weltkrieg	
ก้าวสำคัญแห่งการริเริ่ม Wichtige Schritte der Annäherung <i>มิชาเอล เกอเบิล / Michael Göbl</i>	96
การเสด็จพระราชดำเนินเยือนออสเตรียของพระบาทสมเด็จพระปรมินทร- มหาภูมิพลอดุลยเดช และ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใน ค.ศ. 1964	102

Besuch des Königspaares in Österreich 1964

มิชาเอล เกอเบิล / Michael Göbl

บทที่ 4 ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ในภาคธุรกิจ 112

Kap. 4 Wirtschaftliche Zusammenarbeit und Handelsbeziehungen

วิถีเศรษฐกิจและการค้า: ก่อเกิดรากฐานความสัมพันธ์ไทย-ออสเตรีย 114

Von den Ursprüngen der thailändisch-österreichischen
Beziehung hinsichtlich Wirtschaft und Handel

สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียนนา /

Königliche Thailändische Botschaft in Wien

สารจากเพื่อนภาคีไทย-ออสเตรีย: เศรษฐกิจและธุรกิจ 128

Gelebte Zusammenarbeit vor Ort: Wirtschaft und Handel

บทที่ 5 ความสัมพันธ์ทางการศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 140

Kap. 5 Zusammenarbeit in Bildung, Wissenschaft und Technologie

การศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี: รากฐานอันสำคัญและ
ยั่งยืนของมิตรภาพไทย-ออสเตรีย 142

Bildung, Wissenschaft und Technologie: ein lebendiges und
hochwertiges Fundament thailändisch-österreichischer
Freundschaft

แบร์นท มืชาเอล โรเดอ / Bernd Michael Rode

สารจากเพื่อนภาคีไทย-ออสเตรีย: 156

การศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

Gelebte Zusammenarbeit vor Ort:

Bildung, Wissenschaft und Technologie

บทที่ 6 โครงการศิลปะร่วมสมัย: จากความเปิดกว้างทางศิลปะและวิชาการ 164

ส่วนบุคคลสู่การทูตวัฒนธรรม

Kap. 6 Zeitgenössische Projekt- und angewandte Kunst:

**Kulturdiplomatie als Ergebnis individueller künstlerischer
und wissenschaftlicher Offenheit**

ศิลปะและมิตรภาพไทย-ออสเตรีย: เสียงสะท้อนจากศิลปะ 166

Thai-Austrian Art and Friendship: Kunst in Resonanz

แกร์ทรูเดอ โมเซอร์-วาคเนอร์ / Gertrude Moser-Wagner

สถาบันการอนุรักษ์และการซ่อมแซมศิลปวัตถุ มหาวิทยาลัย ประยุกต์ศิลป์แห่งกรุงเวียนนา กับ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร: ความร่วมมือใหม่ระหว่างประเทศในด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม Das Institut für Konservierung und Restaurierung, Universität für angewandte Kunst Wien und die Silpakorn University in Bangkok: neue, grenzüberschreitende Kooperationsmöglichkeiten auf dem Gebiet der Kulturguterhaltung <i>กราบิเอลา คริสท์ / Gabriela Krist</i>	180
บทที่ 7 ดนตรี: ประสานเสียงเรียงร้อยสายสัมพันธ์	190
Kap. 7 Musik: ein starkes Band zwischen Österreich und Thailand	
คีตราชาและบทเพลงพระราชนิพนธ์ ณ กรุงเวียนนา Orchester-Musik und königliche Kompositionen in Wien <i>ชญพงศ์ ทองสว่าง / Chanyapong Thongsawang</i>	192
ความสัมพันธ์ด้านคีตศิลป์ระหว่างไทยและออสเตรีย: พระวิริยอุตสาหะและพระอัจฉริยภาพของพระมหากษัตริย์ไทย Thailändisch-österreichische Musikdiplomatie – eine königliche Errungenschaft <i>อุลริเคอ ซิช และ ก็อทฟรีท ชอลซ์ / Ulrike Sych und Gottfried Scholz</i>	202
การศึกษาด้านดนตรีของออสเตรียและข้อคิดสำหรับไทย Musikunterricht und Musikwissenschaft Österreichs als Vorbild für Thailand <i>สุกรี เจริญสุข / Sugree Charoensook</i>	208
เสียงสะท้อน: กวีนิพนธ์ว่าด้วยมิตรภาพไทย-ออสเตรีย Nachklang: Literarische Gedanken zu Freundschaft	214
ภาคผนวก Anhang	218
ประวัติผู้เขียน Biografien der Autorinnen und Autoren	218
ประวัติผู้เขียนกวีนิพนธ์ Biografien der Dichterinnen und Dichter	230
คณะผู้จัดทำและข้อมูลทางบรรณานุกรม Impressum	232

คำนำเสนอ

Geleitwort zum Buch

กระทรวงการต่างประเทศไทยและออสเตรียต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ประเทศทั้งสองมีได้เพียงมีความสัมพันธ์ทวิภาคีระหว่างกันมาอย่างยาวนานเท่านั้น แต่ยังมีมิตรภาพที่แน่นแฟ้นต่อกันอันประกอบขึ้นจากการยอมรับนับถือ ความร่วมมือ และการสนับสนุนซึ่งกันและกันในหลากหลายมิติ ในโอกาสที่สัมพันธ์มิตรระหว่างไทยและออสเตรียดำเนินมาครบ 150 ปี เราได้เริ่มดำเนินการจัดทำหนังสือนี้ร่วมกันตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2017 โดยติดต่อกับบุคคลหลากหลายทั้งในและต่างประเทศ จนก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีตามมา เราทำงานร่วมกันโดยไปสืบหาจนถึงที่ และได้ไปขอพบผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการ เพื่อขอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์

หนังสือลักษณะนี้จำเป็นต้องมีภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ เรามีความยินดีที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย และ ดร. อรสา ไทยานันท์ ผู้เชี่ยวชาญทางประวัติศาสตร์ชาวไทย ที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทยกับออสเตรีย ได้ให้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์อย่างละเอียดในส่วนแรกของหนังสือ (บทที่ 1-3) บทความของ ดร. อรสา ไทยานันท์ ให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานฉลองความสัมพันธ์ครบ 150 ปีครั้งนี้ กล่าวคือ ประวัตินี้ของหนังสือสัญญาทางไมตรี การค้า และการเดินเรือ ค.ศ. 1869 ซึ่งเป็นสนธิสัญญาฉบับแรกที่ออสเตรีย-ฮังการีทำกับอาณาจักรในเอเชียตะวันออก โดยในขั้นแรกสุด ทั้งสองฝ่ายมีความสนใจอย่างชัดเจนที่จะค้าขายระหว่างกัน แต่การเดินทางของบารอน อันโทนแห่งเพ็ทซ์ ด้วยเรือรบหลวง “โดเนา” นั้น ได้ก่อให้เกิดความสนใจใหม่ ๆ เกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมในสยามด้วย ในสมัยนั้น การเดินทางด้วยเรือจากเมืองทริเอสท์มายังกรุงเทพฯ ต้องใช้เวลาถึง 6 เดือน ดร. มิชาเอล เกอเบิล จากหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรียได้ให้ความเห็นไว้ว่า การเดินทางของออสเตรียดังกล่าว มิได้มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการเมืองหรือต้องการแผ่ขยายอิทธิพลและล่าอาณานิคมแต่อย่างใด

หอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรียและผู้เขียนบทความทั้ง 2 ท่าน คือ ดร. มิชาเอล เกอเบิล และ เอียมการ์ท พังเจอร์ล ยังได้ให้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์เพิ่มเติมเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่าง ค.ศ. 1888-1902 รวมถึงการฟื้นฟูความสัมพันธ์ทางการทูตอีกครั้งหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ตั้งแต่ ค.ศ. 1954 สมาชิกของราชวงศ์ออสเตรียพระองค์เดียวที่เคยเสด็จเยือนสยาม ได้แก่ อาร์ชดยุกเลโอโพลท์ แฟร์ดีนันท์ แห่งราชวงศ์ฮับส์บูร์กสายทส์คานี ซึ่งเสด็จมาในฐานะนักเรียนนายเรือที่มาฝึกการเดินทางเรือในต่างประเทศและไม่ได้แจ้งเป็นทางการ

แต่ทรงถือโอกาสมาแวะที่สยาม ต่อมา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแห่งสยามได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนออสเตรีย-ฮังการีเมื่อคราวเสด็จประพาสยุโรปครั้งแรกใน ค.ศ. 1867 ครั้งนั้น พระองค์ทรงได้รับน้อมเกล้าฯ ถวายม้าพันธุ์ลิปิทานเป็นของขวัญพระขวัญ เนื่องจากพระองค์สนพระราชหฤทัยมาก นอกจากกรุงเวียนนาแล้ว พระองค์ยังได้เสด็จพระราชดำเนินเมืองบาท อิเชิล อีกด้วย หนังสือพิมพ์ออสเตรียหลายฉบับนำเสนอข่าวเกี่ยวกับพระองค์อย่างละเอียดและรู้สึกประทับใจที่พระองค์สนพระราชหฤทัยในวัฒนธรรมออสเตรียเป็นอันมาก

ใน ค.ศ. 1964 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร) และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง) ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนออสเตรีย ซึ่งเรียกกันว่าเป็น “การเยือนแห่งปี” ครั้งนั้น พระปรีชาสามารถในด้านดนตรีของทั้งสองพระองค์ทำให้ชาวออสเตรียประหลาดใจและตื่นตื้นเป็นอย่างมาก ชาวเวียนนาที่ได้ฟังเพลงพระราชนิพนธ์ซึ่งทรงบรรเลงในงานของสมาคมดนตรีต่างรู้สึกชื่นชมยินดี ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อพระองค์ทรงดนตรีแจ๊สร่วมกับนักดนตรีชาวออสเตรียที่มีชื่อเสียง ณ สถานเอกอัครราชทูตไทย พระปรีชาสามารถก็ยังเป็นที่เลื่องลือไปทั่วออสเตรีย แม้ในบทประวัติศาสตร์ของหนังสือจะกล่าวถึงเรื่องนี้เพียงเล็กน้อย แต่ในบทที่ 7 ดร. ชัยพงษ์ ทองสว่าง จากสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา จะได้อธิบายถึงพระปรีชาสามารถของพระองค์อย่างละเอียดเป็นบทความพิเศษ

ตอนท้ายของส่วนประวัติศาสตร์กล่าวถึงผลสืบเนื่องจากการเสด็จพระราชดำเนินเยือนครั้งนั้น ตัวอย่างเช่น การทำข้อตกลงทางการค้าฉบับใหม่ การจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาในประเทศไทย ตลอดจนการเสด็จพระราชดำเนินเยือนออสเตรียของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี) ใน ค.ศ. 1982 ซึ่งได้ส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างกันอย่างกว้างขวางในเวลาต่อมา

เนื้อหาส่วนที่ 2 ของหนังสือประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับความร่วมมือหลากหลายด้านระหว่างออสเตรียกับไทยในคริสต์ศตวรรษที่ 20 และ 21 สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียนนา ได้เริ่มอธิบายเนื้อหาส่วนนี้ในบทที่ 4 ด้วยการชี้ให้เห็นว่า ผลประโยชน์ร่วมทางการค้าถือเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดสัมพันธไมตรีระหว่างทั้งสองประเทศเมื่อ 150 ปีก่อน และยังคงเป็นแรงผลักดันสำคัญประการหนึ่งต่อความสัมพันธ์ทวิภาคีในยุคใหม่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ซึ่งพัฒนาเรื่อยมาบนรากฐานอันมั่นคง แม้จะมีเงื่อนไขบางประการเปลี่ยนแปลงไป ปัจจุบัน มีผู้ประกอบการออสเตรียจำนวนมากเข้ามาลงทุนในไทย ขณะเดียวกัน ก็มีผู้ประกอบการภาคเอกชนไทยเล็งเห็นศักยภาพในการเปิดตลาดทางการค้าและโอกาสการลงทุนในออสเตรียเช่นกัน อีกประการหนึ่ง เราขอขอบคุณคนไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในออสเตรีย ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นตามลำดับและสนใจที่จะแลกเปลี่ยนทางศิลปวัฒนธรรม อันเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศ

เนื้อหาในบทที่ 5 เกี่ยวกับความร่วมมืออย่างใกล้ชิดทางด้านวิชาการ ซึ่งดำเนินมาตั้งแต่การก่อตั้ง ASEA-UNINET เครือข่ายทางวิชาการระหว่างยุโรปและเอเชียนี้เกิดขึ้นจาก

สัมพันธ์ไมตรีระหว่างออสเตรเลียกับไทย ซึ่งส่งผลให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของทั้งสองประเทศได้ร่วมมือกันทำงานอย่างเข้มแข็ง ขณะเดียวกัน บทความในเรื่องนี้ก็แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นทางด้านวิชาการยังได้ก่อให้เกิดผลดีต่อการถ่ายทอดความรู้และสามารถนำไปสู่ความร่วมมือทางเศรษฐกิจได้ด้วย

ในบทนี้ ยังกล่าวถึงความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยประยุกต์ศิลป์แห่งกรุงเวียนนา และมหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร ในด้านการอนุรักษ์ศิลปกรรม ด้วยเหตุที่ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังขาดแคลนนักอนุรักษ์ศิลปกรรม จึงได้จัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการระหว่างออสเตรเลียและไทยเพื่อการอนุรักษ์ซ่อมแซมภาพจิตรกรรมและริเริ่มจัดทำหลักสูตรการศึกษานานาชาติด้านการอนุรักษ์ศิลปกรรม รวมถึงก่อตั้งศูนย์อนุรักษ์ศิลปกรรมในกรุงเทพมหานคร ดังที่ศาสตราจารย์ ดร. กาบรีเอลา คริสท์ จากมหาวิทยาลัยประยุกต์ศิลป์แห่งกรุงเวียนนาได้กล่าวไว้ในบทที่ 6 ซึ่งเกี่ยวกับการทูตวัฒนธรรม

บทที่ 6 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการทูตวัฒนธรรม แกรีทรูเดอ โมเซอร์-วาคเนอร์ เป็นผู้นำเสนอโครงการศิลปะออสเตรเลีย-ไทย เราทราบมาว่าเมื่อ ค.ศ. 2004 มีงานเทศกาลศิลปะนานาชาติในรูปแบบศิลปะสื่อแสดง ASIATOPIA ซึ่งออสเตรเลียจัดนิทรรศการหลักขึ้นที่กรุงเทพมหานคร และเชียงใหม่ อันมีผลสืบเนื่องให้เกิดความร่วมมือระหว่างศิลปินต่อมา โดยครอบคลุมถึงศิลปินจากประเทศยุโรปอื่น ๆ ด้วย โครงการนี้ได้รับการต่อยอดสืบมาในการริเริ่มโครงการ “นิทรรศการศิลปะแบบวิถีทัศน์ทดลอง: มิตรภาพระหว่างไทยและยุโรป” ซึ่งยังคงดำเนินต่อมาจนปัจจุบัน โมเซอร์-วาคเนอร์ ศิลปินเจ้าของโครงการและศิลปินแบบสื่อแสดง ได้กล่าวไว้ในบทความว่า สิ่งสำคัญของการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมคือโอกาสในการเดินทางไปยังประเทศไกล ๆ เพื่อค้นหาแรงบันดาลใจมากระตุ้นให้เกิดทัศนคติร่วมสมัยและมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ซึ่งจะช่วยลดความเคียดชังของชาวตะวันตกที่มองไทยอย่างแปลกประหลาด

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในฐานะคีตกวีและนักดนตรีแจ๊ส ได้ทรงปูพื้นฐานความร่วมมือด้านดนตรีที่มีชีวิตชีวาระหว่างไทยกับออสเตรเลียในปัจจุบัน เมื่อครั้งที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินเยือนออสเตรเลียอย่างเป็นทางการใน ค.ศ. 1964 นอกจากบทความของ ดร. ชัยพงษ์ ทองสว่าง ที่ได้กล่าวถึงพระปรีชาสามารถของพระองค์แล้ว อุลริเคอ ซีซ อธิการบดีแห่งมหาวิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา และศาสตราจารย์ กือทพริท ซอลซ์ ได้กล่าวถึงผลสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์นี้ กล่าวคือ มหาวิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนาได้พยายามสร้างและรักษาเครือข่ายมหาวิทยาลัยกับไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับมหาวิทยาลัยมหิดล ในการจัดการศึกษาระดับปริญญาโทมาบัณฑิต และขอตั้งตำแหน่งอาจารย์โดยอาศัยเครือข่ายมหาวิทยาลัย ดร. สุกีรี เจริญสุข ผู้ก่อตั้งและอดีตคณบดีวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้นำเอาประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของสถาบันดนตรีหลายแห่งในออสเตรเลียมาเป็นแบบอย่างในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาวิชาดนตรีคลาสสิกในไทยให้ได้มาตรฐาน ดร. สุกีรี เจริญสุข เชื่อมั่นว่าความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัฒนธรรมดนตรีมีเพียงสะท้อนความกินดีอยู่ดีของชาติเท่านั้น แต่ยังมีส่วนช่วยเสริมสร้างความกินดีอยู่ดีอีกด้วย บทความวิชาการทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นการสรุปความสำคัญเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างทั้งสองประเทศไว้อย่างสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้

ก่อนส่วนสุดท้ายซึ่งเป็นประวัติย่อของผู้เขียนบทความ ยังมีบทกวีนิพนธ์ซึ่งได้สรุปเนื้อหาเป็นครั้งสุดท้าย นอกเหนือจากความประทับใจในเนื้อหาของบทความที่ได้ค้นคว้ามาเสนอ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทางการทูต เศรษฐกิจและการค้า วิชาการ หรือศิลปะ บทกวีนิพนธ์นี้ยังแสดงให้เห็น “นิยาม” ต่าง ๆ ของคำว่า “มิตรภาพ” ซึ่งเป็นคำหลักของหนังสือเล่มนี้ การเลือกบทกวีเพื่อนำมาแปลนี้มีวัตถุประสงค์อยู่ 3 ประการคือ ประการที่หนึ่ง แปลเนื้อหาเฉพาะของบทกวี ประการที่สอง แปลความงดงามของภาษา และประการที่สาม แปลจุดเด่นที่ชัดเจนในเนื้อหาหลัก และอีกประการหนึ่งคือ เราหวังว่าบทกวีนี้จะเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้ที่ต้องการแปลบทกวีบทอื่น ๆ ของกวีผู้นี้หรือผู้ประพันธ์คนอื่น ๆ เป็นภาษาไทย หรือ แปลผลงานด้านนี้จากภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมันต่อไป

บทกวีของออสเตรียเป็นของ เอลฟรีเดอ แกร์สเทิล ผลงานของเธอจัดอยู่ในวรรณกรรมออสเตรียกลุ่มพิเศษ กวีผู้นี้มักจะอยู่นอกกลุ่มวรรณกรรมยุคต่าง ๆ ถึงแม้ว่าในระยะแรก ๆ เธออาจจะถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มนักประพันธ์เวียนนาหัวก้าวหน้า บทกวีไทยชื่อ “มิตรภาพ” ของ พรชัย แสนยะมูล เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ฉันมิตรซึ่งจะพบเห็นได้ในธรรมชาติรอบตัวเรา บทกวีสะท้อนให้เห็นว่า ความเป็นมิตรที่แท้จริงจะทำให้เกิดความช่วยเหลือกันโดยมีคุณธรรมและการปกป้องโยนแก่ผู้ที่พร้อมจะเห็นคุณค่าของความหวังดีต่อกัน ดังที่หนังสือเล่มนี้ได้เสนอแนวทางของมิตรภาพมาตั้งแต่ต้น เรื่องราวของข้อมูลต่าง ๆ ในอดีต รวมทั้งความร่วมมือที่ยังดำเนินอยู่แสดงให้เห็นว่า เราพอใจกับความผูกพันระหว่างผู้คนเป็นจำนวนมาก และวางใจได้ว่าเขาเหล่านั้นต้องการทำสิ่งที่ดีที่สุดในแก่ประเทศของเราทั้งสอง

เราขอขอบคุณสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียนนา กระทรวงกิจการยุโรป การบูรณาการ และการต่างประเทศ สาธารณรัฐออสเตรีย หอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย ตลอดจนหน่วยงานราชการ รวมทั้งองค์กรภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ อีกจำนวนมากที่ไม่ได้กล่าวนามในที่นี้

นอกจากนี้ เราขอขอบคุณหน่วยงานราชการไทยต่าง ๆ ข้าราชการระดับสูง องค์กรสถาบันที่ได้ให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งกระทรวงการต่างประเทศ พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง อธิบดีรองนายกรัฐมนตรี สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา ศูนย์ยุโรปศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก เราหวังว่าท่านคงจะพอใจในหนังสือเล่มนี้ในด้านการคัดเลือกเนื้อหาและการแปลเป็นสองภาษา ในฐานะเป็นเอกสารที่รวบรวมเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไว้เป็นจำนวนมากและจะอยู่ในความทรงจำไปอีกนานว่าเป็นการระลึกถึงมิตรภาพ 150 ปี เราหวังเป็นอย่างยิ่งว่าอนุชนรุ่นหลังจะยังคงให้ความร่วมมือกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐออสเตรียตลอดไป

เอกอัครราชทูต ดร. เทเรซา อินด์เยอิน
ผู้อำนวยการฝ่ายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้านวัฒนธรรม
กระทรวงกิจการยุโรป การบูรณาการและการต่างประเทศ สาธารณรัฐออสเตรีย
ทรงศักดิ์ สายเชื้อ
อดีตเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียนนา

Das thailändische und das österreichische Außenministerium schätzen nicht nur die Tatsache, dass die zwei Länder langjährige bilaterale Beziehungen unterhalten, sondern auch, dass diese eine enge Freundschaft verbindet, welche sich durch gegenseitige Wertschätzung, Zusammenarbeit und Unterstützung in vielerlei Hinsicht auszeichnet. Anlässlich des 150-Jahr-Jubiläums der freundschaftlichen Verbindungen zwischen Thailand und Österreich wurde seit Mai 2017 an diesem Buch gearbeitet, in dem vor allem auch Menschen persönlich zu Wort kommen, die mit dem jeweils anderen Land in Kontakt gekommen sind, zusammengearbeitet und so die Beziehungen mitgeprägt haben. Für die Rubrik „Gelebte Zusammenarbeit vor Ort“ haben wir daher Fachleute aus verschiedenen Bereichen des Staats- und Privatsektors sowie der akademischen Welt zum Meinungs- und Erfahrungsaustausch gebeten.

Es steht außer Zweifel, dass ein solches Buch nicht ohne den Blick in die Geschichte auskommen kann, und wir freuen uns sehr, dass wir das Staatsarchiv und Frau Dr. Orasa Thaiyanan, eine ausgewiesene Expertin in Thailand zur Geschichte der diplomatischen Beziehungen mit Österreich, für eine ausführliche historische Darstellung gewinnen konnten, welche nun den ersten Teil des vorliegenden Buches bildet (Kapitel 1 bis 3). In Frau Dr. Orasa Thaiyanans Beitrag wird die Grundlage des 150-Jahr-Jubiläums dargelegt: der Freundschafts-, Handels- und Schifffahrtsvertrag von 1869, übrigens der allererste Vertrag Österreich-Ungarns mit einem ostasiatischen Reich überhaupt! Das anfängliche Interesse aneinander war dabei klar erkennbar: die Belebung des gegenseitigen Handels. Diese erste Expedition unter Anton Freiherr von Petz auf der Schraubenfregatte „Donau“ trieb aber auch große Neugier auf das Unbekannte, auf das Leben und die Kultur in Siam an. Sechs Monate dauerte damals die Reise per Schiff von Triest bis Bangkok. Politische oder kolonialistische Motive gab es dabei nicht, wie Dr. Michael Göbl vom Österreichischen Staatsarchiv anmerkt.

Das Österreichische Staatsarchiv, mit den beiden Autoren Dr. Michael Göbl und Mag. Irmgard Pangerl, steuerte bereicherndes historisches Material zur Besuchsdiplomatie in den Jahren von 1888 bis 1902 bei, aber auch Informationen zur Wiederaufnahme der diplomatischen Beziehungen nach dem Zweiten Weltkrieg bzw. ab 1954. Einziger Angehöriger des österreichischen Kaiserhauses, der das vormalige Siam besuchte, war Erzherzog Leopold Ferdinand aus der toskanischen Linie der Habsburger; ein Besuch, der eigentlich im Rahmen einer Reise von Marinekadetten inkognito erfolgen sollte. Umgekehrt besuchte der siamesische König Chulalongkorn bei seiner ersten Europareise 1867 auch Österreich-Ungarn.

Als Gastgeschenk erhielt er damals wegen seines besonderen Interesses einen Lipizzanerhengst. König Chulalongkorn besuchte aber nicht nur Wien, sondern auch Bad Ischl. Die österreichischen Zeitungen schrieben in ausführlichen Berichten darüber und waren vom großen Interesse des Königs an der österreichischen Kultur sehr angetan.

1964 sollte dann der Besuch des thailändischen Königspaars Bhumibol und Sirikit in Österreich zum „Staatsbesuch des Jahres“ werden. Hierbei überraschten der König und seine Gattin mit ihren musikalischen Talenten. Das Wiener Publikum ließ sich im Musikverein von der überaus erfolgreichen Aufführung der Eigenkompositionen von König Bhumibol Adulyadej begeistern. Zudem sorgte sein Jazzauftritt mit einem renommierten österreichischen Musiker in der thailändischen Botschaftsresidenz für eine weitere Sensation. Diese Ereignisse werden im historischen Kapitel kurz erwähnt, und dann im Kapitel 7 in Hinblick auf die musikalische Virtuosität des Königs in einem Sonderbeitrag von Dr. Chanyapong Thongsawang vom Princess Galyani Vadhana Institute of Music zusätzlich eingehend dargestellt.

Der historische Teil unseres Buches endet mit einem Überblick über Ereignisse, die sich als Nachwirkung auf den „Staatsbesuch des Jahres 1964“ ergaben – wie die Erarbeitung eines neuen Handelsabkommens, die Errichtung einer Gewerbeschule in Thailand, der Besuch von Prinzessin Maha Chakri Sirindhorn 1982, mit dem ein intensiver wissenschaftlicher Austausch startete.

Details zur Vielfalt der österreichisch-thailändischen Kooperationen im 20. und 21. Jahrhundert bilden den zweiten großen Abschnitt des vorliegenden Buches. Den Beginn macht die Botschaft des Königreichs Thailand (Kapitel 4). Vom Interesse am gegenseitigen Handel vor 150 Jahren als Beweggrund zum Aufbau der freundschaftlichen Beziehung zwischen beiden Staaten ausgehend, verweist der Beitrag darauf, dass der Handel immer noch einer der wichtigsten Antriebskräfte hinter den vielfältigen bilateralen Verbindungen in der modernen Zeit seit dem Zweiten Weltkrieg ist, und sich trotz wandelnder Bedingungen auf einer stabilen Basis weiterentwickelt hat. Heute investieren zahlreiche österreichische Unternehmen in Thailand. Zugleich sieht der thailändische Privatsektor die Potenziale zum Marktaufbau und Investitionsmöglichkeiten in Österreich. Dank der zunehmenden Reisefreudigkeit und des Interesses am gegenseitigen Kulturaustausch wird darüber hinaus die Völkerverständigung zwischen beiden Ländern gestärkt.

Kapitel 5 ist der engen Wissenschaftskooperation gewidmet, die vor und im Rahmen des ASEA-UNINET gewachsen ist. Dieses Wissenschaftsnetzwerk zwischen

Europa und Asien gründet sich auf der Freundschaft zwischen Österreich und Thailand und trägt heute noch besonders dazu bei, dass Universitäten beider Länder intensiv miteinander kooperieren. Gleichzeitig wird in diesem Kapitel auch deutlich, was für eine positive Wirkung enge Wissenschaftsbeziehungen auf Wissenstransfer und Wirtschaftskooperationen entfalten.

Im erweiterten Kontext gehört dazu auch die Kooperation der Universität für angewandte Kunst Wien mit der Silpakorn Universität Bangkok im Bereich Kulturguterhaltung, da es in Südostasien einen großen Bedarf an Restaurator_innen gibt; österreichisch-thailändische Workshops für Restaurierung und die Entwicklung eines internationalen Restaurierungsprogramms und Restaurierungszentrums in Bangkok waren das Ergebnis, wie Prof. Dr. Gabriela Krist von der Universität für angewandte Kunst Wien im Kapitel 6 zur Kulturdiplomatie darlegt.

In diesem Kapitel 6 zur Kulturdiplomatie stellt zudem Gertrude Moser-Wagner österreichisch-thailändische Kunstprojekte vor. Man erfährt, dass es beim internationalen ASIATOPIA Performance Art Festival 2004 einen Österreich-Schwerpunkt in Bangkok und Chaing Mai gab, der nachhaltig fortwirkt und dauerhaft Künstler_innenkooperationen nach sich zog, unter Miteinbeziehung von Kunstschaffenden aus anderen europäischen Ländern. Dies gipfelte in der späteren Initiative „EVA – Experimental Video Art Exhibition, Thai-European Friendship“, die bis heute fortbesteht. Die Projekt- und Performancekünstlerin Moser-Wagner bringt in ihrem Beitrag auch die Essenz interkulturellen Austauschs auf den Punkt, wenn sie schreibt: „Die Möglichkeit, in ferne Länder zu reisen und Anregungen zu erhalten [...] belebt eine so zeitgenössische wie selbstverantwortliche Haltung im Geist interkultureller Forschung“ und wirke damit „Klischees des Exotischen, die man im Westen mit Thailand verbindet“, entgegen.

Den Grundstein für die heute sehr lebendige Musikkoooperation zwischen Thailand und Österreich legte König Bhumibols Auftritt als Komponist und Jazzmusiker im Rahmen seines offiziellen Staatsbesuchs 1964. Neben einem ausschließlich darauf ausgerichteten Beitrag von Dr. Chanyapong Thongsawang berichten die Rektorin der Universität für Musik und darstellende Kunst Wien, Ulrike Sych, und Prof. Gottfried Scholz über die Nachwirkungen dieses Ereignisses, die sich in den Bemühungen der Musik-Universität Wien hinsichtlich des Aufbaus und der Pflege eines Universitätsnetzwerks mit Thailand im Rahmen von Meisterkursen und Lehraufträgen, ganz besonders mit der Mahidol Universität, widerspiegeln. Der Gründer und ehemalige Dekan des College of Music der Mahidol Universität, Herr Dr. Sukri Charoensuk, hat sich für die Schaffung einer einheitlichen

klassischen Musikausbildung in Thailand die Erfahrungen und Fachkompetenzen der österreichischen Musikinstitutionen zum Vorbild genommen. Er ist nämlich der festen Überzeugung, dass die Fortschritte im Bereich Musikkultur den Wohlstand einer Nation nicht nur reflektieren könnten, sondern auf diesen auch eine unterstützende Auswirkung hätten. Mit diesen wichtigen Überlegungen zur Reichweite des kulturellen Austauschs zwischen unseren beiden Ländern schließen die Sachbeiträge des vorliegenden Buches.

Vor dem Anhang, der unter anderem eine Übersicht über die Autor_innen bietet, bildet ein „Nachklang“ den eigentlichen inhaltlichen Abschluss. Dieser möchte unter dem Eindruck der recherchierten und dargestellten Fakten aus den Bereichen Diplomatie, Wirtschaft und Handel, Wissenschaft und Kunst Aspekte von Freundschaft als die Essenz dieser Festschrift poetisch thematisieren. Es handelt sich um drei Übersetzungen, die aufgrund ihrer spezifischen Inhalte, der Schönheit ihrer Sprache und ihrer thematischen Pointiertheit ausgewählt wurden, und die, wie zu wünschen wäre, Impulse zu weiteren Übersetzungen dieser und anderer Autor_innen ins Thailändische respektive Deutsche setzen werden.

Die österreichischen Beiträge stammen von Elfriede Gerstl. Ihr Schaffen nimmt eine Sonderstellung innerhalb der österreichischen Literatur ein. Die Autorin bewegte sich stets abseits literarischer Strömungen, auch wenn sie in ihren Anfängen der avantgardistischen „Wiener Gruppe“ zugerechnet werden kann. Im thailändischen Gedicht „Freundschaft“ von Pornchai Saenyamoon handelt es sich um freundschaftliche Verbindungen, die überall in der umgebenden Natur wahrnehmbar sind. Es reflektiert, dass wahre Freundschaften denjenigen, welche bereit sind, das gegenseitige Wohlwollen zu schätzen, moralische Unterstützung und Trost bieten können. Gedanken zur Freundschaft leiteten auch die Konzeption des vorliegenden Buches. Die Sachinformationen zu bereits abgeschlossenen wie auch noch laufenden Kooperationen zeigen, dass wir uns über das Engagement von vielen Menschen freuen und uns auch darauf verlassen dürfen, dass sie das Beste für unsere Länder wollen.

Für die hervorragende Mitwirkung bei der Sammlung und Zusammenstellung von Artikeln und Beiträgen für die vorliegende Publikation möchten wir der Botschaft des Königreichs Thailand in Wien, dem österreichischen Bundesministerium für Europa, Integration und Äußeres, dem Österreichischen Staatsarchiv sowie einer Reihe, nicht eigens genannter staatlicher Stellen wie auch privaten und akademischen Einrichtungen aufrichtig danken.

Des Weiteren sind wir thailändischen Behörden, hochrangigen Beamt_innen sowie Organisationen und Institutionen für ihre Hilfestellungen dankbar, darunter dem Außenministerium Thailands, s. E. dem stellvertretenden Premierminister ACM Prajin Juntong, dem Musikinstitut „Prinzessin Galayani Vadhana“, dem Zentrum für europäische Studien der Chulalongkorn Universität und vielen mehr. Wir hoffen, dass dieses Buch in der Auswahl der Themen und seiner zweisprachigen Gestaltung als nachhaltige, umfangreiche historische Aufzeichnung über die 150-jährige Freundschaft erkennbar ist. Und wir hoffen zutiefst auf ein kontinuierliches und gemeinsames Zusammenwirken der künftigen Generationen, um diese blühende Verbindung zwischen dem Königreich Thailand und der Republik Österreich aufrechtzuerhalten.

Botschafterin Dr. Teresa Indjein,
Leiterin der Sektion für Kulturelle Auslandsbeziehungen
im Bundesministerium für Europa, Integration und Äußeres der Republik Österreich

Herrn Songsak Saicheua,
ehemaliger Botschafter des Königreichs Thailand in Österreich

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา เอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียนนา (ค.ศ. 2012-2014)
Prinzessin Bajrakitiyabha Narendiradebyavati, thailändische Botschafterin in Wien (2012–2014)

สาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ราชอาณาจักรไทย

Geleitwort

Außenminister des Königreichs Thailand

นายดอน ปรมัตถ์วินัย

Don Pramudwinai

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับออสเตรียได้เริ่มต้นเมื่อ 150 ปีก่อน ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แห่งราชอาณาจักรสยาม กับสมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 แห่งจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี โดยราชอาณาจักรทั้งสองได้ทำหนังสือสัญญาทางไมตรี การค้าและการเดินเรือระหว่างกันเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม ค.ศ. 1869

จากเจ้าพระยาสุรดาบ

๑๕๐ ปี สัมพันธไมตรีไทย - ออสเตรีย

นับแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ความสัมพันธ์อันดีของประเทศทั้งสองได้พัฒนารุ่งเรืองขึ้นตามลำดับ ถึงแม้ว่าสถานการณ์โลกจะเปลี่ยนแปลงไปตามบริบท อาจกล่าวได้ว่า การเป็นพันธมิตรที่มั่นคงมีพื้นฐานจากการเจริญพระราชไมตรีในระดับพระประมุขและพระบรมราชวงศ์ นั่นคือ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี เมื่อวันที่ 22 ถึงวันที่ 26 มิถุนายน ค.ศ. 1897 และพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐออสเตรียอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 29 กันยายน ถึงวันที่ 5 ตุลาคม ค.ศ. 1964 นอกจากนี้ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงให้การสนับสนุนกิจการด้านความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของไทยและของออสเตรีย ตลอดมาอย่างต่อเนื่อง และช่วงเวลาสำคัญที่จารึกไว้ในประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐออสเตรียคือ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี เสด็จไปประทับ ณ กรุงเวียนนา เพื่อทรงปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเอกอัครราชทูตไทยประจำสาธารณรัฐออสเตรีย ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 2012 ถึงวันที่ 30 กันยายน ค.ศ. 2014

เหตุการณ์ที่กล่าวแล้วนั้น ก่อปรกกับการประสานความร่วมมือของรัฐบาลทั้งสอง ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ การค้าและอุตสาหกรรม วัฒนธรรม และการแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับประชาชน ล้วนเป็นการแสดงถึงมิตรภาพที่ใกล้ชิดสนิทสนมและยั่งยืนระหว่างประเทศของเราทั้งสอง ในโอกาสที่ความสัมพันธ์ได้ดำเนินอย่างราบรื่นมาตลอดระยะเวลา 150 ปี กระทรวงการต่างประเทศแห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงการต่างประเทศแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย จึงเห็นพ้องที่จะร่วมฉลองวาระสำคัญนี้ เพื่อแสดงความรำลึกถึงสัมพันธ์ไมตรีอันดี อันจะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาสู่ความเป็นหุ้นส่วนในบริบทของการพัฒนาอย่างยั่งยืนของโลกอนาคต ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นว่า ความสัมพันธ์ 150 ปี ได้หยั่งรากลึกและมั่นคงพอเพียงที่จะผลิตอกผลงดงาม ยังประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติทั้งสองของเราสืบไปชั่วกาลนาน

* * * * *

Die Beziehung zwischen Thailand und Österreich begann vor 150 Jahren während der Herrschaft Seiner Majestät König Chulalongkorn von Siam mit Seiner Majestät Kaiser Franz Joseph I., Herrscher der Doppelmonarchie Österreich-Ungarn, als die beiden Monarchien am 17. Mai 1869 einen Freundschaftsvertrag schlossen, der Handel und Seeverkehr einbezog.

Seither entwickelte sich die Beziehung beider Staaten mit zunehmender Intensität, wenn sich auch die Weltordnung veränderte. Gewiss ist, dass die Saat der Freundschaft infolge der Festigung königlicher freundschaftlicher Beziehungen auf der Ebene der Herrscher und des königlichen Adels zunehmend gedieh. So stattete Seine Majestät König Chulalongkorn der Doppelmonarchie

Österreich-Ungarn vom 22. bis 26. Juni 1897 einen Freundschaftsbesuch ab, und Seine Majestät König Bhumibol Adulyadej, begleitet von Ihrer Majestät Königin Sirikit, weilte vom 29. September bis 5. Oktober 1964 auf Staatsbesuch in der Republik Österreich. Zudem hat Ihre Königliche Hoheit Prinzessin Maha Chakri Sirindhorn den Aktivitäten der Zusammenarbeit von Bildungseinrichtungen Thailands und Österreichs ihre fortwährende Unterstützung gewährt. Gleichermaßen von geschichtlicher Bedeutung in der Beziehung zwischen dem Königreich Thailand und der Republik Österreich ist der Zeitraum vom 1. Oktober 2012 bis zum 30. September 2014, während dessen Ihre Königliche Hoheit Prinzessin Bajrakitiyabha in Wien als thailändische Botschafterin in der Republik Österreich amtierte.

Es war naheliegend, dass vor diesem Hintergrund eine enge Zusammenarbeit beider Staaten in den Bereichen Politik, Wirtschaft und Industrie sowie Kultur, aber auch im Tourismus entstand. All dies ist dazu angetan, die enge und beständige Freundschaft zwischen unseren beiden Staaten anlässlich ihres dauerhaften und erfolgreichen Bestehens über 150 Jahre hin zu bekräftigen. Das Außenministerium des Königreichs Thailand und das Außenministerium der Republik Österreich sind sich darin einig, diesen bedeutungsvollen Zeitpunkt festlich zu begehen, um die Erinnerung an wahre Freundschaft offensichtlich zu würdigen. Dies eignet sich als Fundament für Partnerschaft zur weiteren, vielfältigen und dauerhaften Entwicklung weltweit in der Zukunft. Ich bin fest davon überzeugt, dass die Beziehung über weitere 150 Jahre hin tiefere Wurzeln schlagen und weitere gute Ergebnisse zeitigen wird zum Nutzen unserer beiden Völker und Staaten auf lange Zeit hinaus.

สาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกิจการยุโรป การบูรณาการ
และการต่างประเทศ สาธารณรัฐออสเตรีย

Geleitwort

Bundesminister für Europa, Integration und Äußeres der
Republik Österreich

นายอเล็กซานเดอร์ ชาลเลนแบร์ก
Alexander Schallenberg

การพยายามเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างประเทศต่าง ๆ ถือเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของบุคลากรทางการทูตทั้งหลาย อาชีพนี้จะไม่ประสบความสำเร็จเลย หากปราศจากการรู้จักคุ้นเคยประเทศ รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ การเฉลิมฉลองดังเช่นในโอกาสครบรอบการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างสองประเทศ จะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือในระยะยาว อีกทั้งยังส่งผลให้มิตรภาพนั้นเป็นที่รู้จักในหมู่สาธารณชน

วงกว้างมากยิ่งขึ้น หนังสือเล่มนี้จะแสดงให้เห็นว่าออสเตรเลียกับไทยมีความสัมพันธ์กันมาในหลากหลายมิติอย่างแน่นแฟ้น มั่นคงและน่าชื่นชม

ความชื่นชมซึ่งกันและกันระหว่างชาวออสเตรเลียและชาวไทยเปรียบเสมือนสายใยที่ยึดเหนี่ยวกันไว้ด้วยอุดมการณ์ที่มั่นคงและความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังจะเห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวและความสัมพันธ์ทางการค้าที่เพิ่มขึ้นมาก ทุกปีจะมีผู้เยี่ยมชมเยือนเดินทางเยี่ยมชมเยือนกันระหว่างทั้งสองประเทศประมาณ 1 แสนคน ส่วนผู้ประกอบการออสเตรียก็เห็นว่าเงื่อนไขการลงทุนในไทยน่าสนใจมาก บริษัทออสเตรียจำนวนมากหลายสิบบริษัทมาตั้งสาขาผลิตสินค้าที่มีชื่อเสียงในไทย และมีบุคลากรในบริษัทนับหมื่นคน บริษัทเหล่านี้ผลิตสินค้าต่าง ๆ ที่มีคุณภาพดีเป็นจำนวนมาก เป็นต้นว่า เครื่องประดับ เครื่องมือวัดความละเอียด วัสดุสำหรับบรรจุภัณฑ์ เส้นใยสำหรับสิ่งทอ ไปจนถึงเครื่องอุปโภคบริโภค

ออสเตรเลียและไทยยังได้ร่วมมือกันริเริ่มจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยในยุโรปและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ASEA-UNINET ซึ่งมีสมาชิกจาก 18 ประเทศ จำนวนรวมทั้งสิ้น 83 มหาวิทยาลัย โดยทั้งออสเตรเลียและไทยต่างก็มีมหาวิทยาลัยเป็นสมาชิกอยู่เกือบ 20 แห่ง เครือข่ายดังกล่าวได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแลกเปลี่ยนทุนการศึกษา ความร่วมมือในการวิจัย และกิจกรรมอื่น ๆ ในเครือข่าย นอกจากนี้ ยังมีการแลกเปลี่ยนและร่วมมือในด้านศิลปวัฒนธรรมอีกหลายแขนงมาอย่างยาวนาน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะร่วมสมัย ไปจนถึงศิลปะการออกแบบเสื้อผ้า

ในด้านความร่วมมือพหุภาคี ออสเตรเลียและไทยได้ร่วมงานกันอย่างใกล้ชิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นการลดอาวุธ ซึ่งทั้งสองประเทศเป็นหนึ่งในผู้ริเริ่มการพัฒนาสนธิสัญญาห้ามอาวุธนิวเคลียร์ (Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons - TPNW) รวมถึงประเด็นการส่งเสริมนิติธรรม อันเกี่ยวข้องกับสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) ซึ่งสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี ได้ทรงริเริ่มไว้เมื่อคราวเสด็จเยือนออสเตรเลีย และสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime - UNODC) ที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในกรุงเวียนนา ภายใต้กรอบความร่วมมืออันสำคัญและหลากหลายด้านเหล่านี้ เรื่องราวของผู้คนที่ได้มาพบปะและทำงานร่วมกันในหลากหลายรูปแบบหลายโครงการได้นำมาเสนอให้เห็นอย่างชัดเจนในหนังสือเล่มนี้

การเฉลิมฉลองในโอกาสครบรอบ 150 ปี สัมพันธไมตรีไทย-ออสเตรเลียนี้ นับว่าเป็นโอกาสที่ดียิ่ง เพราะจัดขึ้นควบคู่กับโครงการ “ความสำคัญของเอเชีย”ที่กำลังดำเนินการอยู่ในกระทรวงกิจการยุโรป การบูรณาการ และการต่างประเทศ ออสเตรเลีย

ข้าพเจ้าขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการรวบรวมเรื่องราว รูปภาพ ความคิด รวมทั้งบทกวีและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ลงในหนังสือเล่มนี้อย่างจริงใจ ข้าพเจ้าหวังว่าสิ่งเหล่านี้จะทำให้ท่านทั้งหลายสนใจที่จะเดินทางจากลุ่มแม่น้ำดานูบสู่เจ้าพระยา และจากเจ้าพระยาสู่ดานูบ

* * * * *

Für Diplomatinen und Diplomaten ist die möglichst umfassende Auseinandersetzung mit verschiedensten Ländern quasi tägliches Brot. Ohne das ständige Erleben eines Landes und seiner Kultur würde ein bedeutender Baustein dieses Berufes fehlen. Jubiläen wie jenes zur Aufnahme diplomatischer Beziehungen zwischen zwei Ländern haben den besonderen Nebeneffekt, dass die langwährenden und von gegenseitiger Bereicherung getragenen Verflechtungen und Verbindungen auch einer breiteren Öffentlichkeit bekannt gemacht werden. Wie bunt, intensiv und faszinierend diese zwischen Österreich und Thailand sind, zeigt dieses Buch.

Wie ein roter Faden zieht sich die Begeisterung von Österreicherinnen und Österreichern und von Thailänderinnen und Thailändern für ein fernes Land durch diesen Band und seine Beiträge. Die beachtlichen Zahlen des Tourismus und der Handelsverbindungen sprechen für sich: in beide Richtungen reisen jährlich etwa 100.000 Besucherinnen und Besucher. Österreichische Unternehmen finden in Thailand attraktive Investitionsbedingungen. Mehrere Dutzend österreichische Unternehmen verfügen über namhafte produktive Niederlassungen, schaffen damit Zehntausende Arbeitsplätze und erzeugen eine Vielfalt an Qualitätsprodukten, von Schmuck über Präzisionsgeräte, Verpackungsmaterial, Textilfasern bis zu Konsumartikeln.

Österreich und Thailand sind mit fast 20 Universitäten beider Seiten im insgesamt 18 Länder und 83 Universitäten verknüpfenden europäisch-südostasiatischen ASEA-UNINET-Netzwerk, das Stipendienaustausche, Forschungszusammenarbeit und Vernetzungsaktivitäten forciert, an vorderster Stelle engagiert. Auch der langjährige Austausch und die Zusammenarbeit im kulturell-künstlerischen Bereich sind vielfältig und reichen von Musik über zeitgenössische Projektkunst bis hin zu Kollaborationen von Modedesignerinnen und -designern.

In multilateralen Foren arbeiten Österreich und Thailand insbesondere im Abrüstungsbereich, etwa als Pioniere des Atomwaffenverbotsvertrags, sowie im Bereich Rechtsstaatlichkeit rund um das von Ihrer Königlichen Hoheit Prinzessin Bajrakitiyabha geleitete „Thailand Institute of Justice“ und die in Wien angesiedelte UN-Agentur UNODC eng zusammen. Vor dem Hintergrund all dieser bedeutsamen Felder der Zusammenarbeit sind die Geschichten von Menschen, die sich in unterschiedlichen Formen und im Rahmen verschiedenster Projekte begegnen, in diesem Buch besonders gelungen.

Die Feierlichkeiten aus Anlass des 150-jährigen Bestehens diplomatischer Verbindungen zwischen Österreich und Thailand passen sehr gut zum Asienswerpunkt, der im österreichischen Außenministerium gesetzt wurde.

Allen, die dazu beigetragen haben, dieses Buch zu gestalten, möchte ich sehr herzlich für die wichtigen im Buch erfassten Informationen, Bilder, Gedanken, Gedichte und Ideen danken. Ich wünsche mir, dass bei vielen die Neugier geweckt wird, von der Donau an den Fluss Chao Phraya zu reisen und umgekehrt.

สาร

เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐออสเตรียประจำราชอาณาจักรไทย

Geleitwort

Österreichische Botschafterin im Königreich Thailand

ดร. เอวา ฮาเกอร์

Dr. Eva Hager

การมีสัมพันธ์ไมตรีต่อกันย่อมต้องการการติดต่อกันอย่างต่อเนื่องใน ค.ศ. 2018 นี้ ประเทศของเราทั้งสองมีโอกาสแสดงให้เห็นความร่วมมือกันเสมอมา หลังจากเราได้มีความสัมพันธ์ทางการทูตอีกครั้ง โดยเมื่อ ค.ศ. 1953 ได้ร่วมกันฉลองความร่วมมือครบรอบ 65 ปี ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับเรามาก การฉลองครั้งนี้ได้เป็นการฉลองเพียงชั่วครั้งคราว แต่แสดงให้เห็นว่าเป็นการฉลองเพื่อความยั่งยืน และมีการวางแผนอย่างแน่นอน รวมทั้งได้ฉลองงานเปิดอาคารสถานเอกอัครราชทูตออสเตรียแห่งใหม่ที่ใจกลางย่านสาทรในกรุงเทพมหานครได้ทันเวลาพอดี

ในเรื่องการออกแบบตัวอาคารดังกล่าว สถาปนิกหญิง มาร์ลีส บรอยส์ จากบริษัท ไฮโลเต็ค-อาร์คิเทคส์ ได้นำเอาพัฒนาการขั้นเยี่ยมของออสเตรเลียในด้านการวิจัย วัฒนธรรม นวัตกรรม และความคงทนมาผสมผสานกันได้อย่างดียิ่ง สถาปนิกใช้กระจกด้านหน้าเพื่อให้แสงธรรมชาติส่องเข้าไปให้ได้มากที่สุด แต่ก็ระวังไม่ให้มีแสงจ้าจนเกินไป ส่วนระบบควบคุมอุณหภูมิ นั้น นอกจากจะใช้หลักการของแผงสุริยะแล้ว ยังใช้หลักการการระบายอากาศตามธรรมชาติ แบบไทย ขณะเดียวกัน การใช้วัสดุในการก่อสร้าง เช่น หินธรรมชาติและไม้สัก ก็แสดงให้เห็น การผสมผสานวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศอีกด้วย การอนุรักษ์ต้นไม้ใหญ่ เช่น ต้นจามจุรี และการปลูกต้นไม้ชนิดใหม่ ซึ่งกำลังมีดอกส่งกลิ่นหอมอบอวล ทำให้ลานภายในร่มเย็น แสดงให้เห็นความผสมผสานระหว่างตัวอาคารและธรรมชาติอย่างลงตัว อาคารและพื้นที่แห่งนี้ได้รับ รางวัล “การออกแบบเพื่อโลกสีเขียว” (Green Planet Building Award) ของออสเตรเลีย และ รางวัลด้านสถาปัตยกรรมและการออกแบบเพื่อโลกสีเขียว (Green Good Design Award) ของ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่นครซิดนีย์

ความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียและไทยในระหว่างนี้ได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างมหาศาล มินักท่องเที่ยวชาวออสเตรเลียเดินทางมาไทยปีละประมาณ 1 แสนคน มีบริษัทออสเตรเลียประมาณ 40 บริษัท มาตั้งสาขาผลิตสินค้าต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงเป็นจำนวนมาก การวางแผนพัฒนาประเทศ “ประเทศไทย 4.0” การเปิดประตูสู่ความเป็นศูนย์กลางด้านเทคโนโลยี ความเป็นเครือข่าย เชื่อมโยงและระบบดิจิทัลที่ฝังตะวันออกของอ่าวไทย รวมทั้งการริเริ่มเพื่อเชื่อมโยงการติดต่อ เครือข่ายและการเข้ามาร่วมผสมผสานของประเทศสมาชิกอาเซียน (ASEAN) ทำให้บริษัท ออสเตรเลียดังกล่าวได้รับเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการลงทุนและการส่งสินค้า ด้านความร่วมมือ ทางวิชาการก็มีความก้าวหน้าขึ้นมาก เนื่องจากมีการก่อตั้งเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัยใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEA-UNINET) ด้านการศึกษา ตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1970 ได้ก่อตั้ง วิทยาลัยเทคนิคไทย-ออสเตรเลียขึ้นที่สิดนีย์ ซึ่งยังคงเป็นโครงการนำร่องและเป็นแสงส่องทาง ให้การอาชีวศึกษา นอกจากนี้ยังมีความร่วมมือด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ในเมือง “สมาร์ทซิตี” (Smart City) ที่กำลังพัฒนาแห่งนี้ เป็นต้นว่า การผลิตแหล่งพลังงานแนวใหม่ เทคโนโลยีเพื่อ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การศึกษา และทางด้านการท่องเที่ยว ซึ่งยังเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาอีก มาก ศิลปะและวัฒนธรรมก็มีส่วนทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมให้เกิดการรู้จักกันและการพบปะกัน ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเร็ว ๆ นี้ สถานเอกอัครราชทูตออสเตรเลียได้จัดให้มีการแปลหนังสือวรรณกรรม เด็ก-เยาวชน เรื่อง “คุณยายบนต้นแอปเปิล” (*Die Oma, im Apfelbaum*) ของมิรา โลเบอ เป็นภาษาไทย เนื่องในโอกาสฉลองความสัมพันธ์ออสเตรเลีย-ไทยในปีนี้ ซึ่งสามารถสำเร็จลงได้ด้วยการร่วมมือของ ศาสตราจารย์ ดร. อัมภา โอตระกุล อาจารย์สาขาเยอรมันศึกษา และการสนับสนุน ด้านการเงินของบริษัท กุสซิง เรเนวาเบล เอเนอร์จี ตัวอย่างนี้นับว่าเป็นสิ่งที่น่าประทับใจ ในเรื่องของความสนใจร่วมกัน

เพื่อเป็นการรักษาและพัฒนามิตรภาพอันดีต่อไป เรายังต้องการวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ความคิดสร้างสรรค์และความกล้าที่จะผลักดันให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในโอกาสที่มีการเฉลิมฉลองความสัมพันธ์ 150 ปีครั้งนี้ เราจะจัดให้มีกิจกรรมหลายอย่างเพื่อแสดงความริเริ่มที่สร้างสรรค์ ข้าพเจ้า ในฐานะเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐออสเตรเลียได้ตั้งปณิธานไว้ว่าจะยึดมั่นในหลักการนี้ต่อไป

Freundschaften bedürfen der regelmäßigen Pflege. Bereits 2018 hatten unsere beiden Länder die Gelegenheit, über ihre historische Zusammenarbeit zu reflektieren: Wir feierten 65 Jahre nach der Wiederaufnahme der diplomatischen Beziehungen im Jahr 1953. Es war uns überaus wichtig, dieses Jubiläum nicht nur als Momentaufnahme zu begehen, sondern langfristig sichtbar zu machen, und exakt geplant, schafften wir es dann auch, den Amtsneubau der österreichischen Botschaft Bangkok im zentralen Viertel Sathorn in Bangkok termingerecht feierlich zu eröffnen.

Im Design der österreichischen Architektin Marlies Breuss von HOLODECK Architects sind hochkarätige österreichische Entwicklungen im Bereich Forschung, Kultur, Innovation und Nachhaltigkeit umgesetzt. Die Durchlässigkeit für natürliches Licht wird durch Glasfronten in einer Weise optimiert, die gleichzeitig die Beschattung nicht beeinträchtigt. Das Kühlsystem stützt sich nicht nur auf Fotovoltaik-Module, sondern auch auf natürliche Luftzirkulation gemäß traditioneller thailändischer Bauweise. In Verbindung mit lokalen Baustoffen wie Naturstein und Teakholz entsteht ein Dialog der Zivilisationen. Erhaltung mächtiger Regenbäume und der Blütenzauber neugepflanzter Frangipani-Bäume erzeugt im luftigen Innenhof eine Symbiose von Bau und Natur. Der Komplex wurde mittlerweile mit dem österreichischen „Green Planet Building Award“ sowie dem „Green Good Design Award“ des Athenaeum Museums für Architektur und Design von Chicago ausgezeichnet.

Die österreichisch-thailändischen Beziehungen sind zu einer bis dato unerreichten Breite und Dichte angewachsen. Rund 100.000 Touristen besuchen jährlich das jeweils andere Land. Ca. 40 österreichische Unternehmen verfügen über namhafte produktive Niederlassungen und erzeugen eine Vielzahl von Produkten. Die Entwicklungsstrategie „Thailand 4.0“ sowie der Ausbau des Eastern Economic Corridors, eines Technologie-, Konnektivitäts- und Digitalisierungshubs an der Ostküste des Golfs von Siam, wie auch regionale Vernetzungs- und Integrationsinitiativen, etwa im Rahmen von ASEAN, bieten österreichischen Unternehmen günstige Bedingungen für Investitionen und Zulieferungen. Die Wissenschaftskooperation ist durch das ASEA-UNINET-Netzwerk lebendiger denn je, im Bildungsbereich bleibt das seit Anfang der 1970er-Jahre in Betrieb stehende Thai-Austrian Technical College Sattahip ein Leuchtturmprojekt der Berufsausbildung. Zusammenarbeit bei „Smart City“-Entwicklungen, im Bereich der Erneuerbaren Energien, Umwelttechnologien und der Ausbildung, z.B. auch im Tourismussektor, bieten großes Potenzial. Kunst und Kultur fungieren ebenfalls als Brücken des Kennenlernens und der Begegnung. Ein besonders eindruckliches

aktuelles Beispiel des gegenseitigen Interesses ist die erstmalige Übersetzung des Kinderbuchs *Die Omama im Apfelbaum* von Mira Lobe ins Thailändische, die im Jubiläumsjahr durch die österreichische Botschaft, unterstützt von der thailändischen Germanistikprofessorin Prof. Ampha Otrakul und den finanziellen Beitrag von Gussing Renewable Energy, möglich gemacht wurde.

Um unsere Freundschaft lebendig zu halten und weiter wachsen zu lassen, sind aber auch Einfallsreichtum, Kreativität und Mut zu Neuem gefragt. Das wollen wir im 150. Jubiläumsjahr durch zahlreiche Veranstaltungen und kreative Initiativen unter Beweis stellen. Und dies ist auch der Maßstab, den ich an meine Arbeit als österreichische Botschafterin in Thailand anlegen will.

สถานเอกอัครราชทูตออสเตรีย ณ กรุงเทพมหานคร, สถาปนิกจากบริษัท โฮโลเด็ค (มาร์ลีส์ บรอยส์)
ถ่ายภาพโดย เกตน์สิรี วงศ์วาร ค.ศ. 2018 (ภาพจากสถานเอกอัครราชทูตออสเตรีย ณ กรุงเทพมหานคร)

Österreichische Botschaft in Bangkok, HOLODECK Architects (Arch DI M.Arch Marlies Breuss),
fotografiert von Ketsiree Wongwan, 2018. © Österreichische Botschaft, Bangkok

VON DER DONAU AN DEN CHAO PHRAYA
150 JAHRE FREUNDSCHAFTLICHE VERBINDUNGEN ZWISCHEN ÖSTERREICH UND THAILAND

AE

สาร

เอกอัครราชทูตราชอาณาจักรไทยประจำสาธารณรัฐออสเตรีย

Geleitwort

Thailändische Botschafterin in der Republik Österreich

นางสาวมรกต ศรีสวัสดิ์
Morakot Sriswasdi

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียนนา มีความยินดีที่มีมิตรภาพระหว่างไทยกับออสเตรีย ได้ดำเนินมาจนครบ 150 ปีเต็มใน ค.ศ. 2019 ตั้งแต่การลงนามหนังสือสัญญาไมตรี การค้า และการเดินเรือระหว่างสยามกับออสเตรีย-ฮังการี เมื่อ ค.ศ. 1869 ในต้นรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สัมพันธไมตรีระหว่างสองประเทศเริ่มต้นและดำเนินสืบมาด้วยรากฐานที่มั่นคงจากการเสด็จพระราชดำเนินเยือนออสเตรเลียอย่างเป็นทางการขององค์พระประมุขของไทยถึงสองครั้ง คือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใน ค.ศ. 1897 และพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ใน ค.ศ. 1964 รัฐบาลไทยยังได้เปิดสถานเอกอัครราชทูตและส่งคณะผู้แทนทางการทูตมาประจำ ณ กรุงเวียนนาเป็นการถาวรใน ค.ศ. 1963 โดยมีพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นเอกอัครราชทูตท่านแรก

มิตรภาพระหว่างไทยกับออสเตรเลียที่ตั้งต้นจากการลงนามหนังสือสัญญาไมตรีและการแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูงระหว่างกันได้เจริญงอกงามเรื่อยมา และแผ่ขยายออกสู่ความสัมพันธ์ทางธุรกิจในระดับภาคเอกชน โดยทั้งสองประเทศตระหนักว่าอีกฝ่ายเป็นประตูสำคัญสู่ตลาดในแต่ละภูมิภาค ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ปริมาณการค้าการลงทุนระหว่างกันเพิ่มพูนขึ้นและมีแนวโน้มดียิ่งขึ้นไปอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ไทยยังเป็นจุดหมายปลายทางลำดับต้นในภูมิภาคเอเชียที่ชาวออสเตรเลียเดินทางไปท่องเที่ยวจำนวนกว่าแสนคนต่อปี และออสเตรเลียก็เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ชาวไทยนิยมเดินทางมาเยือนมากขึ้นเช่นกัน ส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านสังคมและวัฒนธรรมที่สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนต่อประชาชนอย่างน่าชื่นชม และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศเพิ่มพูนขึ้นในทุกมิติต่อไป

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียนนา เชื่อมั่นอย่างยิ่งว่าการเฉลิมฉลองในโอกาส 150 ปีสัมพันธไมตรีไทย-ออสเตรเลีย ซึ่งทั้งสองฝ่ายร่วมแรงร่วมใจกันจัดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดทำหนังสือที่ระลึกเล่มนี้จะช่วยให้แต่ละฝ่ายตระหนักถึงความสัมพันธ์ที่มีรากฐานที่มั่นคง และเอื้ออำนวยให้สัมพันธไมตรีระหว่างทั้งสองประเทศแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นต่อไป

* * * * *

Die Königliche Thailändische Botschaft in Wien begrüßt das 150-jährige Jubiläum der Freundschaft zwischen Thailand und Österreich im Jahre 2019 seit der Unterzeichnung der Vereinbarung über die freundschaftliche Beziehung, darin eingeschlossen das Handels- und Seeverkehrsabkommen zwischen Siam und Österreich-Ungarn im Jahre 1869, in der Herrschaftsperiode Seiner Majestät König Chulalongkorn.

Die freundschaftliche Beziehung beider Staaten wurzelt tief. Sie wurde durch zwei königliche Besuche der Thai in Österreich bestärkt, erstmals durch den Besuch Seiner Majestät König Chulalongkorn im Jahre 1897, und sodann durch den Besuch Seiner Majestät König Bhumibol Adulyadejs und Ihrer Majestät Königin Sirikits die Königinmutter in der neunten Herrschaftsperiode der Chakri-Dynastie im Jahre 1964. Zuvor hatte die thailändische Regierung in Wien eine Königliche

Thailändische Botschaft mit diplomatischem Personal etabliert. Die permanente Vertretung begann im Jahre 1963 mit der Entsendung von General Chatchai Choonhavan als erstem Botschafter.

Die Freundschaft zwischen Thailand und Österreich, besiegelt durch ein förmliches Abkommen, hat große Fortschritte zwischen beiden Staaten gezeitigt und sich durch das Öffnen in beiden Ländern segensreich auf die Handelsbeziehungen in den privaten Sektoren ausgewirkt. Daher ist es höchst wichtig, die Volumen des Handels und der Investitionen beiderseits zu steigern und diesbezüglich zu verbessern. Darüber hinaus ist Thailand das Ziel von mehr als 100.000 österreichischen Asien-Touristen jährlich, zugleich ist Österreich das Zielland von zunehmend vielen thailändischen Besucher_innen. Das hat auch zu einem zunehmenden Verständnis sowie Austausch in den Bereichen von Gesellschaft und Kultur beider Völker beigetragen, weshalb es angezeigt ist, die Beziehung beider Staaten in jedweder Hinsicht zu stärken.

Die Königliche Thailändische Botschaft in Wien ist fest davon überzeugt, dass anlässlich der Feier von 150 Jahren freundschaftlicher Beziehungen zwischen Thailand und Österreich beide Partner darauf bedacht sind, diese zu stärken. Diese Gedenkschrift wird entscheidend dazu beitragen, die beidseitige Beziehung, die bereits feste Wurzeln geschlagen hat, weiter zu festigen. Beste Wünsche gelten der freundschaftlichen Beziehung zwischen beiden Staaten für ihr weiteres Gedeihen.

สารจากเพื่อนภาคีไทย-ออสเตรีย

Gelebte Zusammenarbeit vor Ort

นิโคเลาส์ พรัคเคินสกี / Nikolaus Prachensky

กงสุลกิตติมศักดิ์สาธารณรัฐออสเตรีย ณ นครเชียงใหม่ / Österreichischer Honorarkonsul in Chiang Mai

ในช่วงเวลาเกือบ 40 ปีที่ข้าพเจ้าพำนักอยู่ในประเทศไทยมา ข้าพเจ้าได้สังเกตว่า ไทยเป็นประเทศที่มีความสนใจในศิลปวัฒนธรรม ยกตัวอย่างเช่น เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน ค.ศ. 2018 ที่จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์กลางของภาคเหนือ มีการจัดแสดงดนตรีของวงเซี่ยงไฮ้ ฟิลาฮาร์โมนิค (Shanghai Philharmoniker) ซึ่งกงสุลกิตติมศักดิ์สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและ สาธารณรัฐโปรตุเกส รวมทั้งข้าพเจ้าเป็นผู้เสนอให้จัดขึ้น ในตอนแรกเราไม่มั่นใจและวิตกกังวล ว่า การแสดงครั้งนี้จะมีผู้สนใจเข้าชมมากพอหรือไม่ แต่ปรากฏว่ามีผู้ชมในห้องจัดแสดงมากกว่า หนึ่งพันคน ซึ่งรวมถึงผู้รักดนตรีที่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานครด้วย

ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าในฐานะกงสุลกิตติมศักดิ์ ณ นครเชียงใหม่ จึงมีความยินดียิ่งที่ได้เป็น ผู้ร่วมจัดการแสดงดนตรีในเดือนมีนาคม ค.ศ. 2019 เนื่องในโอกาสฉลองความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศของเราทั้งสอง การแสดงครั้งนี้ประกอบด้วยการแสดงบทเพลงแห่งเวียนนา (Wiener Lied) และการแสดงเปียโนตามแบบฉบับแห่งเวียนนา (Wiener Klaviertradition) ในการแสดง ครั้งนี้จะมีผู้เข้าชมเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะมีทั้งชาวออสเตรีย ชาวเยอรมันและชาวสวิสที่อาศัยอยู่ ในประเทศไทย รวมถึงชาวไทยเอง งานแสดงครั้งนี้จะเป็นโอกาสอันดีที่จะได้นำเสนอดนตรีและ วัฒนธรรมออสเตรียออกสู่สายตาคนนานาชาติเพื่อธำรงสัมพันธ์ไมตรีต่อไป

ชาวไทยชื่นชมออสเตรียและวัฒนธรรมออสเตรีย เช่นเดียวกับชาวออสเตรียที่ชื่นชมไทย ซึ่งเป็นดินแดนงามแปลกตาเสมอมา เพื่อเป็นการสนองต่อความสนใจนี้ ออสเตรียจะพยายาม นำเสนอกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมและน่าสนใจมาแสดงในไทยให้มากยิ่งขึ้น จาก การที่มีผู้สนใจเข้าชมการแสดงอย่างล้นหลามและเสียงสะท้อนจากสื่อต่าง ๆ เราเห็นว่า ยังมี การแสดงอื่นที่น่าสนใจและนำมาเสนอได้อีก ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจและเป็นเกียรติที่จะได้เป็นผู้ร่วม จัดกิจกรรมดังกล่าวนี้

กงสุลกิตติมศักดิ์ เอ็น. พรัคเคินสกี กับภาพวาดของบิดา มาร์คุส พรัคเคินสกี (2007) (ภาพจาก เอ็น. พรัคเคินสกี)

HK N. Prachensky mit einem Gemälde seines Vaters Markus Prachensky (2007). © N. Prachensky

In den beinahe 40 Jahren, welche ich nun hier in Thailand habe verbringen dürfen, beobachte ich mit Freuden das stets wachsende Interesse Thailands an Kunst und Kultur. Dazu hier ein Beispiel: Am 13. November 2018 fand in der Hauptstadt des Nordens, Chiang Mai, ein Konzert der Shanghai Philharmoniker statt, hierfür trugen sich die Honorarkonsulen von Deutschland und Portugal sowie auch ich selbst als unterstützende Berater an. Es bestanden eingangs Bedenken, ob es gelingen würde, zu diesem Anlass genügend Besucher und Besucherinnen anziehen zu können. Die atemberaubende Darbietung lief schließlich vor einem vollen Haus mit über 1.000 Gästen; es kamen sogar Musikliebhaber_innen aus Bangkok extra dafür angereist.

Vor diesem Hintergrund ist es mir in meiner Funktion als österreichischer Honorarkonsul in Chiang Mai eine besondere Freude, im Rahmen des 150-jährigen Jubiläums der bilateralen Beziehungen unserer beider Länder an der Organisation eines musikalischen Abends mitzuwirken, der im März 2019 dem Wiener Lied und der Wiener Klaviertradition huldigt. Es werden sich bei diesem Anlass zahlreiche hier lebende Österreicher_innen, Deutsche und Schweizer_innen und thailändische

Gäste einfinden. Eine wunderbare Möglichkeit, über Musik und Kultur aus Österreich internationale Verbindungen zu pflegen und diese in unsere Jubiläumsfeierlichkeiten einzubeziehen.

Österreich und sein reiches kulturelles Angebot waren für die Thailänder_innen immer faszinierend, nicht weniger als es das exotisch-schöne Thailand für unsereins stets war und ist. Um diesem Interesse gerecht zu werden, bemüht sich Österreich sehr aktiv und erfolgreich, mehr und mehr interessante und auch kulturell hochwertige Veranstaltungen nach Thailand zu bringen. Der Zustrom der Besucher_innen, die allgemeinen Reaktionen und auch die Resonanz der Presse zeigt uns, dass es noch wesentlich mehr gibt, das auf diesem Sektor getan werden kann, um dieser Nachfrage gerecht zu werden, und es ist für mich eine große Freude und Ehre, daran aktiv beteiligt zu sein.

วาณี ศัตรวาหา ไมซิงเกอร์ / Vane Satrawaha Meisinger

ที่ปรึกษาพิเศษด้านวิทยาศาสตร์และการวิจัย

ภาควิชาอาชีวเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ กรุงเทพมหานคร /

Wissenschaftliche Oberrätin i. R.

Universitätsklinik für Arbeitsmedizin und Umweltmedizin Medizinische Universität Wien

ดิฉันก้าวเท้าจากเครื่องบินลงสัมผัสผืนดินของกรุงเทพมหานครเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1968 เพื่อเดินทางเข้าศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาตรีในสาขาที่สอบแข่งขันและได้รับทุนของรัฐบาลออสเตรีย ซึ่งเป็นทุนแลกเปลี่ยนระหว่างมหาวิทยาลัยออสเตรีย-ไทย ครั้งแรกที่ได้ยินเสียงชาวออสเตรียสนทนากันนั้น ฟังแทบไม่เข้าใจ เนื่องจากสำเนียงแตกต่างจากที่เคยได้เรียนจากครูชาวเยอรมันในไทย ดิฉันคิดว่าสำเนียงชาวออสเตรียนั้นนุ่มนวลและมีเสียงขึ้นลงคล้ายเสียงดนตรี ความประทับใจในชาวออสเตรียที่ดิฉันได้รับครั้งแรก เมื่อชาวออสเตรียรู้ว่าดิฉันมาจากไทย ต่างก็พูดถึงพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง อย่างชื่นชม ทำให้ดิฉันรู้สึกภาคภูมิใจอย่างยิ่ง

ดิฉันรู้จักออสเตรียมาจนถึงวันนี้รวมเป็นเวลาถึง 50 ปี นับแต่ดิฉันเดินทางมาศึกษาที่ออสเตรีย จนกระทั่งสำเร็จปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยแห่งกรุงเทพมหานคร เดินทางกลับไปรับราชการเป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพมหานคร และต่อมาย้ายตามสามีมาทำงานรับราชการในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ออสเตรีย จนเกษียณ

อายุ ดิฉันรู้สึกโชคดีที่ได้รับความรักความอบอุ่นจากชาวออสเตรียทุกระดับและทุกวัย รวมถึงชาวเวียนนาหลายครอบครัวเสมอมา นับเป็นพระคุณและไมตรีจิตที่มีอาจทดแทนและลืมเลือนได้

ในช่วง ค.ศ. 1992-2003 ดิฉันได้รับเลือกให้ทำหน้าที่นายกสมาคมออสเตรีย-ไทย (Österreichisch-Thailändische Gesellschaft) ติดต่อกันถึง 12 ปี ดิฉันได้ริเริ่มจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในด้านวัฒนธรรมประเพณี การศึกษา พิธีทางศาสนา การนวดแผนโบราณ การทำอาหารประจำชาติ ทัศนศึกษาสถานที่ต่าง ๆ และเยี่ยมชมความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันระหว่างสองประเทศ เพื่อสร้างโอกาสให้ชาวไทยกับชาวออสเตรียได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ตัวอย่างกิจกรรมหนึ่งที่ดิฉันภูมิใจยิ่ง คือ การจัดโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนไทยออสเตรียระยะสั้น เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ โดยเยาวชนจากประเทศละ 2 คน ได้พักอาศัยกับครอบครัวอาสาสมัครของอีกประเทศหนึ่งโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด

ตลอดเวลาที่ดิฉันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างเสริมมิตรภาพระหว่างสองประเทศ ดิฉันได้รับความไว้วางใจและการสนับสนุนจากทุกฝ่าย ทั้งคณะกรรมการสมาคมชาวไทยและชาวออสเตรีย เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียนนา และข้าราชการสถานเอกอัครราชทูตฯ รวมถึงนักการเมืองท้องถิ่น นักธุรกิจ พ่อค้า ข้าราชการ ประชาชน ซึ่งเป็นความทรงจำและความประทับใจไม่รู้ลืมจนถึงทุกวันนี้

ดิฉันคิดว่าคนไทยกับคนออสเตรียมีความคล้ายคลึงกันหลายด้าน เช่น ความรักชาติ ความเป็นมิตร ความเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจ ความไว้วางใจ และความเคารพซึ่งกันและกัน ดิฉันเชื่อมั่นว่าหากพวกเขาชาวไทยที่ใช้ชีวิตอยู่ในออสเตรียสามารถรักษาคุณสมบัติอันดีงามเหล่านี้ไว้ได้ สัมพันธไมตรีระหว่างสองประเทศที่สืบทอดมาถึง 150 ปี ย่อมจะยืนยาวและงอกงามยิ่งขึ้นไปเป็นนิจ

* * * * *

พิธีประสาทปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตด้านเคมีวิทยาจากมหาวิทยาลัยแห่งกรุงเวียนนา ค.ศ. 1972
(ภาพจาก วาณี ไม่ชิงเกอร์)

Abschlusszeremonie anlässlich der Promotion im Fach Chemie an der Universität Wien im Jahre 1972.

© Vane Meisinger

พิธีมงคลสมรสระหว่าง ดร. วาณี กับ ดร. ฟรีดริช ไมซิงเกอร์ ที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม ค.ศ. 1974 ซึ่งมีนายจรูญพันธ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศในขณะนั้น (ทั้งสองท่านเคยดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียนนา) พร้อมด้วย ดร. วิคเตอร์ เดอ คอมทส์ (Dr. Victor de Comtes) เอกอัครราชทูตออสเตรีย ณ กรุงเทพมหานคร ร่วมเป็นสักขีพยาน (ภาพจาก วาณี ไมซิงเกอร์)

Heirat von Dr. Vanees und Dr. Friedrich Meisinger in Wien am 28. Juli 1974, mit Herrn Charunphan Isarangkun na Ayutthaya, Außenminister, und General Chatchai Choonhavan, seinerzeit stellvertretender Außenminister (beide Persönlichkeiten hatten zuvor den Posten des thailändischen Botschafters in der Republik Österreich bekleidet), zusammen mit Dr. Victor de Comtes, österreichischer Botschafter in Thailand, welche als Trauzeugen fungierten.

© Vanees Meisinger

Am 1. Oktober 1968 betrat ich nach dem Verlassen des Flugzeuges erstmals den Boden von Wien, um dort mein Studium fortzusetzen, zuerst für den Magistergrad und sodann mit dem Ziel der Promotion, in einem wettbewerbsmäßigen Verlauf um österreichische Stipendien zwischen österreichischen und thailändischen Universitäten. Als ich erstmals österreichische Einheimische sprechen hörte, verstand ich sie nicht – es war grundverschieden davon, was ich von einem deutschen Lehrer in Thailand gelernt hatte. Ich nahm die Aussprache von Österreichern und Österreicherinnen und deren sanfte Intonierung gleichsam in einem Singsang wie Musik wahr. Nachdem die Österreicher und Österreicherinnen, mit denen ich zuerst zusammentraf, gewahr wurden, dass ich aus Thailand gekommen war, sprachen sie voller Bewunderung vom neunten König und der neunten Königin, was mich mit Stolz erfüllte.

Über 50 Jahre hin habe ich Österreich kennengelernt. Nachdem ich mein Studium absolviert und an der Universität Wien promoviert hatte, kehrte ich in den Staatsdienst als Professorin an der Kasetsart Universität in Bang Khen, Bangkok, zurück. Als mein Ehemann eine Stellung an der Medizinischen Universität Wien angetreten hatte, folgte ich ihm. Im Alter in Österreich, nunmehr im Ruhestand, empfinde ich es als Glücksfall, dass ich von Österreichern und Österreicherinnen jeden Ranges und Alters stets mit Liebe und Herzenswärme aufgenommen wurde, einschließlich vieler Familien in Wien. Ich schätze dies als Liebenswürdigekeit und Freundschaft, die es in meinem Leben zu erwidern gilt und unvergesslich ist.

Im Zeitraum 1992 bis 2003 wurde ich zur Präsidentin der Österreichisch-Thaiändischen Gesellschaft gewählt und nahm diese Rolle zwölf Jahre lang wahr. Ich veranlasste einige Veranstaltungen in den Bereichen Kultur, Pflege der Tradition, Erziehungswesen, religiöse Zeremonien, althergebrachte Massage, Zubereitung von landesweit üblichen Gerichten, verschiedene visuelle Bildungskurse und Besuchsprogramme für Gruppen aus beiden Ländern, wodurch Menschen aus Thailand wie aus Österreich Gelegenheit gegeben wurde, sich wechselseitig miteinander vertraut zu machen. Ein Beispiel derartiger Veranstaltungen, das mir sehr am Herzen lag, war ein Projekt zum thailändisch-österreichischen Jugendaustausch, im Zuge dessen jeweils zwei Jugendliche drei Wochen kostenlos in einer freiwillig daran teilnehmenden Familie aus dem anderen Land verbringen konnten.

Während ich allerlei Vorhaben durchführte, um die Freundschaft zwischen beiden Ländern zu stärken, wurde ich ermutigt und erhielt Unterstützung von allen Seiten, von Bediensteten thailändischer wie auch österreichischer Vereinigungen, von der Königlichen Thailändischen Botschaft in Wien und deren Amtsträgern wie Amtsträgerinnen, von lokalen Politikern und Politikerinnen, Unternehmern und Unternehmerinnen, Geschäftsleuten, lokalen Amtsträgern und Amtsträgerinnen, woran ich mich mein Lebtag gerne erinnere, und was ich bis zum heutigen Tage niemals vergessen habe.

Ich habe den Eindruck gewonnen, dass die Menschen aus Thailand und Österreich einander in vieler Hinsicht sehr ähnlich sind. Beispielsweise lieben sie ihr Vaterland, sind miteinander befreundet, sind anderen gegenüber hilfsbereit, hegen Sympathie füreinander, vertrauen und achten einander. Ich bin vollends davon überzeugt, dass wir Menschen aus Thailand, die wir unser Leben in Österreich verbringen, unsere Eigenart gut und perfekt pflegen können angesichts der freundschaftlichen Beziehung beider Länder, die 150 Jahre angedauert hat, lange anhalten und weiterhin wachsen möge.

ชุมชนไทยในออสเตรียร่วมงานเฉลิมฉลอง 100 ปี พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เสด็จพระราชดำเนินเยือนเมืองบัท อีเซล เมื่อ ค.ศ. 1997 (ภาพจาก วาณี ไมซิงเกอร์)

Die thailändische Gemeinschaft während der Feier zum 100. Jahrestag des Besuchs von König Chulalongkorn, Rama V., in Bad Ischl im Jahre 1997. © Vanee Meisinger

เยาวชนไทยที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนของสมาคมออสเตรีย-ไทย เมื่อ ค.ศ. 2000 ได้แก่ นายปดิพัทธ์ อินทนิล จากกรุงเทพมหานคร (คนที่ 2 จากด้านซ้าย) และ น.ส. ศศิวิมล ทะสุนทร จากจังหวัดมหาสารคาม (คนที่ 2 จากด้านขวา) (ภาพจาก วาณี ไมซิงเกอร์)

Ausgewählte Jugendliche im Rahmen des Projektes für Jugendaustausch der Österreichisch-Thailändischen Gesellschaft im Jahr 2000: Padiphat Intanil aus Bangkok (2.v.l.) und Sasiwimol Thasunthon aus Mahasarakham (2.v.r.). © Vanee Meisinger

ออสเตรีย-ฮังการีและสยาม:
พัฒนาการแห่งมิตรภาพ

Österreich-Ungarn und Siam:
das Wachsen einer Freundschaft

แรกเริ่มความสัมพันธ์:

หนังสือสัญญาทางไมตรี การค้าและการเดินเรือ ค.ศ. 1869

Die Anfänge der Beziehungen:

Freundschafts-, Handels- und Schifffahrtsvertrag 1869

ออรสา ไทยานันท์ / Orasa Thaiyanan

นักประวัติศาสตร์อิสระ / Historikerin

ความสัมพันธ์ระหว่างชาวออสเตรียและชาวไทยเริ่มปรากฏขึ้นตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 17 โดยเริ่มจากนักเดินทางรอบโลกชาวออสเตรียชื่อ คริสทอฟ คาร์ล แฟร์นแบร์เกอร์ ซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นชาวออสเตรียคนแรกที่ก้าวเท้าลงบนแผ่นดินไทยที่อาณาจักรอยุธยาเมื่อ ค.ศ. 1624 เขาไม่ได้มาเผ้าฯ กษัตริย์อยุธยา แต่มาเข้าร่วมกองทัพของกษัตริย์หญิงแห่งปัตตานีซึ่งเป็นประเทศราชของอยุธยาในเวลานั้นเพื่อต่อต้านกษัตริย์อยุธยา หลังจากการสงบศึก ผู้แทนฝ่ายอยุธยาได้มอบผ้าปักดินทองให้แก่ แฟร์นแบร์เกอร์เพื่อเป็นเครื่องหมายแห่งมิตรภาพ

ชาวออสเตรียคนที่สองเป็นหมอสอนศาสนาที่เข้ามาในอยุธยาเมื่อ ค.ศ. 1751 เขาเป็นบาทหลวงนิกายเยซูอิต ชื่อ โยเซฟ นอยเกอเบาเออร์ จากแคว้นซเลเซียน (ไซลีเชีย) การเผยแพร่ศาสนาของเขาอยู่ในขอบเขตจำกัด

Der Kontakt zwischen den Bewohnerinnen Österreichs und Thailands begann schon im 17. Jahrhundert durch den ersten österreichischen Weltreisenden Christoph Carl Fernberger. Der Oberösterreicher Fernberger, der vermutlich als erster Österreicher thailändischen Boden betrat, kam 1624 nach Ayuthya. Er stattete dem siamesischen Hof allerdings keinen Besuch ab, weil er sich an einem Feldzug der Königin von Betanien, einem Vasallenstaat von Thailand, gegen den König von Thailand beteiligte. Zur Friedensvereinbarung schenkte ihm der thailändische Gesandte schließlich dennoch ein schönes goldbesticktes Tuch als Zeichen der Freundschaft.

ความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรียและไทยเริ่มขึ้นอีกครั้งหลังจากเวลาผ่านไปกว่าหนึ่งศตวรรษ โดยความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการในระดับสถาบันกษัตริย์เริ่มขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4 ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (เจ้าฟ้ามงกุฎ) แห่งราชวงศ์จักรีในยุครัตนโกสินทร์ ส่วนออสเตรียในขณะนั้นปกครองโดยกษัตริย์ออสเตรีย-ฮังการี (ภายใต้ระบอบกษัตริย์แห่งดานูบหรือสหราชอาณาจักร) โดยมี ฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 แห่งราชวงศ์ฮับส์บูร์ค เป็นสมเด็จพระจักรพรรดิ

กษัตริย์แห่งดานูบสนพระราชหฤทัยที่จะเจริญความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมทั้งสยาม ดังนั้นในช่วงทศวรรษที่ 6 ของศตวรรษที่ 19 ออสเตรียจึงต้องการทำหนังสือสัญญาทางไมตรี การค้า และการเดินเรือ กับประเทศต่าง ๆ ใน ค.ศ. 1860 จึงแต่งตั้งให้บารอนแห่งวิลเลอร์สทอร์ฟ-อัวร์ไบเออร์เป็นผู้บังคับการเรือรบหลวง “โนวาร่า” (ค.ศ. 1857- 1859) นำเรือไปติดต่อทางการค้ากับสยาม จีน และญี่ปุ่น

สามปีต่อมา ใน ค.ศ. 1863 พาสควาเลอ พ่อค้าชาวเมืองทริเอสท์และอัครินแห่งเรวอลเทลลา ได้เสนอรายงานเรื่อง “การเข้าร่วมการค้าโลกของออสเตรีย” ซึ่งระบุว่า การส่งเรือรบหลวงเพื่อไปยังเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และทำสนธิสัญญากับประเทศเหล่านั้นถือเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง ใน ค.ศ. 1864 คณะกรรมการการค้าและตลาดหลักทรัพย์แห่งเมืองทริเอสท์ก็ได้ประกาศเน้นถึงความสำคัญของการทำสนธิสัญญาทางการค้าและการเดินเรือกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ใน ค.ศ. 1865 กงสุล ณ ชองกง กุสตาฟ โอเวอร์เบ็ค ได้มีคำสั่งให้จัดกองเรือเดินทางไปยังสยาม จีน และญี่ปุ่น เพื่อทำสนธิสัญญาทางการค้า และมีคำสั่งให้เรียกการเดินทางครั้งนี้ว่า “คำสั่งด่วน”

Der zweite Österreicher kam 1751 als Missionar nach Thailand. Dies war der Jesuitenpater Josef Neugebauer aus Schlesien. Der Erfolg seiner Tätigkeit dürfte sich in Grenzen gehalten haben.

Dann verging mehr als ein Jahrhundert, bis neuerlich Kontakt zwischen Österreich und Thailand aufgenommen wurde. Diese von offiziellen österreichisch-thailändischen Beziehungen geprägten Annäherungen auf Regierungsebene begannen in der sogenannten Rattanakosin-Periode, also zur Regierungszeit des aus der Chakri-Dynastie stammenden Königs Rama IV., der auch den Namen Prabat Somdej Prachomkiao Chao Yu Hua oder König Mongkut trug. Österreich firmierte zu dieser Zeit als Österreichisch-Ungarische Monarchie („Donaumonarchie“ oder auch „Doppelmonarchie“) unter Kaiser Franz Joseph I. aus dem Haus Habsburg.

Das Interesse der Donaumonarchie an diplomatischen Beziehungen mit ostasiatischen Ländern, darunter Thailand, zielte in den sechziger Jahren des 19. Jahrhunderts darauf ab, Freundschafts-, Handels- und Schifffahrtsverträge abzuschließen. Unter diesem Vorzeichen wurde 1860 das „Projekt einer Expedition zu handelspolitischen Zwecken nach Siam, China und Japan“ von Bernhard Freiherrn von Wüllerstorff-Urbair, der als Kommandant der Fregatte „Novara“ 1857–1859 die Welt umsegelt hatte, vorgelegt.

Nur drei Jahre später, 1863, erschien die Schrift *Österreichs Beteiligung am Welt-handel* vom Triestier Kaufmann Pasquale, Ritter

ความประสงค์ของออสเตรียในครั้งนี้นี้มิใช่ความประสงค์ของออสเตรียเพียงฝ่ายเดียว เอ็ดมุนท์ เบาเออร์ ชาวเมืองทริเอสท์ซึ่งเป็นกงสุล ณ เฮติ และอาร์เจนตินา ได้รายงานเมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1866 ไว้ว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ตรัสกับเขาว่า พระองค์มีพระราชประสงค์ที่จะทรงทำสนธิสัญญากับออสเตรีย

ถึงแม้สมเด็จพระจักรพรรดิออสเตรียจะพระราชทานพระบรมราชานุมัติให้ดำเนินการและทรงส่งเรือรบหลวง “ซวาร์ทเชินแบร์ค” และ “อาร์ชดยุก ฟรีดริช” ไปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แล้ว แต่การเดินทางครั้งนี้ต้องล้มเหลว ใน ค.ศ. 1867 การเดินทางก็ไม่สำเร็จอีกครั้ง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการคานอำนาจกับฮังการี และการที่จักรพรรดิแม็กซิมิเลียนแห่งเม็กซิโก ซึ่งเป็นพระอนุชาในสมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 ถูกปลงพระชนม์

ในวันที่ 17 กรกฎาคม ค.ศ. 1868 สมเด็จพระจักรพรรดิโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งพลเรือตรี อันโทน บารอนแห่งเพ็ทซ์ ซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากเทกเฮ็อฟ ผู้บัญชาการทหารเรือ ให้เป็นผู้บังคับการเรือรบที่จะเดินทางไปอีกครั้ง ยิ่งไปกว่านั้น เขายังได้รับตำแหน่งอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนทางการทูตไปทำสนธิสัญญากับสยาม จีน และญี่ปุ่นในครั้งนี้อย่าง คณะเดินทางชุดนี้ประกอบด้วยอัครราชทูตที่ปรึกษา คาร์ล อัสวินแห่งแซร์ทเซอร์ ซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายพาณิชย์และวิชาการ ข้าราชการจากกระทรวงการต่างประเทศ 8 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจและวิชาการ 7 คน และช่างภาพอีก 1 คน บุคคลเหล่านี้มีหน้าที่ไปศึกษาหาความรู้ในประเทศที่ไปเยี่ยมเยือนในมิติต่าง ๆ เช่น วิถีชีวิต การค้าและวัฒนธรรมอย่างละเอียด พร้อมทำบันทึกเป็นรายงาน

ในวันที่ 18 ตุลาคม ค.ศ. 1868 กองเรือซึ่งประกอบด้วยเรือรบสามลำชื่อ “โดเนา” ที่มีกัปตันเรือชื่อ อันโทน อัสวินแห่งวิพลิงเงอร์ และเรือรบ

von Revoltella, in der eine Expedition in ostasiatische Gebiete sowie Vertragsabschlüsse mit diesen Staaten bereits für nötig gehalten wurden. Auch die Triestiner Börsendeputation hob 1864 die Wichtigkeit des Abschlusses von Handels- und Schifffahrtsverträgen mit den ostasiatischen Ländern hervor. Der k.u.k. Konsul in Hongkong, Gustav Overbeck, empfahl 1865 dem Ministerium des Äußeren, eine Expedition der k.u.k. Kriegsmarine nach Thailand, China und Japan zu starten, um entsprechende Verträge abzuschließen, und bezeichnete diese Expedition als ein „dringendes Gebot“.

Das Anliegen Österreichs war kein einseitiges. In diese Zeit fiel beispielsweise auch eine Mitteilung des Triestiners Edmund Bauer, des Konsuls von Haiti und der Republik Argentinien, vom November 1866, in der dieser berichtete, dass König Rama IV. ihm gegenüber den Wunsch geäußert habe, mit Österreich Verträge abzuschließen.

Trotz der bereits im März 1866 erfolgten Bewilligung des Kaisers konnte die Entsendung der Kriegsschiffe „Schwarzenberg“ und „Erzherzog Friedrich“ nach Ostasien nicht stattfinden. 1867 kam die geplante Expedition infolge des Ausgleichs mit Ungarn und der Erschießung Kaiser Maximilians von Mexiko, des jüngeren Bruders Kaiser Franz Josephs I., wieder nicht zustande.

Mit der Allerhöchsten Bewilligung vom 17. Juli 1868 wurde schließlich Konteradmiral Anton Freiherr von Petz auf Vorschlag Tegetthoffs, des Chefs der Marinesektion, zum Oberbefehlshaber der Expedition ernannt.

ภาพที่ 1.1: คณะเดินทางออสเตรียไปยังเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ระหว่าง ค.ศ. 1868-1870: ภาพหมู่ของคณะผู้แทนออสเตรียกับขุนนางสยามในสยาม ค.ศ. 1869 คนนั่งที่สองจากซ้าย คือ คาร์ล อัศวินแห่งเชร์ทเซอร์ คนยืนที่สองจากซ้าย คือ พลเรือตรี อันโทน บารอนแห่งเพ็ทซ์ (ภาพจาก วิลเฮล์ม บัวร์เกอร์)

Abb. 1.1: Auf der k.u.k. ostasiatischen Expedition 1868-1870: Gruppenbild der österreichischen Delegation mit siamesischen Würdenträgern in Siam (Thailand) 1869, darunter sitzend 2. von links Karl Ritter von Scherzer, stehend 2. von links Contre Admiral [Konteradmiral] Anton Freiherr von Petz.
© ÖNB, Wilhelm Burger

เล็กอีกลำหนึ่งชื่อ “อาร์ชดยุค ฟรีดริช” ที่มีกับตันเรือชื่อ มักซีมีลีอาน ออกเดินทางจากเมืองทริเอสท์โดยผ่านช่องแคบยิบรอลตา แหลมกูดโฮฟ ซวาและสิงคโปร์ จนถึงกรุงเทพฯ ในวันที่ 27 เมษายน ค.ศ. 1869 เวลา 19.30 น. เรือรบ “โดเนา” จอดทอดสมอที่ปากน้ำ ส่วนเรือรบเล็ก “ฟรีดริช” เดินทางมาถึงในช่วงเช้า ของวันถัดไป เรือทั้งสองลำนี้ถือเป็นเรือลำแรกของกองทัพเรือออสเตรียที่เข้ามาในน่านน้ำสยามเมื่อ 150 ปีก่อน

Ihm wurde außerdem Rang und Charakter eines „k.u.k. Gesandten und bevollmächtigten Ministers in außerordentlicher Mission“ für den Abschluss der Verträge mit Siam, China und Japan verliehen. Die Mission bestand zudem aus dem Ministerialrat Karl Ritter von Scherzer, als Leiter des kommerziellen und wissenschaftlichen Dienstes, acht Beamten des Ministeriums des Äußeren und sieben Experten aus Wirtschaft und Wissenschaft sowie einem Fotografen. Die genannten Personen sollten die Bewohner_innen

แม้ครั้งนี้จักรราชทูตและหัวหน้าคณะผู้แทนเพ็ทซ์จะเดินทางมาเยือนสยามที่กรุงเทพฯ เป็นครั้งแรก แต่ก็มิได้เข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งในเวลานั้นยังมีพระชนมพรรษาเพียง 16 พรรษา เขาได้เข้าพบผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ต่อมา คือ สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์) หรือที่รู้จักกันในนาม สมุหพระกลาโหม ซึ่งเป็นบุคคลผู้ทรงอำนาจมากที่สุดในสยามขณะนั้น เพ็ทซ์ได้รับมอบหมายให้มาแสดงความอาลัยอย่างสุดซึ้งต่อการสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 และขณะเดียวกันก็ถวายพระพรชัยมงคลแด่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่ทรงขึ้นครองราชย์ ด้วยความมุ่งหวังสำคัญว่า พระองค์จะต้องทรงทำหนังสือสัญญาทางไมตรี การค้า และการเดินเรือกับออสเตรีย-ฮังการีให้ถูกต้องตามกฎหมาย

การกล่าวว่า “ถูกต้องตามกฎหมาย” นั้นหมายความว่าอย่างไร? ตั้งแต่ ค.ศ. 1865 เป็นต้นมา ออสเตรียได้แต่งตั้งกงสุลกิตติมศักดิ์ซึ่งมิใช่ชาวออสเตรีย เนื่องจากในเวลานั้นยังไม่มีชาวออสเตรียที่ “เหมาะสม” นายอเล็กซ์ฮูส เรทลิช ซึ่งเป็นพ่อค้าชาวเยอรมันจากเมืองฮัมบวร์ค จึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกงสุลกิตติมศักดิ์ ณ กรุงเทพฯ เป็นคนแรก การแต่งตั้งครั้งนี้ถือเป็นเรื่องสำคัญยิ่งสำหรับการเตรียมทำหนังสือสัญญาทางไมตรีและการค้า

เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม ค.ศ. 1869 เพ็ทซ์ได้ทูลเกล้าฯ ถวายพระราชสาส์นตราตั้งแด่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวันถัดมาหนังสือสัญญาทางไมตรี การค้า และการเดินเรือกับสยาม ก็ได้รับการลงนาม ณ ศาลการต่างประเทศฝ่ายออสเตรีย เพ็ทซ์ได้ลงนามและประทับตราในสนธิสัญญา ขณะที่ฝ่ายสยามมีผู้ลงพระนามและลงนามจำนวน 5 คน ได้แก่ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท เจ้าพระยาภูธราภัย เจ้าพระยาสุรวงษ์ไวยวัฒน์ เจ้าพระยาภาณุวงศ์มหาโกษาธิบดี และพระยาเจริญราชไมตรี

der besuchten Länder, ihre Lebensweise, ihren Handel und ihre Kultur detailliert studieren und dokumentieren.

Das Geschwader – die Schraubenfregatte „Donau“ unter dem Linienschiffskapitän Anton Ritter von Wipplinger und die Schraubenkorvette „Erzherzog Friedrich“ unter Fregattenkapitän Maximilian Ritter von Pittner – stach am 18. Oktober 1868 von Triest aus in See. Die Fahrt dauerte etwa sechs Monate. Sie ging über Gibraltar, das Kap der Guten Hoffnung, Java und Singapur nach Bangkok. Am 27. April 1869, um 19.30 Uhr, erreichte die Fregatte „Donau“ den Ankerplatz von Paknam, wo am nächsten Morgen auch die Korvette „Friedrich“ anlegte. Diese waren vor 150 Jahren somit die ersten Schiffe der k.u.k. Kriegsmarine in thailändischen Gewässern.

Als k.u.k. Gesandter und bevollmächtigter Minister stattete Petz seinen ersten Besuch in Bangkok nicht dem 16-jährigen König Chulalongkorn ab, sondern dem damals mächtigsten Mann in Thailand, dem Regenten Chao Praya Barom Maha Srisuriyawongs, auch bekannt als Samuha Pra Kalahome. Petz hatte die Aufgabe, das Allerhöchste Beileid über den Tod des Königs Mongkut, Rama IV., auszudrücken sowie die Glückwünsche zur Thronbesteigung von König Chulalongkorn zu überbringen. Vor allem aber sollte er den bisher zwischen Österreich-Ungarn und Siam bestehenden Beziehungen durch Abschluss eines Freundschafts-, Handels- und Schifffahrtsvertrages eine legale Grundlage geben.

หนังสือสัญญาฉบับนี้เป็นสนธิสัญญาฉบับแรกของจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีกับราชอาณาจักรในเอเชียตะวันออกเฉียง และถือเป็นจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการระหว่างทั้งสองประเทศ สนธิสัญญาเขียนเป็นภาษาเยอรมัน ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย ข้อความใน 24 มาตรา จากจำนวนทั้งหมด 27 มาตรา เกี่ยวข้องกับสิทธิของบุคคลสัญชาติออสเตรียและฮังการีที่พำนักอยู่ และกำลังจะเดินทางมาสยาม ตัวอย่างเช่น กำหนดให้คนชาติออสเตรียและฮังการีมีสิทธิสภาพนอกอาณาเขตและมีเสรีภาพในการเดินเรือเช่นเดียวกับคนสยาม รวมถึงกำหนดห้ามขึ้นภาษีศุลกากรกับคนออสเตรีย-ฮังการี

ภาพที่ 1.2: ตราประทับของคณะผู้แทนทางการทูตในเอเชียตะวันออกเฉียง (ภาพจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย)

Abb. 1.2: Stempel der k.u.k. Mission nach Ostasien.
© Österreichisches Staatsarchiv

Aber was bedeutete hier „eine legale Grundlage“? Schon seit 1865 amtierte in Bangkok ein österreichischer Honorarkonsul – der aber kein Österreicher war. Um diese Zeit lebte kein „geeigneter“ Österreicher dort. So wurde Alexius Redlich, ein deutscher Kaufmann aus Hamburg, zum ersten k.u.k. Honorarkonsul in Bangkok ernannt. Diese Ernennung war wichtig für die Vorbereitung eines Freundschafts- und Handelsvertrages.

Am 16. Mai 1869 überreichte Petz König Chulalongkorn sein Beglaubigungsschreiben. Am folgenden Tag wurde der Freundschafts-, Handels- und Schifffahrtsvertrag mit Siam im Haus des Internationalen Gerichtshofes in Bangkok unterschrieben. Seitens der Donaumonarchie setzte Konteradmiral Anton Freiherr von Petz das Siegel unter den Vertrag; die fünf thailändischen zur Unterzeichnung Bevollmächtigten waren Prinz Wongsadhiraj Sanit, Chao Praya Bhudharapai, Chao Praya Surawongs Waiyawat, Chao Praya Bhanuwongs Maha Kosa Tibodi und Praya Charoen Rajmaitri.

Dieser Kontrakt war der allererste Vertrag Österreich-Ungarns mit einem ostasiatischen Reich. Das Übereinkommen ist auch als Beginn der offiziellen Beziehungen zwischen beiden Staaten anzusehen. In deutscher, englischer und thailändischer Sprache ausgefertigt, befassen sich 24 der 27 Artikel mit den in Thailand lebenden oder dahin kommenden österreichischen und ungarischen Staatsangehörigen und ihren Rechten: Es werden darin beispielsweise Exterritorialrechte für österreichische und ungarische

สมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 ทรงลงพระปรมาภิไธยในหนังสือสัญญาเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม ค.ศ. 1871 ที่กรุงเวียนนา จากนั้นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญทรงลงพระปรมาภิไธยและลงพระนามาภิไธย เมื่อวันที่ 30 เมษายน ค.ศ. 1872 ณ กรุงเทพฯ และมีการแลกเปลี่ยนสัตยาบันสารระหว่างกันในเวลาต่อมา

Bürger, weitgehende Freiheiten für österreichische und ungarische Schiffe (gleich den thailändischen) und das Verbot der Zollerhöhung festgelegt.

Kaiser Franz Joseph I. ratifizierte das Abkommen am 8. Mai 1871 in Wien, während es König Chulalongkorn und Krom Pra Rachawang Baworn Sathanmongkol erst am 30. April 1872 in Bangkok unterzeichneten, wo auch der Austausch der Urkunden erfolgte.

ภาพที่ 1.3: เรือรบหลวง “ฟาซานา” สถานที่แลกเปลี่ยนเอกสารหนังสือสัญญาทางไมตรี การค้า และการเดินเรือฉบับแรกระหว่างกรุงเวียนนาและกรุงเทพฯ (ภาพจากการสะสมภาพถ่ายของอาร์ชดยุก เลโอโพลท์ แฟร์ดีนันท์แห่งเอสเทอไรซ์-ทอสคานา (ค.ศ. 1862-1935), ภาพจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย)

Abb. 1.3: Mit der S.M.S. „Fasana“ wurden die ratifizierten Exemplare des ersten Handels-, Freundschafts- und Schifffahrtsvertrags zwischen Wien und Bangkok ausgetauscht. Aus der Fotosammlung des vormaligen Erzherzogs Leopold Ferdinand von Österreich-Toskana (1862–1935). © Österreichisches Staatsarchiv

สนธิสัญญา

สนธิสัญญาฉบับที่ ๑๖ ระหว่างสยามกับฝรั่งเศส ลงวันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๖

ทรงพระกรุณาจารึกไว้ที่กรุงเทพมหานคร

แก่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ซึ่งมี

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ

ที่กรุงเทพมหานคร

และ

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ขอประกาศพระปฏิญญาอันมีเอกเทคนกหลายประการแก่ชนทั้งปวงว่า หนึ่งคือสนธิสัญญาที่สยามกับฝรั่งเศสทำกันเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๖ ซึ่งได้ลงนามกันที่กรุงปารีส และ ๒ คือสนธิสัญญาที่สยามกับฝรั่งเศสทำกันเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๖ ซึ่งได้ลงนามกันที่กรุงเทพฯ และ ๓ คือสนธิสัญญาที่สยามกับฝรั่งเศสทำกันเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๖ ซึ่งได้ลงนามกันที่กรุงเทพฯ และ ๔ คือสนธิสัญญาที่สยามกับฝรั่งเศสทำกันเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๖ ซึ่งได้ลงนามกันที่กรุงเทพฯ และ ๕ คือสนธิสัญญาที่สยามกับฝรั่งเศสทำกันเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๖ ซึ่งได้ลงนามกันที่กรุงเทพฯ และ ๖ คือสนธิสัญญาที่สยามกับฝรั่งเศสทำกันเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๖ ซึ่งได้ลงนามกันที่กรุงเทพฯ และ ๗ คือสนธิสัญญาที่สยามกับฝรั่งเศสทำกันเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๖ ซึ่งได้ลงนามกันที่กรุงเทพฯ และ ๘ คือสนธิสัญญาที่สยามกับฝรั่งเศสทำกันเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๖ ซึ่งได้ลงนามกันที่กรุงเทพฯ และ ๙ คือสนธิสัญญาที่สยามกับฝรั่งเศสทำกันเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๖ ซึ่งได้ลงนามกันที่กรุงเทพฯ และ ๑๐ คือสนธิสัญญาที่สยามกับฝรั่งเศสทำกันเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๖ ซึ่งได้ลงนามกันที่กรุงเทพฯ

ภาพที่ 1.4: หน้าปกของหนังสือสัญญาทางไมตรี (ภาพจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย)
Abb. 1.4: Titelseite des Freundschaftsvertrages © Österreichisches Staatsarchiv

เครื่องราชอิสริยาภรณ์และของกำนัล ในฐานะเครื่องรักษาสัมพันธไมตรี

Orden und Geschenke erhalten die Freundschaft

เอียร์มการ์ท พังเจอร์ล / Irmgard Pangerl

หอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย / Österreichisches Staatsarchiv

คณะผู้แทนทางการทูตใน ค.ศ. 1869 ได้นำของทูลพระขวัญและของกำนัลจำนวนมากถวายแด่พระบรมวงศานุวงศ์ และมอบให้บรรดาเสนาบดีที่กรุงเทพฯ มีพระบรมสาทิสลักษณ์ของสมเด็จพระจักรพรรดิออสเตรีย ปืนยาว เครื่องอานม้าแบบฮังการี ไวน์ออสเตรีย-ฮังการี เครื่องแก้ว เครื่องกระเบื้อง เครื่องใช้ในการสูบบุหรี่ แผนที่และหนังสือ รวมถึงเครื่องเพชรของจักรวรรดิอันสูงค่างดงามที่นำมาจากห้องเก็บรักษาสมบัติล้ำค่า เป็นต้น

เมื่อ ค.ศ. 1868 สมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 เคยทูลเกล้าฯ ถวายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลเซนต์ สเตฟาน ฮังการี ชั้นสูงสุด แต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะที่เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ ซึ่งเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลฟรันทซ์ โยเซฟ ชั้นสูงสุด และกรมพระราชวังบวรฯ ทรงได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูล

Bereits die Mission von 1869 überbrachte den Angehörigen des Königshauses sowie den Ministern in Bangkok zahlreiche Geschenke. Dabei handelte es sich um Porträts des österreichischen Kaisers, um Gewehre, ungarisches Sattelzeug, österreichische und ungarische Weine, Glas- und Porzellanwaren, Rauchgarnituren, Karten und Bücher, darunter ein Prachtwerk über die Reichskleinodien in der Schatzkammer.

Kaiser Franz Joseph hatte König Chulalongkorn bereits 1868 das Großkreuz des königlich ungarischen St. Stephan-Ordens verliehen. Das Großkreuz des Franz-Joseph-Ordens erhielt der Regent, Chao Praya Barom Maha Sirsuriyawongs, und den Eisene-Kronen-Orden Erster Klasse bekam der zweite

มงกุฎเหล็ก ชั้นสูงสุด ใน ค.ศ. 1869 พลเรือตรี
อันโทน บารอนแห่งเพ็ทซ์ แห่งจักรวรรดิออสเตรีย-
ฮังการี ก็ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ชั้นสูงสุดของสยาม คือ ประถมาภรณ์ช้างเผือก เช่นกัน

เมื่อ ค.ศ. 1871 หนังสือสัญญาทางไมตรี การค้า
และการเดินเรือระหว่างออสเตรียกับสยามฉบับแรก
ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุมัติ และถูกนำ
กลับมายังกรุงเทพฯ โดยเรือรบหลวง “ฟาซานา”
ของออสเตรีย ซึ่งรัฐบาลสยามได้รับมอบไว้เมื่อ
ค.ศ. 1872 ในโอกาสนี้ ได้มีการทูลเกล้าฯ ถวายและ
พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อีกครั้งหนึ่ง กล่าว
คือ สมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 และ
มกุฎราชกุมาร อาร์ชดยุก รูดอล์ฟ ทรงได้รับทูลเกล้าฯ
ถวายและพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สยามใน
ตระกูลช้างเผือก ชั้นสูงสุด “มหาวรภรณ์”

König, Krom Pra Rachwang Baworn
Sathanmongkol. Von thailändischer Seite
erfolgte 1869 die Auszeichnung des öster-
reichisch-ungarischen Konteradmirals Anton
Freiherr von Petz mit dem Orden des Weißen
Elefanten I. Klasse.

Der von Kaiser Franz Joseph I. 1871
ratifizierte erste Handels-, Freundschafts-
und Schifffahrtsvertrag zwischen den beiden
Ländern wurde 1872 mit der Korvette
„Fasana“ nach Bangkok gebracht und der
dortigen Regierung übergeben. Anlässlich
dieses Besuches kam es zu weiteren Ordens-
verleihungen: Kaiser Franz Joseph I. und Kron-
prinz Erzherzog Rudolf wurde der höchste
thailändische Orden des Weißen Elefanten,
„Maha Wara Bhorn“, verliehen.

ภาพที่ 1.5: พระราชลัญจกรที่ผูกกำกับหนังสือสัญญาทางไมตรี,
ด้านหน้า
(ภาพจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย)

Abb. 1.5: Großes anhängendes Siegel des Freundschafts-
vertrages, Vorderseite.
© Österreichisches Staatsarchiv

ภาพที่ 1.6: พระราชลัญจกรที่ผูกกำกับหนังสือสัญญาทางไมตรี,
ด้านหลัง
(ภาพจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย)

Abb. 1.6: Großes anhängendes Siegel des Freundschafts-
vertrages, Rückseite.
© Österreichisches Staatsarchiv

Abschnitt IV

Section IV

Keineswegs sind die von uns verbotenen Munitionens of War are prohibited, unless
Lafeten oder mit ihrem Gehörlich verkauft sold to the siamese Authorities, or
werden sind ist an Spanden verboten. with their consent.

Amir von Siam
Louis Admiral

กรมหลวงบริรักษ์นิต

เจ้าพระยาอภัยภูเบศร
ที่ล้นเกล้า

เจ้าพระยาธรรมศาสตร์
ภักดีพระบาทสมเด็จพระ

เจ้าพระยาอภัยภูเบศร
อินทรี ที่พระคลัง

พระยาเจริญชัยมงคล
ภักดีลาดทางประเทศ

ภาพที่ 1.7: หน้าแสดงพระปรมาภิไธย พระนาม ลายมือชื่อและตราในหนังสือสัญญาทางไมตรี (ภาพจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย)

Abb. 1.7: Unterschriftenseite des Freundschaftsvertrages mit Stempeln. © Österreichisches Staatsarchiv

108 หมอเสด็จสัญญาหาจอนคณบดีสอนให้โลมา แลกำกับชกภายในคอกขบขี้ไก่ประกบภพสัญญากรลับกับแผ่นดินออกเที่ยว
 วนที่ก่อเรือกษัตริย์ แลโคกลงพระบาทกษัตริย์สัญญามาลง **๕๒๓** **๕๒๓** **๕๒๓** **๕๒๓** **๕๒๓** **๕๒๓**
๕๒๓ **๕๒๓** **๕๒๓** **๕๒๓** **๕๒๓** แลลงลายมือลงนามที่เจ้ากรมการประเทศเป็นสักคัญมั่นคง แลลงให้มาเพื่อ
 ระเบียบไว้ที่กรมเทพมหานครนี้ จวบสิ้นชนบขี้ไก่ประกบพระภพสัญญากร กำกับพระมหานครนี้ แลทบทกเวลา
 สัญญากรม แลลงลายมือลงนามที่เจ้ากรมการประเทศเป็นสักคัญ ระเบียบไปยังแผ่นดินออกเที่ยวนี้
๕๒๓ **๕๒๓** **๕๒๓** **๕๒๓** **๕๒๓** **๕๒๓** พรมักกับพระมหากษัตริย์ราชย์ แลกำกับลงนามที่ซึ่งเป็นประทับในภพกร
 แผ่นดิน ลงลงนามที่หน้าเขมรจบแล้ว **๕๒๓** **๕๒๓** **๕๒๓** **๕๒๓** มีตามกิริยพรมักกับนี้ เพื่อจะได้
 สัญญาขึ้นเป็นไปในเวลาทุกเวลาปรานนี้คิด แลพระบรมราชโองการฝ่ายเถ ที่จะสืบพระภพจกขบขี้ไก่ไปในภาย
 ภายนี้ กษัตริย์พระภพปฏิญาณว่าหาจะมีใจรักการทั้งปวง ให้ถกกองทัพราชสัญญาโดยซึ่งสัตยธรรม แลระ
 กำกับอุปถัมภ์เสวยมาให้ทุกเวลาหอบคอบทุกเมื่อ มีให้ยู่อยู่ซึ่งพวกใดพวกหนึ่ง ทำให้เลิกก่อสร้างสัญญาทุกข้อ
 ซึ่งเข้ามาแล้วนับทุกประการ บัดนี้เพื่อจะให้เป็นสักคัญสักคัญใหญ่ยิ่งขึ้นไป ราชย์กรงเสวยเสวยจึงมีแต่ไรแคว
 ตามกิริยพรมักกับหนึ่งอันก็ยากนี้ในการทำสัญญา **๕๒๓** **๕๒๓** **๕๒๓** **๕๒๓** **๕๒๓** **๕๒๓** ให้ให้เขียนคำประเทศหน้าหน้าเขตต์
 กรปฏิญาณลงข้างปลายนี้ ในเวลาเสวยแล้ว ซึ่งประกบพระภพสัญญากรทั้งใหญ่สืบสักคัญราชการ
 ซึ่งโดยภาพพรมักกับตามเสวย ลงในใบก้นของหนังสือฉบับนี้ แลประกบพระภพสัญญากรซึ่งกรง
 หนึ่งชื่อกรพทท ประทับอยู่ที่ก่อเรือกษัตริย์ แลลงลายมือลงลายสัญญากรม แลประทับ
 กษัตริย์พระภพสัญญากรตามกำหนด แลกำกับลงเป็นสักคัญ แลประทับพระภพสัญญากรลับกับกำหนด
 แลกำกับลง **๕๒๓** **๕๒๓** **๕๒๓** **๕๒๓** **๕๒๓** **๕๒๓** ลงนามลงกษัตริย์ ในที่กรงของหนังสือนี้แล้ว ให้ให้ในที่ประชุม
 รมนงเสวยเสวย ณพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง ณกรมเทพมหานครอมร
 เกนโกสินทร์มหินทรยกฤตยา ทั้งอยู่ในประเทศขบขี้ไก่
 ลงไปก่อน **๓** **๕** ที่ของรัตนกรมกษัตริย์ศึกษา เป็นเดือนที่ **๖** นับมาแต่ที่ประจวบในวันก่อนนัก
 ลัทธกรกตต กษัตริย์เสวย **๑๒** **๓** **๕** กษัตริย์วันที่ **๓๐** เดือนเดือน
 กษัตริย์กตต **๑๕** **๑๖** เป็นวันที่ **๑๖** **๑๖** ในรัชกาลปัจจุบันนี้

รัชกาลที่ ๕ กรมพระราชวังบวรวิเศษวังกลาง

เรือรบหลวง “ฟาซานา” ของออสเตรียจอดทอดสมออยู่ที่ปากน้ำตั้งแต่วันที่ 21 เมษายน ถึงวันที่ 9 พฤษภาคม เพื่อรอการแลกเปลี่ยนหนังสือสัญญาเรือรบหลวงนำหนังสือสัญญาที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธย พระราชทานพระบรมราชานุมัติไปทูลเกล้าฯ ถวายแต่สมเด็จพระจักรพรรดิราชวงศ์ฮัพส์บวร์คที่กรุงเวียนนา นอกจากนั้น ยังได้นำสิ่งสองใบบรรจุสิ่งของไปแสดงในงานมหกรรมโลกใน ค.ศ. 1873 ด้วย

สิ่งของที่สยามนำไปร่วมจัดแสดงในงานมหกรรมนานาชาติที่สวนสนุกพราเทอร์ (Prater) กรุงเวียนนา มีประมาณ 120 ชิ้น โดยเป็นของไทยดั้งเดิม วัตถุจัดแสดงที่สำคัญที่สุดได้แก่ “พระแสงตรีศูล” ซึ่งทำมาจากเงินคร่ำทอง ดำทองคำลงยาสีประดับอัญมณีหลายชนิด ในพระราชสาส์นของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวไปยังสมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟ ที่ 1 หลังจากงานมหกรรมสิ้นสุดลงฉบับหนึ่ง มีความว่า “...พระแสงตรีศูล ซึ่งเป็นมือช่างอย่างสยามในปดฺยบั้นนี้ กรุงสยามได้ให้ถ่ายทอดแบบโดยชัดเจนออกจากเครื่องราชอิศริยยศ ซึ่งเป็นของโบราณสำหรับพระเจ้าแผ่นดินในทิศตะวันออกได้ทรงใช้แลเป็นที่นับถือตามขัตติยจาริตมาในอินเดียมาจักรตั้งแต่ในเวทิกสมัย แลเป็นเครื่องราชอิศริยยศ อันเป็นที่นับถืออยู่ในหมู่อัษฎาวุธ สำหรับพระเจ้าแผ่นดินสยามในปดฺยบั้นนี้ ...”

“พระแสงตรีศูล” ดังกล่าว ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ ณ พิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์วิทยาที่กรุงเวียนนา และหลังจากงานมหกรรมสิ้นสุดลง รัฐบาลสยามประสงค์จะส่งมอบวัตถุจัดแสดงเกือบทั้งหมดให้แก่รักษาไว้ ณ พิพิธภัณฑ์สมเด็จพระจักรพรรดิในกรุงเวียนนาด้วย

Die S.M.S. „Fasana“ hielt sich für den Austausch der Ratifizierungsurkunden vom 21. April bis 9. Mai 1872 auf der Paknam-Reede auf. Das Schiff nahm das vom siamesischen König ratifizierte und für die Habsburgermonarchie bestimmte Exemplar des Vertrages mit nach Wien, ebenso zwei Kisten mit Ausstellungsstücken für die Wiener Weltausstellung 1873.

Die Beteiligung von Siam an der geplanten internationalen Ausstellung im Wiener Prater bestand aus rund 120 Stücken thailändischer Provenienz. Das bedeutendste Objekt war ein Dreizack aus vergoldetem Silber, welcher mit Email und Edelsteinen besetzt war. In einem Schreiben kündigte König Chulalongkorn die Überlassung dieses Gegenstandes nach Ende der Exhibition an Kaiser Franz Joseph I. mit folgenden Worten an: „Wir haben von unseren Kunsthandwerkern für Eure Majestät einen Königlichen Dreizack machen lassen, welcher einem der ältesten Insignien der östlichen Reiche nachgebildet ist und eine der heiligsten unter den Waffen des Königs von Siam ist.“

Der Dreizack befindet sich heute in den Sammlungen des Weltmuseums Wien. Die thailändische Regierung beabsichtigte sogar, nach Ende der Ausstellung fast alle Objekte den kaiserlichen Museen in Wien zu überlassen.

ภาพที่ 1.8: พระราชสาส์นของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวไปยังสมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม ค.ศ. 1878 (ภาพจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย)

Abb. 1.8: Schenkung des Dreizacks, Begleitschreiben von König Chulalongkorn an Kaiser Franz Joseph I., 15. Mai 1878. © Österreichisches Staatsarchiv

ภาพที่ 1.9: พระแสงตรีศูลที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ถวายแด่สมเด็จพระจักรพรรดิ
ฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1
(ภาพจากสมาคมพิพิธภัณฑ์ KHM,
พิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์วิทยา กรุง
เวียนนา)

Abb. 1.9: Dreizack
© KHM-Museumsverband,
Weltmuseum Wien

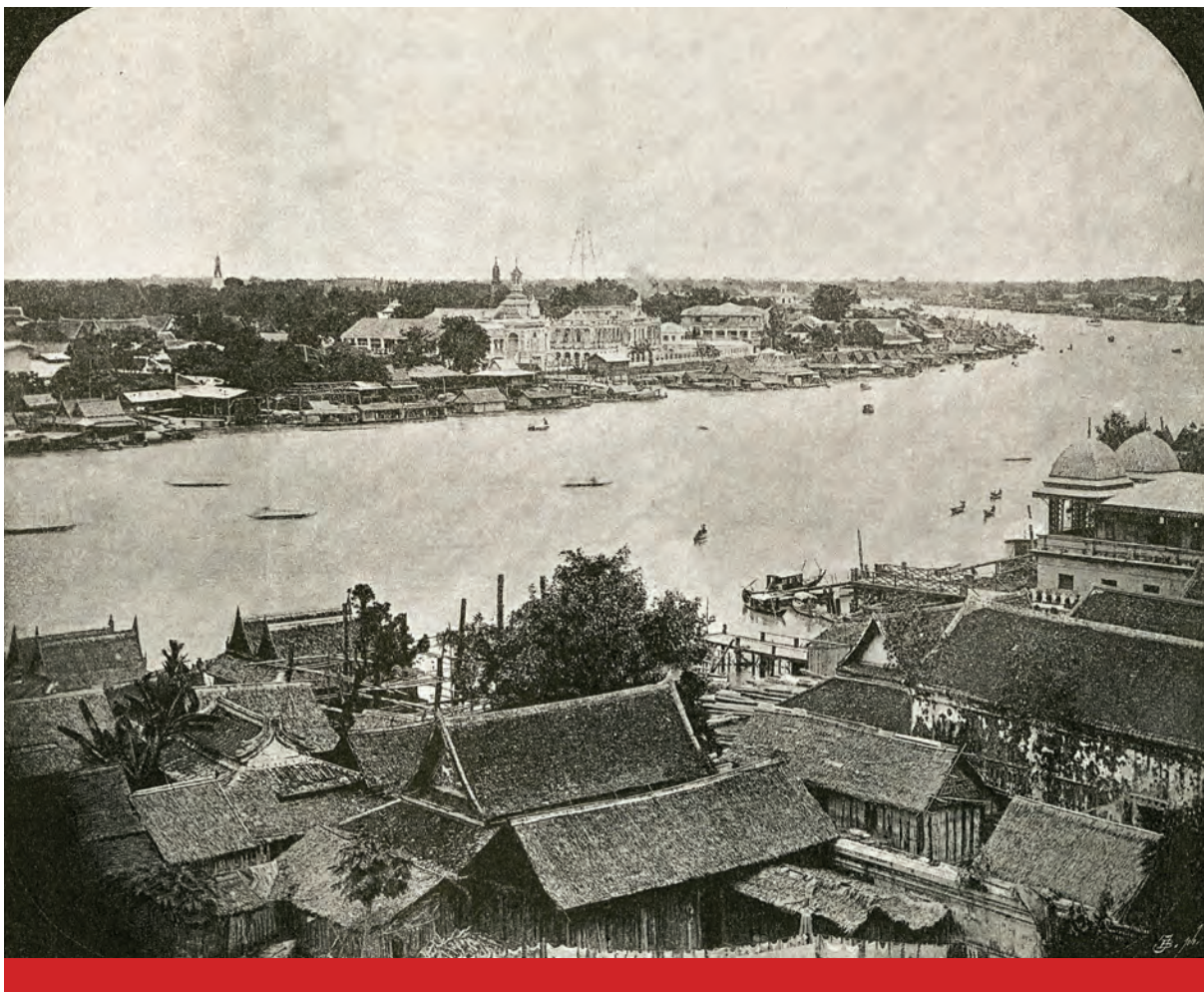
การดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศในช่วงทศวรรษที่ 8 ของคริสต์ศตวรรษที่ 19 แห่งราชวงศ์ฮับส์บูร์คเป็นไปโดยอาศัยกองทัพเรือเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นในช่วงหลายสิบปีต่อมา จึงมีเรือรบหลวงออสเตรเลียไปจอดทอดสมออยู่บริเวณปากน้ำของกรุงเทพฯ อยู่หลายลำ ใน ค.ศ. 1875 เรือรบหลวง “อาร์ชดยุค ฟรีดริช” มาทอดสมอในน่านน้ำสยามขณะเดินทางรอบโลก ค.ศ. 1885 เรือรบปืนใหญ่ “เนาทิลุส” ผ่านสยามขณะปฏิบัติภารกิจไปเอเชียตะวันออก ซึ่งครั้งนี้เรือไปจอดทั้งที่กรุงเทพฯ และภูเก็ต เดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1888 เรือรบหลวง “ฟาซานา” ไปจอดที่ปากน้ำอีกครั้งขณะปฏิบัติภารกิจเดินทางเพื่อการศึกษาปีสุดท้ายของนักเรียนนายเรือแห่งสถาบันการศึกษาของกองทัพเรือ อาร์ชดยุค เลโอโพลท์ แฟร์ดินันท์ ซึ่งเป็นนักเรียนนายเรือขณะนั้น ก็ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์มงกุฎไทย ชั้นสูง ประถมาภรณ์มงกุฎไทย ด้วย

นอกจากนั้น ในช่วงที่สยามและออสเตรีย-ฮังการีมีสัมพันธไมตรีกันนี้ ราชวงศ์ของทั้งสองประเทศได้ใช้โอกาสนี้กระชับความสัมพันธ์ด้วยวิธีพิเศษเป็นการส่วนพระองค์ ยกตัวอย่างเช่น ใน ค.ศ. 1881 หม่อมเจ้าปฤษฎางค์ (ต่อมา คือ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าปฤษฎางค์) เสด็จไปกรุงเวียนนาในฐานะผู้แทนพิเศษจากสยาม เพื่อทรงเข้าร่วมพิธีอภิเษกสมรสระหว่างมกุฎราชกุมารออสเตรีย อาร์ชดยุค รูดอล์ฟ กับเจ้าหญิงเซเฟอีนแห่งเบลเยียม พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานกล่องทองคำลงยาให้เป็นของขวัญวันอภิเษก ส่วนสมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 ก็พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงระดับเหรียญตราอัศวิน “คอมทัวร์ครอยซ์” ประดับดาวตระกูลฟรันทซ์ โยเซฟ

เมื่อ ค.ศ. 1885 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ สถาปนาพระราชโอรสพระองค์ใหญ่ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาชิรุมหิต เป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ

Die Pflege des wechselseitigen Kontakts lag in den achtziger Jahren des 19. Jahrhunderts aufseiten der Habsburgermonarchie vielfach in den Händen der Kriegsmarine. So legten in den nächsten Jahrzehnten mehrere Schiffe an der Reede von Paknam an: 1875 die Korvette „Erzherzog Friedrich“ im Rahmen ihrer Weltumsegelung, 1885 das Kanonenboot „Nautilus“ während seiner Ostasienmission, das allerdings nicht nur vor Bangkok, sondern auch vor Phuket ankerte; im November 1888 stoppte die Korvette „Fasana“ auf ihrer Ausbildungsfahrt mit dem Abschlussjahrgang der Seekadetten der Marineakademie ebenfalls in Paknam. Der an Bord befindliche Kadett Erzherzog Leopold Ferdinand erhielt im Zuge dieses Ereignisses das Großkreuz des Ordens der siamesischen Krone.

Weiters nützten die thailändischen und österreichisch-ungarischen Regentschaften besondere private Anlässe zum Austausch von Freundschaftsbekundungen. So führte im Jahre 1881 eine siamesische Sondergesandtschaft Prinz Prisdang nach Wien: Aus Anlass der Hochzeit des Kronprinzen Erzherzog Rudolf mit Prinzessin Stephanie von Belgien übersandte der thailändische König der Braut eine kleine goldene, emaillierte Kasette als Hochzeitsgeschenk. Als Dank verlieh Kaiser Franz Joseph dem außerordentlichen Gesandten das Komturkreuz des Franz-Joseph-Ordens mit dem Stern.

ภาพที่ 1.10: กรุงเทพฯ เมื่อมองจากแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก ค.ศ. 1888
(ภาพจาก เลโอโพลท์ ฮัสวินแห่งยედินา ที่ฝั่งแม่น้ำในเอเชียและวังของพระบรมวงศานุวงศ์, จากบันทึกประจำวันของการเดินทางของเรือรบหลวง
“ฟาซานา” และการพำนักอยู่ในวังเอเชียในปี ค.ศ. 1887, 1888 และ 1889, เวียนนา-โอลมัทซ์ 1889, หน้า 663)

Abb. 1.10: Bangkok vom Westufer des Menam aus gesehen, um 1888
Aus: Leopold Ritter von Jedina, *An Asiens Küsten und Fürstenhöfen, Tagebuchblätter von der Reise Sr. Maj. Schifffes
„Fasana“ und über den Aufenthalt an asiatischen Höfen in den Jahren 1887, 1888 und 1889, Wien/Olmütz 1889, S. 663.*

สยามมกุฎราชกุมาร และโปรดเกล้าฯ ให้จัดทำเหรียญที่ระลึกสำหรับพระราชพิธีนี้ที่กรุงเบอร์ลิน เหรียญมีสามชนิด ได้แก่ เหรียญทอง เหรียญเงิน และเหรียญบรอนซ์ ใน ค.ศ. 1886 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีรับสั่งให้ส่งชุดเหรียญที่ระลึกดังกล่าว พร้อมด้วยพระฉายาลักษณ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไปถวายสมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 ใน ค.ศ. 1887 สมเด็จพระจักรพรรดิพระราชทาน

1885 ernannte König Chulalongkorn seinen ältesten Sohn, Chao Fa Maha Vajirunhis, zum Kronprinzen und ließ zur Erinnerung an dieses Ereignis Medaillen in Berlin prägen. Drei Exemplare, je eines in Gold, Silber und Bronze, sowie ein Bild des Kronprinzen wurden 1886 an Kaiser Franz Joseph gesandt. Dieser zeichnete seinerseits den jungen Prinzen 1887 mit dem Großkreuz des Leopold-Ordens aus.

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลเลโอโพลท์ ชั้นสูงสุด แต่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

ในสมัยราชวงศ์ฮัพส์บวร์ค มีพระอนุวงศ์ พระองค์หนึ่ง คือ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า สายสนิทวงศ์ เสด็จไปพำนักที่กรุงเวียนนาเป็นครั้งแรกของเจ้านายไทย เมื่อ ค.ศ. 1889 พระองค์ทรงนำเครื่องขัตติยราชอิสริยาภรณ์ของสยาม “มหาจักรีบรมราชวงศ์” ไปทูลเกล้าฯ ถวายแต่สมเด็จพระจักรพรรดิ ฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 เพื่อถวายพระพรชัยมงคลในโอกาสที่สมเด็จพระจักรพรรดิทรงเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ 40 ปี สมเด็จพระจักรพรรดิพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลเลโอโพลท์ ชั้นสูงสุด ให้แก่พระองค์เจ้าสายสนิทวงศ์ฯ การพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ครั้งถัดมาปรากฏขึ้นใน ค.ศ. 1892 เมื่อพระยานนทบุรีฯ เดินทางไปรับตำแหน่งเอกอัครราชทูตสยาม ณ กรุงเวียนนา ซึ่งได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลฟรันทซ์ โยเซฟ ชั้นสูงสุด

หลังจากการติดต่อสัมพันธ์ไมตรีในระดับราชวงศ์สองครั้งที่กรุงเวียนนาดังกล่าว เรือรบหลวงก็กลับมามีบทบาททางการทูตระหว่างสองประเทศอีกครั้ง ใน ค.ศ. 1892 เรือรบหลวงสามเสาชื่อ “ไซดา” เข้ามาทอดสมอที่ท่าเรือกรุงเทพฯ เนื่องในโอกาสที่คณะนักเรียนนายเรือเดินทางเพื่อเข้ามาฝึกการเดินเรือยังอินเดียตะวันออกและออสเตรเลีย ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1895 เรือรบหลวงเล็กชื่อ “เอาโรรา” เข้ามาจอดทอดสมอที่ปากน้ำขณะที่เดินทางมาปฏิบัติภารกิจยังเอเชียตะวันออก ในเดือนกุมภาพันธ์และพฤศจิกายน ค.ศ. 1897 เรือรบหลวงตอร์ปิโดชื่อ “พันเทอร์” ซึ่งประจำการอยู่แถบเอเชียตะวันออก ได้รับเชิญให้มาเยือนกรุงเทพฯ ปีนี้เป็นปีเดียวกับที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสยุโรปครั้งแรก ซึ่งจะนำพระองค์ไปสู่การเจริญพระราชไมตรีกับราชวงศ์ออสเตรียอีกวาระหนึ่ง

หลัง ค.ศ. 1900 เรือรบหลวงของออสเตรียเดินทางมากรุงเทพฯ เพื่อภารกิจทางการทูตอีกสามครั้ง ได้แก่ เรือรบหลวงเล็กชื่อ “เซนทา” เมื่อ ค.ศ. 1901

Der erstmalige Aufenthalt eines Mitgliedes des thailändischen Königshauses in der Habsburgermonarchie war der Besuch von Sai Sanitwongs 1889 in Wien. Aufgabe des Prinzen war die Überbringung des siamesischen Ordens Maha Chakri an Kaiser Franz Joseph als Gratulation zu seinem 40-jährigen Regierungsjubiläum. Dieser verlieh im Gegenzug Sai Sanitwongs das Großkreuz des Leopold-Ordens. Eine weitere Ordensverleihung fand 1892 beim Amtsantritt des siamesischen Gesandten in Wien statt: Praya Nond Buri erhielt das Großkreuz des Franz-Joseph-Ordens.

Nach diesen beiden hohen Besuchen in Wien, war es wiederum der k.u.k. Kriegsmarine überlassen, die Diplomatie der beiden Länder am Laufen zu halten. 1892 ankerte die Fregatte „Saida“ vor Bangkok – sie war mit Seekadetten auf einer Ausbildungsfahrt nach Ostindien und Australien. Im Dezember 1895 hielt sich die Korvette „Aurora“ während ihrer Missionsreise nach Ostasien in Paknam auf, und 1897 war das Torpedoschiff „Panther“ als Stationschiff in Ostasien sowohl im Februar als auch im November in Bangkok zu Gast. In diesem Jahr unternahm König Chulalongkorn eine Europareise, die ihn auch in die Donaumonarchie führen sollte.

Nach 1900 erfolgten noch dreimal diplomatische Besuche von k.u.k. Kriegsschiffen in Bangkok: 1901 der Kleine Kreuzer „Zenta“, 1905 das Torpedoschiff „Panther“ und 1909 der Kreuzer „Kaiserin Elisabeth“. Alle drei ankerten in Paknam, um das Beglaubigungsschreiben der Gesandten zu überreichen.

เรือรบหลวงตอร์ปิโด “พันเทอร์” เมื่อ ค.ศ. 1905 และเรือรบหลวง “จักรพรรดินีเอลิซาเบท” เมื่อ ค.ศ. 1909 เรือรบทั้งสามลำมาจอดทอดสมออยู่ที่ปากน้ำ เพื่อนำพระราชสาส์นตราตั้งราชทูตมาทูลเกล้าฯ ถวาย

ใน ค.ศ. 1911 เรือรบหลวงออสเตรเลียชื่อ “จักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟ” ที่อยู่ประจำแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่สามารถเข้ามาร่วมงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ เนื่องจากเกิดการจลาจลในจีน การที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ออสเตรียชั้นสูงสุด ตั้งแต่เมื่อครั้งยังทรงดำรงพระราชอิสริยยศมกุฎราชกุมารแล้ว สมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 จึงมีพระราชประสงค์จะพระราชทานสิ่งอื่นพระองค์โปรดเกล้าฯ ให้ส่งพระบรมฉายาลักษณ์ของพระองค์เองมายังสยาม พระบรมฉายาลักษณ์ดังกล่าวมีมูลค่า 600 โครน และหนัก 3.2 กิโลกรัม

ความสัมพันธ์ครั้งต่อ ๆ มาเกิดขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1914 หลังจากมกุฎราชกุมาร อาร์ชดยุค ฟรันทซ์ แฟร์ดินันท์ และพระชายา โซฟี โคเท็ค ถูกลอบปลงพระชนม์ เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศได้ทูลเกล้าฯ ถวายพระราชสาส์นแสดงความเสียพระราชหฤทัยแด่สมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 ในกรุงเทพฯ มีการจัดพิธีรำลึกถึงมกุฎราชกุมารพระองค์นั้น ท่ามกลางเหล่าพระบรมวงศานุวงศ์ เสนาบดีและข้าราชการบริวารจำนวนมาก

ใน ค.ศ. 1916 หม่อมเจ้าไตรทศประพันธ์ เทวกุล (ต่อมาคือ พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นเทววงศโรทัย) ทรงเป็นผู้แทนพระองค์เสด็จไปร่วมพระราชพิธีฝังพระบรมศพสมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1

ความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ราชวงศ์ครั้งสุดท้ายคือ พระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมเด็จพระจักรพรรดิคาร์ลที่ 1 ขึ้นเป็นพระเจ้าคาร์ลที่ 4 แห่งฮังการี ที่กรุงบูดาเปสต์ เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม ค.ศ. 1916 ซึ่งพระมหากษัตริย์สยามโปรดเกล้าฯ ให้ผู้แทนพระองค์ไปร่วมถวายพระพรชัยมงคล

Zu den Krönungsfeierlichkeiten von König Rama VI. (auch König Vajiravudh genannt) 1911 konnte das in Ostasien stationierte k.u.k. Kriegsschiff „Kaiser Franz Joseph“ aufgrund von Unruhen in China nicht teilnehmen. Da der neue König als Kronprinz schon mit den höchsten österreichischen Orden ausgezeichnet worden war, entschied sich Franz Joseph für ein anderes Geschenk. Er übersandte eine gerahmte Fotografie von sich. Der Wert des Geschenks betrug 600 Kronen und hatte ein Gewicht von 3,2 Kilogramm.

Die nächsten Kontakte fanden 1914 nach der Ermordung von Thronfolger Erzherzog Franz Ferdinand und seiner Ehefrau, Sophie Chotek, statt. Der siamesische Außenminister kondolierte Kaiser Franz Joseph. In Bangkok wurde unter Teilnahme des Flügeladjutanten des Königs, des Thronfolgers und zahlreicher Prinzen und Minister eine Gedenkmesse gelesen.

1916 nahm der Gesandte, Prinz Traidos Prabandh, an den Begräbnisfeierlichkeiten für Kaiser Franz Joseph I. teil.

Der letzte Berührungspunkt zwischen den beiden Herrscherhäusern waren die Krönungsfeierlichkeiten von Kaiser Karl I. zum ungarischen König Karl IV. in Budapest am 30. Dezember 1916. Der thailändische König übermittelte seine Glückwünsche durch seinen Gesandten.

ภาพที่ 1.11: พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงดำรง พระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (ภาพจากหอประวัติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

Abb. 1.11: König Chulalongkorn und Kronprinz Vajiravudh © Gedenkhalle der Chulalongkorn-Universität

ภาพที่ 1.12: สมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 (ภาพจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย)

Abb. 1.12: Kaiser Franz Joseph I. © Österreichisches Staatsarchiv

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ทางการทูต อย่างมีขั้นตอนในคริสต์ศตวรรษที่ 19 และการตัดความสัมพันธ์ทางการทูตใน ค.ศ. 1917

Beweggründe für den schrittweisen Ausbau der diplomatischen Beziehungen im Laufe des 19. Jahrhunderts sowie für deren Abbruch im Jahr 1917

มิชาเอล เกอเบิล / Michael Göbl

หอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย / Österreichisches Staatsarchiv

ความสัมพันธ์ทางการค้าที่ดำเนินมาตั้งแต่สมัยก่อนหน้าถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการเจริญสัมพันธ์ไมตรีทางการทูตมาโดยตลอด อย่างไรก็ตามในระยะแรกของความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรียกับสยามในสมัยราชวงศ์อัมสบูร์ค ความร่วมมือด้านวิชาการก็ได้รับการส่งเสริมพัฒนามากด้วยเช่นกัน สมเด็จพระจักรพรรดิไม่สนพระราชหฤทัยเรื่องการเมืองหรือการล่าอาณานิคมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพระราชประสงค์เพียงให้ออสเตรียได้รับยกย่องว่าเป็นประเทศมหาอำนาจเท่านั้น พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ก็ไม่มีพระราชประสงค์ที่จะให้ประเทศของพระองค์ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของเจ้าอาณานิคมประเทศใดประเทศหนึ่ง ทรงตระหนักว่าการมีความสัมพันธ์กับประเทศในยุโรปหลายประเทศจะทำให้ประเทศของพระองค์มีศักยภาพทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

Vorausgegangene Handelsbeziehungen wirken und wirkten oft stimulierend für die Aufnahme diplomatischer Beziehungen. So standen auch bei der Habsburgermonarchie am Anfang der bilateralen Beziehungen zu Thailand vor allem wirtschaftliche Interessen, wenngleich die Erweiterung des wissenschaftlichen Horizonts ebenfalls mitspielte. Politische oder gar kolonialistische Absichten verfolgte die Monarchie in Ostasien nicht, sie war lediglich daran interessiert, als Großmacht wahrgenommen zu werden. Auch König Mongkut (Rama IV.) erkannte, dass der Aufbau von Beziehungen zu verschiedenen europäischen Ländern ein größeres wirtschaftliches Potenzial für sein Land bringen könnte, als wenn es von einer einzigen Kolonialmacht dominiert würde.

ทางฝ่ายออสเตรีย ด้วยบรรดาพ่อค้าเมือง
ทริเอสท์มีความสนใจที่จะติดต่อกับเอเชีย
ตะวันออก และเล็งเห็นว่าท่าเรือพาณิชย์ที่กรุงเทพฯ
มีความสำคัญต่อการส่งออกข้าว การแต่งตั้งให้พ่อค้า
ซึ่งมีถิ่นพำนักในกรุงเทพฯ อยู่แล้วเป็นกงสุล
กิตติมศักดิ์จึงน่าจะเหมาะสมและพร้อมต่อการปฏิบัติ
งานเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวมากที่สุด ฉะนั้น ระหว่าง
ค.ศ. 1865-1902 พ่อค้าชาวเยอรมัน ซึ่งเป็นเจ้าของ
หรือผู้จัดการของบริษัท เอ. มาร์ควาลท์ แอนด์โก จึง
ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกงสุลกิตติมศักดิ์ของออสเตรีย
และฮังการี ณ กรุงเทพฯ กระทั่งใน ค.ศ. 1902 สมเด็จพระ
จักรพรรดิออสเตรียจึงทรงได้มีโอกาสโปรดเกล้าฯ
แต่งตั้งชาวออสเตรียชื่อ แอร์วิน มิลเลอร์ เจ้าของ
บริษัท บี. กริมม์ แอนด์โก ให้เป็นกงสุลกิตติมศักดิ์
ออสเตรีย นายมิลเลอร์ดำรงตำแหน่งนี้จนถึง
ค.ศ. 1908 กงสุลคนต่อมากลับเป็นพ่อค้าชาวเยอรมัน
อีก ชื่อ แฟร์ดินันท์ ล็อทซ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งจนถึง
ค.ศ. 1911 แต่ด้วยสถานะทางเศรษฐกิจของสยามที่
ทวีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับ กระทรวงการต่าง
ประเทศของออสเตรียจึงจัดให้มีตำแหน่งทางการทูต
ในกรุงเทพฯ ขึ้นในปลาย ค.ศ. 1912 ดังนั้นตำแหน่ง
กงสุลกิตติมศักดิ์ของออสเตรียจึงไม่จำเป็นอีกต่อไป

กลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 สยาม จีน และญี่ปุ่น
มักจะเป็นที่กล่าวถึงร่วมกัน ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจ
ที่ใน ค.ศ. 1869 ออสเตรียได้ทำสนธิสัญญาทาง
การค้าแบบเดียวกันกับทั้งสามประเทศ ผู้แทนทาง
การทูตคนแรกของสมเด็จพระจักรพรรดิออสเตรีย-
ฮังการีที่มีได้มีหน้าที่กำกับดูแลเฉพาะด้าน
เศรษฐกิจ ได้แก่ ไฮน์ริช บารอนแห่งคาลิเซ ซึ่งได้รับ
โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นกงสุลใหญ่ประจำสยาม จีน
และญี่ปุ่น รวมถึงเป็นอัครราชทูตที่มีถิ่นพำนักประจำ
อยู่ในประเทศทั้งสามระหว่าง ค.ศ. 1869-1873
เขาพำนักอยู่ที่เมืองเชียงไฮ้เป็นแห่งแรก แต่ต่อมาย้าย
ไปพำนักที่เมืองเอโดะ (โตเกียว) ตามความประสงค์
ของรัฐบาลญี่ปุ่น ใน ค.ศ. 1883 รัฐบาลออสเตรีย-
ฮังการีได้ยกฐานะของอัครราชทูตที่มีถิ่นพำนัก

Von österreichischer Seite war vor
allem die Triestiner Kaufmannschaft am
Ostasienhandel interessiert, da sie den Hafen
von Bangkok als wichtig für den Reisexport
betrachtete. Es war somit naheliegend, dass
als Honorarkonsuln Kaufleute von Firmen
fungierten, die bereits in Bangkok ihren Sitz
hatten. Von 1865 bis 1902 amtierten deshalb
deutsche Staatsbürger, Inhaber, Teilhaber
oder Geschäftsführer der Firma A. Markwald
& Co. als österreichisch-ungarische Hon-
orarkonsuln. Erst 1902, nach fast 40 Jahren,
konnte die Donaumonarchie endlich einen
eigenen Staatsbürger, nämlich Erwin Müller,
den Seniorchef der Firma B. Grimm & Co.,
zum k.u.k. Honorarkonsul ernennen. Müller
übte dieses Amt zwar bis 1908 aus, sein
Nachfolger war jedoch wieder ein deutscher
Kaufmann, Ferdinand Lotz, der bis 1911
diese Funktion innehatte. Die zunehmende
wirtschaftliche Bedeutung Thailands bewog
schließlich das Außenministerium Ende 1912,
eine eigene k.u.k. Gesandtschaft in Bangkok
zu errichten, weshalb ein eigener Honorar-
konsul nicht mehr nötig erschien.

Siam, China und Japan wurden in der
Mitte des 19. Jahrhunderts meistens in einem
Atemzug genannt. So war es auch nicht über-
raschend, dass mit allen drei Königreichen
im selben Jahr – nämlich 1869 – ähnliche
Handelsverträge abgeschlossen wurden.
Heinrich Freiherr von Calice – der erste
Vertreter der österreichisch-ungarischen
Monarchie, der als Diplomat entsandt wurde
und nicht als Wirtschaftstreibender diploma-
tische Aufgaben übernahm –, wurde am

อยู่ในราชอาณาจักรสยาม จีนและญี่ปุ่น เป็น
อัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็ม และแต่งตั้งให้
คาร์ล แคนท์แห่งซาลุสกี เข้าดำรงตำแหน่ง

การพัฒนาความสัมพันธ์ทางการค้ากับสยาม
และประเทศในเอเชียตะวันออกที่เพิ่มสูงขึ้นส่งผล
ให้ออสเตรียพยายามที่จะแต่งตั้งผู้แทนทางการทูต
มาประจำในแต่ละประเทศให้ครบทั้งสามประเทศ
อันได้แก่ สยาม จีน และญี่ปุ่น ใน ค.ศ. 1898 จีนมี
ผู้แทนทางการทูตของออสเตรียประจำอยู่ที่กรุงปักกิ่ง
แล้ว ส่วนผู้แทนทางการทูตในกรุงเทพฯ เพิ่งจะได้รับ
การแต่งตั้งใน ค.ศ. 1912 โดยอัครราชทูตคนแรก
คือ รูดอล์ฟ วัตดิอาเนอร์แห่งมาไกลท ซึ่งเดินทาง
มาถึงสยามเมื่อวันที่ 4 มีนาคม ค.ศ. 1913 ใน
ระยะแรก อัครราชทูตออสเตรียพำนักอยู่ที่โรงแรม
โอเรียนเต็ล ก่อนจะหาบ้านเช่าที่เหมาะสมได้เมื่อ
กลางเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1913 ทว่าหลังจาก
อัครราชทูตนี้พำนักอยู่ในสยามได้ไม่นาน สงครามโลก
ครั้งที่ 1 ก็ปะทุขึ้นในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1914

สยามเริ่มมีผู้แทนทางการทูตสำหรับ
ออสเตรียด้วยการกำหนดให้สถานอัครราชทูต
ณ กรุงเบอร์ลิน มีเขตอาณาครอบคลุมออสเตรียเมื่อ
ค.ศ. 1879 ใน ค.ศ. 1881 พระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมเจ้า
ปฤษฎางค์เสด็จไปทรงร่วมงานพระราชพิธีอภิเษก
สมรสสมกุฎราชกุมาร อาร์ชดยุก รูดอล์ฟ แห่ง
ออสเตรีย-ฮังการี กับเจ้าหญิงเซเฟานีแห่งเบลเยียม
ในฐานะราชทูตพิเศษ ณ กรุงเวียนนา ต่อจาก
หม่อมเจ้าปฤษฎางค์ ก็มีอัครราชทูตสยาม ณ กรุง
เบอร์ลินอีก 5 คน ซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่อัครราชทูต
ประจำออสเตรียพร้อมกันด้วย ได้แก่ พระยาดำรง
ราชพลขันธ์ (หรือ พระยามหาโยธา) พระยานนทบุรี
พระยาวิสูตรโกษา พระยาตรีธรรมศาสตร์ และ
หม่อมเจ้าไตรทศประพันธ์ฯ อัครราชทูตเหล่านี้จะ
เดินทางไปกรุงเวียนนาได้ก็ต่อเมื่อต้องโดยเสด็จ
พระราชดำเนียรพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือ
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

23. April 1871 als Generalkonsul für Siam,
China und Japan und zugleich zum Minister-
residenten an diesen drei Höfen ernannt. Er
residierte von 1869 bis 1873 zunächst in
Shanghai, danach wurde der Sitz auf Wunsch
der japanischen Regierung nach Yeddo (Tokio)
verlegt. Als die Regierung 1883 die Minister-
residentur bei den Höfen von Siam, China
und Japan in den Rang einer Gesandtschaft
erhob, ernannte man Karl Graf von Zaluski
zum außerordentlichen Gesandten und
bevollmächtigten Minister.

Die zunehmende wirtschaftliche
Erschließung Siams sowie des ganzen ost-
asiatischen Raumes führte schließlich zu
Bestrebungen, für jedes der drei König-
reiche eigene diplomatische Vertreter zu
bestimmen. Während China schon 1898 eine
eigene diplomatische Vertretung in Peking
erhielt, erfolgte die Errichtung einer eigenen
Gesandtschaft in Bangkok erst 1912. Erster
Gesandter war Rudolf Wodianer von Maglód,
der am 4. März 1913 eintraf. Die Gesandtschaft
war zunächst im Oriental Hotel untergebracht
und konnte erst Mitte Mai 1913 ein adäquates
Haus anmieten. Der Bestand der österreich-
ungarischen Gesandtschaft war jedoch
von keiner langen Dauer, da schon im Juli
1914 der Erste Weltkrieg ausbrach.

Das Königreich Siam war in Österreich
zunächst nur durch die 1879 in Berlin
errichtete siamesische Gesandtschaft mit-
akkreditiert. Anlässlich der Hochzeit des
Kronprinzenpaares Erzherzog Rudolf von
Österreich-Ungarn und Prinzessin Stephanie

ภาพที่ 1.13: ทำเนียบอัครราชทูตออสเตรีย ณ กรุงเทพฯ ขณะจัดงานเลี้ยงในสวนเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม ค.ศ. 1913 (ภาพจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย)

Abb. 1.13: K.u.k. Gesandtschaftsgebäude in Bangkok, Gartenparty zum Geburtstag Kaiser Franz Josephs I. am 18. August 1913. © Österreichisches Staatsarchiv

หรือมาเข้าเฝ้าฯ ถวายพระราชสาส์นตราตั้งหรือกราบบังคมทูลลาในโอกาสที่จะพ้นจากหน้าที่

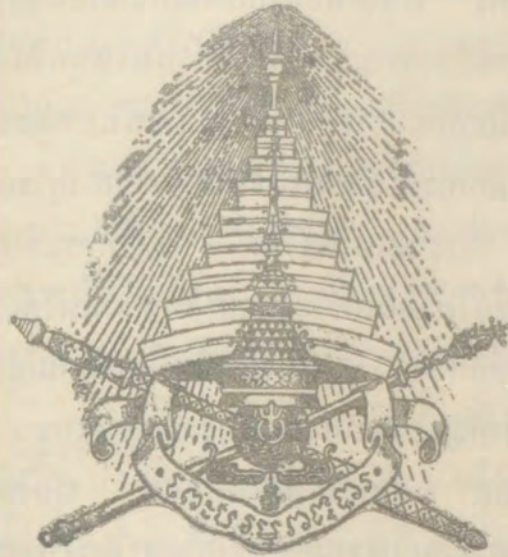
แม้ว่าสยามจะยังไม่มีผู้แทนทางการทูตที่ประจำอยู่ ณ กรุงเวียนนา แต่ในระยะนี้ สยามกับออสเตรีย-ฮังการีก็ได้ดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างกันผ่านกงสุลกิตติมศักดิ์ หลังจากมีการตั้งสถานกงสุลกิตติมศักดิ์ ณ กรุงเวียนนาเมื่อ ค.ศ. 1880 ต่อมาก็มีการตั้งสถานกงสุลกิตติมศักดิ์เพิ่มขึ้นอีกที่กรุงบูดาเปสต์ใน ค.ศ. 1909 และเมืองทริเอสท์ใน ค.ศ. 1912 ความสัมพันธ์ที่ดำเนินมายาวนานเกือบห้าทศวรรษนี้ สะท้อนให้เห็นว่ามีมิตรภาพระหว่างทั้งสองประเทศนั้นงดงามและและมีความเข้าใจซึ่งกันและกันเป็นอย่างดีโดยไม่มีข้อขัดแย้งเลย

von Belgien im Jahr 1881, entsandte der thailändische König Prinz Prisdang in der Funktion eines Spezialgesandten nach Wien. Nach Prinz Prisdang wurden noch fünf weitere thailändische, in Berlin stationierte Gesandte am Wiener Hof mitakkreditiert: Praya Damrong Rajabholakandh (oder Praya Maha Yotha), Praya Nond Buri, Praya Visutr Kosa, Praya Sridhamasasana und Prinz Traidon Prabandh. Abgesehen von der Überreichung der Beglaubigungs- oder Abberufungsschreiben, kamen diese Diplomaten aber lediglich in Begleitung des Königs oder des Kronprinzen auf deren Reisen nach Wien.

แต่เมื่อสงครามโลกปะทุขึ้นอย่างไม่คาดคิด จึงเกิดปัญหาการตัดความสัมพันธ์ทางการทูตใน ค.ศ. 1917 ในระยะแรกของสงคราม รัฐบาลสยาม วางตัวเป็นกลาง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ ยังทรงส่งสาส์นแสดงความ เสียพระทัยอย่างสุดซึ้งต่อการสวรรคตของสมเด็จพระ จักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 แต่ครั้งเมื่อฝ่าย มหาอำนาจกลางประกาศใช้นโยบายสงครามเรือดำน้ำ อย่างไม่จำกัดขอบเขตใน ค.ศ. 1917 ก็เกิดการต่อต้าน อย่างกว้างขวางรวมทั้งในสยาม เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม ค.ศ. 1917 หม่อมเจ้าไตรทศประพันธ์ฯ ผู้แทน ทางการทูตสยาม จึงได้ยื่นเอกสารต่อเอกอัครราชทูต ออสเตรีย-ฮังการี ณ กรุงเบอร์ลิน เจ้าชายกีอทฟรีท ซูโฮเฮินโลห์เออว่า รัฐบาลสยามประกาศสงครามกับ ออสเตรีย-ฮังการี

Doch auch wenn es nicht zur Errichtung einer eigenen Gesandtschaft am Wiener Hof kam, so war Thailand in dieser Zeit der sich etablierenden Diplomatie zwischen ihrem Königreich und der österreichisch-ungarischen Monarchie durch Honorarkonsuln vertreten. Dem in Wien 1880 eingerichteten Honorarkonsulat folgten 1909 in Budapest und 1912 in Triest noch weitere. Die fast fünf Jahrzehnte währenden Beziehungen standen ohne Eintrübung im Zeichen der guten Freundschaft und des gegenseitigen Verständnisses.

Umso unerwarteter musste daher der Abbruch der diplomatischen Beziehungen 1917 erscheinen. Bei Kriegsausbruch verhielt sich die thailändische Regierung zunächst neutral, und der Außenminister Prinz Devawongse kondolierte auch anlässlich des Todes von Kaiser Franz Joseph in aller Form. Erst als die Mittelmächte Anfang 1917 den uneingeschränkten U-Boot-Krieg erklärten, kippte die Stimmung auch in Thailand: Am 27. Juli 1917 überreichte der thailändische Gesandte, Prinz Traidos Prabandh, dem k.u.k. Botschafter in Berlin, Gottfried Prinz zu Hohenlohe, die Kriegserklärung der thailändischen Regierung.

ประกาศกระแสพระบรมราชโองการ
ว่าด้วยการสงครามซึ่งมีต่อประเทศเยอรมนี
และออสเตรียฮังการี

มีพระบรมราชโองการมานพระสุรัสวดีเหินาท ในพระบาท
สมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้า
อยู่หัวดำรงสเหือเกล้าฯ สั่งว่า ความจริงนั้นเมื่อเกิดสงครามขึ้นใน
ยุโรปแล้ว ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่ากรุง

๑

ภาพที่ 1.14: ประกาศกระแสพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวว่าด้วยการสงครามซึ่งมีต่อเยอรมนีและออสเตรีย-ฮังการี ตีพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 34 หน้า 333 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ. 1917 (ภาพจากหอสมุดแห่งชาติหอสมุดแห่งชาติสหรัฐอเมริกา)

Abb. 1.14: Ankündigung des königlichen Kommandos von König Rama VI. über den Krieg gegen Deutschland und Österreich-Ungarn. Erschienen im Regierungsblatt vom 22. Juli 1917 (Bd. 34, S. 333)
© Kongressbibliothek

การแลกเปลี่ยนการเยือน
ระดับพระราชวงศ์
ระหว่าง ค.ศ. 1888-1902

Besuchsdiplomatie
auf höchster Ebene
zwischen 1888 und 1902

อาร์ชดยุกเลโอโพลท์ แฟร์ดีนันท์

เสด็จเยือนสยาม

Erzherzog Leopold Ferdinand

in Siam

เอียร์มการ์ท พังเจอร์ล / Irmgard Pangerl

หอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย / Österreichisches Staatsarchiv

พระราชวงศ์ออสเตรียพระองค์แรกและพระองค์เดียวที่เคยเสด็จเยือนสยาม คือ อาร์ชดยุกเลโอโพลท์ แฟร์ดีนันท์ แห่งราชวงศ์ฮับส์บวร์คสายทัสคานี โดยในระหว่าง ค.ศ. 1887-1889 อาร์ชดยุกพร้อมด้วยพระสหายนักเรียนนายเรือซึ่งเพิ่งสำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาทหารเรือที่เมืองฟิอูเม (ปัจจุบันคือ เมืองริเยคา ในโครเอเชีย) ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปปฏิบัติการบนเรือรบหลวงเล็ก “ฟาซานา” ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปฏิบัติการเช่นนี้ถือเป็นแบบปฏิบัติปกติที่มุ่งส่งเสริมให้นายทหารเรือใหม่ได้มีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับกองทัพเรือของประเทศโพ้นทะเลอื่นและเสริมสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ

ในการเดินทางครั้งนี้ อาร์ชดยุก แฟร์ดีนันท์ มิได้ทรงมีอภิสิทธิ์เหนือกว่าพระสหายมากนัก เพียงแต่ทรงมีพื้นที่ห้องประทับในเรือมากกว่าคนอื่นและมีทหารรับใช้ชื่อ บาร์โทโลเมอุส ซิบิค โดยเสด็จหนึ่งคนเท่านั้น

Erster und einziger Angehöriger des österreichischen Erzhauses zu Besuch in Siam war Erzherzog Leopold Ferdinand aus der toskanischen Linie der Habsburger. Als Abschluss seiner Ausbildung an der Marineakademie in Fiume (heute Rijeka/Kroatien) unternahm der Erzherzog mit anderen Marinekadetten in den Jahren 1887 bis 1889 eine Missionsreise an Bord der S.M. Korvette „Fasana“ nach Ostasien. Die Seekadetten wurden traditionell nach ihrer Ausmusterung auf Überseereisen geschickt, um andere Marinen kennenzulernen und ihren Horizont zu erweitern.

Erzherzog Leopold Ferdinand sollte auf dieser Seereise keine besondere Bevorzugung gegenüber seinen Jahreskameraden erhalten, verfügte jedoch an Bord des Schiffes

ระหว่างวันที่ 15-26 พฤศจิกายน ค.ศ. 1888 สยามได้มีโอกาสต้อนรับเรือลำนี้ การเสด็จเยือนของ อาร์ชดยุคครั้งนี้มิได้เป็นความลับ ทันทีที่เรือจอดที่ปากน้ำกรุงเทพฯ ก็มีผู้แทนพระองค์ซึ่งเป็นพระบรมวงศานุวงศ์เฝ้ารับเสด็จราชินิกุลแห่งราชวงศ์ฮับส์บูร์ค ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งราชวงศ์จักรี อาร์ชดยุคประทับแรมที่พระราชวังสราญรมย์

จุดเด่นที่สุดของการรับเสด็จครั้งนี้อยู่ที่พิธีรับรองอย่างเป็นทางการในพระราชวัง วงดนตรีของไทยบรรเลงเพลงชาติของออสเตรีย-ฮังการีที่อาคารพระที่นั่งองค์แรก พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ (ต่อมา คือ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว) ซึ่งมีพระชนมายุ 8 พรรษา เสด็จออกรับ อาร์ชดยุค ณ อัมจันทร์หน้าท้องพระโรง ส่วนสมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนา พระบรมราชเทวี (ต่อมา คือ สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า) พร้อมด้วยพระราชโอรสอีกหลายพระองค์ เสด็จออกรับในท้องพระโรงเล็กซึ่งตกแต่งแบบยุโรปอย่างสมพระเกียรติ ในงานฉลองอันคึกคักที่พระราชอุทยาน มีการแสดงช้างต้นและม้าต้น ซึ่งอาร์ชดยุคได้เสด็จขึ้นประทับสัปคับบนหลังช้างเผือกด้วย

ในวันรุ่งขึ้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธฯ เสด็จพระราชดำเนินมายังที่ประทับของอาร์ชดยุคเพื่อทรงเยี่ยมเป็นการตอบแทน ทั้งสองพระองค์ทรงฉลองพระองค์เครื่องแบบทหาร วงดนตรีบรรเลงเพลงชาติออสเตรีย อาร์ชดยุคและคณะผู้ติดตามเฝ้าฯ รับเสด็จเรือโท เลโอโพลท์ ซึ่งมียศอัศวินแห่งยัดินา และเป็นนายทหารผู้ติดตามอาร์ชดยุค ได้บันทึกไว้ว่า “ในขณะที่นั้น ภาพในพระราชวังสราญรมย์ ซึ่งประกอบด้วยผู้คนหลากหลายที่แต่งกายมีสีสันแพรวพราวทั้งชาวเอเชียและชาวยุโรป ให้ความรู้สึกที่น่าประทับใจและน่าสนใจมาก” หลังจากพิธีรับรองนี้ซึ่งมีเสนาบดีมาร่วมงานหลายคน พิธีรับรองอย่างเป็นทางการก็สิ้นสุดลง

über eigene Wohnräumlichkeiten; auch durfte ihn sein Kammerdiener Bartolomäus Cibic begleiten.

Siam wurde vom 15. bis zum 26. November 1888 besucht. Das strenge Inkognito des Erzherzogs wurde dabei nicht eingehalten. Bereits am Ankerplatz von Paknam empfingen Vertreter der königlichen Familie den Habsburger und luden ihn im Namen König Chulalongkorns (Rama V.) nach Bangkok ein. Dem Erzherzog wurde das Palais Sarahnrom als Unterkunft zur Verfügung gestellt.

Höhepunkt des Aufenthalts war die Audienz in der königlichen Residenz. Im ersten Schlosshof spielte eine einheimische Musikkapelle die österreichisch-ungarische Volkshymne. Auf der Treppe vor den Audienzsälen begrüßten König Chulalongkorn und der achtjährige Kronprinz, Maha Vajiravudh, den Erzherzog, im europäisch eingerichteten kleinen Audienzsaal machten ihm dann zusätzlich Königin Sawang Waddhana und weitere Prinzen feierlich ihre Aufwartung. Beim anschließenden Gartenfest wurden dem Erzherzog die königlichen Elefanten und Pferde vorgeführt, und er durfte auch in einer Sänfte auf dem Rücken eines weißen Elefanten Platz nehmen.

Der Gegenbesuch des Königs und des Kronprinzen in der Residenz des Habsburgers fand am folgenden Tag statt. Die siamesischen Würdenträger erschienen in Militäruniform. Eine Musikkapelle intonierte die Volkshymne, und die k.u.k. Hoheit und ihre Suite eilten den Gästen entgegen. Linienschiffsleutnant Leopold Ritter von Jedina, Ordonanzoffizier des

ภาพที่ 2.1: อาร์ชดยุกเฟร็ดริคที่เสด็จประทับบนหลังช้างเผือก
(ภาพจากเลโอโพลด์ อัครวิณแห่งยединาที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และที่พระราชวังกษัตริย์; บันทึกประจำวันของการเดินทางเรือหลวง “ฟาซานา” และการพำนักในพระราชวังเอเชียใน ค.ศ. 1887, 1888, 1889, เวียนนา-โอลิมัทซ์ 1891, ภาพที่ 88)

Abb. 2.1: Erzherzog Leopold Ferdinand auf einem weißen Elefanten.
Aus: Leopold Ritter von Jedina, *An Asiens Küsten und Fürsten Höfen. Tagbuchblätter von der Reise SR. MAJ. Schiffes „Fasana“ und über den Aufenthalt an asiatischen Höfen in den Jahren 1887, 1888, 1889, Wien/Olmütz 1891, Abb. 88*

จากนั้นอาร์ชดยุกได้เสด็จทอดพระเนตรกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งอัครวิณแห่งยединา ได้บันทึกไว้โดยละเอียดว่า “หมายกำหนดการประจำวันระหว่างการประชุมที่กรุงเทพฯ เป็นไปตามกำหนดเวลาเหมือนกันทุกวัน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ตอนเช้าเวลา 8.00 น. อาร์ชดยุกจะเสด็จไปทรงเยี่ยมบุคคลและทอดพระเนตรสิ่งแปลก ๆ ไปจนถึง 11.00 น. เป็นส่วนใหญ่ ตอนเที่ยงเป็นพระกระยาหารกลางวันแบบมือเล็ก จากนั้นพระองค์จะบรรทมเป็นระยะเวลาสั้น ๆ ตั้งแต่ 15.00 น. ถึง 18.00 น. ซึ่งเป็นเวลาเสด็จไปทรงเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ เวลา 20.00 น. เป็นเวลาพระกระยาหารค่ำ ซึ่งประกอบไป

Erzherzogs, beschrieb diese Szene mit folgenden Worten: „In diesem Augenblicke bot der Hof des Palais, wo sich europäische und asiatische Pracht eigentümlich mengte, ein ungemein interessantes Bild.“ Mit diesem Empfang, bei dem auch die Minister anwesend waren, endeten die offiziellen Termine, und es folgte ein ausführliches Besichtigungsprogramm, dessen Verlauf Jedina so schilderte: „Die Tageseinteilung während des Aufenthaltes in Bangkok war eine sehr regelmäßige.

ด้วยอาหารไทยชั้นเยี่ยมยอดของกรุงเทพฯ มากมาย
หลังจากนั้นพระองค์จะทอดพระเนตรการแสดง
ละครหรือเสด็จพระราชดำเนินไปที่แห่งอื่นตาม
คำกราบทูลเชิญ”

วันสุดท้ายของการประทับในสยาม พระบาท
สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยพระบรม-
วงศานุวงศ์ พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้
อาร์ชดยุคเฝ้าฯ เพื่อกราบบังคมทูลลา และ
พระราชทานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำ อาร์ชดยุคและ
คณะได้รับพระราชทานของที่ระลึกเป็นจำนวนมาก
แล้วเสด็จกลับลงเรือ

Morgens um 8 Uhr wurde mit den Besuchen
und der Besichtigung von Merkwürdigkeiten
begonnen, und dies währte meist bis 11 Uhr.
Für Mittag war das Gabelfrühstück festgelegt;
herauf folgte die Siesta. Die Stunden von 3
bis 6 Uhr waren wieder Besichtigungen ge-
widmet. Um 8 Uhr servierte man das Diner,
welchem der Reihe nach alle Spitzen Bang-
koks zugezogen wurden. Der Rest des Abends
wurde im Theater, oder irgendeiner Einladung
entsprechend, auswärts verbracht.“

Den Abschluss des Aufenthalts
bildete ein Hof-Galadiner. Die Majestäten
nahmen von Erzherzog Leopold Ferdinand
Abschied, und der Erzherzog und seine Suite
kehrten reich beschenkt auf ihr Schiff zurück.

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินเยือนออสเตรีย-ฮังการี

König Chulalongkorn in Österreich-Ungarn

เอียร์มการ์ท พังเงิร์ล / Irmgard Pangerl

หอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย / Österreichisches Staatsarchiv

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสยุโรปเป็นครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1897 ในครั้งนี้ พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศต่าง ๆ เช่น สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ อิตาลี ออสเตรีย-ฮังการี เยอรมนี รัสเซีย เดนมาร์ก และสวีเดน โดยเสด็จพระราชดำเนินเยือนออสเตรีย-ฮังการี ระหว่างวันที่ 17-30 มิถุนายน ค.ศ. 1897 ตามกำหนดการ พระองค์ทรงแวะประทับที่เมืองบาท อีเชิล กรุงเวียนนา และกรุงบูดาเปสต์

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินออกจากเมืองเวโรนา มาถึงเมืองบาท อีเชิล เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน ค.ศ. 1897 และประทับแรมที่โรงแรม “เบาเออร์” พร้อมข้าราชการบริพาร ตามกำหนดการ พระองค์เสด็จประพาสเมืองโบราณที่ผลิตเกลือ “ซัลทซ์คัมเมอร์กูท” ทะเลสาบเทราน์เซและฮัลชเต็ทเทอร์เซ นอกจากนี้ ยังเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรอุปรากร

König Chulalongkorn besuchte bei seiner ersten Europareise 1897 England, Frankreich, die Schweiz, Italien, Österreich-Ungarn, Deutschland, Russland, Dänemark und Schweden. Der Staatsbesuch in der Habsburgermonarchie dauerte vom 17. bis zum 30. Juni 1897. Auf dem Programm standen ein Aufenthalt in Bad Ischl, der Besuch in Wien sowie die Besichtigung von Budapest.

Von Verona kommend, traf der König am 17. Juni 1897 in Bad Ischl ein, wo er und seine Suite im Hotel „Bauer“ Quartier bezogen. Man unternahm Ausflüge in das Salzkammergut, an den Traunsee und den Hallstätter See. Auch der Besuch der Johann-Strauss-Operette „Die Fledermaus“ im Ischler Stadttheater stand auf dem Programm. Aus

“ดีเฟลเตอร์เมอส์” ของโยฮันน์ ชเตราส์ ณ โรงละครในเมืองบาท อีเซล พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือกให้แก่ผู้จัดการโรงแรม นายเฟลิคส์ เฮาพท์มันน์ เพื่อทรงขอบใจ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังกล่าวยังได้รับการเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑ์เมืองบาท อีเซล

ในวันที่ 22 มิถุนายน ค.ศ. 1897 เวลา 19.30 น. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินโดยรถไฟพระที่นั่งขบวนพิเศษถึงสถานีรถไฟฝั่งตะวันตกของกรุงเวียนนา สมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์โยเซฟที่ 1 พร้อมด้วยอาร์ชดยุก 3 พระองค์ อันได้แก่ ออกโต ลุทวิช-วิกทอร์ และ ออยเกน ข้าราชการทหารและพลเรือนระดับสูง และผู้ว่าราชการกรุงเวียนนาเฝ้าฯ รับเสด็จและถวายการรับรองครั้งแรกอย่างเป็นทางการและยิ่งใหญ่ สมพระเกียรติในวันเดียวกันนั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชหัตถเลขาถึงสมเด็จพระอัครมเหสี (หมายถึงสมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี พระบรมราชินีนาถ ต่อมา คือ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง) เกี่ยวกับการพบสมเด็จพระจักรพรรดิว่า “มาถึงนี้เอมเปอเรอเองมารีบ กับอาชตุ๊ก 3 คนเปนนำพิศวงพิศวาดคามา เอมเปอเรออยู่ในรูปเหมือนจะใหญ่โต แต่ที่จริงเล็กนิดเดียว ผอมกว่าฉันเปนกอง เปนแต่สูงกว่าเท่านั้น แก่เทียวแต่คล้องแคล้วเด็นหรับ ๆ ดูเปนคนแก่ใจดี ดูรูปแลคำเล่าหมายว่าจะยืมไม่เปนที่จริงยืมอยู่เปนนิตย”

หลังจากที่จัดสรรที่นั่งในรถม้าเรียบร้อยแล้ว ขบวนรถม้าพระที่นั่งก็แล่นออกจากสถานีรถไฟไปยังพระราชวังโฮฟบวร์ค สมเด็จพระจักรพรรดิและพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวประทับรถม้าพระที่นั่งคันแรกสุดพร้อมด้วยนายพลตรีซึ่งมีบรรดาศักดิ์เป็นเคานท์ อโลอิส พาร์ และทำหน้าที่เป็นล่ามแปลภาษาอังกฤษเพราะพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวตรัสภาษาเยอรมันไม่ได้ ขณะที่สมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์โยเซฟที่ 1 ก็ตรัสภาษา

Dankbarkeit wurde der Hoteldirektor Felix Hauptmann vom König mit dem Elefanten-Orden ausgezeichnet, der sich heute im Museum der Stadt Bad Ischl befindet.

Am 22. Juni ging die Reise mit einem Separatzug weiter nach Wien, wo der König um 19.30 Uhr am Westbahnhof eintraf. Am Bahnhof fand eine erste feierliche Begrüßung durch Kaiser Franz Joseph, die Erzherzöge Otto, Ludwig Viktor und Eugen sowie weitere hochgestellte Persönlichkeiten des Militär- und Zivilstandes und den Bürgermeister von Wien statt. König Chulalongkorn berichtete seiner Ehefrau noch am selben Tag brieflich über diese Zusammenkunft mit Kaiser Franz Joseph: „Ich war überrascht, als ich den Kaiser sah, weil seine Statur viel kleiner ist als auf seinem Porträt dargestellt. Er ist viel dünner als ich, nur etwas größer. Er hat überall Falten, ist jedoch sehr beweglich und aktiv. Er macht den Eindruck eines netten Alten.“

Die Fahrt vom Westbahnhof zur Hofburg fand nach folgender Wageneinteilung statt: An der Spitze fuhren Kaiser Franz Joseph I. und König Chulalongkorn in Begleitung des Feldmarschallleutnants Graf Alois Paar, welcher Dolmetscherdienste ins Englische zu versehen hatte, da der König von Siam das Deutsche ebenso wenig beherrschte wie Kaiser Franz Joseph das Englische bzw. Thai. Hinter ihnen kamen im Ersten Leibwagen die thailändischen Prinzen Svasti Sobhâna und Sommot und im Zweiten Leibwagen Prinz Chira und der Generaladjutant des Kaisers, Graf Eduard Paar. Der Rest des Gefolges fand in neun Suitenwägen Platz. Entlang der Fahrtroute

อังกฤษและภาษาไทยไม่ได้ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าสมมติวงศวิโรทัย (ต่อมา คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าสมมติวงศวิโรทัย กรมขุนศรีธรรมราชธำรงฤทธิ์) และพระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าสวัสดิโสภณ (ต่อมา คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสวัสดิวัตน์วิศิษฎ์) โดยเสด็จพระราชดำเนินอยู่ในรถอรั๊กคันที่ 1 พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าจิรประวัติวรเดช (ต่อมา คือ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช) และนายพลราชองครักษ์ในสมเด็จพระจักรพรรดิ เคานท์เอดูอาร์ท พาร์ โดยเสด็จพระราชดำเนินอยู่ในรถอรั๊กคันที่ 2 ส่วนผู้ติดตามอื่น ๆ โดยเสด็จพระราชดำเนินอยู่ในรถม้าสำหรับคณะผู้ติดตามอีกเก้าคัน ตลอดทางที่ขบวนรถม้าพระที่นั่งแล่นผ่านจากพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ศิลปะถึงพระราชวังโฮฟบวร์ค มีกองทหารออสเตรีย-ฮังการียื่นเข้าแถวเป็นกองเกียรติยศรับเสด็จทั้งด้านซ้ายและด้านขวา

ณ ห้อง “พิเอทราตูรา” ในพระราชวังโฮฟบวร์ค มีการจัดงานรับรองถวาย โดยข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และนายทหารรักษาพระองค์ จากนั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพร้อมคณะก็เสด็จเข้าพระราชฐาน โดยในระหว่างที่ทรงพำนักอยู่ในกรุงเวียนนาในระยะยาวนั้น พระองค์ประทับแรม ณ หมู่ห้องรับรองพระราชอาคันตุกะต่างชาติทางปีกขวาของพระราชวังโฮฟบวร์ค ส่วนพระบรมวงศานุวงศ์ที่โดยเสด็จพระราชดำเนิน ประทับแรม ณ หมู่ห้องรับรองพระราชอาคันตุกะต่างชาติทางปีกซ้ายของพระราชวัง และหมู่ห้องราเต็ทซกี

ในวันที่ 23 มิถุนายน ค.ศ. 1897 เวลา 11.00 น. สมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 เสด็จออกมารับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์แห่งสยาม ณ ท้องพระโรงพระราชวัง หลังจากนั้นพระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมสุสานโบสถ์คาพูซิน และทรงวางพวงมาลาที่หีบพระศพมกุฎราชกุมารรูโดลฟ์ หลังจาก

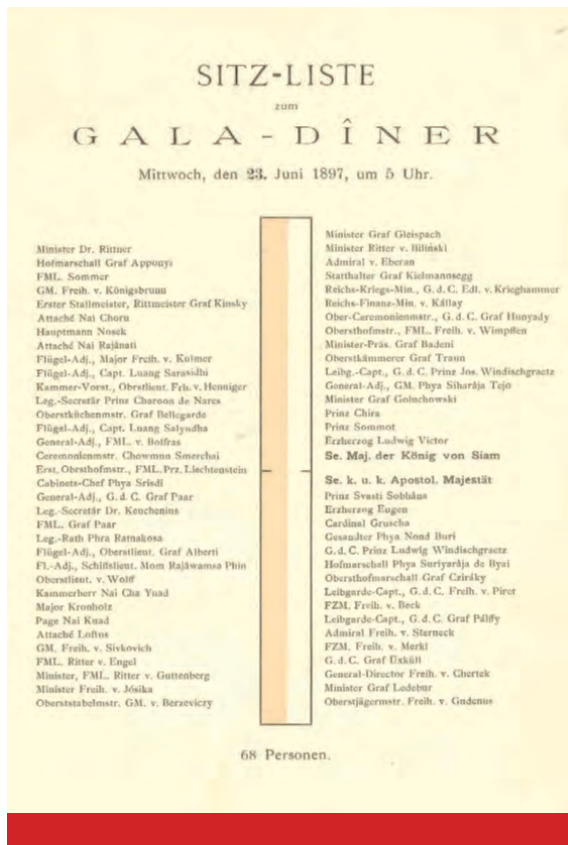
vom Kunsthistorischen (Hof-)Museum bis zur Hofburg standen österreichisch-ungarische Truppen im Ehrensplaler.

Im Pietradura-Zimmer der Hofburg erfolgte der feierliche Empfang des hohen Gastes und seiner Begleitung durch die obersten Hofchargen, den Minister des Äußeren und die Leibgarde-Kapitäne. Danach zogen sich der König und sein Gefolge in ihre Quartiere zurück. König Chulalongkorn wohnte für die Dauer seines Aufenthalts in Wien im großen rechten Fremdenappartement der Hofburg, die ihn begleitenden Prinzen im großen linken Fremdenappartement und im Radetzky-Appartement.

Am 23. Juni 1897 um 11 Uhr vormittags empfing Kaiser Franz Joseph den König und die Prinzen von Siam in Audienz. Danach besuchte König Chulalongkorn die Kapuzinergruft und legte am Sarg des Kronprinzen Rudolf einen Kranz nieder. Nach dem Déjeuner besichtigte der König das Naturhistorische (Hof-)Museum.

Um 17 Uhr begann das große Galadiner für 68 Personen im Zeremoniensaal der Hofburg zu Ehren der Gäste aus Siam. Musik von Johann, Josef und Eduard Strauss sowie Joseph Lanner und die siamesische Hymne, die zu erlernen die Musiker eigens angewiesen worden waren, umrahmten die feierliche Tafel.

Schlusspunkt des Tagesprogramms war der Besuch in der Wiener Hofoper, wo das neueste Ballettwerk des für dieses Genre berühmten österreichischen Komponisten

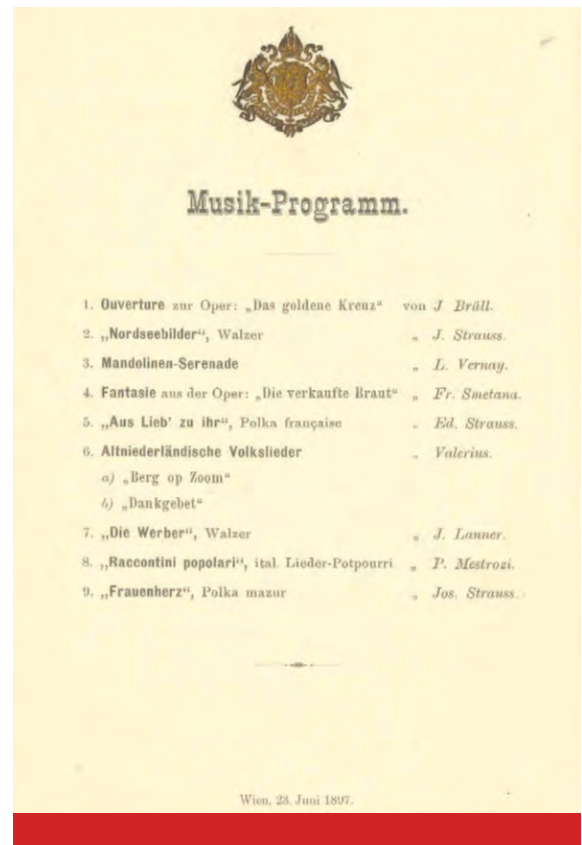

ภาพที่ 2.2: รายพระนามและรายนามผู้ร่วมโต๊ะเสวย
เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน ค.ศ. 1897
(ภาพจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย)

Abb. 2.2: Sitzliste für die Hoftafel am 23. Juni 1897.
© Österreichisches Staatsarchiv

เสวยพระกระยาหารเช้า เสด็จพระราชดำเนินไป
ทอดพระเนตรพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติใน
พิพิธภัณฑ์หลวง

เวลา 17.00 น. ณ ห้องพระราชพิธีในพระราชวัง
โฮฟบวร์ค มีการถวายเลี้ยงพระกระยาหารค่ำ
ครั้งใหญ่สำหรับ 68 คน เพื่อถวายพระเกียรติแด่
พระราชอาคันตุกะจากสยาม โดยในงานนี้มีการ
แสดงดนตรีของนักดนตรีที่มีชื่อเสียงแห่งกรุงเวียนนา
คือ โยฮันน์ โยเซฟ เอดูอาร์ท ชเตราสส์ และโยเซฟ
ลันเนอร์ ทั้งยังมีการบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี
ของสยาม ซึ่งนักดนตรีตั้งใจฝึกฝนมาเพื่อบรรเลง
ในงานนี้โดยเฉพาะด้วย

ภาพที่ 2.3: รายชื่อเพลงที่บรรเลงถวายในงานถวายเลี้ยงพระกระยาหารค่ำ
เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน ค.ศ. 1897
(ภาพจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย)

Abb. 2.3: Musikprogramm für die Hoftafel am 23. Juni 1897.
© Österreichisches Staatsarchiv

Josef Bayer – „Die Braut von Korea“ – auf-
geführt wurde.

Am nächsten Tag besichtigte
der Herrscher vormittags die Kaiserliche
Schatzkammer und die Spanische Hofreit-
schule. Über diesen Besuch berichtete der
König in einem Brief an seine Frau Lek vom
29. Juni 1897: „Der Stall ist überdacht und
sieht wie ein Palast aus. Darin befindet sich
ein großer Platz. Die Pferde gehören zu einer
spanischen Rasse und sind weiß mit einem
starken Hals. Sie sind sehr gut dressiert. Die

กำหนดการสุดท้าย คือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรการแสดงบัลเลต์เรื่อง “เจ้าสาวเกาหลี” ซึ่งเป็นบัลเลต์ร่วมสมัย ประพันธ์โดยคีตกวีออสเตรีย ผู้มีชื่อเสียงในขณะนั้น ชื่อ โยเซฟ ไบเออร์

วันต่อมาในช่วงเช้า พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรห้องเก็บรักษาสมบัติล้ำค่าในสมเด็จพระจักรพรรดิและโรงเรียนสอนการฝึกม้าแบบสเปน พระองค์มีพระราชหัตถเลขาถึงสมเด็จพระอัครมเหสี หรือ “แม่เล็ก” เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน ค.ศ. 1897 เกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า “แปดโมงครึ่งหลังคาเช่นวัง แต่ข้างในเปนสนามม้า ม้าพันธุ์สเปนขาวคอกหนาเหมือนม้าเรามาหนักมาดีแท้ ๆ สิบสี่พันรูมา 300 ปีเศษ อยู่ข้างจะทรงหวมมากกว่าไม่มีที่ไหน ฉันทชมเข้าเมื่อวันจะกลับมาบอกประธานตัวหนึ่ง ฉันทชานักใจกลัวจะไปตายเสียจริง ๆ จึงได้โทรเลขให้แม่เล็กพูดกับพระยาเทเวศร์ จะซื้อกันร้อยซังก็ไม่ขาย หวงกันเสียสิ้นตำราแล้ว”

ในตอนบ่าย เสด็จพระราชดำเนินไปพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ศิลปะและสวนสัตว์ในพระราชวัง ต่อมาเวลา 17.30 น. มีการถวายเลี้ยงพระกระยาหารอย่างเลิศที่ห้องโถงเล็กในพระราชวังเชินบรุนน์ ในโอกาสนี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทูลเกล้าฯ ถวายดาบยาวมีค่าสูงแต่สมเด็จพระจักรพรรดิ เวลา 19.00 น. เสด็จประทับในรถม้าพระที่นั่งเพื่อทอดพระเนตรพระราชอุทยานในพระราชวังพร้อมขบวนรถโดยเสด็จพระราชดำเนินอีก 20 คัน สมเด็จพระจักรพรรดิ ฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 ประทับนั่งไปกับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในรถม้าพระที่นั่งคันแรก

กำหนดการในวันถัดไป คือ วันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1897 ในช่วงเช้าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปมหาวิหารชเตฟานหลังจากนั้นเสด็จพระราชดำเนินไปศูนย์การค้าของบริษัท โลฟไมเออร์ ซึ่งเป็นผู้ส่งสินค้าประจำของ

Rasse wird seit über 300 Jahren gezüchtet. Die Pferde sind unverkäuflich, nicht einmal für hundert Jang. In dieser Sache sind sie äußerst geizig. Sie wollen sie nur für sich behalten. Ich habe sie am Tage meiner Abreise gelobt. Daraufhin sagte der Kaiser, dass er mir eines schenken wolle.“

Nachmittags standen das Kunsthistorische (Hof-)Museum und die Hofstallungen auf dem Programm. Um 17.30 Uhr fand die Allerhöchste Tafel in der Kleinen Galerie im Schloss Schönbrunn statt. Im Rahmen dieser festlichen Tafel überreichte der thailändische Herrscher dem Kaiser einen kostbaren Säbel als Gastgeschenk. Um 19 Uhr erfolgte eine Pirutschade – eine Spazierfahrt – im Schlosspark, an der insgesamt 20 Wägen teilnahmen. Kaiser Franz Joseph begleitete König Chulalongkorn im Ersten Leibwagen.

Das Besuchsprogramm des darauffolgenden Tages, dem 25. Juni 1897, führte den König von Siam am Vormittag in den Stephansdom und danach in das Verkaufslokal der Firma Lobmeyr, wo sich der König besonders für die Glasprodukte des k.u.k. Hoflieferanten interessierte. Am frühen Nachmittag standen die Besichtigung des Rathauses sowie ein Besuch im Galanteriewarengeschäft Weidmann auf dem Programm. Höhepunkt des Tages war ein Ausflug auf den Kahlenberg, an dem Kaiser Franz Joseph allerdings nicht teilnahm und sich durch seinen Bruder, Erzherzog Ludwig Viktor, vertreten ließ. Um 16.30 Uhr fuhr man mit mehreren Wägen von der Hofburg zur Station der Zahnradbahn in Nussdorf, von wo man mittels Separatzugs

ภาพที่ 2.4: สมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 แห่งออสเตรียประทับในรถม้าพระที่นั่งเปิดประทุนทางด้านซ้ายของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน ค.ศ. 1897 (ภาพจากหอสมุดแห่งชาติออสเตรีย, Raoul Korty)

Abb. 2.4: Franz Joseph I., Kaiser von Österreich, im offenen Wagen links neben König Chulalongkorn von Siam, 24. Juni 1897. © ÖNB, Raoul Korty

ราชสำนักออสเตรีย โดยพระองค์สนพระราชหฤทัยผลิตภัณฑ์เครื่องแก้วของบริษัท ตอนบ่ายเสด็จพระราชดำเนินไปศาลากลางกรุงเวียนนาและร้านไวท์มันน์ ซึ่งจำหน่ายเครื่องประดับตกแต่งเสื้อผ้ากำหนดการที่น่าสนใจที่สุดของวันนี้คือ การเสด็จประพาสเขาคาเลนแบร์ค ซึ่งสมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 มิได้เสด็จพระราชดำเนินด้วย แต่โปรดเกล้าฯ ให้พระอนุชา คือ อาร์ชดยุก ลูทวิช วิคทอร์ โดยเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ เวลา 16.30 น. ขบวนรถพระที่นั่งแล่นจากพระราชวังโฮฟบวร์คไปยังสถานีรถรางขึ้นเขาในนุสตัดอร์ฟ จากนั้นเสด็จพระราชดำเนินต่อโดยรถรางแยกอีกขบวนจนถึงคาเลนแบร์ค ณ ภูเขาแห่งนี้ พระองค์ได้เสด็จขึ้นหอคอยไปทอดพระเนตรทิวทัศน์และทรงเยี่ยมชมหอคอยชเตฟานี เวลา 18.00 น. มีการจัดงานถวายเลี้ยงพระกระยาหารค่ำที่ระเบียงโรงแรมบนเขาสำหรับแขก 34 คน โดยเจ้าของโรงแรมชื่อ

auf den Kahlenberg gelangte. Hier besuchte man den Aussichtsturm und die Stephaniewarte. Um 18 Uhr fand im dortigen Hotel auf der Terrasse ein Diner für 34 Personen statt, welches unter Anleitung eines Hoftafelinspektors vom Hotelier organisiert worden war. Als Spätfolge dieses vom Hotelier Guschelbauer vorbereiteten Essens ist dessen Ernennung zum königlich siamesischen Hoflieferanten im Jahr 1903 zu sehen. Da König Chulalongkorn von der Aussicht vom Kahlenberg auf die Reichs-, Haupt- und Residenzstadt Wien so begeistert war, musste die Abfahrt des Zuges mehrmals verschoben werden, und man traf mit einer mehr als einstündigen Verspätung in Nussdorf ein, von wo man wieder in die Hofburg zurückkehrte.

กุชเชิลเบาเออร์ ซึ่งต่อมาใน ค.ศ. 1903 จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้จัดการส่งสินค้าไปยังราชสำนักสยามได้ ดำเนินการติดต่อให้หัวหน้าต้นเครื่องจากราชสำนัก มาควบคุม เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวสนพระราชหฤทัยและทรงตื่นตัวกับภาพทิวทัศน์ที่มองจากภูเขาคาเลนแบร์คไปยังกรุงเวียนนา ซึ่งเป็นทั้งเมืองหลวงของราชอาณาจักรและเมืองที่ประทับของสมเด็จพระจักรพรรดิ จึงต้องเลื่อนเวลาเสด็จพระราชดำเนินกลับโดยรถไฟไปหลายครั้ง และทำให้เสด็จพระราชดำเนินไปถึงนูดอร์ฟล่าช้ากว่ากำหนดมากกว่าหนึ่งชั่วโมง หลังจากนั้นเสด็จพระราชดำเนินกลับไปพระราชวังโฮฟบวร์ค

ในวันที่ 26 มิถุนายน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยเสด็จพระราชดำเนินออกจากกรุงเวียนนาต่อไปยังกรุงบูดาเปสต์ สมุหพระราชมณฑลและสมุหพระราชพิธีเฝ้าฯ กราบบังคมทูลลาและส่งเสด็จ ณ พระราชวังโฮฟบวร์คอย่างเรียบร้อย

ณ สถานีรถไฟกรุงบูดาเปสต์ นายกรัฐมนตรี บารอน บันฟี เฝ้าฯ รับเสด็จพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จากนั้น พระองค์ทรงเข้าประทับในโรงแรม “ฮังกาเรีย” (Hungaria) และมีพระราชประสงค์ให้จัดพิธีรับรองอย่างเป็นทางการ ฉวย ในขณะที่ทรงพำนักในกรุงบูดาเปสต์ มีเพียงผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติและที่ปรึกษา รัฐมนตรี เอเมอริชแห่งซาไล โดยเสด็จพระราชดำเนิน พระองค์ทรงพวยพระราชหฤทัยที่ตั้งของกรุงบูดาเปสต์ ที่อยู่บนฝั่งแม่น้ำดานูบ ซึ่งทำให้พระองค์ทรงระลึกถึงบ้านเกิด

ในวันที่ 30 มิถุนายน ค.ศ. 1897 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสเส้นทางยุโรปต่อไป โดยเมืองที่เสด็จพระราชดำเนินเป็นลำดับถัดไป คือ กรุงเซนต์ปีเตอส์เบิร์กในจักรวรรดิของพระเจ้าซาร์แห่งรัสเซีย

Am 26. Juni verließen der König von Siam und sein Gefolge Wien, um nach Budapest weiterzureisen. Die Verabschiedung in der Hofburg fand in sehr schlichtem Rahmen statt, anwesend waren nur der Erste Obersthofmeister und der Oberzeremonienmeister.

In Budapest wurde der Herrscher am Bahnhof vom ungarischen Ministerpräsidenten, Baron Banffy, empfangen. König Chulalongkorn stieg im Hotel „Hungaria“ ab, wünschte Budapest inkognito zu besichtigen und wurde nur vom Direktor der königlichen Museen, Ministerialrat Emerich von Szalay, begleitet. Besonders gefiel ihm die Lage der Stadt an der Donau, die den König an seine Heimat erinnerte.

Am 30. Juni 1897 setzte der König seine Europareise fort. Seine nächste Station war St. Petersburg im russischen Zarenreich.

Wie von Kaiser Franz Joseph versprochen, erhielt König Chulalongkorn einen Lipizzaner als Gastgeschenk. Der Hengst mit dem Namen „Siglavy Batavia“ wurde im Dezember 1897 in Begleitung eines eigenen Reitknechtes in Triest auf einem Dampfer des Österreichischen Lloyd für die Überfuhr nach Siam eingeschifft und erreichte Ende Jänner 1898 Bangkok. Dort wurde der Schimmel am 4. Februar 1898 dem König übergeben.

Während der Pirutschade in Schönbrunn hatte König Chulalongkorn Kaiser Franz Joseph die Übersendung von exotischen Tieren für seine Menagerie versprochen: Siamesische Katzen, Hunde, Bären, Affen, ein Elefant und verschiedenste Vögel trafen bereits im November 1897 in Wien ein.

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงได้รับน้อมเกล้าฯ ถวายม้าพันธุ์ “ลิลิพิชาน” หนึ่งตัวจากสมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟ ที่ 1 เป็นของทูลพระขวัญแต่พระราชอาคันตุกะตาม ที่ทรงสัญญาไว้ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1897 ม้าเพศผู้ ที่มีชื่อว่า “ซิกลาวิ บาทาเวีย” ถูกนำลงเรือกลไฟชื่อ “เอิสเทอไรซิเชิน ลอยท์” ขนไปยังสยาม โดยมีคน เลี้ยงม้าจากเมืองทริเอสท์ตามไปส่งด้วย เรือเดินทาง ถึงสยามในเดือนมกราคม ค.ศ. 1898 และม้าถูกนำขึ้น น้อมเกล้าฯ ถวายแต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัวในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1898

เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระจักรพรรดิ ฟรันทซ์ โยเซฟ ที่ 1 ประทับในรถม้าพระที่นั่งเพื่อทอดพระเนตรพระ ราชอุทยานในพระราชวังเชินบรุนน์นั้น พระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเคยสัญญาว่า จะส่งสัตว์แปลกหายากจากเมืองสยามไปถวายสมเด็จพระ จักรพรรดิเพื่อนำไปเลี้ยงในสวนสัตว์ของพระองค์ เช่น แมวสยาม สุนัข หมี ลิง ช้าง และนกสายพันธุ์ต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก สัตว์เหล่านี้เดินทางไปถึงกรุงเวียนนา เมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1897

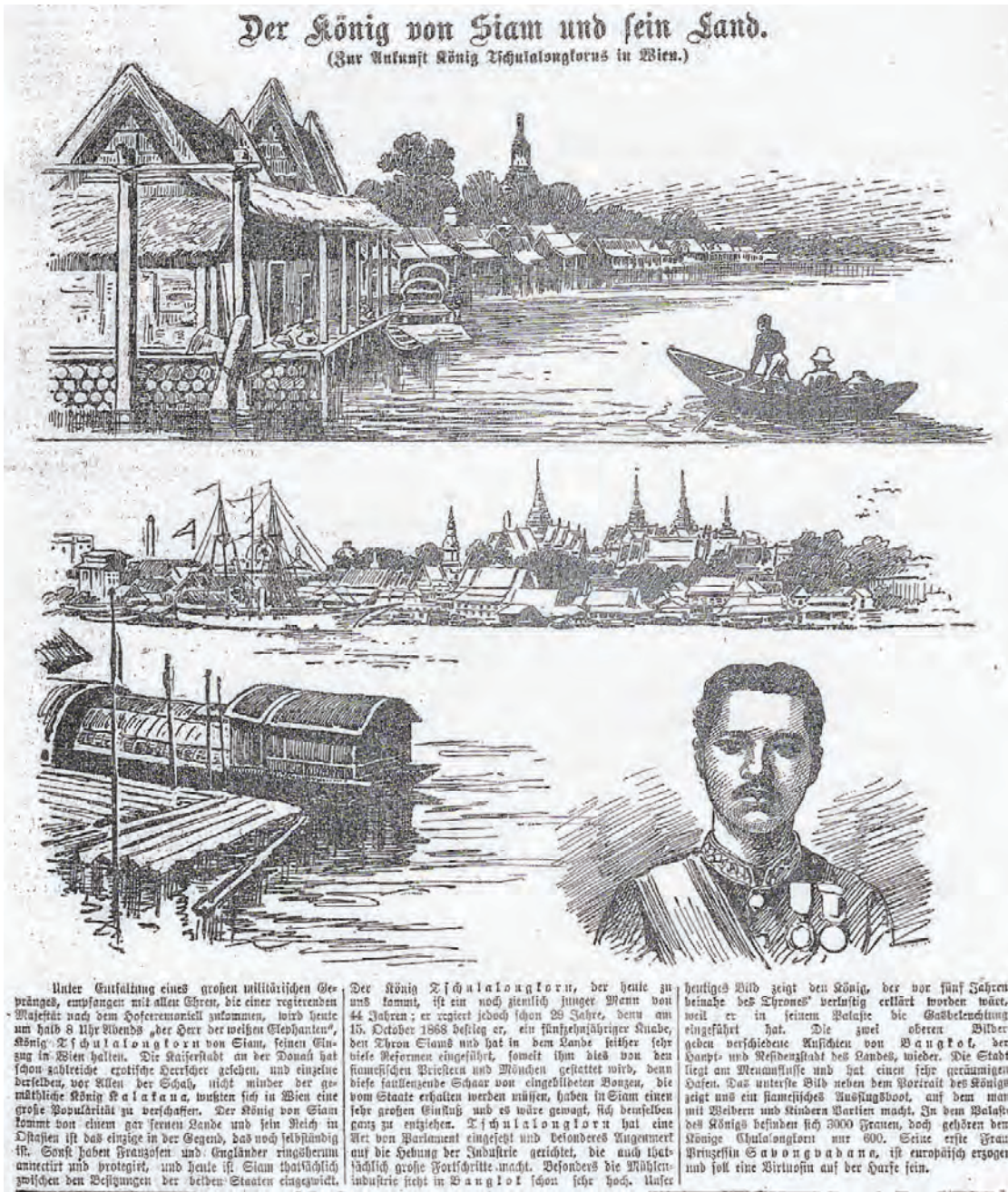
ในระหว่างการเสด็จประพาสยุโรป พระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงได้รับการรับรอง อย่างดีจากองค์พระประมุขของประเทศ พระองค์ จึงโปรดเกล้าฯ ให้นายเอกอัครราชทูต พาไท ทำแม่พิมพ์เพื่อ หล่อเหรียญเงินที่ระลึกขึ้นโดยเฉพาะในกรุงปารีส เพื่อ ทูลเกล้าฯ ถวายเป็นของทูลพระขวัญแต่สมเด็จพระ จักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 ซึ่งพระองค์ทรงได้รับ เมื่อกลางปี ค.ศ. 1898 และพระราชทานให้เก็บรักษา ไว้ที่แผนกษาปณ์ในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ศิลปะ ของพระราชวัง

ภาพที่ 2.5: เหรียญที่ระลึกในการเสด็จพระราชดำเนินประพาสยุโรปของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ค.ศ. 1897 (ภาพจากพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ศิลปะ แผนกษาปณ์)

Abb. 2.5: Erinnerungsmedaille zum Europabesuch König Chulalongkorns 1897. © Kunsthistorisches Museum, Münzkabinett

Als Dank an alle seine Gastgeber während seiner Europareise ließ König Chulalongkorn eigens eine silberne Erinnerungsmedaille prägen, nach einem Entwurf von August Patey in Paris, welche Mitte 1898 als Geschenk für Kaiser Franz Joseph einlangte, und von diesem der k.u.k. Münzsammlung des Kunsthistorischen (Hof-)Museums übergeben wurde.

Unter Guthaltung eines großen militärischen Gepräuges, empfangen mit allen Ehren, die einer regierenden Majestät nach dem Hofceremoniell zukommen, wird heute um halb 8 Uhr Abends ‚der Herr der weißen Elephanten‘, König Tschulalongkorn von Siam, seinen Einzug in Wien halten. Die Kaiserstadt an der Donau hat schon zahlreiche erstarrte Herrscher gesehen, und einzelne derselben, vor Allen der Schwab, nicht minder der gemäßigten Könige Sialakana, wählten sich in Wien eine große Popularität zu verschaffen. Der König von Siam kommt dort einem gar fernem Lande und sein Reich in Ostasien ist das einzige in der Gegend, das noch selbständig ist. Sowit haben Franzosen und Engländer ringsherum anerkannt und protegirt, und heute ist Siam thätigstisch zwischen den Besitzungen der beiden Staaten eingewidelt.

Der König Tschulalongkorn, der heute zu uns kommt, ist ein noch ziemlich junger Mann von 44 Jahren; er regiert jedoch schon 23 Jahre, denn am 15. October 1868 bestieg er, ein fünfzehnjähriger Knabe, den Thron Siams und hat in dem Lande selber sehr viele Reformen eingeführt, soweit ihm dies von den fauchstigen Brüdern und Mönchen gestattet wird, denn diese laienfremde Schaar von eingeschuldeten Bonzen, die vom Staate erhalten werden müssen, haben in Siam einen sehr großen Einfluß und es wäre gewagt, sich denselben ganz zu entziehen. Tschulalongkorn hat eine Art von Parlament eingeführt und besonderes Augenmerk auf die Hebung der Industrie gerichtet, die auch höchlich große Fortschritte macht. Besonders die Mühlenindustrie sieht in Bangkok schon sehr hoch. Unter

heutiges Bild zeigt den König, der vor fünf Jahren beinahe des Thrones verlustig erklärt worden wäre, weil er in seinem Betrage die Gottesbestimmung nicht erfüllt hat. Die zwei oberen Bilder geben verschiedene Ansichten von Bangkok, der Hauptstadt und Residenzstadt des Landes, wieder. Die Stadt liegt am Menamflusse und hat einen sehr geräumigen Hafen. Das unterste Bild neben dem Porträt des Königs zeigt uns ein siamisches Ausflugsboot, auf dem man mit Weibern und Kindern Warten macht. In dem Betrage des Königs befinden sich 3000 Frauen, doch gehören dem Könige Chulalongkorn nur 600. Seine erste Frau, Prinzessin Sangvadhana, ist europäisch erzogen und soll eine Virtuosa auf der Harfe sein.

ภาพที่ 2.6: พระมหากษัตริย์สยามและประเทศของพระองค์ (เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวประทับ ณ กรุงเวียนนา) (หนังสือพิมพ์ *Illustriertes Wiener Extrablatt* ฉบับวันที่ 22 มิถุนายน ค.ศ. 1897, ภาพจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย) “พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจากดินแดนแห่งช้างเผือกทรงได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการและยิ่งใหญ่จากกองทัพตามราชประเพณี วันนีในเวลา 7:30 น. จะเสด็จพระราชดำเนินไปยังกรุงเวียนนา (...)”

Abb. 2.6: „Der König von Siam und sein Land (Zur Ankunft König Chulalongkorns in Wien)“, *Illustriertes Wiener Extrablatt*, Titelseite am 22.6.1897 © Österreichisches Staatsarchiv „Unter Guthaltung eines großen militärischen Gepräuges, empfangen mit allen Ehren, die einer regierenden Majestät nach dem Hofceremoniell zukommen, wird heute um halb 8 Uhr Abends ‚der Herr der weißen Elephanten‘, König Chulalongkorn von Siam, seinen Einzug in Wien halten. (...)“

Der Kaiser hat heute in der Lage, unseren Lesern eine besonders interessante Beilage zu bieten. Es ist dies die siamesische Volkshymne, welche gestern Abends aus Anlaß des Empfangs des Königs Chulalongkorn wohl zum ersten Male in Wien gehört wurde. (...)

Die siamesische Volkshymne ist ein Werk von großer Schönheit und Originalität. Sie ist ein Ausdruck der tiefen Sehnsucht des siamesischen Volkes nach Freiheit und Unabhängigkeit. Die Hymne ist in der Sprache des Königs geschrieben und ist ein Werk von großer Schönheit und Originalität. Sie ist ein Ausdruck der tiefen Sehnsucht des siamesischen Volkes nach Freiheit und Unabhängigkeit.

Die siamesische Volkshymne ist ein Werk von großer Schönheit und Originalität. Sie ist ein Ausdruck der tiefen Sehnsucht des siamesischen Volkes nach Freiheit und Unabhängigkeit. Die Hymne ist in der Sprache des Königs geschrieben und ist ein Werk von großer Schönheit und Originalität. Sie ist ein Ausdruck der tiefen Sehnsucht des siamesischen Volkes nach Freiheit und Unabhängigkeit.

Die siamesische Volkshymne.

Die Hymne ist ein Werk von großer Schönheit und Originalität. Sie ist ein Ausdruck der tiefen Sehnsucht des siamesischen Volkes nach Freiheit und Unabhängigkeit. Die Hymne ist in der Sprache des Königs geschrieben und ist ein Werk von großer Schönheit und Originalität. Sie ist ein Ausdruck der tiefen Sehnsucht des siamesischen Volkes nach Freiheit und Unabhängigkeit.

Familie Pfennigshuidt.

Die Familie Pfennigshuidt ist eine der ältesten Familien Wiens. Sie hat eine lange Geschichte und ist bekannt für ihre Tugenden und ihren Wohlstand. Die Familie hat viele berühmte Mitglieder hervorgebracht, die in verschiedenen Bereichen des Lebens erfolgreich waren.

Die Familie Pfennigshuidt ist eine der ältesten Familien Wiens. Sie hat eine lange Geschichte und ist bekannt für ihre Tugenden und ihren Wohlstand. Die Familie hat viele berühmte Mitglieder hervorgebracht, die in verschiedenen Bereichen des Lebens erfolgreich waren.

Die Familie Pfennigshuidt ist eine der ältesten Familien Wiens. Sie hat eine lange Geschichte und ist bekannt für ihre Tugenden und ihren Wohlstand. Die Familie hat viele berühmte Mitglieder hervorgebracht, die in verschiedenen Bereichen des Lebens erfolgreich waren.

ภาพที่ 2.7: เพลงสรรเสริญพระบารมีของสยาม (หนังสือพิมพ์ Neues Wiener Journal ฉบับวันที่ 23 มิถุนายน ค.ศ. 1897, ภาพจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย) “วันนี้เราสามารถนำหน้าบทกวีที่น่าสนใจเป็นพิเศษมาเสนอให้ท่านผู้อ่านของเรา ซึ่งคือเพลงสรรเสริญพระบารมีของสยามที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากพระราชพิธีรับรองพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งนับว่าเป็นการบรรเลงเพลงสยามครั้งแรกในกรุงเวียนนา”

Abb. 2.7: „Die siamesische Volkshymne“, Neues Wiener Journal am 23.6.1897 © Österreichisches Staatsarchiv „Wir sind heute in der Lage, unseren Lesern eine besonders interessante Beilage zu bieten. Es ist dies die siamesische Volkshymne, welche gestern Abends aus Anlaß des Empfangs des Königs Chulalongkorn wohl zum ersten Male in Wien gehört wurde. (...)“

ภาพที่ 2.8: พระมหากษัตริย์สยามที่เมืองอิเซิล (งานถวายเลี้ยงพระกระยาหารแบบชนบท) (หนังสือพิมพ์ Österreichische Illustrierte Zeitung หน้าแรก ฉบับวันที่ 11 กรกฎาคม ค.ศ. 1897)

Abb. 2.8: „Der König von Siam in Ischl“ („Das zu Ehren des Königs veranstaltete ländliche Fest“), Titelblatt, Österreichische Illustrierte Zeitung am 11.7.1897

ภาพที่ 2.9: พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแบบ snap-shot (ถ่ายภาพขณะบุคคลเคลื่อนไหว) โดยเพรสเซอร์ (หนังสือพิมพ์ *Illustriertes Wiener Extrablatt* ฉบับวันที่ 27 มิถุนายน ค.ศ. 1897, ภาพจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย)

Abb. 2.9: „König Chulalongkorn beim Schnellphotographen Pretschner“, *Illustriertes Wiener Extrablatt* am 27.6.1897 © Österreichisches Staatsarchiv

Die Ankunft des Königs Chulalongkorn in Wien.

Außer den officiellen Persönlichkeiten, welche der Ankunft des Königs Chulalongkorn von Siam auf dem Westbahnhofe beiwohnten, und den behördlichen Functionären (...), war es nur sehr wenigen Personen gestattet, Zeugen dieses Ereignisses zu sein. (...) Wir haben mit unserem Berichtstatter einen Zeichner nach dem Westbahnhofe entsendet und nach einer daselbst entworfenen Skizze

wurde die heutige Illustration hergestellt. Dieselbe veranschaulicht den Moment, da König Chulalongkorn mit unserem Kaiser an der aufgestellten Ehrencompagnie vorbeisichritt, um harr die Vorführung der auf dem Herrn darstehenden Persönlichkeiten entgegenzunehmen. Der Kaiser trug bei dem Empfange die höchste Würdenträgeruniform und das gelbe Band des kaiserlichen Ordens. König Chulalongkorn trug eine sehr reiche Uniform. Wien wegen Kaiserthum, auf dem nicht weniger als unheimlichartig Ordensbänder glänzten, darunter blaue Pantalons mit breiten Goldborten und auf dem Kopfe

einen englischen weißen Tropfenhelm mit weichen Federbüschel. Der König war auch mit dem Bande des St. Stephanus-Ordens geschmückt. Bei der Vorführung verhielt sich der Kaiser ohne Jubelstimmung des als Delinquenten erachteten Fürst. Grafen Paar mit dem König in englischer Sprache. Nach der Vorführung schritt der Kaiser mit seinem Gefolge durch den Hofgarten des Kaiserpalastes zu, wo der Kaiser wartete, welcher die beiden Monarchen nach der Vollzug brachte.

ภาพที่ 2.10: พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินถึงกรุงเวียนนา (หนังสือพิมพ์ *Illustriertes Wiener Extrablatt* พาดหัวข่าวหน้าแรก ฉบับวันที่ 24 มิถุนายน ค.ศ. 1897, ภาพจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย)

“นอกเหนือจากข้าราชการชั้นผู้ใหญ่และข้าราชการประจำตำแหน่งที่มาเฝ้าฯรับเสด็จพระมหากษัตริย์สยามที่สถานีรถไฟตะวันตกแล้ว ก็มีบุคคลอื่นอีกเพียงไม่กี่คนที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เฝ้าฯ ในครั้งนี้ได้ (...) เราได้ส่งผู้สื่อข่าวพร้อมทั้งช่างเขียนภาพไปที่นั่นด้วย เมื่อหนังสือพิมพ์ของเราได้รับภาพสเก็ชแล้วก็จะลงภาพประกอบข่าวต่อไป ในภาพจะให้เห็นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระจักรพรรดิของเราทรงพระดำเนินตรวจแถวทหารกองเกียรติยศ (...)”

Abb. 2.10: „Die Ankunft des Königs Chulalongkorn in Wien“, *Illustriertes Wiener Extrablatt*, Titelseite am 24.6.1897 © Österreichisches Staatsarchiv
„Außer den officiellen Persönlichkeiten, welche der Ankunft des Königs von Siam am Westbahnhofe beiwohnten, und den behördlichen Functionären (...), war es nur sehr wenigen Personen gestattet, Zeugen dieses Ereignisses zu sein. (...) Wir haben mit unserem Berichtstatter einen Zeichner nach dem Westbahnhofe entsendet und nach einer daselbst entworfenen Skizze wurde die heutige Illustration hergestellt. Dieselbe veranschaulicht den Moment, als König Chulalongkorn mit unserem Kaiser an der aufgestellten Ehrencompagnie vorbeisichritt (...)“

ภาพที่ 2.11: การเสด็จประพาสชนบทของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแห่งสยาม ณ ภูเขาคาเลนแบร์ค (หนังสือพิมพ์ *Illustriertes Wiener Extrablatt* พาดหัวข่าวหน้าแรก ฉบับวันที่ 27 มิถุนายน ค.ศ. 1897, ภาพจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย)

“ไม่เคยสนุกเหมือนวันนี้นี่มานานแล้ว” หากพระราชานั่งข้างเฝือกทรงเป็นชาวเวียนนาแล้ว พระองค์คงตรัสประโยคนี้ออกมาเพื่อทรงบรรยายความรู้สึกอย่างแน่นอน เนื่องจากพระองค์เสด็จพระราชดำเนินออกจากเมืองนูสตัดร์ฟด้วยรถราง เมื่อวันศุกร์เวลา 20:30 น. เพื่อกลับพระราชวังไฮฟวร์ค โดยพระองค์ประทับอยู่บนภูเขาคาเลนแบร์คอยู่นานเกินเวลาที่กำหนดไว้ พระองค์ตรัสชมเชยฝ่ายเครื่องต้นเป็นอันมาก ถึงกับตรัสว่า “ข้าพเจ้าไม่เคยกินและดื่มอะไรที่อร่อยเท่ากับอาหารบนคาเลนแบร์คเลย”

Abb. 2.11: „Die Landpartie des Königs von Siam. König Chulalongkorn auf dem Kahlenberg“, *Illustriertes Wiener Extrablatt*, Titelblatt am 27.6.1897 © Österreichisches Staatsarchiv

„So guat hab' i' mi' schon lang' nicht unterhalten [=So gut habe ich mich schon lange nicht unterhalten!]“ Wenn der Herr des weißen Elefanten ein Wiener wäre, er hätte sicherlich seinen Gefühlen mit diesen Worten Ausdruck verliehen, da er gegen halb 9 Uhr Abends am Freitag in Nußdorf den Waggon der Zahnradbahn verließ, um in die Hofburg zurückzufahren. (...) Lange über die festgesetzte Zeit war der König auf dem Kahlenberge geblieben, und er machte den Küchen, die in bisher gespeist hatten, gerade sein großes Compliment, als er sagte: ‚Ich habe noch nie so gut gegessen und getrunken wie auf dem Kahlenberge.‘ (...)“

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินเยือนออสเตรีย-ฮังการี

Kronprinz Maha Vajiravudh von Siam in Österreich-Ungarn

เอียร์มการ์ท พังเจอร์ล / Irmgard Pangerl

หอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย / Österreichisches Staatsarchiv

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร (ต่อมา คือ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว) เสด็จพระราชดำเนินเยือนกรุงเวียนนาเมื่อวันที่ 25-29 เมษายน ค.ศ. 1902 พร้อมด้วย พันเอก พระยาราชวัลภานุสิขฐ และร้อยเอก หลวงสรสิทธิยานุกการ สมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 โปรดเกล้าฯ ให้มีพิธีรับรองอย่างเป็นทางการเช่นเดียวกับเมื่อครั้งที่สมเด็จพระบรมชนกนาถเสด็จพระราชดำเนินเยือน สมเด็จพระจักรพรรดิเสด็จพระราชดำเนิน พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ อันได้แก่ อาร์ชดยุก อ็อทโท อาร์ชดยุก แฟร์ดินันท์ คาร์ล อาร์ชดยุก วิกทอร์ อาร์ชดยุก ซัลวาทอร์ และอาร์ชดยุก โรเนอร์ มาทรงรับที่สถานีรถไฟฝั่งตะวันตก สมเด็จพระจักรพรรดิทรงฉลองพระองค์เครื่องแบบนายทหารยศพลเอกเต็มยศและทรงสายสะพายเครื่องขัตติยราชอิสริยาภรณ์มหาจักรีบรมราชวงศ์สีเหลืองของสยาม

Kronprinz Maha Vajiravudh besuchte Wien vom 25. bis zum 29. April 1902 mit kleinem Gefolge, Oberst Phya Rajawallabh und Hauptmann Luang Sarrasidh. Wie schon sein Vater wurde er am Westbahnhof von Kaiser Franz Joseph sowie von den Erzherzögen Otto, Ferdinand Karl, Ludwig Viktor, Leopold Salvator und Rainer feierlich empfangen. Der Kaiser hatte die Gala-Feldmarschallsuniform mit dem breiten gelben Band des siamesischen Chakri-Ordens angelegt.

Der Kronprinz wurde im Radetzky-Appartement der Hofburg einquartiert. Seine erste Besichtigung galt der Kapuzinergruft, wo er an den Särgen von Kaiserin Elisabeth und Kronprinz Rudolf Kränze niederlegte. Abends fand in der Großen Galerie zu Ehren des Gastes ein Galadiner für 84 Personen statt.

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ประทับที่หมู่ห้องราเด็ทซกีในพระราชวังโฮฟบวร์ค สถานที่แห่งแรกที่เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมคือสุสานโบสถ์คาพูซิน โดยพระองค์ทรงวางพวงมาลาที่หีบพระบรมศพสมเด็จพระจักรพรรดินีเอลีซาเบทและหีบพระศพมกุฎราชกุมารรูดอล์ฟในตอนเย็น มีการถวายเลี้ยงพระกระยาหารค่ำอย่างเป็นทางการเพื่อถวายพระเกียรติ ณ ห้องโถงใหญ่ มีผู้เข้าร่วมงานทั้งสิ้น 84 คน

กำหนดการในวันต่อมากำหนดขึ้นเพื่อสนองความสนพระราชหฤทัยด้านการทหารของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งทรงจบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยที่แซนด์เฮิร์สต์ พระองค์ทรงร่วมสวนสนามที่ลานสวนสนามชเมิลทซ์พร้อมกับสมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 และเจ้าชายเลโอโพลท์แห่งไบแอร์น นอกจากนี้ยังทรงเข้าร่วมฝึกซ้อมกับกองทหารด้วยความสนพระราชหฤทัยยิ่ง และทรงร่วมเดินมาร์ชกับกองทหารเป็นอันดับสุดท้ายด้วย

ในตอนบ่าย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมพิพิธภัณฑ์ทหารบก บ้านศิลปิน และการแสดงนิทรรศการของกลุ่มศิลปินเวียนนาเซเซสซีโอน พระกระยาหารค่ำจัดถวาย ณ พระราชวังเบลเวเดเรอที่ประทับของอาร์ชดยุก ฟรันทซ์ แฟร์ดินันท์ หลังจากนั้น พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรละครสัตว์ที่มีชื่อเสียงในขณะนั้น คือ “คณะละครสัตว์ซุมนันน์” ซึ่งมีอัลแบร์ท ซุมนันน์ เป็นผู้อำนวยการ เขาเป็นผู้ฝึกม้าชาวเยอรมัน แต่เกิดที่กรุงเวียนนา คณะละครสัตว์นี้ถือเป็นคณะที่ประสบความสำเร็จสูงสุด นอกจากนี้ ซุมนันน์ยังเป็นเจ้าของโรงละครสัตว์ถาวรอยู่ที่เวียนนาด้วย

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมสถานที่ต่างๆ เช่นเดียวกับสมเด็จพระบรมชนกนาถ เช่น โรงเรียนฝึกม้าหลวงแบบสเปน พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ศิลปะ

Der nächste Tag stand ganz im Zeichen der militärischen Interessen von Maha Vajiravudh, der in England auf dem Royal Military College in Sandhurst ausgebildet worden war. Gemeinsam mit Kaiser Franz Joseph und Prinz Leopold von Bayern nahm er an der Frühjahrsparade auf dem Parade- und Exerzierplatz der Schmelz teil. Mit großem Interesse verfolgte er die Übungen der Truppen und den abschließenden strammen Vorbeimarsch der Regimenter.

Nachmittags besichtigte der Kronprinz das Heeresmuseum, das Wiener Künstlerhaus und die Ausstellung der Wiener Secession. Das Diner wurde im Schloss Belvedere bei Erzherzog Franz Ferdinand eingenommen, danach sah man noch eine Vorstellung des damals populären „Circus Schumann“, der – mit dem in Wien geborenen, deutschen Dressurreiter Albert Schumann als Direktor – zu den erfolgreichsten Unternehmern seiner Branche zählte und in Wien mit einem eigenen, fixen Zirkus-Gebäude präsent war.

Wie schon sein Vater besuchte auch der siamesische Kronprinz die Spanische Hofreitschule, das Kunsthistorische und das Naturhistorische (Hof-)Museum, fuhr zum Pferderennen in das Wiener Erholungsgebiet Freudenau und wohnte einer Vorstellung der Hofoper bei, wo in einer Doppelvorstellung an diesem Abend Ruggero Leoncavallos veristischer Opernerfolg „Bajazzo“ und mit „Die Perle von Iberien“ das neueste Ballett des österreichischen Komponisten und Dirigenten Josef Hellmesberger jun. gegeben wurden.

ภาพที่ 2.12: สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 และเจ้าชายเลโอโพลท์แห่งไบเอิร์น ทรงม้าในขบวนพาเหรดในช่วงต้นปีที่ลานฝึกทหาร (ภาพจากหอสมุดแห่งชาติออสเตรีย)

Abb. 2.12: Kronprinz Maha Vajiravudh von Siam, Kaiser Franz Joseph I. und Prinz Leopold von Bayern reiten zur Frühjahrsparade auf der Schmelz, 26. April 1902. © Bildarchiv ÖNB

พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติและทอดพระเนตรการแข่งขันที่เมืองพรอยเดอเนา ซึ่งเป็นสถานตากอากาศของชาวเวียนนา จากนั้นพระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรละครอุปรากรหลวง ซึ่งมีการแสดงสองเรื่องในเย็นวันนั้น ได้แก่ เรื่อง “บายท์โซ” และเรื่อง “ไข่มุกแห่งไอปีเรีย” ของ รุกเกโฮเลโอนคาว่าโล ละครอุปรากรทั้งสองเรื่องเป็นละครแนวสัจนิยม และเป็นละครบัลเลต์เรื่องใหม่ล่าสุดของนักแต่งเพลงและวาทยากรชาวออสเตรีย โยเซฟเฮ็ลเมสแบร์เกอร์ จูเนียร์

กำหนดการในวันสุดท้าย คือ การเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมชมค่ายทหารในอาร์ชดยุก อัลเบรชท์ และ อาร์ชดยุก วิลเฮล์ม และทอดพระเนตรละครที่โรงละครบวร์ค เทอาเทอร์

Am letzten Aufenthaltstag standen die Besichtigung der Erzherzog-Albrecht- und der Erzherzog-Wilhelm-Kaserne sowie des (Hof-)Burgtheaters auf dem Programm. Nach dem Diner bei Erzherzog Ludwig Viktor besuchte Maha Vajiravudh mit seiner Suite eine Vorstellung des Varietétheaters „Etablissement Ronacher“. Dort wurde er vom Orchester mit der siamesischen Hymne begrüßt.

หลังเสวยพระกระยาหารค่ำที่วังอาร์ชดยุค ลูทวิช
วิกทอร์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎ-
ราชกุมาร พร้อมคณะ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอด
พระเนตรการแสดงแบบวิพิธทัศนา “*Etablissement
Ronacher*” คือ มีการแสดงที่หลากหลายรูปแบบใน
โรงละคร วงดนตรีออร์เคสตราบรรเลงเพลงสรรเสริญ
พระบารมีรับเสด็จ

วันอังคารที่ 29 เมษายน ค.ศ. 1902 สมเด็จพระ
บรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จ
พระราชดำเนินออกจากกรุงเวียนนาไปยังกรุง
บูดาเปสต์ และประทับแรมในโรงแรม “ฮังกาเรีย”
(Hungaria) เช่นเดียวกับสมเด็จพระบรมชนกนาถ
เมื่อ ค.ศ. 1897

Am Dienstag, dem 29. April 1902,
verließ der Kronprinz Wien und reiste nach
Budapest weiter, wo er, wie bereits sein Vater
1897, im Hotel „Hungaria“ residierte.

การเจริญสัมพันธไมตรีครั้งใหม่
ระหว่างไทยกับออสเตรีย
หลังสงครามโลกครั้งที่สอง

Die Wiederaufnahme und
Festigung der freundschaft-
lichen Beziehungen
zwischen Thailand und Österreich
nach dem Zweiten Weltkrieg

ก้าวสำคัญแห่งการริเริ่ม

Wichtige Schritte der Annäherung

มิชาเอล เกอเบิล / Michael Göbl

หอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย / Österreichisches Staatsarchiv

ถึงแม้ว่าตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ลึนส์ตลงไปจนถึงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ไทยและออสเตรียจะไม่ได้มีความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน แต่แท้จริงแล้วยังคงดำเนินปฏิสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการระหว่างกันอยู่ หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ออสเตรียพยายามจัดตั้งเครือข่ายผู้แทนทางการทูตในต่างประเทศขึ้นโดยเร็ว ระหว่าง ค.ศ. 1952-1953 ผู้แทนทางการค้าออสเตรียได้เดินทางมาสำรวจสถานะทางเศรษฐกิจในวันออกไกลรวมถึงไทย ประเทศไทยมีพื้นที่ประมาณ 500,000 ตารางกิโลเมตร ซึ่งใหญ่กว่าออสเตรียถึง 6 เท่า และเป็นประเทศที่ปกครองโดยพระมหากษัตริย์ที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 รองจากญี่ปุ่น เศรษฐกิจของไทยนับว่าอยู่ในสถานะที่ดี มีสินค้าส่งออกหลักคือผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร (ข้าวและยางพาราดิบ) ทำให้ออสเตรียปรารถนาจะเจริญสัมพันธ์ไมตรีทางการทูตกับไทยโดยเร็ว

Obwohl vom Ende des Ersten bis zum Ende des Zweiten Weltkriegs keine diplomatischen Beziehungen zwischen Thailand und Österreich bestanden, waren informelle Kontakte weiterhin erhalten geblieben. Nach dem Zweiten Weltkrieg versuchte die wiedererstandene Republik Österreich schon bald ein Netz an Vertretungsbehörden im Ausland aufzubauen. 1952/53 untersuchte eine österreichische Handelsdelegation die wirtschaftliche Lage im Fernen Osten und besuchte auch Thailand. Letzteres umfasst ca. 500.000 km², das in etwa der sechsfachen Größe des heutigen Österreich entspricht, und war nach Japan die zweitgrößte Monarchie im Fernen Osten. Die gute wirtschaftliche Lage in Thailand, die vor allem auf dem Export von

วันที่ 27 กรกฎาคม ค.ศ. 1954 ถือเป็นวันสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการครั้งใหม่ โดยเป็นวันที่อัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็ม อาร์โน ฮาลูซา ได้นำอักษรสาส์นตราตั้งเดินทางเข้ามายังกรุงเทพมหานคร นายฮาลูซาผู้นี้เคยได้รับแต่งตั้งให้เป็นอัครราชทูตเยอรมนี ณ กรุงเทพมหานคร ในระหว่าง ค.ศ. 1941 ถึงเดือนตุลาคม ค.ศ. 1945 มาก่อน และได้เรียนรู้วิธีการปฏิบัติตนในประเทศไทยเป็นอย่างดี ขณะที่ย้ายไทยกำหนดให้ออสเตรียอยู่ภายใต้เขตอาณาของสถานอัครราชทูต ณ กรุงเบิร์น ในสวิตเซอร์แลนด์ โดยมีอัครราชทูตคนแรกคือ หลวงวิจิตรวาทการ ซึ่งได้เข้ายื่นพระราชสาส์นตราตั้งต่อ เทโอดอร์ เคอร์เนอร์ ประธานาธิบดีออสเตรียในขณะนั้น เมื่อวันที่ 27 กันยายน ค.ศ. 1954 ใน ค.ศ. 1960 ไทยได้ตั้งสถานกงสุลกิตติมศักดิ์ ณ กรุงเวียนนาเป็นครั้งแรก และในปีเดียวกัน จิตติ สุจริตกุล ก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นอุปทูต ณ กรุงเวียนนา

การค้าระหว่างออสเตรียกับไทยสามารถพัฒนาไปได้ด้วยดีโดยอาศัยความสัมพันธ์ทางการทูต ในระหว่าง ค.ศ. 1959-1960 การก่อสร้างโรงไฟฟ้าแม่เมาะถือเป็นวาระสำคัญของไทย โรงไฟฟ้านี้ก่อสร้างโดยบริษัท เอลิน อูนิออน และบริษัท วากเนอร์-บิโร และผลิตกระแสไฟฟ้าส่งให้ทั่วประเทศไทย การก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำเพิ่มเติม การปรับปรุงโครงข่ายทางรถไฟและถนน ตลอดจนโครงการพัฒนาสาธารณูปโภคอื่น ส่งผลให้การส่งออกสินค้ามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ด้านการค้าแล้ว ออสเตรียยังสนใจร่วมมือกับไทยในด้านเทคโนโลยี การแพทย์และการศึกษาด้วย

การเดินทางท่องเที่ยวระหว่างสองประเทศในช่วงนี้ยังอยู่ในระดับต่ำมาก นักท่องเที่ยวไทยส่วนน้อยที่เดินทางไปยุโรปมักจะเดินทางไปสหราชอาณาจักรมากที่สุดและไปยุโรปตะวันตก แต่ไม่ค่อยเดินทางไปออสเตรีย ทั้งที่ออสเตรียเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมซึ่งมีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก และได้รับความชื่นชมอย่างสูง

landwirtschaftlichen Produkten (Reis, Rohgummi) basierte, ließen es für Österreich wünschenswert erscheinen, möglichst rasch gute diplomatische Beziehungen zu unterhalten.

Als offizielle Eröffnung der erneuten Beziehungen kann der 27. Juli 1954 angesehen werden, als der außerordentliche Gesandte und bevollmächtigte Minister Arno Halusa in Bangkok seine Akkreditierung überreichte. Halusa hatte schon von 1941 bis in den Oktober 1945 an der deutschen Gesandtschaft in Bangkok amtiert und wusste mit den dortigen Verhältnissen bestens umzugehen. Thailand war in Wien einstweilen noch durch die Gesandtschaft in Bern in der Schweiz mitakkreditiert. Als erster thailändischer Gesandter überreichte Luang Vichit Vadhakarn am 27. September 1954 dem damaligen österreichischen Bundespräsidenten, Theodor Körner, sein Beglaubigungsschreiben. 1960 wurde erstmals ein thailändisches Honorarkonsulat in Wien errichtet, im selben Jahr traf der thailändische Gesandte Chitti Sucharitakul als neuer Geschäftsträger in Wien ein.

Der österreichische Handel mit Thailand entwickelte sich im Zuge dieser diplomatischen Annäherungen stetig. In den Jahren 1959 und 1960 fällt besonders der Bau des thermischen Kraftwerks Mae Moh ins Gewicht, das von den Firmen Elin Union und Waagner-Biro errichtet wurde und die Elektrifizierung Thailands vorantrieb. Der beabsichtigte Ausbau der Wasserkraftanlagen, die Verbesserungen des Eisenbahn- und Straßennetzes und andere Unternehmungen

ในต้น ค.ศ. 1960 มีข่าวแพร่กระจายออกมาลวงหน้าว่าพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร) จะเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหรัฐอเมริกา รวมถึงประเทศต่าง ๆ ในยุโรปและเอเชียในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า ส่งผลให้เกิดความริเริ่มทางการทูตของไทยใหม่ ๆ ซึ่งรวมถึงการทูตอันเกี่ยวเนื่องกับออสเตรเลียในปีถัด ๆ มา ด้วยเหตุนี้ ค.ศ. 1963 จึงเป็นปีที่ไทยดำเนินนโยบายต่างประเทศในเชิงรุกอย่างเห็นได้ชัด มีการแต่งตั้งราชทูตใหม่ในประเทศต่าง ๆ หลายประเทศ รวมทั้งที่กรุงเวียนนา ในปีเดียวกันนั้น ออสเตรเลียก็ได้ตัดสินใจที่จะยกระดับความสัมพันธ์กับไทยอย่างจริงจัง โดยได้แต่งตั้ง ดร.อันโทน ไมเออร์-ฮาร์ทิง เป็นเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐออสเตรีย ณ กรุงเทพมหานคร คนแรก เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม ค.ศ. 1963 ท่ามกลางการเตรียมการรับรองการเสด็จพระราชดำเนินเยือนออสเตรเลียของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง)

ในที่สุด เมื่อวันที่ 29 กันยายน - 3 ตุลาคม ค.ศ. 1964 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ก็ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนกรุงเวียนนาอย่างเป็นทางการ ในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนครั้งนี้ ไทยและออสเตรเลียได้ทำข้อตกลงทางการค้าระหว่างกันฉบับใหม่ รวมทั้งตกลงให้ออสเตรเลียจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาในประเทศไทย นอกจากนี้ ประธานาธิบดีออสเตรเลีย ฟรันทซ์ โยนัส ยังได้รับเชิญให้เดินทางไปเยือนประเทศไทยใน ค.ศ. 1967 ด้วย

คนไทยยังรู้จักออสเตรเลียเพิ่มมากขึ้นจากการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี) เสด็จพระราชดำเนินเยือนออสเตรเลียเป็นระยะเวลา 6 วัน

im Bereich der Infrastruktur generierten weitere Exportmöglichkeiten. Neben dem Handel intensivierte Österreich auch in der Technik, in der Medizin und im Ausbildungssektor die Zusammenarbeit mit Thailand.

Der touristische Reiseverkehr zwischen den beiden Ländern bewegte sich zu dieser Zeit hingegen noch auf sehr niedrigem Niveau. Die wenigen siamesischen Besucher_innen, die Europa aufsuchten, kamen zuerst nach England und Westeuropa, kaum nach Österreich. Dabei stand Österreich als Kulturzentrum durchaus in hohem Ansehen.

Als König Bhumibol in seiner Neujahrsbotschaft 1960 Besuchsreisen nach Amerika, Europa und Asien ankündigte, schlossen die für die nächsten Jahre angedachten thailändischen diplomatischen Initiativen auch Österreich mit ein. Unter diesen Vorzeichen war das Jahr 1963 in Thailand schließlich von einer deutlichen außenpolitischen Offensive gekennzeichnet. In einer ganzen Reihe von Ländern wurden neue Botschafter installiert, so auch in Wien. Im selben Jahr entschloss man sich auch von österreichischer Seite her im Zuge der Vorbereitung des Besuches des Königspaares zur Anhebung der bilateralen Beziehungen, sodass am 5. Juli 1963 der erste Botschafter der Republik Österreich, Dr. Anton Mayr-Harting, in Bangkok sein Amt antreten konnte.

1964 war es dann so weit: Vom 29. September bis 3. Oktober kamen König Bhumibol und seine Frau, Königin Sirikit, zum offiziellen Staatsbesuch nach Wien. Im Rahmen des Besuches wurde auch ein neues

ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1982 ซึ่งมีการเผยแพร่ข่าวทางโทรทัศน์ไทยอย่างกว้างขวาง ยิ่งไปกว่านั้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยังทรงได้รับถวายพระเกียรติให้เป็นสมาชิกสภามหาวิทยาลัยกิตติมศักดิ์ของมหาวิทยาลัยอินน์สbruck ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์อันดีแห่งการเสริมสร้างการแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างออสเตรียและไทยอย่างเข้มแข็ง

ในด้านศิลปวัฒนธรรม ออสเตรียประสบความสำเร็จในการนำการแสดงชั้นเยี่ยมของออสเตรียมาจัดแสดงให้คนไทยได้รับชมบ่อยครั้งขึ้น เช่น การแสดงของศิลปินออสเตรียของวงดนตรีอเคสตราชั้นเยี่ยมแห่งกรุงเวียนนาและเมืองซัลทซ์บวร์ค รวมถึงการแสดงของวงดนตรีขนาดย่อมกว่าหลายครั้ง นอกจากนี้ ออสเตรียยังได้จัดแสดงนิทรรศการต่าง ๆ อีกหลายครั้ง การดำเนินงานเหล่านี้ล้วนมีส่วนสนับสนุนให้สัมพันธไมตรีระหว่างประเทศทั้งสองเจริญงอกงามยิ่งขึ้น ในทำนองเดียวกัน ไทยก็ได้นำคณะนาฏศิลป์ไทยไปจัดการแสดงที่หอแสดงดนตรีกรุงเวียนนา เพื่อให้ชาวออสเตรียได้สัมผัสศิลปะจากตะวันออกไกลด้วย

ในเดือนกันยายน ค.ศ. 1989 ออสเตรียได้ถวายการรับรองอาคันตุกะจากไทยอีกครั้ง เมื่อพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 10) ขณะยังทรงดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินเยือนออสเตรียอย่างเป็นทางการ เป็นระยะเวลา 5 วัน ที่กรุงเวียนนา โดยมีนายกรัฐมนตรี ฟรันทซ์ วรานิตซ์กี และประธานาธิบดี ควร์ท วัลท์ไฮม์ เป็นผู้ถวายการรับรอง เนื่องด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงศึกษาวิชาการทหารมา ทางออสเตรียจึงจัดให้มีการแสดงกองทหารจากหน่วยต่อต้านการก่อการร้ายแห่งกองทัพบกและรัฐบาลสาธารณรัฐออสเตรียถวายด้วย

การเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการของผู้ในระดับสูงของออสเตรียครั้งล่าสุดเกิดขึ้นใน ค.ศ. 1995 กล่าวคือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการ

Handelsabkommen abgeschlossen und die Errichtung einer Gewerbeschule in Thailand vereinbart. Die daraufhin ausgesprochene Einladung nach Thailand sollte 1967 der nunmehrige Bundespräsident Franz Jonas wahrnehmen.

Für eine enorme Steigerung des Bekanntheitsgrades Österreichs in Thailand sorgte der sechstägige Österreich-Besuch von Prinzessin Sirindhorn im Juni 1982, der von einer umfangreichen Berichterstattung im thailändischen Fernsehen begleitet wurde. Bei diesem Besuch erhielt die Prinzessin außerdem die Würde eines Ehrensenators der Universität Innsbruck, ein Umstand, der sich als besonders gutes Omen für die intensive Entwicklung des wissenschaftlichen Austauschs zwischen Österreich und Thailand erweisen sollte.

Auch auf kulturellem Sektor gelang es Österreich mittlerweile immer häufiger, in Bangkok Höhepunkte zu setzen: Gastspiele verschiedener Wiener und Salzburger Spitzenorchester, kleinere Musikveranstaltungen sowie mehrere Ausstellungen trugen den wesentlichen Anteil dazu bei. Im Gegenzug brachten Gastspiele des thailändischen Königlichen Balletts fernöstliches Flair ins Wiener Konzerthaus.

Im September 1989 konnte Österreich erneut hohen Besuch aus Thailand begrüßen, als der damalige Kronprinz und heutige König Maha Vajiralongkorn (Rama X.) zu einer offiziellen fünftägigen Visite in Wien weilte. Der damalige Bundeskanzler Franz Vranitzky und Bundespräsident Kurt Waldheim bereiteten

ต่างประเทศ อโลอิส ม็อค และประธานาธิบดี โทมัส เค็ลส์ทิล ได้ตอบรับคำเชิญของรัฐบาลเดินทางมาเยือนไทยอย่างเป็นทางการ ในโอกาสนี้ ประธานาธิบดี โทมัส เค็ลส์ทิล ได้รับปริญญากิตติมศักดิ์จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วย

หลังจาก ค.ศ. 2000 จนถึงปัจจุบัน ออสเตรียได้มีโอกาสถวายการรับรองพระราชวงศ์ไทยที่สำคัญอีก 2 พระองค์ คือ ใน ค.ศ. 2002 สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเยือนออสเตรียอีกครั้งหนึ่งเป็นการส่วนพระองค์และประทับที่กรุงเวียนนา ต่อมาใน ค.ศ. 2013-2014 พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา (ต่อมาคือ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี) พระราชนัดดาพระองค์ใหญ่ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ทรงได้รับแต่งตั้งเป็นเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียนนา พระองค์ทรงงานด้านการทูต โดยทรงเป็นผู้แทนไทยในออสเตรียที่มีฐานันดรศักดิ์สูงสุดในประวัติศาสตร์

ihm einen würdigen Empfang. Da Maha Vajiralongkorn selbst ausgebildeter Offizier ist, wurden ihm Anti-Terroreinheiten des österreichischen Bundesheeres und der Exekutive vorgeführt.

Der bislang letzte Besuch hochrangiger österreichischer Politiker in Thailand fand 1995 statt, als Außenminister Alois Mock und Bundespräsident Thomas Klestil einer offiziellen Einladung folgten. Letzterem wurde zu diesem Anlass an der Chulalongkorn-Universität die Ehrendoktorwürde verliehen.

Seit dem Millennium konnte Österreich zweimal Mitglieder des Königshauses empfangen: 2002 weilte Königin Sirikit erneut in Wien, allerdings nur in privatem Rahmen, und 2013 bis 2014 fungierte Prinzessin Bajrakitiyabha Mahidol, die älteste Enkelin von König Bhumibol Adulyadej (Rama IX.), als Botschafterin des Königreichs in Österreich. Mit diplomatischen Aufgaben betraut, war sie die bislang ranghöchste Vertreterin Thailands in Österreich.

ภาพที่ 3.1: ประธานาธิบดี ไฮน์ทซ์ ฟิชเชอร์ ถวายเครื่องอิสริยาภรณ์ของออสเตรีย แต่พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา (ค.ศ. 2014)
(ภาพจากกระทรวงการต่างประเทศ ราชอาณาจักรไทย)

Abb. 3.1: Bundespräsident Heinz Fischer und Prinzessin Bajrakitiyabha Mahidol (2014).
© Ministerium für auswärtige Angelegenheiten des Königreichs Thailand

การเสด็จพระราชดำเนินเยือนออสเตรียของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใน ค.ศ. 1964

Besuch des Königspaares in Österreich 1964

มิชาเอล เกอเบิล / Michael Göbl

หอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย / Österreichisches Staatsarchiv

ตั้งแต่ ค.ศ. 1960 เป็นต้นมา ไทยได้พยายามกระชับความสัมพันธ์กับประเทศที่เคยมีสัมพันธ์ไมตรีกันมาก่อน รวมถึงสานสัมพันธ์กับประเทศใหม่ ๆ โดยผ่านนโยบายการเยือนประเทศต่าง ๆ ของสถาบันพระมหากษัตริย์ตามราชประเพณีอย่างจริงจัง เมื่อยังทรงพระเยาว์ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเคยประทับที่เมืองโลซานน์ในสวิตเซอร์แลนด์มาก่อน จนกระทั่งทรงสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ต่อมาพระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปประทับที่โลซานน์อีกครั้งเป็นระยะสั้น ๆ ใน ค.ศ. 1946 เพื่อทรงศึกษาระดับมหาวิทยาลัยก่อนจะเสด็จนิวัติพระนคร ในวันที่ 29 กันยายน ค.ศ. 1964 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินโดยเครื่องบินของสายการบิน AUA “อันโทน บรูกเนอร์” ถึงยังท่าอากาศยานกรุงเวียนนา การเสด็จพระราชดำเนิน

Seit 1960 bemühte sich Thailand, seine früheren Verbindungen in alle Welt wieder aufleben zu lassen und neue zu knüpfen, u.a. auf die Weise, dass man im Königshaus die Tradition der Besuchsdiplomatie erneut intensivierte. Nach einem privaten Besuch in Lausanne (Schweiz), wo König Bhumibol Adulyadej (Rama IX.) einen Teil seiner Kindheit und Jugend bis zum Schulabschluss verbracht hatte und wohin er zum Studium 1946 erneut für kurze Zeit zurückgekehrt war, landete das Königspaar am 29.9.1964 an Bord des AUA-Flugzeugs „Anton Bruckner“ am Flughafen in Wien. Für diesen „Staatsbesuch des Jahres“ liefen die Vorbereitungen bereits auf Hochtouren, denn wie die *Kronen-Zeitung*

ภาพที่ 3.2: ประธานาธิบดีออสเตรีย อ돌ฟ์ ชาร์ฟ ถวายการรับรองพระราชอาคันตุกะทั้งสองพระองค์ ณ พระราชวังโฮฟบวร์ค (ภาพจากหนังสือ “เสด็จพระราชดำเนินเยือนสมาพันธรัฐสวิสและสาธารณรัฐออสเตรีย” ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์พระราชทานในงานพระราชทานเพลิงศพนายจรรยาพันธ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2534)

Abb. 3.2: Das Königspaar wird von Bundespräsident Adolf Schärf in der Hofburg empfangen. © Staatsbesuch in der Schweizerischen Eidgenossenschaft und der Republik Österreich“, herausgegeben anlässlich der Beisetzung von Jaronpan Israngkura Na Ayudhya am 12. Oktober 1991.

เยือนของอาคันตุกะทั้งสองพระองค์ครั้งนี้นับได้ว่าเป็น “การเยือนแห่งปี” และมีการเตรียมการถวายการรับรองอย่างยิ่งใหญ่ หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งชื่อ “โครเนน ไชทุง” ได้ตีพิมพ์พาดหัวข่าวว่า “ออสเตรียจะมีพระราชินีทรงพระนามว่า ‘สิริกิติ์’ แปะด่วน”

หลังจากที่ทรงแวะประทับพักพระราชอิริยาบถครู่หนึ่งที่โรงแรม “อิมพีเรียล” อันเป็นสถานที่ประทับแรมในกรุงเวียนนาแล้ว ทั้งสองพระองค์ก็เสด็จพระราชดำเนินไปยังพระราชวังโฮฟบวร์ค

in ihrer Schlagzeile titelte: „Für acht Tage hat Österreich eine Königin: Sirikit!“

Nach kurzem Aufenthalt im Hotel „Imperial“, das als Residenz diente, fuhr das Königspaar in die Hofburg, wo Bundespräsident Adolf Schärf die Ehrengeschenke überreichte. Der König, ein passionierter Amateurfilmer, erhielt eine 8mm Eumig Filmkamera, einen 8mm Magnettonprojektor, und den in Wien

ทรงรับทูลเกล้าฯ ถวายของทูลพระขวัญจาก
ประธานาธิบดีอดอล์ฟ แชร์ฟ เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระ
พระปรมาภิไธยมหามกุฏราชวิทยาลัยเป็นช่างภาพ
สมัครเล่นและโปรดการถ่ายภาพยิ่ง ของทูลพระขวัญ
ที่ทรงได้รับทูลเกล้าฯ ถวายจึงเป็นกล้องถ่ายภาพยนต์
ออยมิช (ยุมิก) ขนาด 8 มิลลิเมตร เครื่องฉาย
ภาพยนตร์ที่มีเสียงบนแถบแม่เหล็กขนาด 8 มิลลิเมตร
และฟิล์มภาพยนตร์ละครเพลงอเมริกันเรื่อง “สวัสดิ
จากเวียนนา” (ค.ศ. 1962) ซึ่งถ่ายทำที่กรุงเวียนนาและ
มีเนื้อหาเกี่ยวกับวงนักร้องประสานเสียงเด็กชายแห่ง
กรุงเวียนนาอันเลื่องชื่อ ขณะที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ ทรงได้รับทูลเกล้าฯ ถวายเข็มกลัด
ดงามซึ่งทำจากหินควออร์ทซ์สีชมพูประดับด้วย
ทับทิม พลอยเขียวระไรและทองคำ จากนั้นมีงาน
ถวายเลี้ยงพระกระยาหารค่ำในพระราชวังโฮฟบวร์ค
หมายกำหนดการสุดท้ายของวันอันน่าเหน็ดเหนื่อยนี้
คือ การเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรพระราชวัง
เชินบรุนน์โดยสังเขป

กำหนดการในวันถัดมา คือ การเสด็จพระ
ราชดำเนินทอดพระเนตรกรุงเวียนนา เมืองหลวง
แห่งออสเตรีย พระบาทสมเด็จพระปรมาภิไธย
มหามกุฏราชวิทยาลัย และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม
ราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินจากโรงแรมอิมพีเรียล
ไปทรงแวะทอดพระเนตรสำนักงานใหญ่ของทบวง
การพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (International
Atomic Energy Agency - IAEA) ซึ่งตั้งอยู่ตรงข้าม
กับโรงแรมในขณะนั้น มีชาวเวียนนาทั้งหญิงชาย
ยืนคอยเฝ้าฯ รับเสด็จอย่างใกล้ชิดเป็นจำนวนมาก
หลังจากนั้นประธานาธิบดีนำเสด็จพระราชดำเนิน
ไปทอดพระเนตรโรงเรียนฝึกม้าสเปน สมเด็จพระ
นางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงชื่นชมม้าขาว
และฝีมือการฝึกม้าของผู้ฝึกเป็นพิเศษ พระองค์
ตรัสกับผู้สื่อข่าวหญิงของหนังสือพิมพ์ “New
Austria” ภายหลังว่า “ข้าพเจ้าไม่เคยเห็นการ
แสดงเช่นนี้มาก่อนเลยในชีวิต น่าเสียดายที่เราต้อง
รีบไป ข้าพเจ้าอยากนำม้าที่กำลังเต็นระบำเหล่า
นี้กลับไปกรุงเทพฯ ด้วย” ทั้งนี้เมื่อ ค.ศ. 1897

gedrehten US-amerikanischen Musik-
Spielfilm *Ein Gruß aus Wien* (1962), in dessen
Mittelpunkt die Wiener Sängerknaben stehen.
Der Königin wurde eine kostbare Brosche
aus Rosenquarz mit Rubinen und Brillanten
in Gold überreicht. Ein Galadiner in der
Hofburg schloss sich daran an. Ein Kurzbesuch
im Schloss Schönbrunn beendete diesen
anstrengenden Tag.

Der folgende Tag war der
Bundeshauptstadt Wien gewidmet. Von
der Residenz im Hotel „Imperial“ war das
Herrscherpaar zu einem kurzen Besuch
des Hauptquartiers der Internationalen
Atomenergieorganisation (IAEO), das damals
vis-à-vis am Ring lag, zu Fuß gegangen. Für
die in Scharen wartenden Wienerinnen und
Wiener war dies eine willkommene Gelegenheit,
die hohen Gäste aus der Nähe zu bewundern.
Danach empfing der Bundespräsident die
Majestäten zum Besuch der Spanischen
Hofreitschule. Die weißen Pferde und das
Können ihrer Reiter begeisterten vor allem
die Königin: „*So eine Darbietung habe
ich noch nie in meinem Leben gesehen*“,
erzählte die Königin später einer Reporterin
des *Neuen Österreich*, „*Wie schade, dass wir
schon so schnell weiter mussten. Am liebsten
würde ich die tanzenden Pferde mit nach
Bangkok nehmen.*“ Tatsächlich war schon
einmal, nämlich 1897, ein Lipizzaner
aus der Spanischen Hofreitschule als Geschenk
für Prinz Chira an den siamesischen Hof
verschifft worden. Bei der anschließenden
Führung durch die Schatzkammer in der Hofburg
war das Königspaar von den imperialen

สมเด็จพระจักรพรรดิแห่งออสเตรียเคโยโปรดเกล้าฯ ให้ส่งม้าพันธุ์ลิปิทซานจากโรงเรียนฝึกม้าสเปนนี้ลงเรือไปยังสยามเพื่อพระราชทานเป็นของทูลพระขวัญแด่พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าจิรประวัติวรเดช มาก่อน จากนั้น ทั้งสองพระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปยังพิพิธภัณฑ์สมบัติล้ำค่าของออสเตรียในพระราชวังโฮฟบวร์ค ทอดพระเนตรสมบัติล้ำค่าต่าง ๆ รวมถึงประวัติความเป็นมาของวัตถุที่จัดแสดงเหล่านั้น

ต่อมา ณ ศาลากลางกรุงเวียนนา ผู้ว่าราชการกรุงเวียนนา ฟรันทซ์ โยน์ส (ประธานาธิบดีออสเตรียในเวลาต่อมา) ได้เฝ้าฯ รับเสด็จ และทั้งสองพระองค์ทรงลงพระปรมาภิไธยในสมุดทองของกรุงเวียนนา นายโยน์สผู้นี้เพิ่งได้เดินทางเยือนไทยในเดือนกุมภาพันธ์ปีเดียวกัน และเน้นว่าเขามีความสุขมากขณะอยู่ในเมืองหลวงของไทย ในฐานะที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีพระสิริโฉมงดงามที่สุดในโลกกรุงเวียนนาจึงขอแสดงความชื่นชมโดยได้ทูลเกล้าฯ ถวายชุดพระสุธารสชาและรูปม้าลิปิทซานที่ทำจากกระเบื้องเคลือบ “เออการ์เทิน” อันงดงามยิ่ง แต่ทั้งสองพระองค์ ด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเคยตรัสไว้ก่อนแล้วว่าทรงอยากได้ม้าขาวไปพระราชทานให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ์ สยามมกุฎราชกุมาร สักตัวหนึ่ง

ภาพที่ 3.3: ผู้ว่าราชการกรุงเวียนนา ฟรันทซ์ โยน์ส ถวายชุดพระสุธารสชาที่ทำจากกระเบื้องเคลือบ “เออการ์เทิน” แด่อาคันตุกะทั้งสองพระองค์ เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม ค.ศ. 1964 (ภาพจากหนังสือ “ประมวลพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช 2493–2510 เล่ม 5 (พุทธศักราช 2507–2508)” จัดพิมพ์โดย คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม พ.ศ.2550)

Abb. 3.3: Bürgermeister Franz Jonas überreicht dem Königspaar im Rathaus ein Teeservice aus Augartenporzellan als Gastgeschenk.

© „Buch der königlichen Pflichten Seiner Majestät König Bhumibol Adulyadej, 2489-2510 BE, Buch 5 (2507 – 2508 BE)“, herausgegeben vom Komitee für Dokumentenverarbeitung und Archive und dem Chalermphrakiat Veranstaltungsmanagement Komitee anlässlich des glückverheißenden Geburtstags Seiner Majestät des Königs am 5. Dezember 2007.

Schaustücken und deren Geschichte tief beeindruckt.

Im Wiener Rathaus, wo König Bhumibol und Königin Sirikit vom damaligen Wiener Bürgermeister (und späteren österreichischen Bundespräsidenten) Franz Jonas begrüßt wurden, trugen sie sich in das Goldene Buch der Stadt ein. Jonas hatte erst im Februar jenes Jahres Bangkok besucht und betonte, wie sehr er sich in der thailändischen Hauptstadt wohlfühlt habe. Als Kompliment der Stadt Wien an die „schönste Monarchin der Welt“ wurden dem königlichen Paar außer einem Teeservice auch ein Lipizzaner aus Augartenporzellan überreicht, der Königin Sirikit zu dem treffenden Ausspruch verleitete, „...dass sie ja dem Kronprinzen nun doch ein weißes Pferd mitbringen“ könne.

ภาพที่ 3.4: นายกรัฐมนตรี โยเซฟ เคลาส์ และประธานาธิบดี ออดอล์ฟ แชรฟ์ ถวายเลี้ยงพระกระยาหารกลางวันอาคันตุกะทั้งสองพระองค์ ณ ทำเนียบนายกรัฐมนตรี (ภาพจากหนังสือ “เสด็จพระราชดำเนินเยือนสมาพันธรัฐสวิสและสาธารณรัฐออสเตรีย” ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์พระราชทานในงานพระราชทานเพลิงศพ นายจรูญพันธ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2534)

Abb. 3.4: Bundeskanzler Josef Klaus empfängt das Königspaar zusammen mit Bundespräsident Adolf Schärf zum Mittagessen im Bundeskanzleramt. © Staatsbesuch in der Schweizerischen Eidgenossenschaft und der Republik Österreich, herausgegeben anlässlich der Beisetzung von Jaronpan Israngkura Na Ayudhya am 12. Oktober 1991.

หลังเสวยพระกระยาหารกลางวันที่ทำเนียบนายกรัฐมนตรี พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทอดพระเนตรการแสดงของวงนักร้องประสานเสียงชายแห่งกรุงเวียนนา ซึ่งขับร้องบทเพลงของคีตกวี ฟรันทซ์ ชูแบร์ท (ชูเบิร์ต) และบทเพลงแห่งกรุงเวียนนา จากนั้นเสด็จพระราชดำเนิน ทอดพระเนตรกรุงเวียนนา โดยเสด็จพระราชดำเนินไปยังมหาวิหารชเตฟาน พระราชวังเบลเวเดเรอและศาลากลางกรุงเวียนนา ทั้งสองพระองค์ทรงสำราญพระราชอิริยาบถในกรุงเวียนนาอย่างเห็นได้ชัด ด้วยทรงอยู่ห่างไกลจากวิกฤตการณ์ทางการเมืองทั้งปวงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงแย้มสรวลขณรับสั่งว่า “ข้าพเจ้าชอบ

Nach dem Mittagessen im Bundeskanzleramt gaben die Wiener Sängerknaben Schubertlieder und Wiener Lieder zum Besten. Anschließend fuhren die Staatsgäste auf eine kleine lokale Besichtigungstour zum Stephansdom, dem Belvedere und zur Wiener Stadthalle. Der hohe Besuch aus Südostasien, fern von allen politischen Krisen, fühlte sich in Wien unübersehbar wohl. „In Wien freut mich alles“, strahlte Königin Sirikit, „und ganz besonders glücklich bin ich über den heutigen Opernbesuch.“ Denn dieser ließ sie Wolfgang Amadeus Mozarts „Die Hochzeit des Figaro“ genießen, und damit ein Werk ihres Lieblings-

ทุกอย่างในกรุงเวียนนาและรัฐสก็อตเป็นพิเศษที่จะได้ชมอุปรากรในวันนี้” เนื่องจากพระองค์จะได้ทอดพระเนตรละครอุปรากรเรื่อง “พิธีวิวาห์ของฟีกาโร” ของวอลฟกัง อมาเดอุส โมซาร์ท คีตกวีที่พระองค์โปรดมาก ทางกรมออสเตรียจัดให้ทั้งสองพระองค์ประทับในที่ชมพิเศษแถวกลางชั้นบนซึ่งตกแต่งอย่างสวยงามและประดับตราแผ่นดินของไทยและออสเตรีย มีประธานาธิบดี ออดอล์ฟ แשרฟ ฝ้าฯ รับเสด็จจากคันทูเกทั้งสองพระองค์ ซึ่งทรงฉลองพระองค์ชุดราตรีเต็มยศ

ในวันต่อมา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปยังเมืองลินซ์ เพื่อทอดพระเนตรบริษัทอุตสาหกรรม “เฟิสท์” (VOEST) ซึ่งเป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดของออสเตรียในขณะนั้น โรงงานแห่งนี้เป็นโรงงานแห่งแรกที่มีกระบวนการผลิตเหล็กกล้าบริสุทธิ์จากแร่เหล็กดิบ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สนพระราชหฤทัยมาก ในขณะเดียวกัน สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังหมู่บ้านเด็กเอสโอเอส (SOS-Kinderdorf) ที่ฮินเทอร์บรีล ซึ่งอยู่ทางเหนือของออสเตรีย เพื่อทอดพระเนตรแนวทางการจัดการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม พระองค์ทรงพอพระราชหฤทัย การถวายการรับรองอย่างจริงใจ และพระราชทานเงินบริจาคช่วยเหลือเป็นเช็คจำนวน 50,000 ชิลลิงออสเตรีย ซึ่งเทียบเท่ากับเงิน 3,600 ยูโรในปัจจุบัน โดยพระราชทานแก่นายแฮร์มันน์ เกอไมเนอร์ ซึ่งเป็นผู้จัดการก่อตั้งหมู่บ้านเด็กแห่งนี้ หลังจากนั้น อาคันทูเกทั้งสองพระองค์เสด็จพระราชดำเนินต่อไปยังเมืองซัลทซ์บวร์ค

ณ เมืองซัลทซ์บวร์ค ทั้งสองพระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมชมบ้านเกิดของคีตกวี โมซาร์ท ที่บ้านเลขที่ 9 ถนนเกอโทรเดอกัสเซอ หลังจากทอดพระเนตรและทรงรับฟังบรรยาย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ก็ทรงทำให้ทุกคนแปลกใจ ด้วยทรงบรรเลงเพลงไทยที่เปียโนของโมซาร์ท

komponisten. In der festlich mit den Wap-pen von Thailand und Österreich dekorierten Mittelloge empfing Bundespräsident Adolf Schärp die hohen Gäste, die inzwischen große Galauniform bzw. elegante Abendroben angelegt hatten.

Am nächsten Tag fuhr der König nach Linz zur VOEST, dem damals größten österreichischen Industrieunternehmen. Das hier erfundene LD-Blasstahlverfahren, das zur Umwandlung von Roheisen in Stahl dient, stieß auf reges thailändisches Interesse. Währenddessen war die Königin in das SOS-Kinderdorf in die Hinterbrühl (Nieder-österreich) aufgebrochen, um diese humanitäre Einrichtung kennenzulernen. Sie war über den herzlichen Empfang sichtlich erfreut – und bedankte sich mit einem Scheck über öS 50.000 (nach heutiger Währung umgerechnet etwa 3.600 Euro) an Hermann Gmeiner, den Urheber der Kinderdorfidee. Dann fuhr das Königspaar gemeinsam weiter nach Salzburg.

Dort besuchten die beiden am nächs-ten Tag Mozarts Geburtshaus in der Getreidegasse 9. Nach einer kurzen Einführung überraschte die Königin alle, als sie auf Mozarts Klavier persönlich ein thailändisches Musikstück vorspielte. In Salzburg wurden die meisten Besichtigungen zu Fuß zurückgelegt, darunter auch der Weg zum Neuen Festspielhaus, und überall bekundeten zahllose Menschen dem königlichen Paar herzliche Sympathie. Mit der Rückkehr nach Wien und einem Contre-Galadinner im Hotel „Imperial“

การทอดพระเนตรเมืองซัลทซ์บวร์คส่วนมากใช้วิธีทรงพระดำเนิน เช่น เมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปยังโรงละครแห่งใหม่ โดยตลอดเส้นทางเสด็จพระราชดำเนิน มีประชาชนล้นหลามเฝ้ารับเสด็จฯ อาคันตูกะทั้งสองอย่างชื่นชมยินดี การเสด็จพระราชดำเนินเยือนอย่างเป็นทางการนี้ได้สิ้นสุดลง หลังจากทั้งสองพระองค์เสด็จพระราชดำเนินกลับไปยังกรุงเวียนนา และได้พระราชทานเลี้ยงอาหารค่ำเพื่อเป็นเกียรติแก่ประธานาธิบดีออสเตรีย ณ โรงแรมอิมพีเรียล

หลังจากนั้น ทั้งสองพระองค์ประทับที่กรุงเวียนนาต่ออีกสองวันครึ่งเป็นการส่วนพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปยังย่านการค้าใจกลางกรุงเวียนนาที่ถนนแคร์นทีเนอร์ ซึ่งมีสินค้าออสเตรียจำหน่ายเป็นจำนวนมาก

zu Ehren des Bundespräsidenten endete der offizielle Staatsbesuch.

Daran anschließend verbrachten die königlichen Gäste noch einen zweieinhalbtägigen Privataufenthalt in Wien. Beim Einkaufsbummel durch die traditionsreiche Kärntner Straße in der Wiener Innenstadt bestellte Königin Sirikit beim für seine Haute-Couture bei in- und ausländischen Prominenten bekannten Modeatelier Fred Adlmüller gleich zwei schwarzseidene Abendkleider des Modells „Bangkok“. Wie ihre erste Hofdame versicherte, sei dies ein besonderes Kompliment an Wien, „denn die Königin hat noch nirgends ein Kleid bestellt,

ภาพที่ 3.5: สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงบรรเลงเพลงไทยที่เปียโนของโมซาร์ท ณ เมืองซัลทซ์บวร์ค (ภาพจากหนังสือ “เสด็จฯ เยือนสาธารณรัฐออสเตรีย พ.ศ.2507” จัดพิมพ์โดยสำนักราชเลขาธิการ ค.ศ. 2005)

Abb. 3.5: Königin Sirikit spielt auf Mozarts Klavier in Salzburg ein thailändisches Musikstück. © „Staatsbesuch in der Republik Österreich 2507 BE“, herausgegeben vom Büro des Hauptprivatsekretärs seiner Majestät 2005.

ภาพที่ 3.6: งานพระราชทานเลี้ยงอาหารค่ำเพื่อเป็นเกียรติแก่ประธานาธิบดีออสเตรีย ณ โรงแรมอิมพีเรียล (ภาพจากหนังสือ “เสด็จพระราชดำเนินเยือนสมาพันธรัฐสวิสและสาธารณรัฐออสเตรีย” ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์พระราชทานในนามพระราชทานเพลิงศพ นายจรูญพันธ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2534)

Abb. 3.6: Galadinner des Königspaares zu Ehren des Bundespräsidenten im Hotel Imperial. © „Staatsbesuch in der Schweizerischen Eidgenossenschaft und der Republik Österreich“, herausgegeben anlässlich der Beisetzung von Jaroonpan Israngkura Na Ayudhya am 12. Oktober 1991.

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงสั่งซื้อฉลองพระองค์ชุดราตรีไหมสีดำสองชุดแบบ “กรุงเทพ” จากเจ้าของสตูดิโอแฟชั่น นายเฟร็ด อาเติลมีลเลอร์ ซึ่งเป็นนักออกแบบแฟชั่นที่มีชื่อเสียงให้แก่บุคคลชั้นสูงทั้งในและนอกประเทศ นางสนองพระโอษฐ์ของพระองค์กล่าวว่า การที่พระองค์มีรับสั่งให้ช่างเวียนนาตัดเย็บฉลองพระองค์เช่นนี้ แสดงว่าพระองค์โปรดกรุงเวียนนาเป็นพิเศษ “เพราะสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ไม่ทรงเคยสั่งตัดฉลองพระองค์ที่ใดเลยนอกจากกับช่างส่วนพระองค์ ปีแอร์ การ์แต็ง ที่ปารีส” หลังจากนั้น สมาคมดนตรีออสเตรียได้จัดการแสดงดนตรีเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชขึ้นในวันสุดท้าย

außer bei ihrem Hofschneider Pierre Cardin in Paris“. Daran anschließend wurde im Musikverein ein Konzert mit den selbstkomponierten Werken des Königs gegeben.

Am letzten Tag hatte der ehemals erste Bundeskanzler der Zweiten Republik und nunmehrige Landeshauptmann von Niederösterreich, Leopold Figl, noch einen Ausflug arrangiert, der das Königspaar in das für seine Historie und landschaftliche Schönheit berühmte Dürnstein in der Wachau führte. Abends fand noch ein zweiter Musikabend statt, und zwar in der

นายกรัฐมนตรีคนแรกในสมัยสาธารณรัฐออสเตรียที่สองและผู้ว่าการรัฐนีเดอร์เอิสเตอร์ไรช์ (Niederösterreich) ชื่อ เลโอโพลท์ ไฟเกิล ได้จัดให้อาคันตุงะทั้งสองพระองค์เสด็จประพาสระยะทางสั้นไปยังเดือร์นชไตน์ในวัคเคา ซึ่งมีชื่อเสียงในประวัติศาสตร์และมีภูมิประเทศที่งดงาม ในช่วงเย็นมีการจัดการแสดงดนตรีเป็นครั้งที่สองที่ทำเนียบเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียนนา ซึ่งขณะนั้นตั้งอยู่บนถนนคอทเทจัสเซ 48 การแสดงดนตรีครั้งนี้เป็นการแสดงเพลงแจ๊สทั้งหมด พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงคลาริเน็ตและแซกโซโฟนร่วมกับนักเปียโนออสเตรีย ฟรีดริช กุลดา ทั้งสองพระองค์สนพระราชหฤทัยการเต้นรำและพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชก็ทรงแสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพทางการทรงดนตรีได้อย่างเด่นชัด บรรยากาศค่ำวันนั้นผ่อนคลายและมีการเล่นดนตรีกันไปจนดึก เมื่อมีผู้กราบบังคมทูลถามพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชว่าพระองค์โปรดสิ่งใดมากที่สุด ในกรุงเวียนนา พระองค์รับสั่งตอบทันทีว่า “ดนตรี” พระราชกรณียกิจสุดท้ายในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนออสเตรียก็เกี่ยวข้องกับเรื่องดนตรีอีก กล่าวคือ สถาบันดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา (ปัจจุบัน คือ มหาวิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา) ได้กราบบังคมทูลเชิญพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชให้ทรงเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ของสถาบัน

การเสด็จพระราชดำเนินเยือนออสเตรียครั้งนี้สิ้นสุดลงด้วยความสัมพันธ์พิเศษทางด้านดนตรี พระราชจริยวัตรอันงดงามของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เป็นที่ประทับใจทั้งในหมู่ประชาชนและผู้นำทางการเมืองของออสเตรีย และปูทางให้ไทยและออสเตรียมีสัมพันธ์ไมตรีที่แน่นแฟ้นขึ้นในกาลต่อมา ดังจะเห็นได้ว่า ในอีกสามปีต่อมา ประธานาธิบดีออสเตรีย ฟรันทซ์ โยน์ส ได้เดินทางมาเยือนประเทศไทยเป็นการตอบแทน

Cottage Gasse 48, der zu jener Zeit der Residenz des thailändischen Botschafters, der ausdrücklich dem Jazz gewidmet war und der den Klarinette und Saxofon spielenden König auf den österreichischen Pianisten Friedrich Gulda treffen ließ. Dort zeigte sich das königliche Paartanzbegeistert und König Bhumibol als virtuoser Instrumentalist. Die Stimmung war so gelöst, dass bis weit in die Nacht musiziert wurde. Als man den König fragte, was ihn in Wien am meisten beeindruckt habe, kam die Antwort spontan: „Die Musik.“ König Bhumibol musste es wissen. Er verstand etwas von Musik. So war auch der allerletzte Akt des Staatsbesuchs mit Musik verbunden, denn die damalige Akademie (und heutige Universität) für Musik und darstellende Kunst ernannte Bhumibol Adulyadej zu ihrem Ehrenmitglied.

Damit ging ein ganz besonderer Staatsbesuch unter dem Zeichen der Musik zu Ende, und die Charmeoffensive des thailändischen Königspaares war bei der österreichischen Bevölkerung und ihren politischen Vertretern auf so fruchtbaren Boden gefallen, dass bereits drei Jahre später Bundespräsident Franz Jonas seinen Gegenbesuch antreten konnte.

ภาพที่ 3.7: การทูลเกล้าฯ ถวายหนังสือกราบบังคมทูลเชิญพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชให้ทรงเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ของสถาบันดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา
(ภาพจากหนังสือ “เสด็จพระราชดำเนินเยือนสมาพันธ์รัฐสวิตและสาธารณรัฐออสเตรีย” ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์พระราชทานในงานพระราชทานเพลิงศพ นายจรูญพันธ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2534)

Abb. 3.7: König Bhumibol wird die Urkunde der Ehrenmitgliedschaft in der Akademie für Musik und darstellende Kunst in Wien überreicht.
© Staatsbesuch in der Schweizerischen Eidgenossenschaft und der Republik Österreich, herausgegeben anlässlich der Beisetzung von Jaroonpan Israngura Na Ayudhya am 12. Oktober 1991.

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
และความสัมพันธ์ในภาคธุรกิจ

Wirtschaftliche
Zusammenarbeit und
Handelsbeziehungen

วิถีเศรษฐกิจและการค้า:

ก่อเกิดรากฐานความสัมพันธ์ ไทย-ออสเตรีย

Von den Ursprüngen

der thailändisch-österreichischen Beziehung hinsichtlich Wirtschaft und Handel

สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียนนา / Königliche Thailändische Botschaft in Wien

ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์การค้าสยามกับออสเตรีย-ฮังการี

Historischer Hintergrund des Handels zwischen Siam und Österreich-Ungarn

อาจกล่าวได้ว่า กระแสโลกาภิวัตน์คลื่นแรก ๆ เกิดจากการเดินเรือวานิชของชาวยุโรปในยุคคริสต์ศตวรรษที่ 18–19 ที่มุ่งแสวงหาทรัพยากรและดินแดนใหม่ ๆ นำโดยจักรวรรดิมหาอำนาจทางทะเล เช่น อังกฤษ สเปนและเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น จึงเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งว่า ออสเตรียได้ใช้ศักยภาพทางพาณิชย์นาวีในการติดต่อค้าขายกับดินแดนโพ้นทะเล โดยเฉพาะในแถบสุวรรณภูมิอันมีราชอาณาจักรสยามเป็นปฐมภูมิ

ในยุคสมัยนั้น ออสเตรียเป็นแกนหลักของจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี ซึ่งสมัยรุ่งเรืองครอบคลุมอาณาเขตกว้างไกลจรดคาบสมุทรอิตาลี ทางทิศใต้ติดทะเลเอเดรียติก มีท่าเรือสำคัญคือเมืองทริเอสท์ ซึ่งปัจจุบันอยู่ในอิตาลี ด้วยช่องทางออกทะเลนี้

Man kann sagen, dass der Trend zur Globalisierung mit der Handelsschifffahrt der Europäer im 18. und 19. Jahrhundert ins Rollen kam, die, auf der Suche nach Rohstoffen und neuen Ländereien, im Verlauf des Imperialismus und der zunehmenden Beherrschung der Seewege, beispielsweise durch Großbritannien, Spanien und die Niederlande, vorangetrieben wurde. In dieser Hinsicht ist es von besonderer Bedeutung, dass Österreich das latente Potenzial des Handels per Schiff jenseits des Meeres in Aussicht nahm, vor allem mit der malayischen Halbinsel und dort mit dem Königreich Siam an erster Stelle.

กอบปรกับการเริ่มขุดสร้างคลองสุเอซเมื่อ ค.ศ. 1859 และเปิดให้บริการเมื่อ ค.ศ. 1869 ทำให้การเดินทางระหว่างทวีปยุโรปกับเอเชียร่นระยะเวลาและระยะทางถึง 6,000 กิโลเมตร อันเป็นปัจจัยเอื้อให้จักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีเร่งพัฒนาศักยภาพทางพาณิชย์นาวีกับดินแดนโพ้นทะเลในซีกโลกตะวันออกผ่านการเจรจาจัดทำหนังสือสัญญาทางการค้ากับอาณาจักรต่าง ๆ โดยท่าเรือสำคัญ ๆ บริเวณราชอาณาจักรสยาม ได้แก่ สิงคโปร์ เกาะชวา ฮ่องกง และบางกอก

สิ่งนี้คือที่มาของการจัดทำหนังสือสัญญาทางไมตรี การค้า และการเดินเรือระหว่างกรุงสยามกับจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี เมื่อ ค.ศ. 1869 ซึ่งมีใจความหลักส่วนหนึ่งกล่าวถึงการใช้ท่าเรือเพื่อการค้าและการเดินเรืออย่างอิสระระหว่างกัน อย่างไรก็ตาม ในช่วง 10 ปีแรก การค้าระหว่างกันมีจำนวนไม่มากนักเนื่องจากไม่มีบริการเรือสินค้าที่เดินทางมากรุงสยามโดยตรง ในสมัยนั้นต้องขนส่งผ่านท่าเรือที่สิงคโปร์และฮ่องกง จนกระทั่งเมื่อ ค.ศ. 1880 จึงได้เปิดบริการเดินเรือสินค้าโดยตรงอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้การค้าระหว่างกันเพิ่มขึ้น ต่อมาเมื่อ ค.ศ. 1885 สยามกับออสเตรีย-ฮังการีทำหนังสือสัญญาด้านการค้าอีกฉบับหนึ่ง เรียกว่า หนังสือสัญญาสุรา เพื่อการนำเข้าเครื่องดื่มประเภทไวน์และเบียร์มาค้าขายในสยาม จึงถือได้ว่าการติดต่อค้าขายเป็นกิจกรรมสำคัญที่เป็นจุดตั้งต้นและช่วยขับเคลื่อนสัมพันธไมตรี และการไปมาหาสู่ระหว่างสยามกับออสเตรีย อีกทั้งเป็นรากฐานของความสัมพันธ์ทางการทูตยุคใหม่ระหว่างกัน

ในยุคสมัยนั้น สินค้าหลักที่สยามนำเข้าจากออสเตรีย-ฮังการีเป็นสินค้าประเภทเครื่องแก้วคริสตัล โปฮีเมีย เครื่องลายคราม โคมไฟ สินค้าทำจากหิน กระดาษ ภาชนะเคลือบสีน้ำมัน รวมทั้งยาสูบ เบียร์ออสเตรีย เช่น *ลีสซิงเกอร์ (Liesinger) พิลเสนอร์ (Pilsner) และเดรเซอร์ (Dreher)* ซึ่งได้รับความนิยมในหมู่ชนชั้นสูง ถึงแม้ว่าไม่ได้จำหน่ายอย่างแพร่หลายก็ตาม นอกจากนี้ รองเท้าชั้นดีจากกรุงเวียนนา ยังได้รับความนิยมในหมู่สตรีชาววัง ส่วนสินค้าที่

Zujener vergangenem Zeit war Österreich der bedeutende Teil der Doppelmonarchie Österreich-Ungarn; seinerzeit erstreckte sich das Staatsgebiet bis an italienische Gewässer, grenzte an das adriatische Meer mit einem bedeutenden Hafen in der Stadt Triest, die heute zu Italien gehört. Durch den Bau des Sueskanals, begonnen im Jahre 1859 und eröffnet im Jahre 1869, wurde die Seeschifffahrt zwischen Europa und Asien zeitlich und entfernungs-mässig um 6.000 Kilometer verkürzt. Dies war ein vorteilhafter Faktor für Österreich-Ungarn, der großes Potenzial für den Seehandel mit überseeischen Gebieten in der westlichen Hemisphäre enthielt, um in wichtigen Hafenstädten einiger Staatsgebiete, wie etwa Singapur, Java, Hongkong und Bangkok, Verhandlungen zu führen und Handelsverträge abzuschließen.

Vor diesem Hintergrund wurde im Jahr 1869 ein Handelsvertrag zwischen der siamesischen Stadt Bangkok und Österreich-Ungarn geschlossen, der zugleich das Kernstück eines Freihandelsabkommens ausmacht, das anfänglich für die Dauer von zehn Jahren und ausschließlich für den direkten Handelsaustausch mit der Hafenstadt in Siam gedacht war. Zu jener Zeit waren alle Handelsgüter über Singapur und Hongkong versandt worden. Bis zum Jahre 1880 bestand diese Vereinbarung zum gleichen und freien Seehandel, dessen Volumen stetig zunahm. Im Jahre 1885 folgte der Abschluss eines weiteren Handelsabkommens, des „Spirituosen-Abkommens“, weil es auf den Import von Getränken, Wein und Bier und deren Verkauf in Siam ausgerichtet war. Dieses

สยามส่งออกไปขายในยุโรปเริ่มต้นมีจำนวนไม่มากนัก โดยส่วนใหญ่เป็นจำพวกข้าวสาร พริกไทย และสินค้าจากไม้ อย่างไรก็ตาม เมื่อจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีตั้งคณะผู้แทนทางการทูตขึ้นในสยามเมื่อ ค.ศ. 1913 มูลค่าการค้าขายระหว่างกันเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยสยามนำเข้าสินค้าจากออสเตรีย-ฮังการีมากเป็นลำดับที่ 15 และจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีนำเข้าสินค้าจากสยามเป็นลำดับที่ 8 ซึ่งก้าวกระโดดจากอันดับที่ 21 จากผลผลิตข้าวสารที่เพิ่มขึ้น

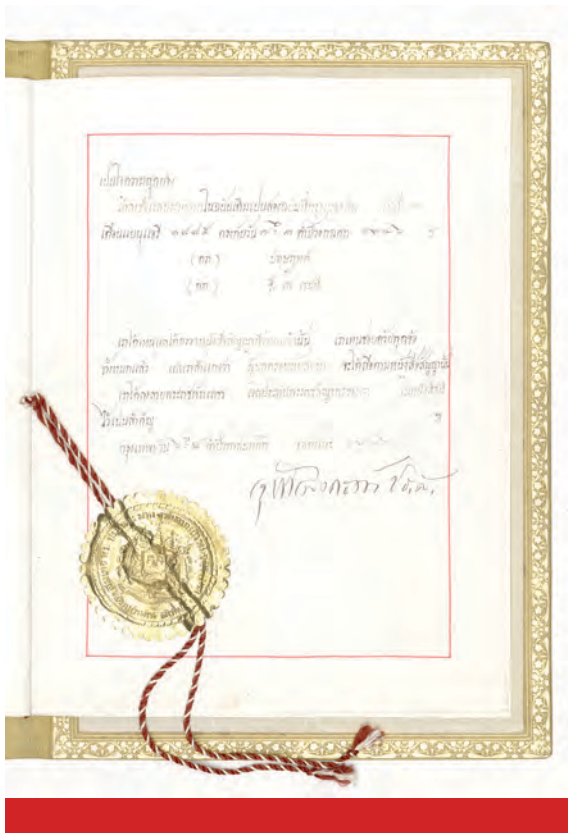
กาลต่อมา ไทยและออสเตรียมีข้อตกลงทางเศรษฐกิจเป็นกรอบความร่วมมือหลายฉบับ อาทิ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ ซึ่งลงนามเมื่อ ค.ศ. 1966 และอนุสัญญาว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อนและป้องกันการเลี่ยงรัษฎากร ในส่วนที่เกี่ยวกับภาษีเก็บจากเงินรายได้และจากทุน เมื่อ ค.ศ. 1985 ปัจจุบันการค้าระหว่างไทยและออสเตรียมีมูลค่ากว่า 600 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยสินค้าที่ไทยส่งออกไปออสเตรีย ได้แก่ อัญมณีและเครื่องประดับรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบรถยนต์ เครื่องสำอาง สบู่และผลิตภัณฑ์บำรุงผิว ผลิตภัณฑ์ยาง เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ ส่วนสินค้านำเข้าจากออสเตรีย ได้แก่ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ กระจก แก้วและผลิตภัณฑ์ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม

ด้วยระบบการคมนาคมขนส่ง การติดต่อสื่อสาร เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ก้าวหน้าขึ้นในปัจจุบัน รวมถึงสภาพแวดล้อมทางภูมิรัฐศาสตร์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เส้นทางการค้าได้ปรับเปลี่ยนจากเดิม ปัจจุบันสินค้าส่งออกของไทยส่วนใหญ่จะขนส่งทางเรือและขึ้นบกที่ท่าเรือน้ำลึกเมืองรอตเตอร์ดัม เนเธอร์แลนด์ และท่าเรือน้ำลึกนครฮัมบวร์ก เยอรมนี ก่อนจะถ่ายสินค้าเพื่อขนส่งทางบก ทั้งโดยรถไฟและรถบรรทุกเข้าสู่ออสเตรีย นอกจากนี้ ยังมีการขนส่งสินค้าผ่านเส้นทางการบินโดยตรงที่มีหลากหลายเที่ยวบินต่อวัน อีกทั้งระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลยังได้ปรับ

Abkommen darf als eine Erneuerung und weiterer Markstein in den Beziehungen und im Handel der beiden Länder erachtet werden, der die freundschaftliche Beziehung beflügelte sowie Thailand und Österreich einander näherbrachte. Zugleich war dies der Beginn einer neuen Ära der Beziehungen in Form diplomatischen Austauschs.

Zu jener Zeit umfassten die Importe Siams aus Österreich-Ungarn Gebrauchsgegenstände aus in Böhmen hergestelltem Kristall, kunsthandwerkliche Gegenstände, Lampenschirme, aus Stein gefertigte Gegenstände, Papier, Aquarelle sowie Seifen, Rauchtobak und österreichisches Bier, darunter die Marken Liesinger, Pilsner und Dreher. Auf dieser Basis wurden größere Fortschritte der beiden Gemeinwesen erzielt, obwohl der Verkauf nicht ausgeweitet wurde. Darüber hinaus erfreuten sich Schuhe hoher Qualität aus Wien großer Beliebtheit unter den Damen im königlichen Palast. Anfangs war der Umfang von Exporten aus Siam nach Europa insgesamt nicht beträchtlich; er umfasste größtenteils Reis, thailändischen Pfeffer und aus Holz gefertigte Gegenstände. Als daraufhin im Jahre 1913 Österreich-Ungarn in Siam eine Botschaft eröffnete, wurde das Volumen des Umsatzes im Handel gesteigert; beispielweise nahmen Siams Importe aus Österreich-Ungarn um das 15-fache zu, während Siams Exporte nach Österreich-Ungarn um das 8-fache ausgeweitet wurden, was durch eine sprunghafte Steigerung des Reisexports um das 21-fache verursacht worden war.

รูปแบบการค้าขายระหว่างไทยกับออสเตรียให้เกิด
ธุรกิจรูปแบบใหม่ ๆ มากขึ้น

ภาพที่ 4.1: หนังสือสัญญาสุราระหว่างสยามกับออสเตรีย-ฮังการี
(ภาพจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย)

Abb. 4.1: Spirituosen-Abkommen zwischen Siam und
Österreich-Ungarn
© Österreichisches Staatsarchiv

Mit der Zeit stimmten Thailand und Österreich darin überein, speziell auf den Gebieten der Wirtschaft und der Wissenschaften näher zusammenarbeiten zu wollen; man unterzeichnete ein diesbezügliches Abkommen im Jahre 1966, zusätzlich wurde im Jahre 1985 ein Abkommen zur Vermeidung der Doppelbesteuerung und zur Steuerbefreiung von Einkommen und Investitionen abgeschlossen. Gegenwärtig beläuft sich das Handelsvolumen von Thailand und Österreich auf 600 Millionen US-Dollar, insbesondere aufgrund von Thailands Exporten nach Österreich, bestehend aus Edelsteinen und Schmuck, Kraftfahrzeugen, Ausrüstungsgegenständen und Kraftfahrzeug-Zusatzteilen, Kosmetika und Toilettenartikel, Seifen und Hautpflegemitteln, Kautschukprodukten, Klimageräten und verschiedenartigen Ingredientien. Im Gegenzug importierte Thailand aus Österreich Edelsteine, Schmuck, echtes Silber und Gold, Spiegel, Gläser und Industrieerzeugnisse, elektrische Geräte und Maschinen und verschiedenartige Komponenten sowie Geräte für medizinische Behandlung und Medikamente.

Hinsichtlich Transport und Kommunikation, Technologien zur Telekommunikation und zeitgemäßer, moderner Meteorologie, darin eingeschlossen Fernerkundungen der sich wandelnden Umwelt, haben sich die Außenhandelsgüter gegenüber der Vergangenheit verändert. Heutzutage werden die meisten thailändischen Exportgüter auf dem Seeweg versandt und im Tiefseehafen von Rotterdam in den Niederlanden und im Tiefseehafen von Hamburg in Deutschland gelöscht, bevor sie auf dem Landweg weiter

per Eisenbahn oder Lastkraftwagen nach Österreich befördert werden. Darüber hinaus werden täglich Handelsgüter durch Flugtransporte ausgetauscht. Im Zuge der Digitalisierung von Wirtschaft und Gesellschaft haben Handel und Verkauf seitens Thailands und Österreichs zunehmend neue Gestalt angenommen.

บทบาทของออสเตรียต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของไทย Österreichs Entwicklungsprojekte in Thailand

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สาธารณรัฐออสเตรียยุคใหม่ได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการกับไทยขึ้นอีกครั้งเมื่อ ค.ศ. 1954 ในช่วงดังกล่าวเป็นช่วงที่ไทยกำลังเดินหน้าสู่การพัฒนา ระบบโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคอย่างกว้างขวาง เช่น การก่อสร้างทางหลวงกระจายไปยังภูมิภาคต่าง ๆ รวมถึงการก่อสร้างเขื่อนและโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้า ซึ่งภาคเอกชนออสเตรียได้เข้ามามีบทบาทในหลายด้าน เช่น ใน ค.ศ. 1959 บริษัท Elin Union ของออสเตรียได้เป็นผู้ผลิตและติดตั้งเครื่องผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานไอน้ำ (steam turbine generator) ในขณะที่บริษัท Waagner Biro ได้เป็นผู้ผลิตหม้อต้มไอน้ำ (boiler) และชิ้นส่วนอื่น ๆ ให้แก่โรงไฟฟ้าถ่านหินแม่เมาะ จังหวัดลำปาง นอกจากนี้ บริษัท Waagner Biro ยังมีบทบาทสำคัญในการก่อสร้างโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ และการก่อสร้างเขื่อนยันฮี จังหวัดตาก ซึ่งเป็นเขื่อนคอนกรีตโค้งเอนกประสงค์ที่สูงที่สุดของไทย มีความสูงถึง 154 เมตร ต่อมา พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหามหามกุฏมิตลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร ได้พระราชทานชื่อเขื่อนดังกล่าวใหม่

Nach dem Ende des Zweiten Weltkrieges nahm die Republik Österreich die diplomatische Beziehung zu Thailand im Jahre 1954 erneut auf. Zu jener Zeit war Thailand damit befasst, die Entwicklung mittels Ausbau der öffentlichen Infrastruktur landesweit voranzutreiben, wie beispielsweise den Ausbau des Straßennetzes zur Erschließung sämtlicher Landesteile, oder den Bau von Staudämmen und der Anlage eines Stromversorgungsnetzes. Daran beteiligte sich der österreichische Privatsektor in mehrfacher Hinsicht, so beispielsweise im Jahre 1959, als das österreichische Unternehmen Elin Union als Hersteller und Installateur einer Stromversorgung mittels Dampfturbinengeneratoren unter Mitwirkung des Unternehmens Waagner-Biro (als Hersteller von Boilern) sowie mit anderen Unternehmen das Braunkohlekraftwerk

ภาพที่ 4.2: รถไฟฟ้ายกระดับ BTS กรุงเทพมหานคร
(ภาพจากวิกิมีเดีย คอมมอนส์)

Abb. 4.2: Elektrischen Hochbahn BTS
© Wikimedia Commons

ว่า เขื่อนภูมิพล อันกลายมาเป็นแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้า และแหล่งสำรองน้ำที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศและคุณภาพชีวิตของชาวไทย มากกว่า 60 ปี

นอกจากนี้ บริษัทออสเตรียทั้งสองราย ยังได้ร่วมมือกันในการวางระบบและติดตั้งเครื่องจักร ผลิตกระแสไฟฟ้าจากถ่านหินที่โรงไฟฟ้ากระบี่ อำเภอบางสะพาน จังหวัดกระบี่ ซึ่งเริ่มจ่ายกระแสไฟฟ้า ตั้งแต่ ค.ศ. 1964 จนถึง ค.ศ. 1995 และมีส่วนสำคัญ ในการจ่ายกระแสไฟฟ้าแก่ภาคอุตสาหกรรมในภาคใต้ ของประเทศไทย

ในแง่นี้ จึงกล่าวได้ว่า ออสเตรียได้มีบทบาท ในโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของไทย มาตั้งแต่แรกเริ่มสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต บทบาทดังกล่าวยังคงได้รับการสานต่อมาจนถึง โครงการก่อสร้างรถไฟฟ้ายกระดับ BTS ซึ่งเริ่มให้บริการเมื่อ ค.ศ. 1999 โดยบริษัท Siemens Austria เป็นผู้ผลิตและจัดส่งขบวนรถไฟฟ้าทั้งหมด และ ปัจจุบัน (ค.ศ. 2018) บริษัทฯ อยู่ระหว่างการตกลง ทางธุรกิจเพื่อผลิตและจัดส่งขบวนรถไฟฟ้าเพิ่มเติมให้ แก่โครงการก่อสร้างรถไฟฟ้ายกระดับ BTS และรถไฟ ได้ดิน MRT ส่วนต่อขยายอีกด้วย

Mae Mo in der Provinz Lampang errichtete. Darüber hinaus war das Unternehmen Waagner-Biro am Bau des Yan Hi Staudammes in der Provinz Tak beteiligt und nahm die wichtige Aufgabe des Baus des Netzes zwecks Versorgung mit dem dort erzeugten Strom wahr. Dieser aus Beton erbaute Staudamm ist mit 154 Metern der höchste Thailands. Seine Majestät König Bhumibol Adulyadej gewährte dem Bauwerk den Namen Bhumibol-Staudamm. Hierdurch wurde die Stromversorgung entscheidend verbessert und zugleich Wasser aufgestaut – beides seit über 60 Jahren höchst wichtig für die wirtschaftliche Entwicklung des Landes und die Lebensqualität der thailändischen Bevölkerung.

Zudem waren die beiden genannten österreichischen Unternehmen mit der Planung und Installation der Stromversorgung aus dem Braunkohlekraftwerk Krabi im Distrikt Nuea Khlong der Provinz Krabi befasst, beginnend mit der Inbetriebnahme des Stromversorgungsnetzes im Jahre 1964 bis zum Jahre 1995, womit sie eine wichtige Aufgabe in der Stromversorgung des Industriesektors in der südlichen Region Thailands erfüllten.

Auch in anderer Hinsicht hat Österreich von Anbeginn der diplomatischen Beziehung eine Rolle in wichtigen thailändischen Entwicklungsprojekten eingenommen. So war der österreichische Zweig der Firma Siemens, Siemens Austria, seit 1999 am Projekt des Ausbaus der elektrischen Hochbahn BTS als Hersteller und Lieferant sämtlicher Waggons beteiligt. Ferner ist im Jahre 2018 mit diesem Unternehmen geschäftlich vereinbart worden,

นอกเหนือจากบทบาทในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพข้างต้นแล้ว ออสเตรียยังมีบทบาทในการร่วมพัฒนาขีดความสามารถของทรัพยากรบุคคลของไทยโดยร่วมมือกับรัฐบาลไทยก่อตั้งโรงเรียนเทคนิคสัตหีบ (Thai-Austrian Technical School) จังหวัดชลบุรี เมื่อ ค.ศ. 1969 เริ่มด้วยนักเรียนจำนวน 95 คน ซึ่งปัจจุบันได้รับการยกสถานะเป็นวิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ (Technical College Sattahip Chonburi) มีนักศึกษาจำนวนกว่า 5,500 คน ต่อปีการศึกษา โดยฝ่ายออสเตรียได้ให้การสนับสนุนทางวิชาการ การจัดหาเครื่องจักรเครื่องมือ และส่งคณะผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการติดตั้งและการทำงานของเครื่องจักรกล รวมถึงการฝึกอบรมอาจารย์และนักศึกษา โดยปรับใช้หลักสูตรด้านอาชีวศึกษาของออสเตรียซึ่งมีจุดเด่นที่การฝึกอบรมในโรงงานควบคู่ไปกับการเรียนในห้องเรียน

ภาพที่ 4.3: วันที่ 12 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1977 นายโฮค เลนิตเนอร์ เจ้าหน้าที่ระดับสูงผู้แทนรัฐบาลออสเตรีย ลงนามในบันทึกช่วยจำโครงการความช่วยเหลือ ครั้งที่ 2 กับ นายบุญเทียม เจริญยิ่ง อธิบดีกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ภาพจากวิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ)

Abb. 4.3: Am 12. Februar 1977 unterzeichneten Herr Hoch Lenitner, hochrangiger Repräsentant der Republik Österreich, und Herr Bunthiam Charoenying, Leiter der Abteilung Berufsausbildung im Erziehungsministerium, das Abkommen zur gemeinschaftlichen Förderung der Technischen Schule Sattahip.
© Technische Akademie Sattahip

dass weitere elektrisch betriebene Waggons hergestellt und geliefert werden, sowohl die Hochbahn als auch für den Transportbetrieb MRT, welcher die Untergrundbahn betreibt.

Über die Verwirklichung der genannten landesweiten Entwicklungsprojekte hinaus hat Österreich auch hinsichtlich der Berufsausbildung von Thailänderinnen und Thailändern eine wichtige Funktion übernommen, sodass gemeinsam mit der Regierung Thailands im Jahre 1969 die Thai-Austrian Technical School, die thailändisch-österreichische Technische Schule Sattahip, einem Distrikt in der Provinz Chonburi, für insgesamt 95 Berufsschüler eingerichtet wurde. In jüngster Vergangenheit wurde deren Status auf die Ebene einer Berufsakademie, genannt Technical College Sattahip Chonburi, angehoben. Seinerzeit waren in einem Jahr über 5.500 Studenten zur Ausbildung durch Österreichs Förderung technischer Disziplinen in Maschinenbau wie auch Instrumenten- und Werkzeugbau sowie zur Fachausbildung von Experten in Entwicklung und Anwendung von Mechanisierung eingeschrieben. Praktische Umsetzung mittels Anwendung des Curriculums der österreichischen Berufsausbildung, wonach praktische Anwendung in einer Fabrik von gleicher Bedeutung ist wie das Lernen in einem Unterrichtsraum, erfolgt durch das *dual vocational educational system*, das duale Berufsausbildungssystem. Durch die vorteilhafte Anwendung dieses Curriculums und die Praxiserfahrung, die den Erfordernissen des Industriesektors gerecht wird, werden neue Kapazitäten geschaffen. Gegenwärtig ist die

หรือที่เรียกว่า ระบบการศึกษาคู่ขนาน (dual educational system) อันเอื้อให้สามารถพัฒนาหลักสูตรและทักษะที่ตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันวิทยาลัยเทคนิคสี่ที่นับเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาบุคลากรในพื้นที่โครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor - EEC) ในอนาคต

อีกสาขาที่ทั้งสองประเทศเห็นศักยภาพที่จะเรียนรู้และร่วมมือกันได้ในอนาคตคือ ด้านการพัฒนาชุมชนเมือง การสร้างเมืองอัจฉริยะและเมืองสีเขียวที่เป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นแนวโน้มการพัฒนาที่สำคัญและเริ่มได้รับความสนใจจากประเทศต่าง ๆ มากขึ้น โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านโครงสร้างวัยของประชากรและปัญหาความเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ โดยกรุงเวียนนาซึ่งได้รับการจัดอันดับให้เป็นเมืองที่น่าอยู่ที่สุดของโลกติดต่อกันถึง 9 ปี ย่อมเป็นต้นแบบและกรณีศึกษาที่ดีให้กับการบริหารจัดการชุมชนเมืองในไทยได้

การลงทุน Investitionen

ในมิติการลงทุน ภาคเอกชนออสเตรียได้ลงทุนในประเทศไทยในหลากหลายอุตสาหกรรม เช่น กุญแจนิรภัยในยานยนต์ ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กทารก ชิ้นส่วนรางรถไฟ เชือกที่ใช้ในการเดินเรือ และอุปกรณ์ทางการแพทย์ ชุดชั้นในสตรี เป็นต้น ปัจจุบันมีภาคเอกชนออสเตรียตั้งสำนักงานในไทยจำนวนประมาณ 100 บริษัท และในจำนวนดังกล่าว ได้ลงทุนก่อสร้างโรงงานภาคการผลิตในไทยจำนวนประมาณ 30 บริษัท มูลค่าการลงทุนโดยรวมของออสเตรีย

Berufsakademie, genannt Technical College Sattahip Chonburi, im Begriff, sich zur wichtigen Einrichtung für Fachkräfteausbildung im Eastern Economic Corridor (EEC), im östlichen Wirtschaftskorridor, zu entwickeln.

Ein weiterer Bereich, in welchem beide Staaten Potenzial für künftige gemeinsame Aktivitäten ausgemacht haben, ist die Entwicklung von Exzellenz-Zentren wie auch „grünen Gemeinwesen“, die umweltfreundlich sind. Dies ist ein bedeutender Entwicklungstrend, der von einigen Staaten mit zunehmendem Interesse beobachtet und verfolgt wird und die Rahmenbedingungen sowohl der Bevölkerung als auch des Klimawandels neu bestimmt. Die hohe Bedeutung, welche die Stadt Wien diesem Thema seit neun Jahren beimisst, ist auch für Verwaltungsbehörden in Thailand interessant.

Auf dem Gebiet privater österreichischer Investitionen in Thailand sind verschiedene Industrien erwähnenswert, darunter die Herstellung von Airbags in Kraftfahrzeugen, Säuglingsartikeln, Komponenten für Eisenbahnstreckenbau, Schiffs-tauen, medizinischem Gerät und Damen-oberbekleidung. Gegenwärtig unterhalten etwa 100 österreichische Unternehmen

ในไทยอยู่ที่ 600 ล้านยูโร หรือประมาณ 23,000 ล้านบาท โดยบริษัทเหล่านี้ใช้ไทยเป็นศูนย์กลางในการกระจายจัดส่งสินค้าไปยังตลาดอื่น ๆ ในประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาคเอเชีย

หากกล่าวถึงในแง่ขนาดของการลงทุนแล้ว บริษัท เส้นทิง ซึ่งประกอบธุรกิจผลิตเส้นใยเซลลูโลสคุณภาพสูงสำหรับการผลิตสิ่งทอทั่วโลก ได้ประกาศเมื่อ ค.ศ. 2017 ว่าจะลงทุนในไทยมูลค่าสูงถึง 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อสร้างโรงงานในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม 304 จังหวัดปราจีนบุรี โดยคาดว่าจะแล้วเสร็จภายใน ค.ศ. 2020 ซึ่งถือเป็นมูลค่าการลงทุนที่สูงที่สุดโดยบริษัทออสเตรียในประเทศไทย

ปัจจัยดึงดูดให้ภาคเอกชนจากออสเตรียเข้ามาลงทุนในประเทศไทยมีหลายประการ หนึ่งในปัจจัยสำคัญคือคุณภาพของฝีมือแรงงานไทยนั่นเอง ตัวอย่างเช่น บริษัท สวารีออฟสกี ซึ่งเป็นที่รู้จักในระดับโลกในฐานะผู้นำธุรกิจด้านเครื่องประดับตกแต่งจากคริสตัล ได้ลงทุนก่อตั้งโรงงานเจียรไนและประดับตกแต่งคริสตัลที่ต้องใช้แรงงานมีฝีมือและความประณีตละเอียดอ่อนในไทย 2 แห่ง ได้แก่ ที่นิคมอุตสาหกรรมบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และที่นิคมอุตสาหกรรมไฮเทค จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บริษัท มาม เบปียาร์ทีเคิล เป็นอีกหนึ่งบริษัทที่เข้ามาตั้งโรงงานในประเทศไทย โดยผลิตสินค้าสำหรับเด็กทารกและเด็กอ่อน เช่น จุกนม จุกนมหลอก ขวดนม และภาชนะสำหรับทารก จนถึงผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กอายุ 3 ขวบ โดยเป็นเวลากว่า 10 ปีมาแล้วที่บริษัท มาม เบปียาร์ทีเคิล ได้ตั้งโรงงานผลิตที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และปัจจุบันได้ตั้งโรงงานอีกแห่งหนึ่งที่อำเภอทับปุดบุรี จังหวัดปราจีนบุรีเพื่อขยายกำลังการผลิต

Büros in Thailand und rund 30 Unternehmen haben in die Errichtung von Produktionsbetrieben in Thailand investiert. Das Gesamtvolumen österreichischer Investitionen in Thailand beträgt 600 Millionen Euro oder rund 23.000 Millionen Baht. Diese Unternehmen unterhalten in Thailand auch ihre Hauptquartiere für den Handel mit Märkten in Nachbarländern und anderen Ländern in Asien.

Im Zusammenhang mit Investitionen ist erwähnenswert, dass die Firma Lenzing, Hersteller von hochwertigen Zellulosefasern für die Anfertigung von Textilien weltweit, im Jahre 2017 ankündigte, dass sie in Thailand die hohe Summe von 300 Millionen US-Dollar für die Errichtung einer Fabrikationsanlage im Industriepark 304 der Provinz Prachin Buri investieren wird, die im Jahre 2020 fertiggestellt sein soll. Dies ist die höchste Investition eines österreichischen Unternehmens in Thailand.

Attraktive Faktoren für österreichische Privatinvestitionen in Thailand sind verschiedener Art. Ein wichtiger Faktor ist die Qualifikation von Arbeitskräften. Ein Beispiel ist die Firma Swarovski, weltweit bekannt ob ihrer führenden Rolle in der Herstellung von Schmuckwaren aus Kristall, die in die Errichtung von Fabriken in Thailand für das Schleifen und das Ornamentieren von Kristall investierte, wofür Geschicklichkeit und Detailversessenheit erforderlich sind – an zwei Standorten, im Industriepark Bang Phli in der Provinz Samut Prakan und im Industriepark HighTech in der Provinz Ayutthaya.

สำหรับการลงทุนของภาคเอกชนไทยใน ออสเตรีย นั้น มีบริษัท เอสวีไอ อิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้ เข้าซื้อกิจการของบริษัท ไฮเดล อิเล็กทรอนิกส์ ของ ออสเตรียเมื่อ ค.ศ. 2016 โดยมีนโยบายคงอัตราการ จ้างงานเดิมไว้ พร้อมมุ่งขยายกำลังการผลิต กิจการ ของบริษัท คือ การผลิตสินค้าประเภทวงจรไฟฟ้า และผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์สำเร็จรูป (Electronic Manufacturing Services - EMS) เช่น ระบบควบคุม อุตสาหกรรม ระบบสำนักงาน โสตทัศนวัสดุที่ใช้ใน ห้องบันทึกเสียง ระบบห้องประชุมสัมมนา เป็นต้น

นอกจากนี้ เมื่อ ค.ศ. 2017 บริษัท ยู ซิตี้ ของไทย ได้เข้าลงทุนในกลุ่มเครือโรงแรม Vienna House ของ ออสเตรีย เป็นมูลค่า 330 ล้านยูโร ส่งผลให้บริษัท ยู ซิตี้ เป็นเจ้าของเครือโรงแรมซึ่งมีสาขา 32 แห่ง ในยุโรป และ 26 แห่งในเอเชียและตะวันออกกลาง บริษัทฯ มีแผนการเพิ่มจำนวนโรงแรมภายใต้แบรนด์ Vienna House อย่างต่อเนื่อง และยังเตรียมแบรนด์ ใหม่ในอนาคตซึ่งจะตอบสนองแนวโน้มความต้องการ ของนักเดินทางด้วย

เมื่อปี ค.ศ. 2010 บริษัท เอสแอนด์พี ได้ เปิดร้านอาหารภัทราขึ้นในใจกลางกรุงเวียนนา ให้ บริการอาหารไทยระดับสูงในลักษณะ อาหารชั้นเลิศ (fine-dining) ซึ่งได้ช่วยยกระดับและเผยแพร่ภาพ ลักษณ์ที่ดีของอาหารไทยต่อชาวออสเตรียได้อย่าง ดียิ่ง

นอกเหนือจากการลงทุนต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมา ข้างต้น ยังมีโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ ในแง่เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ ที่ผู้ประกอบการไทยเล็งเห็นโอกาสและ ศักยภาพของตลาดออสเตรีย อาทิ สินค้าแฟชั่น เครื่องแต่งกาย และสินค้าออกแบบสร้างสรรค์ นัก ออกแบบชาวไทยได้เข้าร่วมแสดงผลงานในเทศกาล “Vienna Fashion Week” มาอย่างต่อเนื่องเป็น เวลา 8 ปีแล้ว นอกจากนี้ ธุรกิจประเภทสตาร์ทอัพ (start-up) เป็นสาขาที่ทั้งฝ่ายไทยและออสเตรียสนใจ ที่จะร่วมมือกันต่อไปอีกด้วย

Ein weiteres Unternehmen, das eine Fabrik in Thailand errichtete, ist die Firma MAM Baby Artikel. Sie produziert Artikel für Säuglinge und Kleinkinder bis drei Jahren wie beispielsweise Schnuller, Duttel oder Sauger, Säuglingsflaschen und Säuglingspflegemittel. Bereits seit zehn Jahren produziert das Unternehmen MAM Babyartikel in seiner Fabrik im Distrikt Had Yai, Provinz Songkhla. Zudem wird gegenwärtig in einer weiteren Fabrik im Distrikt Kabin Buri, Provinz Prachin Buri, produziert.

Was private thailändische Investitionen in Österreich anbelangt, hat die Firma SVI Eletronics, welche im Jahre 2016 den Namen der österreichischen Firma Seidl Electronics mit strategischem Anteil und Arbeitskräften übernahm, die Produktion des Unternehmens unter dem Namen Eletronic Manufacturing Services EMS um Elektromechnik und Elektronik ausgeweitet, welche beispielsweise zur Kontrolle industrieller Produktion, in Büros, zur audiovisuellen Anwendung in Tonstudios wie auch bei Seminaren in Besprechungsräumen angewandt wird.

Ferner investierte das thailändische Unternehmen UCT im Jahre 2017 insgesamt 330 Millionen Euro in die österreichische Hotelkette Vienna House. Somit ist die Firma UCT im Besitz der Hotelkette mit Filialen, Tochterunternehmen, an 32 Orten in Europa und an 26 Orten im mittleren Osten Asiens. Das Unternehmen plant, die Anzahl von Hotels unter der Bezeichnung Vienna House zu vergrößern und künftig unter einer

ภาพที่ 4.4: อาคารสำนักงานมารีโกทจัดงานฉลองการก่อตั้งครบ 30 ปี ด้านหน้าอาคารของมารีโกท สาขาของบริษัทสวารอฟสกี ประเทศไทยที่อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ภาพจากสวารอฟสกี)

Abb. 4.4: Vorderansicht des Firmengebäudes der thailändischen Swarovski-Tochter Marigot in Bang Pa-In, Ayutthaya. Der Standort feierte 2018 sein 30-jähriges Jubiläum.
© Swarovski

neuen Bezeichnung zu firmieren, um der Nachfrage von Reisenden gerecht zu werden.

Im Jahre 2010 eröffnete das Unternehmen S&P ein ausgezeichnetes Restaurant im Herzen der Stadt Wien, in welchem hervorragende Thai-Gerichte der Kategorie Fine-dining serviert werden. Somit werden Österreicher und Österreicherinnen mit der thailändischen Küche bestens vertraut gemacht.

Außer den zuvor aufgeführten Investitionen boten sich noch weitere Gelegenheiten zur Geschäftstätigkeit, die Thailänder und Thailänderinnen in Aussicht nehmen und im österreichischen Markt sondieren konnten. Dazu zählen Mode, Bekleidung und Design, entworfen von thailändischen Designern und Designerinnen, die ihre Kreationen in den vergangenen acht Jahren während der Vienna Fashion Week oder der Wiener Modewoche vorführten. Ferner bietet die Kampagne „Start-up“ sowohl thailändischen wie österreichischen Interessenten Gelegenheiten zur Zusammenarbeit.

การท่องเที่ยวและวัฒนธรรม Tourismus und Kultur

นอกเหนือจากความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยการค้าและการลงทุนซึ่งได้กล่าวถึงมาแล้ว ความสัมพันธ์และการติดต่อไปมาหาสู่กันในระดับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การ

Neben den wirtschaftlichen Beziehungen, die auf Handel und Investitionen gründen, wie zuvor beschrieben, beruht die wirtschaftliche Bedeutung von Tourismus und Kultur

ท่องเที่ยวและวัฒนธรรม ก็นับว่าเป็นอีกมิติที่สำคัญระหว่างไทยและออสเตรีย ซึ่งนอกจากจะเป็นโอกาสทางการค้าและธุรกิจแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างความคุ้นเคยระหว่างกันในระดับประชาชนได้อย่างดีเยี่ยม

ปัจจุบันมีสายการบินที่บินตรงระหว่างกรุงเทพฯ กับกรุงเวียนนาถึง 3 สายการบิน ได้แก่ สายการบินไทย Austrian Airlines และ EVA Air และผู้เดินทางยังสามารถเลือกบินกับสายการบินอื่น ๆ ได้อีกมาก โดยแวะเปลี่ยนเครื่อง ทำให้การเดินทางระหว่างไทยกับออสเตรียมีความสะดวกสบาย ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวชาวออสเตรียเดินทางไปพักผ่อนในไทยจำนวนประมาณ 100,000 คน ไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียที่ชาวออสเตรียนิยมเดินทางไปเป็นอันดับหนึ่ง ด้วยความน่าดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยเฉพาะทางทะเล เช่น เกาะภูเก็ต เมืองพัทยา เกาะสมุย และหาดเขาหลัก เป็นต้น ระยะเวลาที่ชาวออสเตรียพำนักในประเทศไทยเพื่อการท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยประมาณ 15 วัน

อาหารไทยเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายและได้รับความนิยมในหมู่ชาวออสเตรียเป็นอย่างมาก ทำให้มีร้านอาหารไทยจำนวนมากในกรุงเวียนนาและเมืองใหญ่อื่น ๆ ของออสเตรีย นอกจากนี้ร้านอาหารประเภทเอเชียทั่วไปยังบรรจุเมนูอาหารไทยที่ขึ้นชื่อในร้านด้วย และที่สำคัญชาวออสเตรียยังนิยมประกอบอาหารไทยที่ปรุงเองได้ง่าย เช่น แกงเขียวหวาน และผัดไทย ความนิยมอาหารไทยดังกล่าวทำให้การนำเข้าวัตถุดิบและเครื่องปรุงอาหารจากไทยมาจำหน่ายในตลาดออสเตรียตามร้านค้าปลีกและซูเปอร์มาร์เก็ตต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

ในทางกลับกัน ชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในออสเตรียมีจำนวนประมาณ 40,000 คน ต่อปีโดยมักเป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางท่องเที่ยวไปยังกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออก เมืองที่นักท่องเที่ยวไทยนิยม ได้แก่ กรุงเทพฯ เมืองซัลทซ์บวร์ค เมืองอินน์สbruck และเมืองฮัลลส์ตัดท์ ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวไทยมีพฤติกรรมการจับจ่ายในออสเตรียสูงเป็นลำดับสอง รองจากชาวจีน

auf der Begegnung zwischen den Menschen Thailands und Österreichs. Hier ist über Handel und Unternehmenstätigkeit hinaus, die Steigerung und Stärkung der Vertrautheit der Bevölkerungen zu beachten.

Gegenwärtig verkehren drei Fluggesellschaften direkt zwischen Bangkok und Wien – THAI International Airways, Austrian Airlines und Eva Air. Passagiere können mit Stop-over und Umstiegen zwischen Thailand und Österreich unter noch mehr Fluggesellschaften auswählen und angenehm und bequem reisen. Pro Jahr kommen etwa 100.000 österreichische Touristen und Touristinnen nach Thailand. Somit ist Thailand in Asien das erstrangige Ziel für österreichische Touristen und Touristinnen. Die Landschaft übt hierbei eine besondere Anziehungskraft aus, insbesondere die Meeresküste wie beispielsweise die Insel Phuket, die Stadt Patthaya, die Insel Samui und der Strand von Khao Lak. Die Aufenthaltsdauer österreichischer Touristen und Touristinnen in Thailand beträgt ungefähr 15 Tage.

Thai-Gerichte sind weitestgehend bekannt und werden von österreichischen Touristen und Touristinnen hoch geschätzt. Dies hat zur Folge, dass Thai-Restaurants in Wien und anderen Großstädten in Österreich zahlreich sind. Darüber hinaus haben namhafte asiatische Restaurants zahlreiche Thai-Gerichte auf ihren Speisekarten. Von Vorteil ist, dass Österreicher und Österreicherinnen damit vertraut sind, zum Beispiel mit Kaeng Khio Wan, grünem Curry und Phat Thai, dem

ปฏิเสธไม่ได้ว่านักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวนมากรู้จักออสเตรียผ่านภาพยนตร์อมตะชื่อดัง “The Sound of Music” ซึ่งถ่ายทำในเมืองซัลทซ์บวร์ค และบริเวณใกล้เคียง และภาพยนตร์ฮอลลีวู้ดแนวสายลับอีกหลายเรื่อง นอกจากนี้ ในระยะที่ผ่านมา มีละครโทรทัศน์ของไทยหลายเรื่องเดินทางมาถ่ายทำในออสเตรีย โดยมีจุดเด่นคือทัศนียภาพทางธรรมชาติและสถาปัตยกรรมที่สวยงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภูเขา ทะเลสาบ และปราสาทราชวังต่าง ๆ ตัวอย่างละครไทยที่ถ่ายทำในออสเตรีย เช่น “เพลิงนรี” “นางฟ้าไร่ปิก” “รักเร่” และ “ตั้งดวงฤทัย” เป็นต้น ทำให้เกิดคณะท่องเที่ยวตามรอยสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์และละครดังกล่าว

Nudelpfannengericht. Die Beliebtheit von thailändischen Gerichten wie den genannten hat den Import von Rohstoffen und Gewürzen aus Thailand ausgelöst, die auf dem Markt von Österreich in Einzelhandelsgeschäften und Supermärkten angeboten werden.

Umgekehrt reisen jährlich ungefähr 40.000 Thailänder und Thailänderinnen als Touristen und Touristinnen nach Österreich, meist in Gruppen und meist im Rahmen eines Besuchs mehrerer osteuropäischer Länder. Die von thailändischen Touristen und Touristinnen bevorzugten Orte sind Wien, Salzburg, Innsbruck und Hallstadt. Nachweislich rangieren thailändische Touristen und Touristinnen in Österreich an zweiter Stelle nach chinesischen Touristen und Touristinnen.

Zugegebenermaßen kennen viele thailändische Touristen und Touristinnen Österreich aus dem Film The Sound of Music, der in Salzburg und der näheren Umgebung gedreht wurde, sowie aus anderen Hollywood-Filmen. Außerdem gab es in der Vergangenheit thailändische Fernsehserien, die in Österreich gedreht wurden. Dadurch sind charakteristische, attraktive Aufnahmen der Natur, insbesondere von Gebirgen und Seen, sowie der wundervollen Architektur Österreichs – darunter der vielen Palais und Schlösser – einem breiteren Publikum bekannt geworden. Beispiele von thailändischen Produktionen, die in diversen Orten in Österreich gefilmt wurden, sind *Phloeng Nari*, *Nang Fa Rai Pik*, *Rak Re* und *Dang Duang Ruethai*.

จากจุดเริ่มต้นความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างสยามกับออสเตรีย-ฮังการีเมื่อ 150 ปีก่อน จนถึงบทบาทของออสเตรีย-ฮังการีในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของไทย แนวโน้มด้านการลงทุนระหว่างกัน และความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับประชาชนผ่านการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม จึงกล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับออสเตรียมีรากฐานที่แข็งแกร่งและเอื้อต่อการขยายการค้าและการลงทุนระหว่างกันให้เพิ่มพูนขึ้นอย่างยั่งยืนต่อไปอีกในอนาคต และพร้อมจะปรับเปลี่ยนรูปแบบไปตามบริบทของโลกในแต่ละยุคสมัย รวมถึงยุคปัจจุบันที่ความก้าวหน้าทางระบบดิจิทัลมีอิทธิพลต่อการค้าและการลงทุนในทุกมิติ อันก่อให้เกิดธุรกิจรูปแบบใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง

นอกเหนือจากการค้าการลงทุนในลักษณะทวิภาคีระหว่างกันแล้ว ทั้งไทยและออสเตรียยังสามารถจัดวางให้แต่ละฝ่ายเป็นศูนย์กลาง (hub) ด้านการค้าและการลงทุนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และยุโรปกลางและตะวันออกได้อีกด้วย

Seit dem Beginn der Beziehungen und dem Handel zwischen Siam und Österreich-Ungarn vor 150 Jahren bis zur heutigen Rolle Österreichs hinsichtlich Thailands landesweiter Entwicklung, der wechselseitigen Investitionen sowie der Begegnungen der Bevölkerungen durch Tourismus und Kulturaustausch, hat die Freundschaft zwischen Thailand und Österreich Wurzeln geschlagen, die man als stark und dauerhaft bezeichnen kann. Sie begünstigen die künftige Ausweitung von Handel und Investitionen und werden diese zugleich weltweit prägen. Die gegenwärtige Digitalisierung wird auf diesen Gebieten starke Auswirkungen zeigen und neue Formen von Geschäftstätigkeit hervorbringen.

Vor diesem Hintergrund werden Thailand und Österreich jenseits der bestehenden Ausprägungen von Handel und Investitionen in der Lage sein, sich zu Knotenpunkten von Handel und Investitionen in Südostasien sowie Mittel- und Osteuropa zu entwickeln.

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียนนา ขอขอบคุณหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรีย และหน่วยงาน Advantage Austria, Bangkok ที่สนับสนุนข้อมูลสำหรับการจัดทำบทความชิ้นนี้

Die Königliche Thailändische Botschaft in Wien dankt den Büros des Österreichischen Staatsarchivs und von Advantage Austria, Bangkok, für die Bereitstellung von Fakten und Daten zum Verfassen dieses Beitrages.

สารจากเพื่อนภาคีไทย-ออสเตรีย: เศรษฐกิจและธุรกิจ

Gelebte Zusammenarbeit vor Ort: Wirtschaft und Handel

พลอากาศเอกประจิน จั่นตอง / Luftwaffenmarschall Prajin Juntong

อดีตรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ราชอาณาจักรไทย /

Ehemaliger Stellvertretender Ministerpräsident und Justizminister, Königreich Thailand

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอย่างยิ่งในวาระที่ราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐออสเตรียได้ดำเนินสัมพันธไมตรีมาจนครบ 150 ปี ซึ่งตลอดระยะเวลาดังกล่าว เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าทั้งสองประเทศได้มีความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด และมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นอีกด้วย

หากจะหยิบยกตัวอย่างกรอบความร่วมมือที่ข้าพเจ้าได้มีโอกาสเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนก็เห็นจะเป็นด้านการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอาชีวศึกษา ที่ออสเตรียได้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของวิทยาลัยเทคนิคส์ตึบมาอย่างต่อเนื่องตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลของทั้งสองฝ่าย ซึ่งนับว่ามีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ในแง่ของการพัฒนาศักยภาพของคนรุ่นใหม่ให้มีความรู้และทักษะรองรับภาคการผลิตและอุตสาหกรรมรูปแบบใหม่ อาทิ อุตสาหกรรมอวกาศ หุ่นยนต์ เครื่องกล ดิจิทัล ระบบขนส่ง เทคโนโลยีชีวภาพ และสุขภาพ นอกจากนี้ เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา ทั้งสองประเทศยังได้ขยายความร่วมมือในการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ร่วมกัน รวมถึงการพัฒนาพลังงานสะอาดหรือพลังงานทางเลือก ซึ่งออสเตรียถือเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าที่สุดประเทศหนึ่งในเรื่องดังกล่าว

ในด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมนั้น ด้วยกรุงเวียนนาเป็นสถานที่ตั้งของสำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations on Drugs and Crimes - UNODC) ข้าพเจ้าในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในขณะนั้น มีโอกาสได้เดินทางไปเข้าร่วมการประชุมต่าง ๆ ในกรอบนี้บ่อยครั้ง รวมถึงได้หารือกับผู้บริหารระดับสูงด้านงานยุติธรรมของออสเตรียในหลายโอกาส ข้าพเจ้าเห็นว่าทั้งสองฝ่ายสามารถสานต่อความร่วมมือในด้านนี้ได้หลายแขนง ไม่ว่าจะเป็นงานนิติวิทยาศาสตร์ งานราชทัณฑ์ หรืองานคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

ในท้ายที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีกับความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศอีกครั้ง และขอปวารณาตนเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาความสัมพันธ์ดังกล่าวให้มีความวัฒนาถาวรสืบไป

* * * * *

Ich bin hoch erfreut über das 150-jährige Bestehen der freundschaftlichen Beziehung zwischen dem Königreich Thailand und der Republik Österreich. In dieser Zeitspanne ist offenbar geworden, wie beide Staaten eng zusammengearbeitet und daran festgehalten haben, die Beziehung weiter zu festigen.

Hinsichtlich der Förderung der Zusammenarbeit hatte ich Gelegenheit, eine Rolle im Voranbringen auf dem Ausbildungssektor wahrzunehmen, insbesondere in der Berufsbildung, die Österreich mit der Errichtung der Thai-Austrian Technical School Sattahip, der thailändisch-österreichischen Technischen Schule in Sattahip in der Provinz Chon Buri, gemäß dem Wunsch und der Vereinbarung der Regierungen beider Staaten förderte. Dies entsprach der wirtschaftlichen Entwicklungsstrategie für die östliche Region Thailands, benannt Eastern Economic Corridor (EEC) unter dem Gesichtspunkt, neue Fachkräfte mit Kenntnissen und Fähigkeiten auszustatten, die erforderlich sind für neue Industrien wie Raumfahrt, Robotronik, Mechanisierung, Digitalisierung, Transportwesen, Biotechnologie und Gesundheitswesen. Darüber hinaus werden beide Staaten in der Entwicklung der außergewöhnlichen, zukunftsweisenden Stadt, der Smart City, zusammenarbeiten. Sowohl in sauberen Energietechnologien als auch in anderen ausgewählten Energietechnologien ist Österreich ein höchst fortschrittlicher Staat.

In Hinsicht auf Gesetzgebung und Rechtsprechung ist Wien ein wichtiger Standort als Sitz der Behörde der Vereinten Nationen für Drogen- und Verbrechensbekämpfung (United Nations Office on Drugs and Crimes – UNODC). In meiner Eigenschaft als Justizminister habe ich oft Gelegenheit, an vielen Sitzungen mit hochstehenden Amtsträgern der österreichischen Justiz teilzunehmen. Ich habe den Eindruck gewonnen, dass beide Seiten auf diesem Sektor in vielerlei Hinsicht zusammenarbeiten können, zumal in Belangen der Jurisprudenz, der Strafverfolgung oder der Wahrung von Bürgerrechten und Bürgerfreiheit.

Ich schließe mit dem nochmaligen Ausdruck meiner Genugtuung über die Freundschaft beider Staaten und dem Wunsch auf immerwährende Fortentwicklung der genannten Beziehung bei andauernder Blüte in die Zukunft.

ภาพที่ 4.5: การดูงานเกี่ยวกับเมืองอัจฉริยะที่ Aspern Seestadt ของรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและคณะ เมื่อวันที่ 14 มีนาคม ค.ศ. 2018 (ภาพจากฟลอรากาศเอก ประจัน จันทอง)

Abb. 4.5: Besichtigung der Modells der außergewöhnlichen, zukunftsweisenden Stadt Aspern Seestadt in Gegenwart des stellvertretenden Ministerpräsidenten und Ministers für Justiz, samt Abordnung, am 14. März 2018.
© Luftwaffenmarschall Prajin Juntong

ภาพที่ 4.6: กรุงเทพมหานคร มีนาคม ค.ศ. 2018 (จากซ้ายไปขวา) ทรงศักดิ์ สายเชื้อ (อดีตเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียนนา) วรณวิไล พรหมลักขโณ (อดีตรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร) มาริอา วัสซิลาคู (รองผู้ว่าราชการกรุงเวียนนา) ดร.เอวา ฮาเกอร์ (เอกอัครราชทูตออสเตรีย ณ กรุงเทพมหานคร) อณูสรา ชื่นทรงวง (ผู้อำนวยการสำนักงานการต่างประเทศ กรุงเทพมหานคร) (ภาพจากมาริอา วัสซิลาคู)

Abb. 4.6: Bangkok, März 2018, v.l.n.r.: Songsak Saicheua (ehem. Botschafter von Thailand), Wanwilai Promlakkhano (ehem. Stellvertr. Gouverneurin von Bangkok), Maria Vassilakou (Vizebürgermeisterin von Wien), Dr. Eva Hager (Botschafterin Österreichs in Thailand), Anusara Chuensuang (Leiterin der Internationalen Sektion der Verwaltung der Großstadtregion Bangkok).
© Maria Vassilakou

มารีอา วัซซิลาคู / Maria Vassilakou

รองผู้ว่าราชการ รองนายกเทศมนตรี และที่ปรึกษาด้านการพัฒนาเมือง การคมนาคม การป้องกัน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศการวางแผนทางพลังงานและการมีส่วนร่วมของประชาชน กรุงเวียนนา / Vizebürgermeisterin, Vizegouverneurin und Amtsführende Stadträtin für Stadtentwicklung, Verkehr, Klimaschutz, Energieplanung und Bürger_innenbeteiligung der Stadt Wien

กรุงเทพมหานครกับกรุงเวียนนาดูแล้วแทบจะไม่ต่างกัน แม้จะมีขนาดของเมือง ภูมิอากาศและประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด แต่มหานครทั้งสองกำลังประสบกับความท้าทายเดียวกันจากการเติบโตของเมืองอย่างรวดเร็ว ซึ่งถือเป็นความท้าทายที่จำเป็นต้องอาศัยแนวทางการแก้ไขอย่างชาญฉลาดยิ่ง ข้อเท็จจริงนี้ก่อให้เกิดจุดเริ่มต้นแห่งความร่วมมือระหว่างเมืองของเราทั้งสอง ซึ่งเริ่มปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรมมาตั้งแต่ครั้งแรกของ ค.ศ. 2018

ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 2018 ข้าพเจ้าและคณะเดินทางจากกรุงเวียนนามายัง กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาปัญหาความท้าทายที่เมืองหลวงแห่งนี้กำลังเผชิญอยู่อย่างละเอียด ยิ่งขึ้น กำหนดการศึกษาดูงานดังกล่าวมีเป็นจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น การเยี่ยมชมหมู่บ้านที่กำลังพัฒนาและเพิ่มนวัตกรรมในเขตเมืองเก่าของกรุงเทพมหานคร การรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นหลังน้ำท่วมซึ่งกรุงเทพมหานครต้องรับมือเป็นประจำ รวมถึงการเผชิญกับปัญหาจราจรติดขัดบนท้องถนน เราได้ทำความรู้จักกับผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการทำงานและมีวิสัยทัศน์ในการปรับเปลี่ยนและวางแผนพัฒนาที่ชาญฉลาด ซึ่งพยายามกำหนดมาตรการในการจัดการปัญหาขยะอย่างยั่งยืน (กรุงเทพมหานครมีประชากร 8.3 ล้านคนจึงผลิตขยะจำนวนมาก) ทั้งยังมีเป้าหมายที่จะแก้ไขปัญหาการจัดการจราจรอีกด้วย

กล่าวได้ว่า ข้าพเจ้ามาจากกรุงเวียนนาเพื่อทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้ ช่วยจัดหาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนยินดีเรียนรู้และยอมรับความคิดเห็นที่ดีจากเมืองอื่น ๆ ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่จะได้ร่วมมือกับกรุงเทพมหานคร และมั่นใจว่าทั้งกรุงเทพมหานครและกรุงเวียนนาต่างจะได้รับผลดีจากความร่วมมือนี้กันทั้งสองฝ่าย

* * * * *

Bangkok und Wien, zwei Städte, die unterschiedlicher kaum sein könnten. Doch trotz der offensichtlichen Unterschiede in Größe, Klima und Geschichte stehen sowohl Bangkok als auch Wien vor Herausforderungen durch das rasante Stadtwachstum. Herausforderungen, für die es smarte Lösungen braucht! Diese Feststellung bildete die Ausgangslage für eine Kooperation zwischen unseren beiden Städten, die in der ersten Hälfte des Jahres 2018 konkretere Formen anzunehmen begann.

Im März desselben Jahres reiste eine von mir angeführte Delegation aus Wien nach Bangkok, um mehr über die aktuellen und in naher Zukunft liegenden Herausforderungen der thailändischen Hauptstadt zu erfahren. Vor Ort erwartete uns ein sehr dichtes Programm: So besuchten wir den „Old Bangkok Innovation District“, hörten von den fatalen Auswirkungen der Überflutungen, mit denen Bangkok regelmäßig zu kämpfen hat, und erlebten den einen oder anderen Stau; wir lernten ambitionierte Menschen kennen, die tagtäglich an der Vision einer Megacity arbeiten, die sich einer intelligenten Stadterneuerung und -entwicklung verschreibt, die sich um nachhaltige Strategien in der Abfallwirtschaft bemühen (knappe 8,3 Millionen Einwohner_innen produzieren Unmengen von Abfall...), und die sich das Ziel eines durchdachten Verkehrsmanagements gesetzt haben.

Es ist für mich eine Selbstverständlichkeit, dass Wien als Stadt und ich als Person Wissen weitergeben, Expertise zur Verfügung stellen und smarte Ideen mit anderen Städten teilen – aber genauso von smarten Ideen anderer Städte selbst lernen. In diesem Sinne freue ich mich sehr auf die künftige Kooperation mit Bangkok und bin davon überzeugt, dass beide Städte davon profitieren werden.

ชเตฟาน โดบอชกี / Stefan Doboczky

ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร กลุ่มเส้นทึง / Vorstandsvorsitzender, Lenzing Gruppe

ประเทศไทยและข้าพเจ้ามีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดมาเป็นเวลานานหลายปีแล้ว มีแค่เพียงว่าครอบครัวของข้าพเจ้าจะชอบมาเที่ยวเกาะต่าง ๆ ในไทยในวันหยุดเท่านั้น แต่ข้าพเจ้ายังคงเคยทำงานในไทยและยังทำอยู่จนถึงปัจจุบัน ข้าพเจ้าทำงานและอยู่ในเอเชียมาสิบปี ในระหว่างนี้ข้าพเจ้าทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของรัฐบาลไทยในด้านนโยบายโภชนาการ และยังได้เคยเฝ้ารับเสด็จพระราชวงศ์พระองค์หนึ่งที่สาขาของบริษัทในเมืองบาเซิลด้วย

เนื่องจากกลุ่มเส้นทึงขยายกิจการมากขึ้น ทำให้ข้าพเจ้ามีโอกาสได้มาเยือนไทยอีก โดยกลุ่มเส้นทึงมีโครงการจะสร้างโรงงานผลิตเส้นใยพิเศษที่ใช้ชื่อตราเทนเซล (TENCEL) และตราเวโอเซล (VEOCEL) ซึ่งจะเป็นผลิตภัณฑ์แรกของบริษัท ลีโอเซล ฟาเชิร์น ในเอเชีย เราพยายามหาที่ตั้งมาเกือบร้อยแห่ง และเลือกจังหวัดปราจีนบุรีซึ่งเป็นสถานที่ที่ดีที่สุด เป็นสถานที่ตั้งโรงงาน เราตั้งใจจะลงทุนมากกว่า 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เราได้ตกลงซื้อที่ดินไว้เรียบร้อยแล้วและจะดำเนินการสร้างต่อไป

สาเหตุของการตัดสินใจลงทุนครั้งนี้มีหลายประการ กล่าวคือ เนื่องจากไทยได้ทำข้อตกลงการค้าเสรีกับจีนและประเทศอาเซียน จึงถือเป็นศูนย์กลางในเอเชีย นอกจากนั้น ไทยยังเป็นประตูเชื่อมโยงไปสู่แหล่งพลังงานใหม่ ๆ มีการสนับสนุนที่ดีจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และมีความร่วมมือกับคู่ค้าอย่างบริษัท ดิบเบิ้ล เอ (1991) จำกัด (มหาชน) และบริษัท 304 อินดัสเตรียล ปาร์ค จำกัด จากการเจรจาตกลงกับคุณโยธิน ดำเนินชาญวนิชย์ และคณะ ซึ่งส่งผลให้เกิดสัมพันธ์ไมตรีและความเคารพนับถือซึ่งกันและกันสืบมา

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่จะได้ร่วมงานกับคู่ค้าที่ดีในไทยต่อไป และขอแสดงความยินดีในโอกาสครบรอบ 150 ปี สัมพันธไมตรีไทย-ออสเตรีย

* * * * *

Mit Thailand verbinden mich langjährige und intensive Beziehungen. Nicht nur, dass die thailändischen Inseln ein beliebtes Urlaubsziel unserer Familie sind, ich bin und war auch beruflich viel in Thailand. In meinem früheren Job habe ich zehn Jahre in Asien gelebt. In dieser Zeit habe ich die thailändische Regierung in Sachen Ernährungspolitik beraten und in unserer Baseler Niederlassung auch ein Mitglied des Königshauses zu Gast gehabt.

Die Expansion der Lenzing Gruppe hat mich erneut nach Thailand geführt. Für unsere nächste Produktionsstätte für Spezialfasern der Marken TENCEL™ und VEOCEL™, unsere erste Produktion von Lyocell-Fasern in Asien, haben wir fast 100 Standorte geprüft und schließlich Prachinburi als besten Standort ausgewählt. Wir wollen dort mehr als 300 Millionen US-Dollar investieren und haben bereits ein Grundstück gekauft und mit den Vorbereitungen begonnen.

Die Entscheidung haben wir aus mehreren Gründen getroffen: Thailand ist aufgrund der Freihandelsabkommen mit China und ASEAN ein logisches Zentrum in Asien. Zudem haben uns der Zugang zu erneuerbaren Energien, die professionelle Arbeit des BOI, der thailändischen Ansiedlungsgesellschaft, und die gute Kooperation mit unseren Partnern von DoubleA und dem Industriepark 304 überzeugt. Aus den vielen Verhandlungen und Kontakten mit Khun Yothin Dumnernchanvanit und seinen Leuten ist eine sehr respektvolle und freundschaftliche Beziehung entstanden, die von gegenseitigem Respekt getragen ist.

Ich freue mich auf die weitere gute Zusammenarbeit mit unseren Partnern in Thailand und gratuliere zu den 150 Jahre alten Beziehungen von Thailand und Österreich.

ภาพที่ 4.7: คณะกรรมการและลูกจ้างของกลุ่มลินทิงร่วมฉลองความร่วมมือระหว่างไทยและออสเตรีย ด้วยการพิมพ์เครื่องหมายบนลูกมะพร้าว (ภาพจากกลุ่มลินทิง)

Abb. 4.7: Der Vorstand und die Angestellten von Lenzing feierten die Zusammenarbeit zwischen Österreich und Thailand mit einer markierten Kokosnuss © Lenzing AG

ภาพที่ 4.8: คณะกรรมการบริหารของสวาริอฟสกี ร่วมด้วย ดานา และ เฮลมุท สวาริอฟสกี และ มาร์ติน บุกเบาเออร์ ร่วมงานฉลองการก่อตั้งในประเทศไทยครบ 30 ปี (ภาพจากสวาริอฟสกี)

Abb. 4.8: Das Swarovski Executive Board, diverse Teammitglieder sowie Dana und Helmut Swarovski und Martin Buchbauer feierten das 30-jährige Jubiläum in Thailand. © Swarovski

บริษัทมารีก็อทประเทศไทยและสวาริโอฟสกี มีประวัติพิเศษร่วมกันอันเกี่ยวกับพัฒนาการของบริษัท ความร่วมมือกันทำงานอย่างยอดเยี่ยม และศิลปะของงานฝีมืออันวิจิตร ซึ่งมีส่วนร่วมอย่างประเมินค่ามิได้ที่ทำให้สวาริโอฟสกีกลายเป็นสินค้าเครื่องประดับอันเลื่องชื่อที่ประสบความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับทั่วไป และเป็นเครื่องประดับชั้นนำของโลก ปัจจุบัน มารีก็อทประเทศไทยมีผู้ร่วมงานประมาณ 7,500 คน และผลิตเครื่องประดับได้ปีละมากกว่า 20 ล้านชิ้น ตัวเลขดังกล่าวไม่เพียงแต่แสดงว่า มารีก็อทประเทศไทยเป็นผู้ผลิตเครื่องประดับชั้นนำที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย แต่ยังแสดงว่าเป็นผู้ผลิตที่ใหญ่ที่สุดของกลุ่มสวาริโอฟสกีทั้งหมด เครื่องประดับทั้งหลายของมารีก็อทถูกนำไปจำหน่ายทั่วโลก เครื่องประดับเหล่านี้ทำให้มนุษย์มีโอกาสเติมเต็มสีสันแวววาวอยู่บนร่างกาย ทำให้รู้สึกมีความสุขสดใสและภาคภูมิใจทุกวันที่ได้สวมใส่

เมื่อ 30 ปีก่อน คณะกรรมการบริหารและที่ปรึกษาของสวาริโอฟสกีรู้สึกว่าการลงทุนในประเทศไทยเป็นการตัดสินใจที่กล้าหาญมาก “เราเลือกลงทุนในประเทศไทย มารีก็อทและสวาริโอฟสกีมีประวัติร่วมกันในด้านการเจริญเติบโตและการทำงานร่วมกันอย่างยอดเยี่ยมซึ่งทำให้มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างให้ชื่อของสวาริโอฟสกีโด่งดังในเรื่องของเครื่องประดับ การนำเอาฝีมือด้านหัตถศิลป์ของออสเตรียและไทยมาผสมผสานกันอย่างลงตัว รวมทั้งความชื่นชอบในรายละเอียด ทำให้เราสามารถนำเอาแสงและความระยิบระยับออกมาสู่สายตาของผู้คนทั่วโลก” นายโรแบร์ท บูคเบาเออร์ กรรมการบริหารของสวาริโอฟสกีกล่าว

ปัจจุบัน “มารีก็อทประเทศไทย” รับงานทำต่อจากสาขาที่เวียดนาม และขยายกิจการด้านการผลิตอย่างเต็มที่ มารีก็อทเป็นกำลังสำคัญต่อความสำเร็จของสวาริโอฟสกีในระดับโลก และเส้นทางที่สดใสของ “มารีก็อทประเทศไทย” จะดำเนินต่อไปด้วยความภาคภูมิใจในการผลิตผลงาน

* * * * *

Die gemeinsame Geschichte von Marigot Thailand und Swarovski ist eine besondere. Sie handelt von Wachstum, großartiger Zusammenarbeit und außergewöhnlicher Handwerkskunst, die einen unschätzbaren Anteil daran hat, dass Swarovski zu dieser erfolgreichen, anerkannten und führenden Schmuckmarke von heute geworden ist. Mit ungefähr 7.500 Mitarbeitern und mehr als 20 Millionen produzierten Schmuckstücken im Jahr zählt Marigot Thailand nicht nur zu den größten Markenschmuckherstellern in ganz Asien. Der Produktionsstandort ist zudem der größte der Swarovski Gruppe. Schmuck und Accessoires aus Marigot werden auf der ganzen Welt verkauft. Sie bringen Glanz und Licht in das Leben der Menschen und geben ihnen täglich das wunderbare Gefühl, großartig auszusehen.

Vor 30 Jahren in Thailand zu investieren, war eine kühne Entscheidung des Swarovski Beirats und Executive Board. „Thailand war das Land unserer Wahl. Unsere gemeinsame Geschichte ist von Wachstum und hervorragender Zusammenarbeit geprägt, die maßgeblich zum Ausbau der erfolgreichen Marke Swarovski im Bereich Schmuck beitrug. Durch die faszinierende Symbiose aus österreichischer und thailändischer Handwerkskunst und unsere Liebe zum Detail bringen wir weltweit Licht und Funkeln in das Leben der Menschen.“, sagt Robert Buchbauer, Mitglied des Swarovski Executive Board.

Heute übernimmt Marigot Thailand sogar die Führung für den Standort in Vietnam, wo gerade ein weiterer Ausbau der Produktionskapazitäten in vollem Gange ist. Marigot spielt eine wichtige Rolle im weltweiten Erfolg von Swarovski und die strahlende Reise von Marigot Thailand voller Stolz und Leidenschaft wird noch weiter gehen.

กินเทอร์ ซูเชอร์ / Günther Sucher

ที่ปรึกษาด้านการค้าและผู้แทนด้านเศรษฐกิจของออสเตรียในกรุงเทพมหานคร

ศูนย์การค้าระหว่างประเทศออสเตรีย กรุงเทพมหานคร /

Der österreichische Wirtschaftsdelegierte in Bangkok,

Österreichisches AußenwirtschaftsCenter Bangkok

เนื่องจากข้าพเจ้าเป็นผู้แทนด้านเศรษฐกิจของออสเตรียในไทยมานานกว่าสามปีแล้ว ข้าพเจ้าจึงกล่าวได้ว่าสถานะเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นไปในทิศทางบวก การติดต่อด้านการค้าระหว่างไทยและออสเตรียเป็นไปอย่างคงที่และอยู่ในระดับสูงถึงเกือบ 900 ล้านดอลลาร์ ข้าพเจ้ามั่นใจว่า ในอีกไม่นานก็จะมีระดับสูงขึ้นไปจนถึงพันล้านยูโร

ในอดีต สินค้าส่งออกของไทยคือ ยางพาราดิบ ผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ผลิตจากเส้นใยธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์จากไม้ ผลผลิตทางการเกษตร ข้าวและปลา กาลเวลาที่ผ่านไปทำให้สินค้าส่งออกสำคัญของไทยเปลี่ยนแปลงไปเป็นรถยนต์และผลิตภัณฑ์ไฟฟ้า เครื่องประดับ ยานพาหนะและเสื้อผ้า ส่วนสินค้าส่งออกของออสเตรียมาไทยในปัจจุบันยังคงเป็นสินค้าอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ มีเครื่องจักรเฉพาะทาง เครื่องใช้ไฟฟ้า เคมีภัณฑ์ เครื่องซักรีด เครื่องมือทดสอบ ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า รวมถึงผลิตภัณฑ์สังเคราะห์ต่าง ๆ เป็นต้น

อีกเรื่องหนึ่งที่ข้าพเจ้าขอแจ้งให้ทราบด้วยความภูมิใจ คือ ใน ค.ศ. 2018 เราได้ฉลองครบรอบ 60 ปี ของหอการค้าเศรษฐกิจออสเตรียในกรุงเทพมหานคร ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าออสเตรียมีความสามารถในการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจในไทยได้อย่างดีเยี่ยม

ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่าความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจระหว่างไทยและออสเตรียในอนาคตจะมีความก้าวหน้าทั้งทางการค้าและการลงทุน และข้าพเจ้ามีความเห็นว่าประเทศทั้งสองมีโอกาสก้าวหน้าร่วมกันทั้งสองฝ่าย กล่าวคือ ออสเตรียอาจได้เข้าร่วมตลาดในอาเซียน และในทำนองเดียวกัน ไทยก็อาจได้เข้าร่วมกับตลาดในสหภาพยุโรป โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก

* * * * *

Nach mehr als drei Jahren als Österreichischer Wirtschaftsdelegierter in Bangkok kann ich eine sehr positive Zwischenbilanz meiner bisherigen Zeit hier in Thailand ziehen. Der bilaterale Außenhandel zwischen den beiden Ländern hat sich auf einem hohen Niveau von fast 900 Millionen Euro stabilisiert, und ich bin zuversichtlich, dass in absehbarer Zeit die Marke von 1 Milliarde Euro übersprungen werden wird.

Traditionell exportierte Thailand Naturkautschuk, Jute-Produkte, Holzartikel, landwirtschaftliche Erzeugnisse, Reis und Fisch. Das hat sich im Laufe der Jahre ganz wesentlich geändert. Heutzutage sind die wichtigsten thailändischen Exportprodukte Maschinen und elektrische Produkte, Schmuck, Fahrzeuge und Bekleidung. Die österreichischen Exporte nach Thailand sind bis heute von Industriegütern dominiert, v.a. Spezialmaschinen, elektrische Apparate, chemische Erzeugnisse, Mess- und Prüfgeräte, Eisen- und Stahlerzeugnisse sowie Kunststoffwaren.

Stolz bin ich auch zu erwähnen, dass die Wirtschaftskammer Österreich im Jahr 2018 das 60-jährige Bestehen ihres Büros in Bangkok feiern konnte, ein Beleg für das langjährige, erfolgreiche Engagement der österreichischen Wirtschaft in Thailand.

Ich bin sehr optimistisch für die zukünftigen wirtschaftlichen Beziehungen zwischen Thailand und Österreich, sowohl im bilateralen Handel als auch in Bezug auf Investitionen. Meiner Meinung nach könnten beide Länder vor allem auch als Drehscheibe fungieren, einerseits für den Eintritt Österreichs in den ASEAN-Markt, andererseits für den Zugang Thailands zur Europäischen Union, insbesondere nach Mittel- und Osteuropa.

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ National Innovation Agency (NIA) ได้ร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียนนา พัฒนาคือความร่วมมือตามแนวคิดการทูตนวัตกรรม (Innovation Diplomacy) ใน 3 ด้าน คือ

นวัตกรรมเชิงพื้นที่ (Area-based innovation, ABI) เป็นการพัฒนาคือความร่วมมือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านนวัตกรรมเชิงพื้นที่ในระดับเมืองซึ่งเป็นประเด็นใหม่ในระบบนวัตกรรม (Innovation System) ของทั้ง 2 ประเทศ โดยได้มีการจัดสัมมนาร่วมกัน ในหัวข้อ “Smart City and Urban Innovation: Future Trends of Global Cities” โดยมีนางมารีอา วัชชีลาคุ รองผู้ว่าราชการกรุงเวียนนาและคณะเข้าร่วม และได้หารือถึงแนวคิดการพัฒนาย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์ (Old Bangkok Innovation District, OBID) กับการบริหารย่านอาคารอนุรักษ์ในกรุงเวียนนา และเทศบาลกรุงเวียนนาได้เข้าร่วมบรรยายในหัวข้อ “Create Value from Quality of Life of NIA” เมื่อเดือนธันวาคม 2018

นวัตกรรมเชิงสังคม (Social innovation) แนวทางคือความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการกำหนดนโยบายนวัตกรรมเพื่อสังคม และการแลกเปลี่ยนความรู้การกำหนดโจทย์นวัตกรรมเพื่อสังคมจากฐานข้อมูลการวิจัย ได้แก่ การวิจัยความเท่าเทียมในสังคมเมือง การมีส่วนร่วมและการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การประเมินผลกระทบเชิงสังคม (Social Impact) การฝึกอบรมหลักสูตร “นวัตกรรมเพื่อสังคม” ตลอดจนข้อมูลจากการดำเนินการผ่านเครือข่าย Social Innovation Community ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานวัตกรรมเพื่อสังคมของประเทศไทยและออสเตรีย

วิสาหกิจเริ่มต้น (start-up) ฝ่าย Start-up Thailand ได้เข้าร่วมงาน Pioneers’18 และ GovTech Pioneers เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้นของประเทศไทยและกรุงเวียนนาให้เกิดการจับคู่ทางธุรกิจ และแสดงผลงานในระดับสากล กรุงเวียนนามีความเชี่ยวชาญในด้าน Life Sciences, Mobility, GovTech และ CreativeTech ทาง Start-up Thailand จึงได้เรียนเชิญ Pioneers มาร่วมจัดกิจกรรมในงาน Start-up Thailand 2019

* * * * *

Die National Innovation Agency (NIA) hat gemeinsam mit der Königlichen Thailändischen Botschaft in Wien die Innovations-Diplomatie (*Innovation Diplomacy*) in den drei folgenden Bereichen initiiert:

Area-based Innovation – ABI, Innovation bezüglich eines Bereichs, eines Gebiets oder eines Ortes, die auf die innovative Entwicklung durch

Kooperation und auf der Basis gemeinsamer Erfahrung eines Stadtteils mittels eines neuen Ansatzes beider Staaten, genannt *Innovation System*, abzielt. Zu diesem Zweck werden gemeinsame Seminare unter dem Titel „Smart City and Urban Innovation: Future Trends of Global Cities“ durchgeführt. Unter Mitwirkung von Frau Maria Vassilakou, Vizebürgermeisterin der Stadt Wien, und ihrem Team werden neue, innovative Ansätze für Rattanakosin, das historische Stadtzentrum von Bangkok, benannt Old Bangkok Innovation District – OBID, ermittelt – unter Berücksichtigung der Bewahrung denkmalgeschützter Gebäude in Wien, wozu die Stadtverwaltung von Wien Anleitungen unter dem Titel „Create Value from Quality of Life“ der thailändischen National Innovation Agency (NIA) vom Dezember 2018 nutzte.

Social Innovation ist eine kooperative Strategie der innovativen Politik, welche auf die Vermittlung von Innovationen für die Gesellschaft ausgerichtet ist. Sie basiert auf Daten und Fakten, welche Veränderungen des Wissens beinhalten und das innovative Selbstverständnis einer Gesellschaft problematisieren. Durch Forschung auf der Ebene der städtischen Gesellschaft lässt sich vereinfacht zusammenfassen, worum es sich bei *Social Impact* handelt. Daraus kann ein Curriculum von „Innovationen für die Gesellschaft“ entwickelt werden, das, auf Daten aus dem Netzwerk *Social Innovation Community* basierend, von großem Nutzen in der weiteren Entwicklung von Innovationen für die Gesellschaften Thailands und Österreichs sein wird.

Start-up in Gestalt von Start-up Thailand unter Einbeziehung von Pioneers '18 und GovTech.Pioneers, um Daten auszutauschen und den Start-up zu stärken, haben einen Anfang gemacht, ein gemeinsames Unternehmen Thailands und der Stadt Wien aufzubauen und dessen Ergebnisse international zu präsentieren. Die Stadt Wien verfügt über Expertise in den Bereichen Life Sciences, Mobility, GovTech und CreativeTech, während Start-up Thailand die Gruppe Pioneers eingeladen hat, sich dem Start-up Thailand 2019 anzuschließen.

ภาพที่ 4.9: สตาร์ทอัพไทย ได้แก่ MyCloudFulfillment, APITEL.CO, ZeekDoc, QueQ, Course Square, VetList, carboneum.io และ Peak แสดงผลงานในงาน Pioneers'18 (ภาพจากสถาบันนวัตกรรมแห่งชาติ)

Abb. 4.9: Die thailändischen Start-ups MyCloudFulfillment, APITEL.CO, ZeekDoc, QueQ, Course Square, VetList, carboneum.io und Peak präsentieren Ergebnisse ihrer Tätigkeiten in der Veranstaltung Pioneers '18. © National Innovation Agency (NIA)

ความสัมพันธ์ทางการศึกษา
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

Zusammenarbeit in
Bildung, Wissenschaft und
Technologie

การศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี: รากฐานอันสำคัญและยั่งยืนของมิตรภาพไทย-ออสเตรีย

Bildung, Wissenschaft und Technologie: ein lebendiges und hochwertiges Fundament thailändisch-österreichischer Freundschaft

แบร์นท มืซาเอล โรเดอ / Bernd Michael Rode

ผู้ร่วมก่อตั้งและประธานกิตติมศักดิ์เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน-ยุโรป (ASEA-UNINET) /
Mitbegründer und Ehrenpräsident ASEA-UNINET

นโยบายการสร้างสัมพันธ์ไมตรีครั้งใหม่ หลังสงครามโลกครั้งที่สองกับประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย ยังไม่ได้เป็นเรื่องสำคัญอันดับแรก ๆ ของออสเตรีย ซึ่งเพิ่งจะเปลี่ยนระบอบการปกครองใหม่เป็นสหพันธ์ สาธารณรัฐครั้งที่สอง ต่อมาเมื่อออสเตรียมีเศรษฐกิจ เฟื่องฟูขึ้นและเริ่มดำเนินนโยบายให้ความช่วยเหลือ ประเทศกำลังพัฒนา ออสเตรียจึงเล็งเห็นความเป็นไปได้ในการร่วมมือด้านการศึกษาและเริ่มใกล้ชิดกับ ไทยมากขึ้น ประกอบกับการที่พระบาทสมเด็จพระ ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนาง เจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเยือน ออสเตรียในทศวรรษ 1960 ส่งผลให้ออสเตรียเริ่ม ดำเนินโครงการความร่วมมือด้านการศึกษาต้นแบบกับ ไทยใน ค.ศ. 1970 โดยการก่อตั้งโรงเรียนเทคนิคชั้น สูงขึ้นที่อำเภอสัตหีบ ซึ่งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ไปประมาณ 180 กิโลเมตร โรงเรียนเทคนิคสัตหีบ (ต่อมา คือ วิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ) นี้ถือเป็นโครงการ

In der Wiederaufbauphase nach dem Zweiten Weltkrieg zählte die Wiederherstellung von Kontakten mit asiatischen Partnern nicht zu den vorrangigen Anliegen der noch jungen Zweiten Republik Österreich. Erst mit dem zunehmenden Wirtschaftsaufschwung und dem Beginn einer österreichischen Entwicklungshilfepolitik rückte eine Kooperation im Bildungssektor wieder in den Bereich des Möglichen. Die Annäherungen an Thailand, auch im Rahmen eines Staatsbesuchs des thailändischen Königspaares in den 1960er-Jahren, führten 1970 zu einem beispielgebenden Projekt der Bildungszusammenarbeit, nämlich zur Errichtung einer höheren technischen Schule in Sattahip, etwa 180 Kilometer von der Hauptstadt Bangkok

ตัวอย่างของการให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาในด้านการศึกษามาเป็นเวลายาวนาน โดยในระยะแรก ออสเตรียช่วยเหลือระดับระบอบให้โครงการดำเนินไปได้ด้วยดี และต่อมาก็ได้รับความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ จากประเทศอื่นเพิ่มเติมด้วยเวลาได้ผ่านมาหลายทศวรรษจวบจนปัจจุบัน การจัดการศึกษาดังกล่าวเพื่อผลิตวิศวกรทั้งชายและหญิงมาช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของไทยก็ยังคงเป็นที่ต้องการอยู่มาก

ก่อน ค.ศ. 1980 การติดต่อกันด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษายังคงปรากฏขึ้นเป็นครั้งคราวเท่านั้น เป็นต้นว่านักเรียนไทยบางรายต้องการไปศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยออสเตรีย และมีอาจารย์ชาวออสเตรียบางท่านต้องการมาเป็นอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัยไทย ภายใต้บริบทสถานการณ์เช่นนี้ ข้าพเจ้าได้รับเชิญจากมหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร ให้ไปเป็นอาจารย์พิเศษรับเชิญเมื่อ ค.ศ. 1980 ในระหว่างทำงานที่มหาวิทยาลัยมหิดล ข้าพเจ้ามีโอกาสติดต่อกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและทบวงมหาวิทยาลัยได้แจ้งมาว่าประสงค์จะติดต่อกับกระทรวงของออสเตรียที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาระดับนี้เพื่อทำสัญญาตกลงร่วมกันในเรื่องเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย และขอให้ข้าพเจ้าเป็นผู้ติดต่อดำเนินการ เนื่องจากข้อเสนอนี้ตรงกับความสนใจของออสเตรียพอดี จึงทำให้เกิดการเจรจาอย่างเป็นทางการระหว่าง ดร. แฮร์ทา เพียร์นแบร์ค รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและวิทยาศาสตร์กับ ดร. เกษม สุวรรณกุล รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยจากการเจรจาดังนี้ได้นำไปสู่การการตกลงทำสัญญาเรื่องความร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัย ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายให้เริ่มงานที่จำเป็นไปก่อน และแต่งตั้งให้ ศาสตราจารย์ ดร. กำจร มนูญปิจุ เป็นผู้ช่วยฝ่ายไทย ผลที่ได้รับคือมีการติดต่อกับสถาบันใหม่ ๆ เป็นจำนวนมาก รวมถึงในสาขาวิชาที่นอกเหนือจากวิทยาศาสตร์และแพทยศาสตร์ ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่มีความร่วมมือกันมาแต่เดิม

entfernt. Das Sattahip Technical College galt lange Zeit als ein mustergültiges Entwicklungshilfeprojekt im Bildungsbereich, dem es zunächst durch österreichische Zuwendungen und später auch durch Mittel anderer Länder gelungen ist, über Jahrzehnte bis heute äußerst gefragte Ingenieure und Ingenieurinnen für die thailändische Wirtschaft auszubilden.

Die Kontakte zwischen Österreich und Thailand im tertiären Bildungssektor fanden bis 1980 nur punktuell statt. Es handelte sich hierbei überwiegend um einzelne Studierende aus Thailand, die eine weitere Ausbildung an österreichischen Universitäten absolvierten, sowie um ein paar österreichische Gastdozentinnen und -dozenten, die Lehrveranstaltungen an thailändischen Universitäten abhielten. Unter diesen Vorbedingungen erreichte mich 1980 eine Einladung zu einer Gastprofessur an der Mahidol Universität Bangkok. Im Zuge dieses Aufenthalts eröffneten sich dann allerdings auch Verbindungen zur Chulalongkorn Universität und zum Universitätsministerium. Dieses äußerte den Wunsch, mit dem entsprechenden österreichischen Ministerium ein allgemeines Abkommen über universitäre Zusammenarbeit herbeizuführen, und bat mich um Vermittlung. Da der Vorschlag auch in Österreich auf Interesse stieß, kam es bald zu einem Treffen von Dr. Hertha Firnberg (Ministerin für Bildung und Wissenschaft) und Dr. Kasem Suwanagul (Universitätsminister), bei dem die Erstellung eines entsprechenden Memorandum of Understanding und die Intensivierung der universitären Kooperation vereinbart wurden. Man beauftragte mich mit den dafür notwen-

สถาบันพระมหากษัตริย์ไทยมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เกิดความสัมพันธ์ด้านการศึกษาและเศรษฐกิจระหว่างออสเตรียกับไทย ในกรณีนี้ ข้าพเจ้าต้องกล่าวถึงการเสด็จพระราชดำเนินเยือนออสเตรียของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อ ค.ศ. 1982 และการประทับอยู่ที่ออสเตรียเป็นระยะเวลา 5 วัน ซึ่งพระองค์ทรงอุทิศเวลาส่วนใหญ่ไว้กับการเจริญสัมพันธ์ไมตรีในประเด็นดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัยอินน์สbruckจึงถวายพระเกียรติให้ทรงเป็นสมาชิกสภามหาวิทยาลัยกิตติมศักดิ์ ในโอกาสนี้ได้มีสิ่งพิเศษเกิดขึ้นสองประการ คือ มหาวิทยาลัยอินน์สbruckมีประวัติมา 300 ปี แต่ยังไม่เคยมีสมาชิกสภามหาวิทยาลัยกิตติมศักดิ์ที่มีอายุน้อยเช่นนี้ ทั้งยังไม่เคยมีสตรีดำรงตำแหน่งนี้เลย

การถวายพระเกียรติและการเจริญพระราชไมตรีดังกล่าวมีอิทธิพลสำคัญต่อความร่วมมือทางวิชาการและด้านอื่น ๆ ระหว่างทั้งสองประเทศ ต่อมาอีกหลายทศวรรษ โดยนอกเหนือจากบุคลากรในมหาวิทยาลัยแล้ว ข้าราชการไทยในสายงานอื่น ๆ เช่น การเมืองและการบริหาร ก็เริ่มให้ความสนใจความสัมพันธ์กับออสเตรียเป็นพิเศษ หลายวงการยินดีเปิดประตูต้อนรับแขกเพื่อนร่วมงานเฉพาะทาง รวมถึงคณะผู้แทนด้านต่าง ๆ ที่มาจากออสเตรีย

หลังจากที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงได้รับตำแหน่งสมาชิกสภามหาวิทยาลัยกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยอินน์สbruckแล้ว อีกไม่กี่เดือนต่อมา ออสเตรียก็ได้รับคำเชิญจากไทย ให้ส่งคณะผู้แทนจากฝ่ายการเมืองและฝ่ายวิชาการเดินทางมาเยือนไทยเป็นคณะแรก ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ว่าการรัฐทิโรล ผู้ว่าราชการเมืองอินน์สbruck กงสุลกิตติมศักดิ์ไทย ณ รัฐทิโรล อธิการบดีมหาวิทยาลัยอินน์สbruck และตัวข้าพเจ้า ในการเชิญครั้งที่สอง คณะผู้แทนประกอบด้วยบุคลากรผู้เชี่ยวชาญจากสาขาเศรษฐกิจ ซึ่งมี นายดานีเอล สวาร็อล์ฟกี เป็นหัวหน้า การเดินทางมาเยี่ยมขงงานของคณะผู้แทนทั้งสองคณะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการร่วมมือกันที่

diges Vorarbeiten und stellte mir als thailändischen Partner Professor Dr. Kamchorn Manunapichu zur Seite. In der Folge entstand eine Reihe von neuen Kontakten, die bald weit über die anfänglichen Kooperationsgebiete Naturwissenschaft und Humanmedizin hinausgingen.

Einen ganz entscheidenden Impuls für die Etablierung der österreichisch-thailändischen Beziehungen im Bildungs- und Wissenschaftssektor setzte das thailändische Königshaus, dessen Anerkennung und Förderung zu universitären, wissenschaftlichen wie wirtschaftlichen Kooperationen führten. Vor allem muss in diesem Zusammenhang der Besuch der thailändischen Königlichen Hoheit Prinzessin Maha Chakri Sirindhorn 1982 im Rahmen eines fünftägigen Aufenthalts in Österreich erwähnt werden, im Laufe dessen sie sich vorwiegend diesem Thema widmete. In Anerkennung ihrer Verdienste verlieh ihr die Universität Innsbruck die Ehrensatorwürde, was in zweierlei Hinsicht eine Besonderheit darstellte: In der 300-jährigen Geschichte der Universität Innsbruck war noch nie jemand so jung zu diesen Würden gekommen, und zudem noch nie eine Frau.

Diese Auszeichnung und die daraus entstehenden Beziehungen hatten über die folgenden Jahrzehnte hinweg einen entscheidenden Einfluss auf die wissenschaftliche Kooperation, und im Folgenden dann auch auf andere Verbindungen zwischen unseren beiden Ländern. Nicht nur Angehörige der thailändischen Universitäten, sondern auch die politisch und administrativ Verantwortlichen

ภาพที่ 5.1: สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมาชิกสภามหาวิทยาลัยกิตติมศักดิ์ของมหาวิทยาลัยอินน์สbruck เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1982 (ภาพจากหนังสือพิมพ์ในรัฐทีโรล)

Abb. 5.1: IKH Prinzessin Maha Chakri Sirindhorn, Ehrensensatorin der Universität Innsbruck, Juni 1982. ©Tiroler Tageszeitung

มุ่งเน้นด้านการศึกษ วิชาการและการวิจัยในเวลา ต่อมา อันมีผลปรากฏว่า ออสเตรียกับไทยมีความ สัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่มีพัฒนาการอย่างสำคัญ และยังยืนยันการดำเนินงานของบริษัทออสเตรียใน ประเทศไทยในปัจจุบันสะท้อนให้เห็นว่า ความ สัมพันธ์ด้านวิชาการสามารถวางรากฐานไปสู่ความ สัมพันธ์ทางเศรษฐกิจได้

des Landes schenken den Beziehungen zu Österreich von diesem Zeitpunkt an besonderes Augenmerk, und viele Türen öffneten sich nun bereitwillig für österreichische Gäste, Fachkolleginnen und -kollegen sowie Delegationen.

ภาพที่ 5.2: คณะผู้แทนจากรัฐทิโรลซึ่งเดินทางมาเยือนไทยเมื่อ ค.ศ. 1982 (จากซ้ายไปขวา) ศาสตราจารย์ ดร. บี. เอ็ม. โรเดอ ศาสตราจารย์ ดร. จี. ริงค์เลอร์ อธิการบดี ดร. ซี. เอ. อันเดรอา และนางอันเดรอา ดร. เอ. ลูกเกอร์ และนางลูกเกอร์ นางพริออร์ ดร. เอฟ. พริออร์ นางวี. เซาท์เทอร์ และ กงสุลกิตติมศักดิ์ ดร. เอ. เซาท์เทอร์ (ภาพจากผู้เขียน)

Abb. 5.2: Delegationsbesuch des Landes Tirol in Thailand, 1982, v.l.n.r.: Prof. Dr. B. M. Rode, Prof. Dr. G. Winkler, Rektor Dr. C. A. Andreae, Frau I. Andreae, BM Dr. A. Lugger, Frau M. Lugger, Frau E. Prior, LHStv. Dr. F. Prior, Frau V. Sautter, Konsul Dr. A. Sautter. © Privatarchiv

ใน ค.ศ. 1983 ความสัมพันธ์ด้านวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยได้พัฒนาไปจนถึงขั้นที่มหาวิทยาลัยอินส์บรุคและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ลงนามในข้อตกลงความร่วมมืออย่างเป็นทางการซึ่งถือเป็นการทำข้อตกลงฉบับแรกระหว่างมหาวิทยาลัยออสเตรียกับมหาวิทยาลัยในประเทศกำลังพัฒนา หลังจากนั้นไม่นาน นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิตของไทยก็เริ่มสนใจสมัครขอรับทุนช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาของออสเตรีย (ชื่อเดิม คือ “ทุนแห่งความสัมพันธ์เหนือ-ใต้”) เพิ่มขึ้นด้วยจำนวนผู้สมัครขอรับทุนนี้ที่มากขึ้น บรรดากระทรวงต่าง ๆ จึงได้ตั้งคณะกรรมการของตนขึ้นเพื่อพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสม ส่งผลให้ในโครงการที่เกี่ยวข้องกับด้านวิชาการของทั้งสองประเทศ

So lange bereits wenige Monate nach der Verleihung der Ehrensatorwürde der Universität Innsbruck an IKH Prinzessin Maha Chakri Sirindhorn eine Einladung zu Thailand-Besuchen ein, welche zunächst von einer Delegation aus Politik und Wissenschaft (bestehend aus dem Landeshauptmann von Tirol, dem Bürgermeister von Innsbruck, dem Honorarkonsul des Tiroler thailändischen Konsulats sowie seitens der Universität Innsbruck dem Rektor und mir) wahrgenommen wurde sowie von einer zweiten Abordnung von führenden Wirtschaftstreibenden unter der Führung von Daniel Swarovski. Bei beiden

ต่อ ๆ มา ผู้สมัครต้องผ่านการพิจารณาคัดเลือกจากคณะกรรมการชุดนี้ ขณะเดียวกัน ฝ่ายไทยก็จะพิจารณาจัดสรรทุนให้แก่นักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัยของออสเตรียโดยผ่านคณะกรรมการชุดนี้ด้วย

ใน ค.ศ. 1984 ข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยในออสเตรียและไทยก็ได้รับการพิจารณาลงนามในขั้นตอนสุดท้าย โดย ดร. ไฮทซ์ ฟิชเชอร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ และ นายปรีดา พัฒนถาบุตร รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ตั้งแต่นั้นมารัฐมนตรีของทั้งสองประเทศก็ได้แลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอซึ่งช่วยรักษาและส่งเสริมความร่วมมือให้ยั่งยืน

ในปีต่อ ๆ มา จำนวนนักศึกษาและนักวิจัยไทยในออสเตรียได้เพิ่มขึ้นตามลำดับ เช่นเดียวกับจำนวนนักวิชาการออสเตรียที่ได้รับเชิญหรือมีหน้าที่ต้องมาทำงานวิจัยและเป็นศาสตราจารย์อาคันตุกะในประเทศไทย ปัจจุบัน คณะกรรมการร่วมได้เห็นอย่างชัดเจนว่าโครงการนี้ต้องมีการขยายเครือข่ายให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เนื่องจากมหาวิทยาลัยเวียนนาและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ขอเข้าร่วมข้อตกลงระหว่างมหาวิทยาลัยอินส์บรุคกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทรัพยากรธรรมชาติและวิทยาศาสตร์ชีวภาพแห่งกรุงเวียนนาได้ ทำข้อตกลงกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร และสุดท้ายมหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร ได้ทำข้อตกลงกับคณะสายแพทยศาสตร์ของตนอีกสามคณะ และขอเข้าร่วมกับโครงการความร่วมมือของออสเตรีย-ไทยด้วย ในสาขาแพทยศาสตร์นี้ สาขาวิชาที่สำคัญที่สุดคือ ประสาทวิทยา ศัลยศาสตร์ และอายุรศาสตร์เขตร้อน เมื่อมีสมาชิกใหม่ ๆ ในกลุ่มหลากหลายขึ้น ออสเตรียก็เริ่มส่งนักศึกษาแพทย์และแพทย์ฝึกหัดมาเรียนที่มหาวิทยาลัยไทย โดยผลัดเปลี่ยนกันไปตามกำหนดเวลาและภาคการศึกษา เพื่อจะได้เรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติและเก็บเกี่ยวประสบการณ์จากโรคแปลก ๆ ที่ไม่ค่อยพบในออสเตรีย

Delegationsbesuchen bildeten die künftigen Möglichkeiten der Zusammenarbeit in den Bereichen Bildung, Wissenschaft und Forschung das Hauptthema. Es ergaben sich daraus im Weiteren aber auch wesentliche und nachhaltige Wirtschaftsverbindungen. Das heutige Engagement österreichischer Firmen in Thailand verdeutlicht die Bedeutung, die Wissenschaftskontakte für die Anbahnung von Wirtschaftsbeziehungen haben können.

Im Jahr 1983 waren die universitären Beziehungen bereits so weit fortgeschritten, dass die Universität Innsbruck und die Chulalongkorn Universität Bangkok ein formales Partnerschaftsabkommen unterzeichneten – die erste Partnerschaft, die eine österreichische Universität mit einer Universität in einem „Entwicklungsland“ schloss. In unmittelbarer Folge nahm das Interesse an österreichischen Entwicklungshilfestipendien (den damaligen „Nord-Süd-Dialog-Stipendien“) bei thailändischen Doktoratsstudierenden deutlich zu. Die Nachfrage war so hoch, dass von den Ministerien eine eigene Kommission für die Auswahl von geeigneten Kandidatinnen und Kandidaten eingerichtet wurde, die in der Folge für alle weiteren bilateralen Projekte im Wissenschaftsbereich tätig wurde und seit dieser Zeit auch thailändische Stipendien für österreichische Studierende und Universitätsangehörige vergibt.

1984 konnte das Abkommen über die universitäre Zusammenarbeit zwischen Österreich und Thailand finalisiert und vom Wissenschaftsminister Dr. Heinz Fischer und dem thailändischen Universitätsminister

โครงการความร่วมมือพิเศษโครงการใหม่ ได้แก่ การก่อตั้ง “ศูนย์เคมีคอมพิวเตอร์ออสเตรีย-ไทย (ATC)” ซึ่งรัฐบาลออสเตรียสนับสนุนงบประมาณให้นักวิจัยชาวออสเตรียและชาวไทยจัดตั้งและพัฒนาสาขาวิชาทฤษฎีเคมีและสาขาวิชาเคมีคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นสาขาวิชาใหม่ขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันจะเป็นการเปิดโอกาสทางการวิจัยในศาสตร์แขนงนี้ ปัจจุบันศูนย์ ATC นี้ได้รับการยกย่องว่าเป็นหนึ่งในสถาบันที่เผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับสากลได้ดีที่สุดของมหาวิทยาลัย อีกหนึ่งโครงการที่สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานอย่างจริงจังในความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างกัน ได้แก่ การพัฒนาการผ่าตัดเปลี่ยนอวัยวะในไทย ซึ่งคณะเจ้าหน้าที่ด้านศัลยกรรมของไทย อันประกอบด้วยศัลยแพทย์ พยาบาล ศัลยกรรมและนักภูมิคุ้มกันวิทยา ได้เดินทางไปศึกษากับศาสตราจารย์มาร์โกเรเทอร์ ณ แผนกศัลยกรรมมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์อินน์สbruck เป็นระยะเวลาหลายเดือน จนสามารถประยุกต์ใช้เทคนิคการผ่าตัดและการรักษาหลังการผ่าตัด ซึ่งทำให้สามารถผ่าตัดเปลี่ยนอวัยวะในไทยได้

การติดต่อระหว่างกัน รวมถึงความหลากหลายของศาสตร์และความสนใจ นำไปสู่การปฏิสัมพันธ์และดำเนินโครงการต่าง ๆ ร่วมกันที่เพิ่มขึ้น จนกระทั่งในทศวรรษ 1990 จึงมีผู้เสนอแนวคิดให้จัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือที่กว้างขวางยิ่งขึ้น แต่ด้วยระหว่างนั้น มีการติดต่อกันระหว่างมหาวิทยาลัยในออสเตรียกับประเทศอื่น ๆ ในอาเซียนมากขึ้นเช่นกัน แนวคิดดังกล่าวจึงได้รับการพัฒนาขึ้นมาในรูปแบบของ “เครือข่าย ASEA-UNINET (Austrian-South East Asian University Network)” ซึ่งเป็นเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัยในออสเตรียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีสมาชิกก่อตั้งอย่างเป็นทางการ ได้แก่ มหาวิทยาลัยในออสเตรีย ไทย อินโดนีเซีย และเวียดนาม การประชุมเพื่อก่อตั้งเครือข่ายนี้จัดขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1994 ณ นครโฮจิมินห์ (ไซ่ง่อน)

Preeda Pattanathabutr unterzeichnet werden. Seit damals erfolgten regelmäßig wechselseitige Besuche von Fachministerinnen und -ministern im jeweils anderen Land, die nachhaltig zur Pflege und Intensivierung der Kooperation beitrugen.

In den nachfolgenden Jahren stieg die Anzahl der thailändischen Studierenden sowie der Gastforscherinnen und -forscher kontinuierlich an, ebenso die Einladungen und Verpflichtungen österreichischer Wissenschaftlerinnen und Wissenschaftler für Gastprofessuren und Forschungsprojekte in Thailand. Die Partnerschaftsabkommen erfuhren bald eine wichtige Erweiterung, als sich die Universität Wien und die Universität Chiang Mai dem Abkommen der Universität Innsbruck mit der Chulalongkorn Universität anschlossen, die Universität für Bodenkultur Wien und die Kasetsart Universität Bangkok ebenfalls eine Partnerschaft eingingen und schließlich noch die Mahidol Universität Bangkok mit ihren drei medizinischen Fakultäten mit eigenen Abkommen in die bestehenden Kooperationsvereinbarungen eintrat. Im Bereich Gesundheitswissenschaften standen besonders Neurologie, Chirurgie und Tropenmedizin im Vordergrund. Mit den neuen Partnerschaften konnten ab nun jedes Jahr Medizinstudierende aus Österreich Famulaturen und Turnusärztinnen und -ärzte Gastsemester in Thailand absolvieren, um vor Ort praktische Erfahrungen anhand von bei uns seltenen Krankheitsbildern zu sammeln.

เครือข่ายข้างต้นเป็นที่กล่าวขวัญถึงในเรื่องความสำเร็จในหมู่รัฐสมาชิกอาเซียนและรัฐสมาชิกสหภาพยุโรป (EU) ชื่อย่อเดิมของเครือข่ายนี้คือ ASEA-UNINET ซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนใหม่เป็น ASEAN-European Academic University Network เพื่อเปิดโอกาสให้มหาวิทยาลัยในยุโรปและเอเชียสามารถสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิก นอกจากนี้ ยังเปิดให้มหาวิทยาลัยที่มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่กำหนดไว้สามารถสมัครเป็นสมาชิกสมทบได้ด้วย ตัวอย่างเช่น ริคคาร์โด ซันโดินี ศาสตราจารย์สาขาวิศวกรรมเครื่องกลและวิศวกรรมไฟฟ้าจากมหาวิทยาลัยเทรนต์ เป็นต้น ตัวข้าพเจ้าในฐานะที่เป็นผู้แทนของเครือข่ายมหาวิทยาลัย ASEA-UNINET ได้รับคำเชิญให้ไปร่วมประชุมปรึกษาหารือที่กรุงบรัสเซลส์ ซึ่งนำไปสู่การตกลงทำโครงการของสหภาพยุโรป (EU) เพื่อประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยบางส่วนได้ทำตามแนวทางของเครือข่ายนี้

ปัจจุบันนี้ ASEA-UNINET มีมหาวิทยาลัยจากยุโรปและเอเชียเป็นสมาชิกรวม 80 แห่ง เครือข่ายนี้เริ่มต้นจากการร่วมมือกันของออสเตรเลียและไทย ดังจะเห็นได้จากจำนวนสมาชิกของมหาวิทยาลัยไทย และออสเตรเลียซึ่งมีประเทศละ 20 มหาวิทยาลัย รายละเอียดเกี่ยวกับเครือข่ายนี้สามารถดูเพิ่มเติมได้จากเว็บไซต์ www.asea-uninet.org

ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในด้านการศึกษาและการวิจัยสามารถนำไปสู่การเติบโตของความร่วมมือทางเศรษฐกิจได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม คนไทยที่เคยได้รับทุนจากโครงการเหล่านี้ เมื่อกลับมาประกอบอาชีพที่เอื้ออำนวย ก็จะมีส่วนสนับสนุนให้โครงการทางเศรษฐกิจของออสเตรเลียประสบความสำเร็จ

Ein besonderes Projekt stellt die Errichtung des Austrian-Thai Center for Computer Chemistry (ATC) dar. Mit erheblicher finanzieller Unterstützung durch die österreichische Bundesregierung und personellen Einsatz österreichischer Forscher und thailändischer Forscherinnen wurden an der Chulalongkorn Universität die modernen Fächer Theoretische Chemie und Computerchemie etabliert und Forschungsmöglichkeiten geschaffen, die bis heute ATC als eine der international am besten publizierenden Einrichtungen dieser Universität auszeichnen. Ein weiteres Projekt zeigt den starken Praxisbezug der Wissenschaftskooperation: Um Organtransplantationen auch in Thailand durchführen zu können, hielt sich ein ganzes thailändisches OP-Team, bestehend aus Operateuren, Operationsschwestern und einem Immunologen, mehrere Monate an der Universitätsklinik für Chirurgie in Innsbruck bei Professor Margreiter auf und konnte nach dieser Schulung erfolgreich die erlernte Operationstechnik samt Nachbehandlung in Thailand zur Anwendung bringen.

Die Vielfältigkeit der Fachrichtungen und Interessen führte zunehmend zu multilateralen Kontakten und Projektwünschen, sodass in den 1990er-Jahren der Vorschlag einer Netzbildung immer mehr in den Vordergrund trat. Da in der Zwischenzeit auch vermehrt universitäre Kontakte zwischen Österreich und anderen ASEAN-Staaten geknüpft worden waren, nahm dieser Vorschlag Gestalt in Form des Austrian – South East Asian University Network an,

ในปี ค.ศ. 2004 ได้มีการฉลองครบรอบ 20 ปี ของความร่วมมือระหว่างออสเตรเลียกับไทยในด้านการ ศึกษาและวิชาการ มหาวิทยาลัยออสเตรเลียและไทย จัดนิทรรศการจำนวนมากในทั้งสองประเทศ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จ พระราชดำเนินไปทรงเปิดหนึ่งในนิทรรศการเหล่านี้ ซึ่งจัดแสดงเกี่ยวกับพัฒนาการและความสำเร็จของ โครงการวิจัยหลากหลาย ซึ่งดำเนินการภายใต้กรอบ ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยของทั้งสองประเทศ

dem bei seiner formalen Gründung öster- reichische, thailändische, indonesische und vietnamesische Universitäten angehörten. Die Gründungssitzung dieses ASEAN-UNINET fand 1994 in Ho Chi Minh City (Saigon) statt.

Die Erfolge dieses Netzwerks sprachen sich rasch sowohl in den ASEAN- als auch in den EU-Staaten herum. Den aufkommenden Beitrittswünschen wurde durch einen neuen Namen – ASEAN-European Academic University Network – bei gleichbleibendem Acronym ASEAN-UNINET, und die Aufnahme- möglichkeit weiterer Universitäten Europas und Asiens Rechnung getragen. Darüber hinaus schuf man die Möglichkeit, „assoziierte“ Mitgliedsuniversitäten außerhalb der bisherigen geografischen

ภาพที่ 5.3: งานฉลองครบรอบ 20 ปี ของความร่วมมือด้านการศึกษาและ วิชาการ เมื่อ ค.ศ. 2004 ที่ กรุงเทพมหานคร (ภาพจากผู้เขียน)

Abb. 5.3: Jubiläumskongress 20 Jahre Kooperation, 2004, Bangkok. © Privatarhiv

ภาพที่ 5.4: สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเยือนเมืองอินน์สbruck เมื่อ ค.ศ. 2004 (ภาพจากผู้เขียน)

Abb. 5.4: Prinzessin Sirindhorn, 2004, Innsbruck.
© Privatarchiv

Grenzen aufzunehmen. Vor diesem Hintergrund ergingen an Univ.-Prof. Riccardo Zandonini (Universität Trient, Maschinenbau und Elektrotechnik) und mich als ASEA-UNINET-Vertreter Einladungen zu Konsultationen nach Brüssel, die dazu führten, dass EU-Programme für den südostasiatischen Raum teilweise nach dem Muster dieses Netzwerks geschaffen wurden.

Derzeit umfasst ASEA-UNINET über 80 europäische und asiatische Universitäten. Der Ursprung aus der österreichisch-thailändischen Zusammenarbeit ist aber immer noch deutlich zu erkennen, da jeweils 20 Mitgliedsuniversitäten in diesen beiden Ländern ihren Sitz haben. Aktuelle Details zum Netzwerk finden sich auf der Homepage www.asea-uninet.org.

Die engen Bindungen zwischen den Bildungseinrichtungen und die zahlreichen gemeinsamen Forschungsprojekte beförderten direkt und indirekt die Zunahme an Wirtschaftsbeziehungen, und thailändische Alumni und Alumnae aus diesen Projekten trugen – nach entsprechenden Karrieren im Heimatland – maßgeblich zur Realisierung österreichischer Wirtschaftsprojekte bei.

Anlässlich des 20-jährigen Jubiläums der österreichisch-thailändischen Zusammenarbeit im Bildungs- und Wissenschaftssektor 2004 zeigten die Universitäten Österreichs und Thailands umfangreiche Ausstellungen in Thailand und Österreich. Prinzessin Sirindhorn eröffnete diese Schau über die Entwicklung und Realisierung zahlreicher Forschungsprojekte, die im Rahmen der universitären Partnerschaften durchgeführt werden konnten.

ในระหว่าง ค.ศ. 1980-2018 มีนักศึกษาและนักวิชาการไทยที่มาศึกษาและทำโครงการวิจัยในมหาวิทยาลัยออสเตรียรวมทั้งสิ้น 548 คน โดยเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิตในออสเตรีย 175 คน บุคคลเหล่านี้เกือบทั้งหมดได้เดินทางกลับประเทศไทย และต่างก็มีหรือเคยมีหน้าที่การงานด้านวิชาการ ขณะที่บางส่วนก็มีตำแหน่งหน้าที่ระดับสูงทั้งในสถาบันอุดมศึกษา การเมือง และบริษัทต่าง ๆ

Im Zeitraum 1980 bis 2018 absolvierten insgesamt 548 Studierende und Wissenschaftlerinnen und Wissenschaftler Studien- bzw. Forschungsprojekte an österreichischen Universitäten; von diesen erwarben 175 ein Doktorat in Österreich. Die Rückkehrate lag bei fast 100 Prozent, wobei alle Absolventinnen und Absolventen in akademischen Institutionen oder Firmen in Thailand – teilweise bereits in sehr hohen Positionen und politischen Funktionen – tätig sind und waren.

ภาพที่ 5.5: จำนวนนักศึกษาไทยสาขาวิชาต่าง ๆ ระหว่าง ค.ศ. 1980-2018 (จากการศึกษาของเครือข่าย ASEA-UNINET) (ภาพจากผู้เขียน)

Abb. 5.5: Studierende aus Thailand nach Fachgebieten 1980–2018, Studie von ASEA-UNINET. © Privatarchiv

ภาพที่ 5.6: สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่ ศาสตราจารย์ ดร. อามิน โจอา (ซอฟต์แวร์-เทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีแห่งกรุงเวียนนา) ดร. แบร์นท มืฮาเอล โรเดอ (เคมี, มหาวิทยาลัยอินน์สbruck) และ ดร. ว็ลเทอร์ คอฟเลอร์ (แพทยศาสตร์, มหาวิทยาลัยอินน์สbruck)
(ภาพจากผู้เขียน)

Abb. 5.6: Ordensverleihungen durch IKH Prinzessin Sirindhorn an die Universitätsprofessoren (v.l.n.r.): Dr. Dr. h.c. Dipl.-Ing. A Min Tjoa (Software-Technologie, TU Wien), Dr. Dr. h.c. mult. Bernd Michael Rode (Chemie, Univ. Innsbruck) und Dr. Walter Kofler (Medizin, Univ. Innsbruck).
© Privatarhiv

ทางฝ่ายออสเตรียระหว่าง ค.ศ. 1980-2018 มีนักศึกษาและนักวิจัยได้รับเชิญให้มาศึกษาและวิจัยในมหาวิทยาลัยไทยจำนวน 400 คน ผลงานวิจัยของอาจารย์ชาวออสเตรียที่ทำร่วมกับชาวไทยอยู่ในระดับดีเยี่ยม จนได้รับเชิดชูเกียรติด้วยการได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยไทย รวมถึงการได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ซึ่งปกติจะได้รับมอบจากรัฐมนตรีหรือปลัดกระทรวง และมีครั้งหนึ่งที่ได้รับพระราชทานโดยตรงจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

Im Gegenzug nahmen zwischen 1980 und 2018 ca. 400 österreichische Studierende und Gastforscherinnen und -forscher das Angebot eines Aufenthalts an thailändischen Universitäten wahr. Die Arbeit der österreichischen Professorinnen und Professoren im Rahmen der Kooperation mit Thailand wurde von Thailand durch Ehrendokorate der thailändischen Universitäten, aber auch durch staatliche Ordensverleihungen gewürdigt, die in der Regel durch thailändische Minister bzw. Staatssekretäre und einmal auch durch Prinzessin Sirindhorn persönlich durchgeführt wurden.

ภาพที่ 5.7: นักแต่งเพลง ดร. มิชาเอล ชุคน์นัลด์ ทูลเกล้าฯ ถวายแผ่นซีดีเพลง “From the East” (“จากตะวันออก”) ซึ่งเขาประพันธ์ถวายแด่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พร้อมด้วยรัฐมนตรี เอลิซาเบท เกเรอร์ ณ พระราชวังในกรุงเทพมหานคร ค.ศ. 2011 (ภาพจากผู้เขียน)

Abb. 5.7: Überreichung der Komposition „From the East“ an Prinzessin Sirindhorn durch den Komponisten Michael Tschuggnall und Frau Bundesministerin Elisabeth Gehrer im Königlichen Palast in Bangkok, 2011.
© Privatarchiv

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ก็ทรงได้รับทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญราชอิสริยาภรณ์ เจริญทองใหญ่แห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย พร้อมสายสะพาย และเหรียญตราใหญ่รูปนกอินทรีแห่งรัฐทีโรล นอกจากนี้ยังมีการถวายพระเกียรติเป็นพิเศษ โดยนักประพันธ์เพลงที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ “สตาร์มานิอา” ซึ่งเป็นนักศึกษาคณะสารสนเทศ มหาวิทยาลัยอินน์สbruck และต่อมาคือ ดร. มิชาเอล ชุคน์นัลด์ ได้ประพันธ์เพลงชื่อ “จากตะวันออก” (“From the East”) ทูลเกล้าฯ ถวาย

Prinzessin Sirindhorn erhielt ihrerseits für ihre Verdienste um die Bildungszusammenarbeit das Große Goldene Ehrenzeichen am Bande der Republik Österreich sowie den Großen Tiroler Adlerorden. Eine spezielle Ehrung wurde ihr durch die Widmung einer Komposition des „Starmania“-Siegere und Studenten der Informatik der Universität Innsbruck (nunmehr Dr.) Michael Tschuggnall zuteil.

การแสดงเพลงป๊อปโดยวงดนตรีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีนักประพันธ์เพลงคนข้างต้นร่วมบรรเลงเปียโนที่พระราชวังและเปิดให้เข้าชมโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายนี้ จัดขึ้นเมื่อ ค.ศ. 2011 และสามารถดึงดูดความสนใจของสื่อมวลชนไทยอย่างกว้างขวาง หลังการแสดงปรากฏว่ามีสื่อต่าง ๆ เผยแพร่ข่าวแสดงความชื่นชมออสเตรเลียมากขึ้น

ปรากฏการณ์ทั้งหลายเหล่านี้ล้วนแต่เป็นผลของความร่วมมือทางการศึกษาและวิชาการระหว่างไทยกับออสเตรเลียในระยะเกือบ 40 ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นผลงานของเครือข่าย ASEA-UNINET ซึ่งได้ทำงานร่วมกันด้วยความไว้วางใจซึ่งกันและกันเป็นระยะเวลายาวนานนับตั้งแต่ ค.ศ. 1994 การทำงานร่วมกันของออสเตรเลียและไทยมีศักยภาพสูงและมีมาตรฐาน เครือข่าย ASEA-UNINET ใช้หลักการที่ยึดถือในการจัดสรรทุนวิจัยโดยอาศัยการติดต่อทั้งทางส่วนตัวและการคัดเลือกสาขาวิชาเฉพาะด้านอย่างเป็นทางการ เพื่อให้ความร่วมมือทางวิชาการนี้เป็นไปได้ด้วยดี

Die Präsentation des Pop-Liedes mit dem Komponisten am Klavier im Königlichen Palast bzw. die darauffolgende frei zugängliche Aufführung mit der Musikband der Chulalongkorn Universität im Jahr 2011 zogen enormes Medieninteresse auf sich und rückten Österreich einmal mehr in positiver Weise in den Fokus der thailändischen Nachrichten.

Ereignisse wie diese sind die logische Konsequenz dessen, was sich im Zuge der Bildungs- und Wissenschaftskooperationen in den letzten knapp vier Jahrzehnten und besonders im Rahmen von ASEA-UNINET seit 1994 entwickeln konnte: ein langfristiges, vertrauensvolles Miteinander, geprägt von Respekt und dem ständigen Bemühen umeinander. Das Potenzial und die Ausgewogenheit der österreichisch-thailändischen Bildungszusammenarbeit, im ASEA-UNINET durch das Fairness-Prinzip mit Einkommensrelationen verankert, erneuern sich auf diese Weise tagtäglich in der Pflege der persönlichen Kontakte sowie in der weiterhin wohlüberlegten, sektorspezifischen Auswahl wissenschaftlicher Kooperationsmöglichkeiten.

สารจากเพื่อนภาคีไทย-ออสเตรีย: การศึกษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

Gelebte Zusammenarbeit vor Ort: Bildung, Wissenschaft und Technologie

มาร์ทีน เอช. แกร์ซาเบ็ค / Martin H. Gerzabek

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยธรณีวิทยา มหาวิทยาลัยทรัพยากรธรรมชาติและวิทยาศาสตร์ชีวภาพแห่งกรุงเวียนนา /
Stv. Institutsvorstand, Institut für Bodenforschung, Universität für Bodenkultur Wien

มหาวิทยาลัยทรัพยากรธรรมชาติและวิทยาศาสตร์ชีวภาพแห่งกรุงเวียนนามีสัมพันธ์ไมตรีกับราชอาณาจักรไทยมาอย่างยาวนาน ข้าพเจ้าเองก็ได้เริ่มมีความร่วมมือกับไทยอย่างใกล้ชิดมาตั้งแต่เมื่อมีการจัดการประชุมปฐพีวิทยาโลกใน ค.ศ. 2002 ณ กรุงเทพมหานคร ซึ่งจัดขึ้นภายใต้พระอุปถัมภ์ของพระราชวงศ์ไทย ข้าพเจ้าขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานของข้าพเจ้า ศาสตราจารย์ ดร. วินพริท อี. เอช. บลูม เป็นอย่างสูงที่ได้ทุ่มเทจัดงานครั้งนั้น ซึ่งนำไปสู่การริเริ่มจัดงานวันดินโลก รวมถึงพัฒนาการสำคัญของศาสตร์ปฐพีวิทยาและการอนุรักษ์ดินในระดับนานาชาติ ด้วยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเป็นผู้พระราชทานคำแนะนำเรื่องการจัดงานดังกล่าวแก่องค์การสหประชาชาติ วันดินโลกจึงถูกกำหนดให้ตรงกับวันที่ 5 ธันวาคม อันเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของพระองค์ ของทุกปี นับตั้งแต่ ค.ศ. 2005 เป็นต้นมา

ในฐานะที่ข้าพเจ้าเคยเป็นรองอธิการบดีมานานหลายปีและเป็นอธิการบดีต่อมา ข้าพเจ้ามีความยินดีที่จะสานต่อความร่วมมือทางวิชาการนี้ต่อไป บุคคลสำคัญที่ช่วยให้ ออสเตรียมีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับ ไทยนั้น ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร. ดีทมาร์ ฮัลทริช และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แกร์ฮาร์ท ชไลนิง ภายใต้กรอบความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยไทยหลายแห่ง มหาวิทยาลัยทรัพยากรธรรมชาติและวิทยาศาสตร์ชีวภาพได้เข้าร่วมโครงการหลายโครงการซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสหภาพยุโรป เช่น โครงการ ASIA-Link และโครงการเอราสมุส มุนดัส หรือเอราสมุส+ ยกตัวอย่างเช่น โครงการสถาบันเทคโนโลยีเครื่องต็มแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEA-ABT, <https://>

www.sea-abt.eu) ซึ่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยทรัพยากรธรรมชาติและวิทยาศาสตร์ชีวภาพได้รับการสนับสนุนให้ร่วมกันก่อตั้งขึ้น เพื่อวางรากฐานสำหรับความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนและการวิจัยด้านเครื่องดื่มในระยะยาว โครงการนี้ส่งผลให้มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนเพิ่มมากขึ้น ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มีนักศึกษาไทยไปเรียนที่มหาวิทยาลัยทรัพยากรธรรมชาติและวิทยาศาสตร์ชีวภาพ 8-10 คน และมีนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยทรัพยากรธรรมชาติและวิทยาศาสตร์ชีวภาพมากกว่า 30 คน เดินทางมาเรียนในมหาวิทยาลัยของไทยเป็นระยะเวลาหลายเดือน เรารู้สึกประทับใจในคุณภาพของมหาวิทยาลัยไทยอย่างยิ่ง และประสงค์จะทำงานร่วมกันอย่างเข้มแข็งต่อไปด้วยความยินดี

* * * * *

Die Universität für Bodenkultur Wien (BOKU) hat eine lang andauernde Freundschaftsbeziehung mit dem Königreich Thailand. Für mich selbst begann die engere Kooperation anlässlich des Weltkongresses der Bodenkunde im Jahr 2002, der unter den Auspizien der königlichen Familie in Bangkok stattfand. Dank des großen Engagements meines Kollegen Em. O. Univ. Prof. Dipl.-Ing. Dr. Dr. h.c. mult. Winfried E. H. Blum sollte dieser zum Ausgangspunkt für die Einführung des Weltbodentages und damit für eine wichtige Entwicklung in der internationalen Bodenkunde und für den Schutz des Bodens werden. Der Vorschlag an die UNO wurde von IKM König Bhumibol Adulyadej eingereicht, abgehalten wird dieser Internationale Tag nun seit 2005 am Geburtstag seiner Majestät, dem 5. Dezember.

Als langjähriger Vizerektor und später Rektor hatte ich die Freude, unsere akademischen Kooperationen auszubauen. Die Bedeutung der Kooperation mit Südostasien und speziell dem Königreich Thailand drückte sich auch in der Bestellung von Länderkoordinatoren aus (Univ.-Prof. Dipl.-Ing. Dr. Dietmar Haltrich und Ass. Prof. Dipl.-Ing. Dr. Gerhard Schleining). Gemeinsam mit unterschiedlichen thailändischen Partneruniversitäten nahm die BOKU an zahlreichen Projekten teil, die von der Europäischen Union gefördert wurden, etwa durch ASIA-Link, Erasmus Mundus oder Erasmus+ Projekte. Beispielsweise konnte die SEA-ABT (South-East-Asian Academy for Beverage Technology, <https://www.sea-abt.eu>) an der Kasetsart University und an der BOKU etabliert werden, als Basis für eine langfristige Zusammenarbeit in Lehre und Forschung im Getränke-Sektor. Diese Projekte hatten auch den verstärkten Austausch von Studierenden und Lehrenden zur Folge. In den letzten zehn Jahren studierten pro Jahr ca. 8-10 thailändische Studierende an der BOKU und mehr als 30 Studierende der BOKU absolvierten einen mehrmonatigen Aufenthalt an thailändischen Universitäten.

Von der Qualität der thailändischen Universitäten sind wir sehr beeindruckt und sehen auch weiterhin intensiven Kooperationen mit Freude entgegen.

ภาพที่ 5.8: การเยี่ยมชมแหล่งขุดสำรวจที่จังหวัดภูเก็ต ในการประชุมปรุพีวิทยาลอก (ภาพจากมาร์ติน แกร์ซาเบ็ค)

Abb. 5.8: Besichtigung einer Grabung zur Bodenerforschung während der wissenschaftlichen Exkursion von Bangkok nach Phuket im Rahmen des Weltkongresses der Bodenkunde 2002.
© Martin Gerzabek

ภาพที่ 5.9: คณะของสถาบันเทคโนโลยีเครื่องดื่มแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และผู้แทนของสถานเอกอัครราชทูตออสเตรียและสถานเอกอัครราชทูตเยอรมัน ณ กรุงเทพมหานคร (ภาพจากแกร์ฮาร์ท ซไคนิง)

Abb. 5.9: Das SEA-ABT Team gemeinsam mit Vertreterinnen und Vertretern österreichischer und deutscher Botschaften.
© Gerhard Schleining

ในโอกาสครบรอบ 150 ปี สัมพันธไมตรีไทย-ออสเตรียใน ค.ศ. 2018 นี้ ข้าพเจ้าในฐานะอดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร ขอกล่าวถึงความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยศิลปากรกับออสเตรีย ตลอดระยะเวลากว่า 20 ปี มหาวิทยาลัยศิลปากรเป็น 1 ใน 10 มหาวิทยาลัยไทยที่เป็นสมาชิก ASEA-UNINET ตั้งแต่ ค.ศ. 1994 ซึ่งทำให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการในด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เกษศาสตร์ ดุริยางคศาสตร์และศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การให้ทุนศึกษาต่อระดับปริญญาตรีบัณฑิตแก่อาจารย์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร การแลกเปลี่ยนนักศึกษาและบุคลากร และการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ ข้าพเจ้าเองเคยได้รับทุนแลกเปลี่ยนนักวิทยาศาสตร์เมื่อ ค.ศ. 1999 ด้วย และในช่วงที่ข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากรเมื่อ ค.ศ. 2018 นี้ เรายังได้จัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการอนุรักษ์ศิลปกรรม โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันการอนุรักษ์และการซ่อมแซมศิลปวัตถุ มหาวิทยาลัยประยุกต์ศิลป์แห่งกรุงเวียนนา ออสเตรีย เป็นวิทยากรถึง 2 ครั้งด้วยกัน และในการจัดอบรมครั้งที่ 2 ที่เพิ่งผ่านมาเมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 2018 นอกจากจะได้รับการสนับสนุนจาก ASEA-UNINET แล้ว ยังมีการลงนามบันทึกข้อตกลงทางวิชาการระหว่างสถาบันการอนุรักษ์และการซ่อมแซมศิลปวัตถุ มหาวิทยาลัยประยุกต์ศิลป์แห่งกรุงเวียนนา กับมหาวิทยาลัยศิลปากรอีกด้วย ซึ่งการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการอนุรักษ์งานศิลปะทั้งสองครั้ง มหาวิทยาลัยศิลปากรได้รับเกียรติอย่างสูงจากเอกอัครราชทูตออสเตรียประจำประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสักขีพยาน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือ การสนับสนุนในเชิงวิชาการที่แน่นแฟ้น และมีมิตรภาพระหว่าง 2 ประเทศ ได้เป็นอย่างดี ข้าพเจ้าเชื่อว่าจะมีโครงการทางวิชาการที่น่าสนใจที่จะทำร่วมกันระหว่าง 2 ประเทศอีกเป็นจำนวนมากดังเช่นที่ผ่านมา

* * * * *

Anlässlich des 150-jährigen Bestehens der Freundschaft zwischen Thailand und Österreich war ich in meiner Eigenschaft als Rektor der Silpakorn Universität um Zusammenarbeit in der Lehre zwischen der Silpakorn Universität und Österreich bemüht. Seit mehr als 20 Jahren ist die Silpakorn Universität eine von zehn thailändischen Universitäten, die Mitglied von ASEA-Uninet sind. Seit dem Jahre 1994 hat sich wissenschaftliche Zusammenarbeit in der Forschung und in den Fachbereichen Ingenieurwesen, Pharmakologie, Musikwissenschaft und Schöne Künste entwickelt – all dies in verschiedener Hinsicht. Derart erhielten Lehrkräfte der Silpakorn Universität im Studentenaustausch Promotionsstipendien und tauschten wissenschaftliche Kenntnisse aus. Auch ich selbst erhielt im Austausch ein

Forschungsstipendium im Jahre 1999, und während ich das Amt des Rektors der Silpakorn Universität im Jahre 2018 bekleidete, waren wir in der Lage, im Bereich der Pflege der Schönen Künste aktiv zu sein, indem wir Expert_innen des International Institute for Conservation of Historic and Artistic Works der Universität für angewandte Kunst in Wien bereits zweimal als Wissenschaftler und Wissenschaftlerinnen gewinnen konnten – zum zweiten Mal im September 2018. Des Weiteren erhielten wir Unterstützung seitens ASEA-Uninet, indem ein Wissenschaftsabkommen der Silpakorn Universität mit dem International Institute for Conservation of Historic and Artistic Works in Wien abgeschlossen wurde. Auf diese zweimaligen Vereinbarungen zur Pflege der Schönen Künste hin ist die Silpakorn Universität als aktive Zeugin der ausgezeichneten Zusammenarbeit in der Förderung von Grundlagen der integrierten Wissenschaften und der Freundschaft beider Staaten von der österreichischen Botschaft in Thailand hoch geehrt worden. Ich bin davon überzeugt, dass es höchst relevante und interessante wissenschaftliche Projekte geben wird, in welchen beide Länder gut zusammenarbeiten können, und persönlich bin ich der Ansicht, dass sich künftig immer mehr derartige Vorhaben ergeben werden.

วิชัย หาญพลาชัย / Vichai Hanplachai

ผู้อำนวยการและศิษย์เก่า วิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ /

Direktor und Absolvent, Technische Akademie Sattahip

เป็นที่น่ายินดียิ่งที่ ค.ศ. 2019 เป็นปีครบรอบ 150 ปี สัมพันธไมตรีไทย-ออสเตรีย และเป็นปีที่ 50 แห่งความเชื่อมโยงมิตรภาพด้านการศึกษาระหว่างรัฐบาลออสเตรียกับวิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ ซึ่งเริ่มต้นขึ้นเมื่อวันที่ 1 กันยายน ค.ศ. 1969 เมื่อกระทรวงศึกษาธิการไทยได้ประกาศจัดตั้งโรงเรียนเทคนิคสัตหีบ ด้วยความร่วมมือกันระหว่างไทยกับออสเตรีย และได้มีการลงนามให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ เครื่องมือเครื่องจักร และผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการฝึกอบรมครูและนักเรียน ครั้งที่ 1 (ค.ศ. 1970–1976) เป็นจำนวนเงิน 20 ล้านบาท ซึ่งเปิดสอน 8 สาขาวิชา นักเรียนรุ่นแรกมีจำนวนทั้งสิ้น 95 คน หลังจากนั้นในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1990 รัฐบาลออสเตรียได้ลงนามในบันทึกช่วยจำให้ความช่วยเหลือเครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์ และอะไหล่เพื่อซ่อมบำรุง พร้อมผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำอีกครั้งเป็นครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1990-1996) จำนวนเงินประมาณ 15.5 ล้านบาท และใน ค.ศ. 1990 กระทรวงศึกษาธิการได้ยกฐานะโรงเรียนเทคนิคสัตหีบ เป็นวิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ

ตลอดระยะเวลา 50 ปีที่ผ่านมา มิตรภาพด้านการศึกษาไทย-ออสเตรียมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งเชื่อมโยงกัน โดยส่งผ่านความสัมพันธ์นี้มาทางสถานเอกอัครราชทูตออสเตรียกับวิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ ซึ่งเป็นที่ประจักษ์ได้ว่า สนิทแนบแน่น ถาวร มั่นคง ด้วยมีเป้าหมายเดียวกันในการผลิตช่างเทคนิคที่มีฝีมือมีคุณภาพออกสู่สังคมไทย จนได้รับการยกย่องและยอมรับว่า “วิทยาลัยเทคนิคสัตหีบเป็นสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษาที่ผลิตช่างที่มีคุณภาพอันดับต้นของประเทศไทย” ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของบุคลากรทุกคนทั้งคณาจารย์ ศิษย์เก่า และศิษย์ปัจจุบัน และนับได้ว่าความสำเร็จนี้ รัฐบาลออสเตรียได้มีส่วนร่วมสร้างร่วมพัฒนามาพร้อมกันกับการเติบโตของสถานศึกษาแห่งนี้

ความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือนี้ ข้าพเจ้าหวังว่าในอนาคตคงมีสืบต่อไป ด้วยขณะนี้รัฐบาลไทยได้กำหนดให้วิทยาลัยเทคนิคสัตหีบเป็นสถานศึกษาที่ต้องผลิตช่างฝีมือทุกด้านเพื่อตอบสนองตลาดแรงงานตามโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor - EEC) โดยเฉพาะสาขาระบบขนส่งทางรางที่ออสเตรียมีความเชี่ยวชาญยิ่งทำนี้ ข้าพเจ้ารู้สึกประทับใจและขอบคุณต่อไมตรีที่ชาวออสเตรียมีให้แก่ข้าพเจ้าในฐานะศิษย์เก่าของวิทยาลัยเทคนิคสัตหีบแห่งนี้และคณะในคราวที่ได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ ออสเตรีย

* * * * *

Höchst erfreulich ist, dass im Jahre 2019 die Freundschaft zwischen Thailand und Österreich 150 Jahre währt und im selben Jahr auch das 50-jährige Bestehen der Freundschaft zwischen der Regierung Österreichs und dem Technical College Sattahip, der Technischen Akademie Sattahip, begangen wird. Am 1. September 1969 kündigte das thailändische Erziehungsministerium die Gründung der technischen Schule in Sattahip in gemeinsamer Initiative mit Österreich an und benannte sie Thai-Austrian Technical School aufgrund der Hilfestellung in den Fachbereichen Apparate- und Instrumentenbau sowie Maschinenbau und infolge der Entsendung von Experten für den Unterricht. Die Kosten für die Ausbildung von Lehrkräften und Student_innen beliefen sich in der ersten Phase (1970–1976) auf 20 Millionen Baht. In insgesamt acht Fachbereichen wurden in der ersten Phase insgesamt 95 Personen ausgebildet. Daraufhin unterzeichnete die Regierung Österreichs am 12. Februar 1990 ein weiteres Förderabkommen für die Fachbereiche Instrumentenbau sowie Maschinenbau, Elektrischer Apparatebau und Ersatzteilanfertigung, komplett mit der erneuten Entsendung von Experten für Anleitung in der zweiten Phase (1990–1996), mit Gesamtkosten in Höhe von 15,5 Millionen Baht. Auch stufte das Erziehungsministerium im Jahre 1990 die Technische Schule Sattahip höher ein, als Thai-Austrian Technical College, als Thailändisch-Österreichische Technische Akademie.

Über die 50 Jahre der thailändisch-österreichischen Freundschaft im Sektor der Berufsausbildung ist eine tiefgehende und bindende Beziehung zwischen der österreichischen Botschaft und der Technischen Akademie Sattahip gewachsen, die von gutem Einvernehmen, engem Vertrauen, Dauerhaftigkeit, Standhaftigkeit in der konsequenten Zielausrichtung auf das Ergebnis – die Ausbildung von qualifizierten Fachkräften, geprägt ist. Sie besitzt das Potenzial, die thailändische Gesellschaft voranzubringen, zu modernisieren, ist von Enthusiasmus motiviert und entschlossen zu bekunden, dass „*die Technische Akademie Sattahip eine führende Berufsausbildungseinrichtung für die Qualifikation höchst befähigter Fachkräfte in Thailand ist*“. So empfinden es die Absolventen und Absolventinnen, die ehemaligen und derzeitigen Lehrkräfte, die Alumnae und Alumni sowie die aktuell eingeschriebenen Studenten und Studentinnen. Alle sind sich darin einig, dass die österreichische Regierung ein Gutteil zum erfolgreichen Aufbau sowie zur Entwicklung und zum Wachsen dieser Ausbildungseinrichtung beigetragen hat.

Angesichts des erwiesenen Erfolgs der Zusammenarbeit hege ich die Hoffnung, dass diese in der Zukunft und in dieser Form fortgeführt werden wird, indem die thailändische Regierung beschließen möge, dass die Technische Akademie Sattahip weiterhin als Ausbildungsstätte von qualifiziertem Personal in allen Sektoren dient, um den Erfordernissen an Fachkräften in Entwicklungsprojekten im östlichen Wirtschaftskorridor – Eastern Economic Corridor (EEC) – zu entsprechen. In dieser Hinsicht hat die auf Transportwesen spezialisierte österreichische Abteilung die hierfür benötigte Expertise. Ich selbst bin sehr angenehm beeindruckt von und dankbar für die Freundschaft, die mir Österreicher und Österreicherinnen als Alumnus der Technischen Akademie Sattahip entgegengebracht haben, und danke all denjenigen, die mich in Österreich unterrichtet und angeleitet haben.

ภาพที่ 5.10: วันที่ 11 ตุลาคม ค.ศ. 1977 Mr. Karl Peterlik เอกอัครราชทูตออสเตรีย ณ กรุงเทพมหานครเป็นผู้แทนรัฐบาลออสเตรีย มอบอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องจักรอย่างเป็นทางการให้กับนายภิญโญ สาธร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ภาพจากวิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ)

Abb. 5.10: Am 11. Oktober 1977 unterzeichneten Herr Karl Peterlik, Botschafter der Republik Österreich im Königreich Thailand, im Auftrag der Republik Österreich gemeinsam mit Herr Phinyo Sathon, Erziehungsminister Thailands, das Abkommen zur Förderung der Technischen Schule Sattahip.

© Technische Akademie Sattahip

ภาพที่ 5.11: ระหว่างวันที่ 23 - 28 เมษายน ค.ศ. 2018 นายวิชัย หาญพลาชัย ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ และคณะเดินทางไปศึกษาดูงานโครงสร้างระบบขนส่งทางราง ณ ออสเตรีย (ภาพจากวิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ)

Abb. 5.11: Vom 23. Bis 28. April 2018 hielten sich Herr Vichai Hanplachai, Direktor der Technischen Akademie Sattahip, und eine Abordnung zu einem Studienaufenthalt des Transportwesens in der Republik Österreich auf.

© Technische Akademie Sattahip

โครงการศิลปะร่วมสมัย:

จากความเปิดกว้างทางศิลปะและ
วิชาการส่วนบุคคลสู่การทูตวัฒนธรรม

Zeitgenössische Projekt- und
angewandte Kunst:

Kulturdiplomatie als Ergebnis
individueller künstlerischer und
wissenschaftlicher Offenheit

ศิลปะและมิตรภาพไทย-ออสเตรีย:

เสียงสะท้อนจากศิลปะ

Thai-Austrian Art and Friendship:

Kunst in Resonanz

แกร์ทรูเดอ โมเซอร์-วาคเนอร์ / Gertrude Moser-Wagner

ศิลปินและผู้ริเริ่มโครงการ “FARANG: ศิลปะและมิตรภาพไทย-ออสเตรีย” /
Projektkünstlerin und Initiatorin von „FARANG. Thai-Austrian Art and Friendship“

ความสัมพันธ์ด้านศิลปะระหว่างประเทศส่วนใหญ่ มักจะถูกจุดประกายโดยศิลปินผู้มีอุดมการณ์ ซึ่งใช้เวลานานมากกว่าศิลปะนั้นจะเป็นที่ยอมรับในประเทศหนึ่ง ๆ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างของไทย ในกรณีของศิลปะวีดิทัศน์ และศิลปะสื่อแสดง (Performance Art)

“ASIATOPIA” เป็นเทศกาลศิลปะสื่อแสดงนานาชาติ ซึ่งเริ่มจัดแสดงโดยเหล่าศิลปินมาตั้งแต่ ค.ศ. 1998 และเป็นที่ยู่อักแพร่หลายที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในเทศกาลนี้เมื่อ ค.ศ. 2004 ศิลปินและภัณฑารักษ์ รอล์ฟ ฮินเทอร์เฮ็คเคอร์ ได้นำผลงานศิลปะออสเตรียมาจัดแสดงที่กรุงเทพมหานคร และจังหวัดเชียงใหม่ บรรดาศิลปินชาวเวียดนามที่ได้มาร่วมเทศกาล ASIATOPIA ครั้งที่ 6 นี้ ประกอบด้วย รอล์ฟ ฮินเทอร์เฮ็คเคอร์, คาร์ล บรุคชไวเกอร์, วาเลเรียน มาลี, คลารา ซิลลิเกอร์, ซาบินเนอ มาร์เทอ และข้าพเจ้า ซึ่งนอกจากจะมาจัดแสดงผลงาน

Kunstbeziehungen zwischen Ländern werden sehr oft von engagierten Künstlern und Künstlerinnen angefangen, lange bevor der Kunstmarkt ein bestimmtes Land in den Fokus nimmt. Das soll hier am Beispiel Thailands und im Bereich von Video- und Performancekunst beleuchtet werden.

ASIATOPIA ist das seit 1998 wohl bekannteste von Künstler_innen ins Leben gerufene, internationale Performance Art Festival in Südostasien. In diesem Rahmen organisierte der Künstler und Kurator Rolf Hinterecker 2004 einen Österreich-Schwerpunkt in Bangkok und Chiang Mai. Die an dieser sechsten Ausgabe von ASIATOPIA mitwirkenden Wiener – Rolf Hinterecker, Karl Bruckschwaiger, Valerian Maly, Klara Schilliger,

ศิลปะสื่อแสดงแล้ว ยังได้ไปบรรยายและอบรมเชิงปฏิบัติการที่มหาวิทยาลัยทั้งในกรุงเทพมหานครและจังหวัดเชียงใหม่ร่วมสี่แห่งด้วย ทุกอย่างมีการจัดการที่ดีเยี่ยม นักศึกษากระตือรือร้นและมีผู้มาเข้าชมเป็นจำนวนมาก สถานที่จัดแสดงหลัก ได้แก่ “Concrete House” ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี ทางตอนเหนือของกรุงเทพมหานคร แม้จะไม่ได้จัดกิจกรรมที่นั่นทั้งหมด ในเวลานั้น ศิลปินไทยกำลังต้องการหอศิลป์สำหรับจัดแสดงงานศิลปะอย่างเร่งด่วน และมีพื้นที่อยู่แห่งหนึ่งซึ่งมีผู้คิดจะทำเป็น “หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร” แม้เราจะเห็นว่าพื้นที่นี้ไม่เหมาะจะเป็นสถานที่แสดงงานศิลปะในมหานครอย่างกรุงเทพมหานคร แต่เขาก็ให้ที่โล่งแบบนั้นเป็นสถานที่แสดงศิลปะสื่อแสดงของออสเตรเลีย สำหรับพวกเราบางคนอาจรู้สึกว่ามันจะใหญ่เกินไป แต่ถ้ามองในแง่ประสบการณ์ทางศิลปะก็ถือว่าเป็นของแปลกใหม่

ปัญหาการขาดสถานที่จัดแสดงผลงานศิลปะของศิลปินในกรุงเทพมหานครนั้นสามารถแก้ไขได้ในที่สุด โดยปัจจุบันมี “หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร” ซึ่งเป็นอาคารที่มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมโอโงะและตั้งอยู่ใจกลางเมืองที่คึกคักด้วยเหตุนี้ เทศกาลศิลปะ ASIATOPIA ครั้งที่ 10 ใน ค.ศ. 2008 ซึ่งข้าพเจ้าได้มีส่วนร่วม พร้อมด้วยศิลปินไทยและศิลปินนานาชาติที่ได้รับเชิญมาจัดงาน จึงได้มีสถานที่จัดแสดงผลงานของตัวเองทั้งชั้นในอาคาร ในปีถัด ๆ มา ก็มีการจัดเทศกาลศิลปะ ASIATOPIA อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งงานนิทรรศการฉลองครบรอบ 10 ปี ของการแสดงงานศิลปะแบบวิดิทัศน์ทดลอง (Experimental Video Art - EVA) (ค.ศ. 2004-2014) ซึ่งต่อมาก็มีการจัดแสดงงานแนวนี้อย่างต่อเนื่อง ใน ค.ศ. 2018 หอศิลป์แห่งนี้ได้รับเลือกให้เป็นสถานที่จัดแสดงงานนิทรรศการศิลปะร่วมสมัยนานาชาติ “กรุงเทพฯ เบียนนาเล” (Bangkok Biennale) ซึ่งจัดขึ้นทุกสองปีด้วย

Sabine Marte und ich – waren zu Performancekunst, aber auch zu Lectures und Workshops an insgesamt vier Universitäten in Bangkok und Chiang Mai geladen. Alles war bestens organisiert: neugierige Studierende an den Unis, zahlreich anwesendes Publikum. Das Festival fand hauptsächlich im Concrete House in Nonthaburi nördlich von Bangkok statt, aber nicht nur dort. Die thailändische Künstlerschaft forderte damals vehement ein Kunstzentrum. Just an diesem für das Bangkok Art and Culture Centre (BACC) vorgesehenen Platz – wir würden ihn als „Nichtort“ einer Megacity bezeichnen – sollten nun auch österreichische Performances im öffentlichen Raum stattfinden. Für einige von uns ein grenzwertig-ergreifender Moment und als Kunsterfahrung ein Novum.

Die Forderung der Künstlerschaft Bangkoks nach einem eigenen Ausstellungsort ist in den folgenden Jahren übrigens erfolgreich eingelöst worden: Das BACC, ein architektonisch imposanter Bau im pulsierenden Herzen der Stadt, bot und bietet seit dem ASIATOPIA 10 Performance Art Festival 2008, an dem ich abermals mitwirken durfte und bei dem thailändische Künstler_innen und zugeladene internationale Kollegenschaft nun eine (ihre) eigene Etage bespielten, auch in den Folgejahren regelmäßig Performance Art Festivals Platz, ebenso der Jubiläumsausstellung „EVA – Experimental Video Art Exhibition 2004–2014“ und deren Fortsetzungen. 2018 wurde es zudem erstmals als Ausstellungsort für die Bangkok Biennale gewählt.

ก่อนที่ออสเตรเลียจะได้เข้าร่วมเทศกาลศิลปะ ASIATOPIA ครั้งแรกนั้น เคยมีศิลปินผู้ริเริ่มจากเมือง กราทซ์ เดินทางมาไทยในโครงการแลกเปลี่ยน กิจกรรมทางศิลปะของออสเตรเลียและไทยในสาขา ศิลปะสื่อแสดง เมื่อ ค.ศ. 1999 ศิลปินเมืองกราทซ์ ผู้นั้นเป็นผู้บุกเบิกศิลปะสื่อแสดงในไทย ในครั้งนั้น เธอเป็นตัวแทนจากสมาคมศิลปะเมืองกราทซ์ที่ชื่อ W.A.S. มาร่วมสร้างเครือข่าย โดยเข้าร่วมนิทรรศการ ศิลปะสตรีนานาชาติ “Womanifesto II” ซึ่งจัดขึ้น ณ กรุงเทพมหานคร เมื่อ ค.ศ. 1999 ในปีต่อมา มีการ จัดนิทรรศการในหัวข้อ “วัฒนธรรมที่มองเห็นได้ - อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว” (Visual Culture - Tourist Industry) ณ เมืองกราทซ์ ซึ่งก็มีการนำเสนอศิลปะ ร่วมสมัยจากไทยในรูปของการจัดแสดงศิลปะ สื่อแสดงและการบรรยายของศิลปินรับเชิญ (โดยมี เอวา อัวร์ชปรุง เป็นผู้ริเริ่มและเป็นผู้ช่วยภัณฑารักษ์)

เราต้องขอขอบคุณศิลปินเมืองเคิลน์ (โคโลญ) ที่เป็นผู้ริเริ่มโครงการแลกเปลี่ยนทางศิลปะระหว่าง ออสเตรเลียและไทย ซึ่งกลายเป็นที่รู้จักมีชื่อเสียงมา ยาวนานรวมทั้งในหมู่นักศิลปะออสเตรเลียและไทย ทั้งนี้ กรุงเวียนนาก็ได้ผลประโยชน์ร่วมด้วย ในเมืองเคิลน์ ศิลปะสื่อแสดงมีเครือข่ายนานาชาติและดำเนินการ อย่างเข้มแข็งเปรียบเสมือน “เครือข่ายเพชร” โดยมี บาริส นีสโลนี เป็นศูนย์กลางเครือข่าย นีสโลนีเป็น ศิลปินแนวสื่อแสดงและนักทฤษฎีศิลปะสื่อแสดง (Art of Encounter: การประชุมด้านศิลปะสื่อแสดง) ซึ่งได้ แลกเปลี่ยนศิลปะแขนงนี้กับประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย รวมถึงไทยอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขา ได้ร่วมมือกับ ชุมพล อภิสุข ศิลปินและผู้ก่อตั้งเครือข่าย ASIATOPIA และภรรยาของเขา จันทวิภา อภิสุข ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มและดำเนินการมูลนิธิเอ็มเพาเวอร์ (EMPOWER Foundation) ศิลปินทั้งสองเป็นผู้มี ชื่อเสียงในไทย และได้รับเชิญในฐานะผู้แทนไทยไป ร่วมงาน “วัฒนธรรมที่มองเห็นได้ - อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว” ใน ค.ศ. 2000 ณ Forum Stadtpark เมืองกราทซ์ โดยจัดแสดงรวมทั้ง บรรยายด้วย ศิลปินออสเตรเลียอีกคนหนึ่งคือ รอล์ฟ

Vor der eingangs angeführten ersten österreichischen Teilnahme an dem prominenten Festival ASIATOPIA gab es bereits 1999 eine Initiative Grazer Künstler_innen, die als erster Austausch von Kunstaktivitäten unserer beiden Länder auf dem Sektor der Performance gewertet und hier unbedingt als Wegbereiter erwähnt werden muss. Es handelt sich um eine Netzwerkarbeit, mit der die Grazer Künstlerinnen aus dem Kunstverein W.A.S. an der „Womanifesto II – An International Women’s Art Exchange Exhibition“ in Bangkok 1999 teilnahmen. Aus dieser Beteiligung entstand bereits im darauffolgenden Jahr die Ausstellung „Visual Culture – Tourist Industry“, welche im Forum Stadtpark Graz zeitgenössische Kunst aus Thailand anhand von Performances und Vorträgen der Gäste präsentierte (initiiert und co-kuratiert von Eva Ursprung).

Dass aus diesem Funken ein größer angelegter, langfristiger österreichisch-thailändischer Austausch entstehen konnte, war im weiteren Verlauf nicht zuletzt international denkenden Künstlerinitiativen in Köln zu verdanken, welche österreichische und thailändische Künstler_innen miteinbezog; Wien profitierte davon. In Köln war eine international vernetzte Performancekunst-Szene aktiv, die sich als ein „poetisches Netzwerk“ rund um den Performancekünstler und -Theoretiker Boris Nieslony (Art of Encounter, Performance Art Konferenzen) ansiedelte. Wie die Pionierinnen aus Graz pflegte auch er schon vor der Jahrtausendwende einen produktiven Austausch mit asiatischen Ländern, so auch mit Thailand. Dort insbesondere

อินเทอร์แอ็คเตอร์ ซึ่งอาศัยอยู่ใกล้เมืองเคิลน์และมีส่วนร่วมในงานนี้ ได้นำครอบครัวซึ่งชื่นชอบศิลปะมาร่วมงาน และเป็นเจ้าภาพและที่ปรึกษาให้ศิลปินรุ่นน้องจากไทย เช่น คมสัน หนูเขียว ผู้ซึ่งเคยศึกษาที่สถาบันศิลปศึกษาแห่งกรุงเวียนนา กับ มิเชลอันเจโล ปิสโตเล็โต ศาสตราจารย์สาขาประติมากรรม ซึ่งเปิดสอนหลักสูตรศิลปะแก่นักศึกษานานาชาติ ดังนั้นกลุ่มศิลปินไทยกลุ่มนี้จึงได้เข้าร่วมงานกับกลุ่มศิลปินเวียนนา คมสันเป็นชาวกรุงเทพมหานคร เขาไปหาปิสโตเล็โตที่สตูดิโอ “ซิตตาเดลลาร์เต” บ่อยครั้ง สตูดิโอของเขาในเมืองบิเอลลา อิตาลี เป็นที่ฝึกงานของศิลปินรุ่นเยาว์ที่เรียนจบจากมหาวิทยาลัยแล้ว เขาต้องการฝึกฝนความคิดและกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ นอกจากนี้ คมสันยังมีส่วนริเริ่มในโครงการ EVA (“นิทรรศการศิลปะแบบวิดิทัศน์ทดลอง, มิตรภาพระหว่างไทยและยุโรป” หรือ “Experimental Video Art Exhibition, Thai-European Friendship”) ซึ่งเขาอยากให้อำนาจขึ้นในมหาวิทยาลัยศิลปะของไทย เขาเป็นผู้ดำเนินงานนี้อย่างจริงจังจนถึงปัจจุบัน โดยมีเพื่อนที่เคยเรียนมหาวิทยาลัยด้วยกันในเวียนนา คือ จุจน์ ยังจ, ยัน มาคาเช็ค, และเลโอโพลท์ เคสเลอร์ ช่วยเหลือเขาด้วย ในระหว่างนี้ คมสันสอนอยู่ที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร และยังคงติดตามพัฒนาการของศิลปะในเวียนนา รวมถึงจัดแสดงศิลปะวิดิทัศน์ของไทย เพื่อเปรียบเทียบกับงานศิลปะสาขาอื่นของประเทศต่าง ๆ ในยุโรป และกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดความคิดหรือแรงบันดาลใจที่ได้จากผลงานนั้น

นอกจากนี้เทศกาลศิลปะ ASIATOPIA ครั้งที่ 6 ของออสเตรียยังมีส่วนช่วยสานความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรีย เยอรมนีและไทย ความช่วยเหลือนี้ส่งผลให้เกิดโครงการใหม่ ๆ ขึ้นในเวียนนา ในที่นี้จะขอกล่าวถึงเพียงสองตัวอย่างที่เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนทางศิลปะระหว่างออสเตรียและไทย

mit Chumpon Apisuk, Künstler und Gründer von ASIATOPIA, und dessen Frau Chantawipa Apisuk, Initiatorin und Betreiberin der EMPOWER-Foundation, beide verdiente Persönlichkeiten ihres Landes, die bei der besagten Einladung zu „Visual Culture – Tourist Industry“ im Jahr 2000 im Forum Stadtpark Graz u.a. performten und vortrugen. Der österreichische Künstler Rolf Hinterecker, nahe Köln wohnhaft und Teil dieser Szene, war zusammen mit seiner kunstsinnigen Familie oft Gastgeber und Mentor für jüngere Kolleg_innen aus Thailand, wie etwa Komson Nookiew. Dieser hatte bis 2000 an der Akademie der Bildenden Künste in Wien bei Bildhauerprofessor Michelangelo Pistoletto studiert, der seine Klasse international ausrichtete. So schloss sich nun der Kreis mit Wien. Der in Bangkok geborene Komson Nookiew war öfter bei Pistolettos „Cittadelarte“, einer postuniversitären Praxis für junge Künstler_innen in Biella (Italien), um künstlerische Ideen und Prozesse zu generieren. Hierin liegen wohl auch die Wurzeln seiner späteren Initiative EVA – Experimental Video Art Exhibition, Thai-European Friendship, die er bis heute, insbesondere für die Kunst-Universitäten in Thailand, mit bemerkenswerter Energie durchführt. Seine ehemaligen Wiener Studienkollegen Jun Yang, Jan Machacek und Leopold Kessler unterstützen ihn dabei. Komson Nookiew, inzwischen am KMITL – King Munkut’s Institute of Technology, Ladkrabang, Bangkok, lehrend, verfolgt seit seiner Zeit in Wien Entwicklungen und Präsenz der Videokunst seines Landes im Vergleich mit europäischen Ländern und stimuliert deren Vermittlung.

Vor diesem Hintergrund österreichischer, deutscher und thailändischer Verbindungen ist die Breitenwirkung des österreichischen Beitrags zu ASIATOPIA 6 zu sehen. Er brachte in Wien den Stein ins Rollen. Für den weiteren Austausch zwischen Österreich und Thailand seien hier nur zwei Beispiele angeführt:

“ฝรั่ง: ศิลปะและมิตรภาพไทย-ออสเตรีย”

FARANG. Thai-Austrian Art and Friendship

ข้าพเจ้าเป็นผู้ริเริ่มและภัณฑารักษ์ในโครงการ “ฝรั่ง 2005” โดยร่วมมือกับสถาบันที่ให้จัดงานจากโครงการต่าง ๆ ในกรุงเวียนนา เช่น ที่ห้องศิลปะ ห้องสตูดิโอแมคเฟลท์ ห้องแสดงภาพถ่าย และหอศิลป์ต่าง ๆ รวมทั้งมหาวิทยาลัยเว็บไซต์กรุงเวียนนา ยิ่งไปกว่านั้น ข้าพเจ้ายังได้เชิญเพื่อนร่วมงานด้านศิลปะสื่อแสดงที่มีผลงานเกี่ยวข้องกับไทยมาร่วมจัดแสดง โดยผู้ร่วมแสดงผลงานเหล่านี้บางคนได้เคยร่วมกันพัฒนารายการวิทยุเพื่อศิลปะในสถานีวิทยุออสเตรียด้วย ในโครงการ “ฝรั่ง” เรามีโอกาสจัดแสดงผลงานศิลปะแบบวีดิทัศน์ทดลองเป็นครั้งแรก โดยถือเป็นศิลปะวีดิทัศน์รูปแบบที่ทันสมัยที่สุด สองในสามของผลงานที่นำมาจัดแสดงมาจากประเทศไทย ขณะที่อีกหนึ่งในสามมาจากออสเตรีย เยอรมนีและประเทศอื่นในยุโรปหลายประเทศ แต่มีเพียงประเทศละหนึ่งชิ้นงานเท่านั้น งานครั้งนี้เป็นงานที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากงานแสดงศิลปะอื่น เพราะในกลางทศวรรษ 2000 เรายังสามารถพบผลงานศิลปะไทยได้ไม่มากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปะวีดิทัศน์ ในงานนิทรรศการ “เมืองเคลื่อน” (Cities on the Move) ซึ่งเป็นการแสดงของกลุ่ม

Von mir initiiert und kuratiert, wurde FARANG 2005 zusammen mit dem Institut für Interaktive Raumprojekte an mehreren Wiener Locations, wie der Kunsthalle project-space, dem MACHFELD Studio, der Fotogalerie Wien und der Galerie vor Ort, durchgeführt. Auch die Webster University Vienna war eingebunden. Zudem wurden Kolleg_innen aus der Performancekunst geladen, deren Arbeiten im Kontext mit Thailand standen. Einige von diesen Teilnehmer_innen entwickelten auch ein ORF-Kunstradio. Im Rahmen von FARANG konnte weiters zum ersten Mal die „EVA – Experimental Video Art Exhibition“ gezeigt werden: aktuellste Videokunst – zwei Drittel stammten aus Thailand, ein Drittel aus Österreich, Deutschland und anderen europäischen Ländern – und insofern singulär, als es thailändische Kunst, insbesondere Videos, Mitte der 2000er-Jahre selten zu sehen gab. Bei der Ausstellung „Cities on

ศิลปินเวียนนาซีเซสซิโอน (Vienna Secession) ค.ศ. 1997 ได้ปรากฏชื่อของศิลปินไทยคือ ฤกษ์ฤทธิ ตีระวนิช ซึ่งจัดแสดงผลงานแบบสื่อแสดง ผลงานของเขาชิ้นต่อมาก็เป็นผลงานแบบติดตั้งและแบบมีส่วนร่วมเขาแสดงผลงานในงานนานาชาติ หอศิลป์และพิพิธภัณฑ์เป็นส่วนใหญ่ เขาเติบโตในกรุงเทพมหานคร และต่อมาได้สร้างชุมชนที่จัดให้มีที่อยู่อาศัยในระบบนิเวศ ส่วนศิลปินไทยคนอื่น ๆ ที่ศึกษาที่ออสเตรีย และได้พบคู่ครองแล้วลงหลักปักฐานที่นั่น ตัวอย่างเช่น สุวัฒน์ ซึ่งเป็นศิลปินที่อาศัยอยู่ในกรุงเวียนนาและรับคำเชิญของข้าพเจ้าให้มาร่วมงานแสดงศิลปะ “Art Contains 2017” เมื่อไม่นานมานี้ และ สุวรรณ ไล้มณี ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทที่ฉันได้เรียนกับศาสตราจารย์ปีโตเล็คโต ณ สถาบันศิลปะศึกษาแห่งกรุงเวียนนา ในช่วงทศวรรษ 1990 เขาทำงานเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ 2-3 ปี ต่อมาใน ค.ศ. 2008 เราพบเขาอีกครั้งที่กรุงเทพมหานคร

หลังจากโครงการ “ฝรั่ง” ผ่านไป 12 ปี ข้าพเจ้ามีโอกาสริเริ่มและเป็นภัณฑารักษ์ในงานนิทรรศการแสดงผลงานแบบวิถีทัศน์ทดลองอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งครั้งนี้ใช้ชื่อว่า “Art Contains 2017” คมสัน หนูเขียว ได้นำผลงานตัวอย่างมาแสดงครั้งแรกที่โรงภาพยนตร์ใน “มูเรอ” Murau/Stmk (art contains) และต่อมาก็มีการจัดงานชื่อ “Art Brunch im Bad” ที่เมืองกราทซ์ ที่กราทซ์มีผู้ที่เคยริเริ่มโครงการและเป็นภัณฑารักษ์ชื่อ เอวา อัวร์ชปรุง ที่ได้กล่าวถึงมาครั้งหนึ่งแล้ว เธอเชิญเราไปร่วมประชุมกับศิลปินที่สตูดิโอเมืองกราทซ์ และพาไปชมนิทรรศการวิถีทัศน์ ต่อมาเราก็ได้ตกลงร่วมมือทำงานกับกลุ่มศิลปินเมืองกราทซ์อีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่เคยมีการแลกเปลี่ยนกันทางด้านศิลปะมาครั้งแรกเมื่อเกือบ 20 ปีก่อน

the Move“ (Wiener Secession 1997) war bereits der Name des Aktions- und Performancekünstlers Rirkrit Tiravania aufgetaucht; sein Markenzeichen sollte später das Setting mit Partizipation werden, er orientierte sich international und agierte hauptsächlich in Galerien und Museen. In Thailand, wo er aufwuchs, gründete er später eine ökologisch orientierte Kommune. Andere Künstler_innen studierten hier, fanden Partner_innen und gründeten Familien: SUVAT lebt heute als Maler in Wien, er nahm unlängst meine Einladung zu „Art Contains 2017“ an, und der thailändische Künstler Suwan Leimanee (Student der Meisterklasse Pistoletto, Akademie der Bildenden Künste, Wien, in den 1990er-Jahren) ließ hier mit umweltkritischen Arbeiten für einige Jahre aufhorchen. Ihn trafen wir 2008 in Bangkok wieder.

Zwölf Jahre nach FARANG initiierte und kuratierte ich eine weitere Präsentation der „EVA – Experimental Video Art Exhibition“, diesmal im Rahmen von „Art Contains 2017“. Komson Nookiew stellte Beispiele daraus vor, zuerst in einem Kino in Murau/Stmk (Art Contains) und kurz darauf beim „Art Brunch im Bad“ in Graz. Dort lud die weiter oben bereits erwähnte Eva Ursprung, Initiatorin/Kuratorin im Schaumbad – Freies Atelierhaus Graz, zum Künstlergespräch und zu einer Videoausstellung, womit sich hier, bald 20 Jahre nach dem ersten künstlerischen Austausch, auch wieder der Kreis mit Graz schloss.

นิทรรศการศิลปะแบบวีดิทัศน์ทดลอง (EVA), มิตรภาพระหว่างไทยและยุโรป 2004-2014
Experimental Video Art Exhibition (EVA), Thai-European Friendship 2004-2014

โครงการ EVA เป็นนิทรรศการรวมเพื่อฉลองงานครบรอบ 10 ปี ซึ่ง คมสัน หนูเขียว เป็นผู้ริเริ่มจัดขึ้นเมื่อ ค.ศ. 2014 ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร โดยในงานมีการจัดแสดงผลงานศิลปะแบบวีดิทัศน์ทดลองและผลงานศิลปะการจัดวางวีดิทัศน์ ศิลปินสำคัญท่านหนึ่งซึ่งร่วมจัดแสดงได้แก่ ซาบีเนอ มาร์เทอ ซึ่งคัดเลือกผลงานศิลปะของศิลปินออสเตรียมาจากกลุ่มศิลปะแบบวีดิทัศน์ทดลองมาตั้งแต่แรกและเป็นภัณฑารักษ์ให้จนถึงเมื่อไม่นานมานี้ มาร์เทอเคยเป็นศิลปินร่วมแสดงในโครงการ ASIATOPIA ครั้งที่ 6 โดยจัดแสดงวีดิทัศน์สารคดีให้แก่มูลนิธิ EMPOWER และโครงการ “ฝรั่ง: ศิลปะและมิตรภาพไทย-ออสเตรีย” ศิลปินสำคัญอีกท่านหนึ่งคือ เอวามาริอา ซัลเลอร์ เธอเป็นศิลปินที่ใช้เครื่องมือสื่อและการจัดแสดงอยู่ที่เมืองเคิลน์ และทำงานศิลปะร่วมกับศิลปินอีกหลายกลุ่มอย่างใกล้ชิด คือ กลุ่มเพเชอ (PAErsche) ซึ่งประกอบด้วยศิลปินจากรัฐนอร์ทไรน์เวสท์ฟาเลิน เนเธอร์แลนด์ ออสเตรีย เบลเยียม และกลุ่มศิลปะสื่อแสดงในเมืองเหล่านั้น เธอเป็นศิลปินที่เคยเดินทางมากรุงเทพมหานครและได้ร่วมแสดงผลงานอย่างจริงจัง ครั้งนี้เธอก็มาช่วยติดตั้งวีดิทัศน์ที่หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร เธอเคยร่วมงานกับศิลปิน ปาสคาล เฟนดริช เป็นเวลาหลายปีในการคัดเลือกผลงานศิลปะการจัดแสดงวีดิทัศน์ของศิลปินเยอรมัน ปัจจุบัน เฟนดริชได้เป็นภัณฑารักษ์ ในการนี้ได้พิสูจน์ให้เห็นว่าทั้งศิลปะสื่อแสดงและศิลปะวีดิทัศน์แบบไม่ซับซ้อนนั้น ต้องมีตัวบุคคลมาจัดการเองเพื่อแสดงจุดยืนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ศิลปะดังกล่าวคงอยู่ได้ ศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานผู้ริเริ่มแต่ละคนรวมทั้งกลุ่มศิลปินผู้สนใจส่งเสริมศิลปะแนวนี้จะต้องพยายามริเริ่มทำงานและจัดการด้วยตัวเอง การหาโอกาสเดินทางไปต่างประเทศไกลๆ เพื่อค้นหาแรงกระตุ้นหรือแรงบันดาลใจ

„EVA“ war eine umfassende Jubiläumsausstellung, die von Komson Nookiew initiiert wurde, und 2014 in Bangkok mit experimenteller Videokunst und Videoinstallationen am BACC – Bangkok Art and Culture Centre stattfand. Hier ist besonders die Video- und Performancekünstlerin Sabine Marte zu erwähnen, die seit Anbeginn die österreichischen Beiträge von „EVA“ auswählte und bis vor Kurzem kuratierte. Als Teilnehmende bei ASIATOPIA 6 hatte sie mit einem Dokumentationsvideo zu EMPOWER auch bei „FARANG – Thai-Austrian Art and Friendship“ beigetragen. Ebenso wichtig ist Evamaria Schaller, die als österreichische Performance- und Medienkünstlerin in Köln lebt und mit dem Aktionslabor PAErsche von Künstler_innen aus der Region Nordrhein-Westfalen sowie aus den Niederlanden, Österreich und Belgien, das der dortigen Performancekunstszene eng verbunden ist. Auch sie war schon früher in Bangkok als Performerin aktiv, diesmal half sie tatkräftig beim Aufbau der Videoinstallationen im BACC mit. Jahrelang hatte sie sich gemeinsam mit dem Künstler Pascal Fendrich um die Auswahl der deutschen Videobeiträge gekümmert, die dieser jetzt kuratierte. Dieser Umstand beweist, wie sehr nicht nur Performancekunst, die zweifellos physische Anwesenheit braucht, sondern auch (digital leicht zu transferierende) Videokunst – will sie Kontinuität behaupten – von Eigeninitiative

ไม่ว่าคุณจะเป็นศิลปิน ภัณฑารักษ์ หรือเป็นอย่างบุคคล
ที่ได้กล่าวถึงมาแล้ว ซึ่งส่วนมากมักจะเป็น “ศิลปิน
ภัณฑารักษ์” คุณจะเป็นผู้ที่ “ปลุกวิญญาณ” บุคคล
ที่รู้จักรับผิดชอบตัวเองที่ร่วมยุคสมัยและใส่ใจเรื่อง
การค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม
นานาชาติ การเดินทางไปต่างประเทศดังที่เราได้เห็น
จากผู้ริเริ่มมาแล้ว ส่วนมากมักจะได้ประโยชน์เหมือน
เสียงสะท้อนดังก้องเป็นสองเท่า เพราะทำให้ศิลปินได้
แสดงศักยภาพเพิ่มขึ้น เช่น มีการบรรยายการฝึกปฏิบัติ
การจัดแสดงและการแสดงวิดีโอ ในเรื่องการแสดง
วิดีโอนี้ ศิลปิน คมสัน หนูเขียว ได้ให้ความรู้เกี่ยว
กับการริเริ่มทำศิลปะแบบสื่อแสดงให้ทุกคนได้รับ
ทราบ ศิลปะแขนงนี้มีในไทยมา 15 ปีแล้ว ถึงแม้
ขั้นตอนการจัดอาจดูลำบากและยุ่งยากบ่อยครั้ง ซึ่ง
ข้าพเจ้าเคยมีประสบการณ์มาแล้ว คือเมื่อปลาย
เดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2017 ข้าพเจ้าได้รับเชิญ
เป็นการตอบแทนจาก คมสัน หนูเขียว โดยได้มา
ทำศนศึกษาที่ไทยและกัมพูชาเป็นเวลาสามสัปดาห์
โครงการเริ่มด้วยการบรรยายโดยใช้วีดิทัศน์ที่
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งจัดโดยภาควิชาสื่อศิลปะ
และการออกแบบสื่อ หลังจากนั้นเราเดินทางไปชม
สถานที่ซึ่งจะเป็นที่ตั้งใหม่ของศูนย์ศิลปะสื่อแสดง
ASIATOPIA ซึ่งต่อไปจะมีฝ่ายจัดเก็บเอกสารต่าง ๆ
ของมูลนิธิ สถานที่ดังกล่าวอยู่ทางตะวันออกของ
ประเทศ ซึ่งต้องนั่งรถไปประมาณ 5 ชั่วโมงใกล้กับ
จังหวัดน่าน เจ้าของบ้านคือสามีภรรยาซึ่งเป็นศิลปิน
ทั้งสองคน ชุมพล และ จันทวิภา อภิสุข จุดมุ่งหมาย
ของการเดินทางในครั้งนี้คือเรื่องการหาโอกาสมาไทย
เพื่อเป็นอาจารย์ประจำโครงการใหม่ และเพื่อตัดสินใจ
หัวข้อโครงการศิลปะในอนาคตในไทย เป็นที่รู้กันดี
ว่า ศิลปินในประเทศตะวันออกไกลบางประเทศมี
โอกาสน้อยมากที่จะได้ไปประเทศในยุโรป เราจึงมี
ความเห็นว่าการต่อสู้เพื่อให้มีโครงการแลกเปลี่ยน
เป็นนโยบายที่ดีที่สุดที่จะทำให้ศิลปิน ยกตัวอย่างเช่น
จากประเทศไทยหรือจากประเทศเพื่อนบ้าน มีโอกาส
ได้รับทุนไปออสเตรเลียได้ (ปัจจุบันกัมพูชาวางแผนทำ
โครงการใน ค.ศ. 2019) ทั้งนี้เพื่อว่าศิลปินจะได้เสนอ

und Engagement einzelner Kunstschaffender/
Initiator_innen und eines konsistenten
Kollektivs abhängt. Die Möglichkeit, in ferne
Länder zu reisen und Anregungen zu erhalten,
ob nun als Künstler_in oder Kurator_in oder
wie die meisten hier Erwähnten als
„Künstlerkurator_in“, belebt eine so
zeitgenössische wie selbstverantwortliche
Haltung im Geist interkultureller Forschung.
Reisetätigkeiten lassen, wie aus den bisherigen
Initiativen ersichtlich, meist eine doppelte
Resonanz erwarten, denn sie heben die
Potenziale Kunstschaffender mittels
Lectures, Workshops, Performances oder
Videoscreenings. Gerade dieser Punkt hat
wohl alle von der Videokunst-Initiative von
Komson Nookiew überzeugt, die mittlerweile
schon 15 Jahre besteht, auch wenn sie
organisatorisch oft mühsam schien. So war
auch meine dreiwöchige Studienreise Ende
November 2017 nach Thailand und
Kambodscha der Gegeneinladung von
Komson Nookiew zu verdanken. Sie begann
mit einer Video Lecture an der Universität
Chiang Mai, im Department Media Arts &
Design. Danach besuchten wir gemeinsam
den im Osten des Landes, etwa fünf
Fahrstunden entfernten und nahe der Stadt
Nan gelegenen neuen ASIATOPIA-Standort –
das künftige Archiv der Foundation. Gastgeber
waren abermals das Künstlerehepaar
Chumpon und Chantawipa Apisuk. Zudem
bezweckte diese Reise, Aufenthaltsmöglich-
keiten (neue Art Residencies) und örtliche wie
inhaltliche Herausforderungen für künftige
Kunstprojekte in Thailand zu beurteilen.
Bekanntlich ist Kunstschaffenden einiger

ผลงานที่แสดงความคิดใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนไปจากเดิม และศิลปินออสเตรเลียก็จะได้มุมมองที่แปลกออกไป เช่นเดียวกัน คนไทยไม่ได้เก่งในเรื่องการทำภาพยนตร์ แต่อย่างเดียว แต่ผลงานทางด้านศิลปะสื่อแสดงและ ศิลปะวิถีทัศน์จากเมืองไทยก็อยู่ในระดับที่น่าสนใจ มาก ทั้งยังพัฒนาต่อเนื่องตลอดเวลา ขณะเดียวกัน ก็ ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของตนไว้ในผลงานด้วย ศิลปะ ดั้งกล่าวแสดงให้เห็นทัศนคติเกี่ยวกับสังคมปัจจุบัน และวัฒนธรรมดั้งเดิม ศิลปินทำผลงานโดยใช้เทคนิค ชั้นสูงมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นเครื่องมือที่ใช้ด้วย การผสมผสานนี้ประกอบด้วยระยะใกล้ไกล อารมณ์ และ การสะท้อนกลับ ทั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อไม่ให้ศิลปะ ปัจจุบันแสดงเรื่องราวซ้ำซากที่เกี่ยวกับสิ่งแปลกซึ่ง ทำให้ชาวตะวันตกคิดเชื่อมโยงไปถึงประเทศไทย ดัง ที่เคยเป็นมาเมื่อหลายร้อยปีก่อน คำว่า “ศิลปะ” ในภาษาไทย เป็นคำที่มาจากภาษาสันสกฤต มีความหมายว่า การทำบางสิ่งให้สำเร็จด้วยความ ประณีตและความระมัดระวัง ศิลปะ-ทัศนศิลป์-ชีวิต ประจำวัน รวมเป็นสิ่งเดียวกันซึ่งไม่สามารถแยกออกจากกันได้

fernöstlicher Länder das Reisen nach Europa kaum möglich. Wir denken, dass es sich weiterhin lohnt, den Austausch zu forcieren, Kunstschaffende aus Ländern wie Thailand, aber auch Nachbarländern (geplant ist 2019 ein Kambodscha-Projekt) nach Österreich einzuladen, deren Kunst zu zeigen, den Blick umzudrehen und vice versa. Nicht nur die besser bekannte thailändische Filmkunst, sondern auch Performancekunst und Videokunst aus Thailand sind sehr bemerkenswert, da sich diese Künste laufend weiterentwickeln, zugleich aber ihre Eigenart bewahren. Sie hinterfragen Aspekte der heutigen Gesellschaft sowie tradierter Kultur oder arbeiten mit höchst avancierter Technik, die ihr Medium oft mitreflektiert. Diese Mischung aus Distanz, Emotion und Reflexion ist es, welche verhindert, dass die Kunst von heute Erwartungshaltungen und Klischees des Exotischen, die man im Westen mit Thailand verbindet, bedient – wie das in früheren Jahrhunderten der Fall gewesen sein mag. In Thailand lautet das Wort für Kunst „Silabha“. Der aus dem Sanskrit stammende Begriff meint eine Haltung, delikate Dinge mit einer entsprechenden Sorgfalt zu vollbringen. Kunst – Kunsthandwerk – Alltag als ein ungetrenntes Ganzes.

แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับบทความ

Weiterführende Links zu vorliegendem Text

- <http://was.mur.at.WAS.html>
- www.machfeld.net/farang
- <http://kunsthallewien.at/#/en/events/farang>
- www.moser-wagner.com/artcontains
- www.kulturserver-graz.at/kalender/event/150215703
- <http://knookiew.blogspot.com/>
- www.kunstradio.at/2005A/17_04_05.html
- <http://paersche.org/>
- <http://springerin.at/2000/3/review/visual-culture-tourist-industry-zeitgenossische-kunst-aus-thailand/>

ภาพที่ 6.1: “ระบบการเปลี่ยนรหัสทางสังคม” การเข้าไปแทรกการขัดแย้ง
 ในที่สาธารณะ ศิลปะแบบสื่อแสดง โดย โดริส เจาค์-ฮินซ์
 และ เอวา อัคร์ชปรุง เทศกาลศิลปะ ASIATOPIA
 ครั้งที่ 11/2009 ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
 (BACC) กรุงเทพมหานคร
 (ภาพจาก โดริส เจาค์-ฮินซ์)

Abb. 6.1: „Social Transcoding Systems“
 Paradoxe Interventionen im öffentlichen Raum
 Performance: Doris Jauk-Hinz und Eva Ursprung
 ASIATOPIA 11/2009, Intern. Performance Art Festival
 Bangkok Art and Culture Centre (BACC), Bangkok
 © Doris Jauk-Hinz

ภาพที่ 6.2: “Art Brunch im Bad” #27 โครงการนิทรรศการศิลปะแบบวีดิทัศน์ทดลอง (EVA), มิตรภาพระหว่างไทยและยุโรป ณ สตูดิโอเมืองกราทซ์
 การแสดงวีดิทัศน์ ค.ศ. 2017 คมสัน หนูเขียว สนทนากับ แกร์ทรูเดอ โมเซอร์-วาคเนอร์ (ภาพจาก เอวา อัคร์ชปรุง)

Abb. 6.2: Art Brunch im Bad #27: „EVA - Experimental Video Art Exhibition“, Thai-European Friendship, Schaumbad - Freies Atelierhaus
 Graz. Videoscreening 2017. Komson Nookiew (TH) im Gespräch mit Gertrude Moser-Wagner (AT) © Eva Ursprung

ภาพที่ 6.3: ศิลปะจัดวางวีดิทัศน์, “บี-สตาร์, ฆ่าไม่ได้” ซาบีเนอ มาร์เทอ และ เคลเมนส์ ฮอลเลอร์ ฌ บ้านศิลปะ เมืองกราทซ์ ค.ศ. 2011 (ภาพจาก ซาบีเนอ มาร์เทอ)

Abb. 6.3: Videoinstallation *B-Star, untötbar!*, Sabine Marte, Clemens Hollerer, Kunsthaus Graz 2011. © Sabine Marte

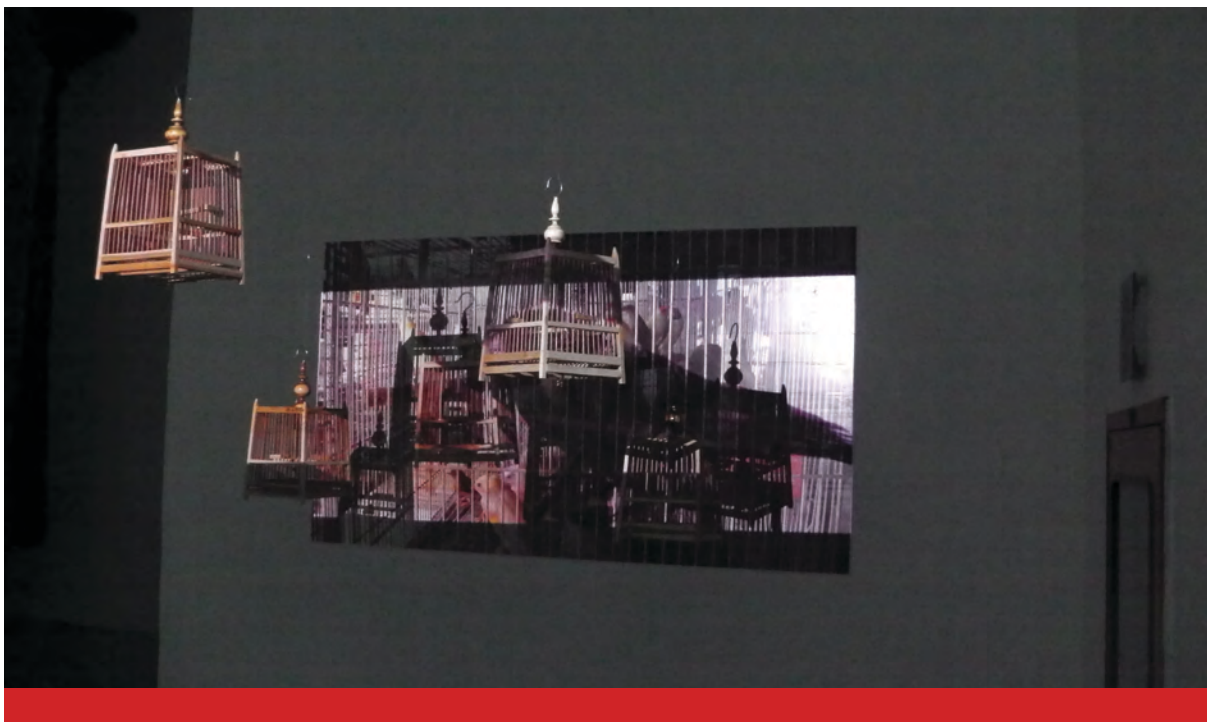
ภาพที่ 6.4: การบรรยายและการฝึกปฏิบัติของ ซาบีเนอ มาร์เทอ ซึ่งจัดขึ้น ณ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (ภาพจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร, 2008)

Abb. 6.4: Vortrag und Workshop von Sabine Marte, gehalten am KMITL - King Mungkuts Institute of Technology, Bangkok 2008. © Komson Nookiew

ภาพที่ 6.5: อาคารมูลนิธิ ASIATOPIA ค.ศ. 2017 ที่จังหวัดน่าน (ภาพจาก แกร์ทรูดอ ไมเซอร์-วาคนอร์)

Abb. 6.5: Asiatopia Foundation, Residency 2017, Provinz Nan. © Gertrude Moser-Wagner

ภาพที่ 6.6: แกร์ทรูเดอ โมเซอร์-วาคเนอร์ “คำตอบของนก” โครงการนิทรรศการศิลปะแบบวีดิทัศน์ทดลอง (EVA), มิตรภาพระหว่างไทยและยุโรป 2004-2014 ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (BACC) ซึ่งมี คมสัน หนูเขียว ซาบีเนอ มาร์เทอ และ พาสคาล เฟนดริช เป็นภัณฑารักษ์ (ภาพจาก เอวาริอา ชัลเลอร์)

Abb. 6.6: Gertrude Moser-Wagner, *Birds Reply*, bei: „EVA - Experimental Video Art Exhibition. Thai-European Friendship 2004–2014“. Bangkok Art and Culture Centre (BACC), kuratiert von Komson Nookiew, Sabine Marte, Pascal Fendrich. © Evamaria Schaller

ภาพที่ 6.7: รอล์ฟ ฮินเทอร์เอ็คเคอร์ “Format 0’55 /gold” ศิลปะแบบสื่อแสดงที่มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร ในการประชุมเรื่องศิลปะแบบสื่อแสดง กรุงเทพมหานคร 1997 ริเริ่มโดย รอล์ฟ ฮินเทอร์เอ็คเคอร์ ด้วยความร่วมมือของ โบริส นีสโลนี ฟอลเคอร์ ฮามันน์ ชุมพล อภิสุข และศิลปินอื่น ๆ (ภาพจาก กาบี่ ลูทวิช)

Abb. 6.7: Rolf Hinterecker, *Format 0’55 / gold*, Performance an der Silpakorn University, Bangkok, Performance Art Conference Bangkok 1997, Initiator Rolf Hinterecker, zusammen mit Boris Nieslony und Volker Hamann, Chumpon Apisuk u.a. © Gaby Ludwig

ภาพที่ 6.8: เอวามาริอา ชัลเลอร์ ศิลปะแบบสื่อแสดงที่ทอยเฟินบัค โครงการ “Art Contains” 2016 โครงการต่อเนื่องของ แกร์ทรูเดอ โมเซอร์-วาคเนอร์ (ภาพจาก แกร์ทรูเดอ โมเซอร์-วาคเนอร์)

Abb. 6.8: Evamaria Schaller, Performance in Teufenbach, bei „Art Contains“ 2016, Projektserie von Gertrude Moser-Wagner.
© Gertrude Moser-Wagner

ภาพที่ 6.9: รายละเอียดของนิทรรศการ โครงการนิทรรศการศิลปะแบบวีดิทัศน์ทดลอง (EVA), มิตรภาพระหว่างไทยและยุโรป 2004-2014 ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (BACC) ซึ่งมี คมสัน หนูเขียว ซาบีเนอ มาร์เทอ และ พาสคาล เฟนดริช เป็นภัณฑารักษ์ (ภาพจาก คมสัน หนูเขียว)

Abb. 6.9: Ausstellungsdetail aus: „EVA -Experimental Video Art Exhibition, Thai-European Friendship 2004–2014“, Bangkok Art and Culture Centre (BACC), kuratiert von Komson Nookiew, Sabine Marte, Pascal Fendrich.
© Komson Nookiew

ภาพที่ 6.10: รายละเอียดของนิทรรศการและผลงานของ นิธิพัฒน์ หอยสังข์ทอง วุฒกร คงคา และ จุจน์ ยังจ โครงการนิทรรศการศิลปะแบบวีดิทัศน์ทดลอง (EVA), มิตรภาพระหว่างไทยและยุโรป 2004-2014 ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (BACC) ซึ่งมี คมสัน หนูเขียว ซาบีเนอ มาร์เทอ และ พาสคาล เฟนดริช เป็นภัณฑารักษ์ (ภาพจาก คมสัน หนูเขียว)

Abb. 6.10: Ausstellungsdetail mit Arbeiten von Nithuphat Hoisangthong (TH), Wutigorn Kongka (TH) und Jun Yang (A) aus: „EVA - Experimental Video Art Exhibition, Thai-European Friendship 2004–2014“, Bangkok Art and Culture Centre (BACC), kuratiert von Komson Nookiew, Sabine Marte, Pascal Fendrich.
© Komson Nookiew

ภาพที่ 6.11: คาร์ล บรุคชไวเกอร์ “มีมีไก่” ศิลปะแบบสื่อแสดงที่สตูดิโอเทปศิริ เชียงใหม่ ในเทศกาลศิลปะ ASIATOPIA ครั้งที่ 6/2004 ณ กรุงเทพมหานคร และจังหวัดเชียงใหม่ (ภาพจาก รอล์ฟ ฮินเทอร์เอ็คเคอร์)

Abb. 6.11: Karl Bruckschwaiger, *Chicken Mummification*, Performance im Thepsiri Studio, Chiang Mai, ASIATOPIA 6/2004, Bangkok und Chiang Mai
© Rolf Hinterecker

สถาบันการอนุรักษ์และการซ่อมแซมศิลปวัตถุ มหาวิทยาลัย ประยุกต์ศิลป์แห่งกรุงเวียนนา กับ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร:

ความร่วมมือใหม่ระหว่างประเทศในด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

Das Institut für Konservierung und Restaurierung,
Universität für angewandte Kunst Wien und die
Silpakorn University in Bangkok:

neue, grenzüberschreitende Kooperationsmöglichkeiten auf dem
Gebiet der Kulturguterhaltung

กราบิเอลา คริสท์ / Gabriela Krist

สถาบันการอนุรักษ์และการซ่อมแซมศิลปวัตถุ มหาวิทยาลัยประยุกต์ศิลป์แห่งกรุงเวียนนา /
Leiterin des Instituts für Konservierung und Restaurierung
Universität für angewandte Kunst Wien

ผ่านทางอ้อม...จากเมียนมาสู่ไทย

Über Umwege ... von Myanmar nach Thailand

ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความ
ต้องการนักอนุรักษ์ศิลปกรรมสูงมาก แต่ปัจจุบัน
กลับไม่มีการเปิดสอนหลักสูตรในแขนงวิชานี้เลย เรา
ต้องการผู้ร่วมงานและผู้ร่วมให้คำปรึกษา หากมีการ
วางแผนจะเปิดสอนสาขาวิชานี้มาก่อน ออสเตรเลียก็
คงจะสามารถช่วยสนับสนุนได้

ในฐานะผู้อำนวยการสถาบันการอนุรักษ์
และการซ่อมแซมศิลปวัตถุ มหาวิทยาลัยประยุกต์
ศิลป์แห่งกรุงเวียนนา ข้าพเจ้าได้พยายามดำเนินการ
เรื่องนี้โดยติดต่อกับสถานเอกอัครราชทูตออสเตรีย
ณ กรุงเทพมหานครอย่างเป็นทางการ ด้วยเหตุที่

Im gesamten südostasiatischen Raum
gibt es einen großen Bedarf an Restaurator
_innen, aber derzeit kein funktionierendes
Studium oder Ausbildungsprogramm.
Beratungs- und Kooperationspartner werden
dafür gesucht. Österreich könnte dabei helfen,
wäre dazu prädestiniert.

Auf Ersuchen der österreichischen
Botschaft in Bangkok, die auch für Myanmar
zuständig ist, begleitete ich in meiner Funktion
als Leiterin des Instituts für Konservierung und

สถานทูตแห่งนี้มีเขตอาณาครอบคลุมเมียนมา ข้าพเจ้าจึงมีโอกาสนำเอกอัครราชทูตออสเตรเลีย ดร. เอ็นโน โดรเฟนิค เดินทางไปยังเมืองมันตะเลย์ เมียนมา เป็นครั้งแรก เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2015 เพื่อสำรวจความเป็นไปได้ในการร่วมมือด้านการอนุรักษ์และการซ่อมแซมศิลปวัตถุอย่างเป็นทางการ ในครั้งนั้น ข้าพเจ้ายังไม่สามารถค้นหาผู้ร่วมงานที่เหมาะสมได้ สถานเอกอัครราชทูตออสเตรเลีย จึงพยายามค้นหาผู้เชี่ยวชาญในเมียนมาที่เหมาะสม ต่อมา และเรாதกลงกันที่จะดำเนินโครงการสำรวจ เช่นนี้เป็นครั้งที่สองใน ค.ศ. 2017

ในระหว่างนี้ สถาบันการอนุรักษ์และการซ่อมแซมศิลปวัตถุได้เข้าร่วมเครือข่าย ASEA-UNINET ที่ดำเนินงานอยู่ในเมียนมาและประเทศไทย และส่งเสริมโครงการระหว่างมหาวิทยาลัยในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้และออสเตรเลีย ซึ่งได้กลายมาเป็นรากฐานสำคัญสำหรับความร่วมมือด้านนี้ในภูมิภาค ต่อมา

ก่อนการเดินทางไปยังเมียนมาเป็นครั้งที่สอง ที่วางแผนไว้ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2017 มีการประชุมพิเศษครั้งแรกที่มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร ในเดือนพฤศจิกายนปีเดียวกัน โดยคณะผู้แทนระดับสูงของมหาวิทยาลัยศิลปากรประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันชัย สุทธะนันท์ อธิการบดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมพิศ ชัดติยพิกุล คณบดี วิทยาลัยนานาชาติ และนายชัยณรงค์ อินทรมีทรัพย์ สมาชิกสภามหาวิทยาลัย ส่วนคณะผู้แทนจากสถาบันการอนุรักษ์และการซ่อมแซมศิลปวัตถุ มหาวิทยาลัย ประยุกต์ศิลป์ แห่งกรุงเวียงนา ประกอบด้วย ดร. แกร์รลท์ บัสท์ อธิการบดี และ ดร. เอ็นโน โดรเฟนิค (ปัจจุบันทำงานอยู่ที่กระทรวงกิจการยุโรป การบูรณาการ และการต่างประเทศ ในเวียงนา) ที่ประชุมตกลงที่จะจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งแรกในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2018 นอกจากนั้นยังได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจ อันจะเป็นพื้นฐานของความร่วมมือกันในอนาคต

Restaurierung an der Universität für angewandte Kunst Wien („die Angewandte“) Herrn Botschafter Dr. Enno Drofenik erstmals im Februar 2015 nach Mandalay (Myanmar), um Kooperationen im Bereich Konservierung und Restaurierung auszuloten. Ein geeigneter Kooperationspartner konnte bei dieser ersten Mission nicht gefunden werden. Daher setzte die österreichische Botschaft ihre Bemühungen, weitere restauratorische Fachkontakte in diesem Land zu sondieren, fort, und wir vereinbarten, eine zweite fact-finding mission 2017 durchzuführen.

Inzwischen trat die Angewandte 2016 dem ASEA Universitätsnetzwerk bei, das u.a. auch in Myanmar und Thailand tätig ist und dort Projekte zwischen südostasiatischen und österreichischen Hochschulen fördert. Damit gab es nun eine konkrete Basis für einschlägige Kooperationen in dieser Region.

Vor diesem Hintergrund fand im Februar 2017 – also noch vor der geplanten zweiten Reise nach Myanmar – ein erstes Sondierungstreffen in Bangkok an der Silpakorn University statt. Noch im November desselben Jahres besuchte eine hochkarätige Delegation der Silpakorn University unter der Leitung des Präsidenten Asst. Prof. Dr. Wanchai Sutananta mit Prof. Dr. Sompid Kattiyapikul, Dean des International College, und Board Member Mr. Chainarong Indhara-Meesup die Angewandte in Wien; Rektor Dr. Gerald Bast und Dr. Enno Drofenik, nun im Außenministerium in Wien tätig, waren anwesend. Es wurde vereinbart, einen ersten Trainingsworkshop im Februar 2018 abzuhalten. Ebenso wurde

ein Memorandum of Understanding angeregt, das als Basis für zukünftige Kooperationen dienen sollte.

ภาพที่ 6.12: คณะผู้แทนไทยไปเยี่ยมสถาบันการอนุรักษ์และการซ่อมแซมศิลปวัตถุ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2017 (ภาพจากสถาบันการอนุรักษ์และการซ่อมแซมศิลปวัตถุ มหาวิทยาลัยประยุกต์ศิลป์แห่งกรุงเวียนนา)

Abb. 6.12: Besuch der thailändischen Delegation, Institut für Konservierung und Restaurierung, November 2017. © Institut für Konservierung und Restaurierung, Universität für angewandte Kunst Wien.

กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการการอนุรักษ์ภาพจิตรกรรม – “เรียนรู้” ไปด้วยกัน Workshops in der Restaurierung – Gemeinsam „lernen“

เวโรนิกา โลวิสคันเดิล และคาทารินา โคห์เลอร์ นักอนุรักษ์ภาพจิตรกรรมและผู้ช่วยอาจารย์ที่สถาบันการอนุรักษ์และการซ่อมแซมศิลปวัตถุ ได้มาจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการการอนุรักษ์ภาพจิตรกรรมครั้งแรกขึ้นระหว่างวันที่ 12-16 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2018 ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ กรุงเทพมหานคร โดยใช้ชื่อโครงการว่า “การอนุรักษ์โครงสร้างของภาพจิตรกรรมบนผืนผ้าใบ” มีผู้มาร่วมงานในพิธีเปิดเป็นจำนวนมาก เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม เอกอัครราชทูต ออสเตรเลีย ณ กรุงเทพมหานคร ดร. เอวา ฮาเกอร์ และคณะผู้แทนระดับสูงของมหาวิทยาลัยศิลปากร วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมกับมหาวิทยาลัยศิลปากรครั้งแรกนี้คือ ให้นักศึกษานักอนุรักษ์ อาจารย์ และศิลปินได้เรียนรู้พื้นฐานของการซ่อมแซมภาพจิตรกรรมบนผืนผ้าใบ นอกจากนี้จะอบรมทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติอย่างจริงจังแล้ว

Den ersten Workshop, vom 12. bis 16. Februar 2018, hielten Mag. Veronika Loiskandl und Mag. Katharina Kohler, Universitätsassistentinnen am Institut für Konservierung und Restaurierung, mit dem Titel „Structural Conservation of Canvas Paintings“ an der National Gallery in Bangkok ab. An der Eröffnung nahmen der thailändische Kultusminister, die österreichische Botschafterin in Bangkok, Dr. Eva Hager, sowie hochrangige Vertreter der Silpakorn University und Gäste teil. Ziel dieser ersten, gemeinsam mit der Silpakorn veranstalteten Lehrveranstaltung war es, Studierende, Restaurator_innen, Lehrende und Künstler_innen in die Grundlagen der Restaurierung von Leinwandgemälden einzuführen. Zusätzlich wollte man durch

ผู้สอนยังได้ถือโอกาสสำรวจความรู้พื้นฐานและความต้องการในการเรียนรู้ประเด็นอื่นเพิ่มเติมของบรรดาผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมด้วย

ความสำเร็จของโครงการนี้ได้นำไปสู่กิจกรรมทางการศึกษาและการฝึกอบรมอื่นในเวลาต่อมา

theoretische Vorlesungen und praktische Übungen ausloten, welche Kenntnisse von den Teilnehmer_innen vorausgesetzt werden können und wo es Nachholbedarf gibt.

Der Erfolg dieser Veranstaltung regte weiterführende Aus- und Fortbildungsaktivitäten an.

ภาพที่ 6.13: กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ “การอนุรักษ์ภาพจิตรกรรม” ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ กรุงเทพมหานคร เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2018 (ภาพจากสถาบันการอนุรักษ์และการซ่อมแซมศิลปวัตถุ มหาวิทยาลัยประยุกต์ศิลป์แห่งกรุงเวียนนา)

Abb. 6.13: Einblick in die Praxis, Workshop „Paintings Conservation“, National Gallery in Bangkok, Februar 2018. © Institut für Konservierung und Restaurierung, Universität für angewandte Kunst Wien.

ภาพที่ 6.14: ผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ “การอนุรักษ์ภาพจิตรกรรม” ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ที่กรุงเทพมหานคร เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2018 (ภาพจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ กรุงเทพมหานคร)

Abb. 6.14: Workshop „Paintings Conservation“, National Gallery in Bangkok, Februar 2018. © National Gallery in Bangkok

กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งถัดมาจัดขึ้นระหว่างวันที่ 3-6 กันยายน ค.ศ. 2018 ดร. ทันยา บาเยโรวา นักเคมีจากสถาบันการอนุรักษ์และการซ่อมแซมศิลปวัตถุ ได้มาบรรยายเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบสภาพภาพจิตรกรรม โดยเน้นเกี่ยวกับการจับตัวกันของเม็ดสีกับสารเชื่อมประสาน และการฝึกฝนให้เรียนรู้วิธีการวิเคราะห์ โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากเครือข่าย ASEA-UNINET และได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง มีผู้เข้าร่วมอบรมที่เป็นนักศึกษา 20 คน อาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากรและนักอนุรักษ์ชาวไทยที่ดำเนินงานด้านนี้อยู่แล้วในปัจจุบัน

Vom 3. bis 6. September 2018 fand bereits der nächste Trainingsworkshop statt. Dr. Tanja Bayerova, Chemikerin am Institut für Konservierung und Restaurierung der Angewandten, führte die Teilnehmer_innen in die naturwissenschaftlichen Grundlagen der Gemäldeuntersuchung ein. Schwerpunkte waren die Bestimmung von Pigmenten und Bindemitteln sowie praxisorientierte Analyseverfahren. An der Veranstaltung, die mit großem Interesse aufgenommen und vom ASEA-UNINET finanziert wurde, nahmen 20 Student_innen und Lehrende der Silpakorn und bereits tätige thailändische Restaurator_innen teil.

ภาพที่ 6.15: กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ “ความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบสภาพภาพจิตรกรรม” ณ กรุงเทพมหานคร เดือนกันยายน ค.ศ. 2018 (ภาพจาก กาบรีเอลา คริสต์ - สถาบันการอนุรักษ์และการซ่อมแซมศิลปวัตถุ มหาวิทยาลัยประยุกต์ศิลป์แห่งกรุงเวียนนา)

Abb. 6.15: Workshop „Naturwissenschaftliche Grundlagen der Gemäldeuntersuchung“, Bangkok, September 2018. © Gabriela Krist, Institut für Konservierung und Restaurierung, Universität für angewandte Kunst Wien

การพัฒนาหลักสูตรนานาชาติใหม่ด้านการอนุรักษ์ศิลปกรรม และศูนย์อนุรักษ์ศิลปกรรม ในกรุงเทพมหานคร

Entwicklung eines neuen internationalen Restaurierungsprogrammes und eines Restaurierungszentrums in Bangkok

ควบคู่กับการจัดอบรมด้านการอนุรักษ์
ภาพจิตรกรรม ข้าพเจ้าได้ร่วมกับแบร์นทฮาร์ท
แคร์เน็กเกอร์ ผู้อำนวยการฝ่ายกิจการการศึกษา
และการพัฒนา มหาวิทยาลัยประยุกต์ศิลป์แห่งกรุง
เวียนนาหารือกับผู้แทนของมหาวิทยาลัยศิลปากร
อยู่หลายครั้งเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรใหม่ร่วมกัน
คือ หลักสูตรการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม
นอกจากนั้นเรายังได้ไปติดต่อกับสถาบันอื่น ๆ ที่

Parallel zu diesen Lehrveranstaltungen
führte ich gemeinsam mit Mag. Bernhard
Kernegger, Leiter des Bereichs Studien-
angelegenheiten und Universitätsentwicklung
an der Angewandten, zahlreiche Gespräche
mit Vertreter_innen der Silpakorn University
zur Entwicklung eines gemeinsamen neuen
Curriculums zur Kulturguterhaltung. Zusätzlich

เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ในด้านนี้ เช่น หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และกลุ่มวิทยาศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร เพื่อจะได้เข้าใจภาพรวมของความคาดหวังและศักยภาพในการสนับสนุนต่อการจัดการศึกษาสาขาการอนุรักษ์ศิลปกรรมในกรุงเทพมหานคร จากนั้น ข้าพเจ้าได้จัดให้มีการพบปะหารือระหว่างอาจารย์และนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งสรุปได้ว่าเราต้องการสาขาการศึกษาใหม่ โดยจะต้องวางโครงสร้างหลักสูตรต่อไป

besuchten wir einschlägige Institutionen, unter anderem das Art Centre der Silpakorn sowie die Conservation Science Division am National Museum in Bangkok, um einen Überblick über die Erwartungen und Anforderungen der Restaurierung in Bangkok zu bekommen. Weiters wurden Treffen mit Lehrenden und Studierenden des derzeitigen Restaurierungsprogramms organisiert, da es galt, den Bedarf eines neuen Studiums sowie dessen Inhalte abzustecken.

ภาพที่ 6.16: การหารือกับผู้แทนของมหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อร่วมกันร่างหลักสูตรที่กรุงเทพมหานคร เมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 2018 (ภาพจากมหาวิทยาลัยศิลปากร)

Abb. 6.16: Gespräche mit Vertretern der Silpakorn University zur Entwicklung eines gemeinsamen Curriculums, Bangkok, September 2018.
© Silpakorn University

มหาวิทยาลัยศิลปากรประกอบด้วยหลาย คณะวิชา ทั้งคณะวิชาที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและเศรษฐกิจ และยังเป็นมหาวิทยาลัย ศิลปะที่สำคัญที่สุดของไทยด้วย แต่สำหรับการศึกษ เกี่ยวกับ การอนุรักษ์ภาพจิตรกรรม กลับไม่มีผู้สมัคร เรียนมากนัก เพราะภาพพจน์ของอาชีพนักอนุรักษ์ ศิลปกรรมในไทยและตัวหลักสูตรที่เป็นหลักสูตร ระดับปริญญาบัณฑิตในระยะแรก

นักศึกษา มักไม่เลือกเรียนการอนุรักษ์ ศิลปกรรม แต่เลือกเรียนศิลปะมากกว่า เนื่องจาก โอกาสในการได้งานทำมีน้อยมาก หรือหากมีตำแหน่ง ก็ได้รับค่าตอบแทนน้อยมาก ขณะที่ศิลปินจะทำงาน หาเงินได้ดีกว่า งานการอนุรักษ์ศิลปกรรมในไทยมัก จะทำกันในบริษัทเอกชนซึ่งเป็นที่รวมของช่างฝีมือ และศิลปิน แม้การเรียนการสอนและอาชีพในด้าน การอนุรักษ์ศิลปกรรมในมหาวิทยาลัยออสเตรเลียจะมีมานานกว่า 80 ปีแล้ว แต่กลับแทบไม่เคยปรากฏ ในไทยเลย ขณะเดียวกัน การซ่อมแซมและการ บูรณปฏิสังขรณ์ ตลอดจนการรักษาคุณค่าและความ ดั้งเดิมของโบราณสถานและโบราณวัตถุ อันเป็นมรดก ทางวัฒนธรรม ก็ได้รับความสนใจน้อยมาก

การศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นเฉพาะด้าน เทคโนโลยีทางศิลปะ ละเลยการผลิตบัณฑิตระดับ ปริญญาบัณฑิตด้านการอนุรักษ์ศิลปกรรม มหา- วิทยาลัยไม่มีห้องปฏิบัติการซ่อมแซมศิลปวัตถุและ ไม่มีวัตถุใดที่จะใช้ในการทำงานได้เลย ไม่มีเครือข่าย ความร่วมมือในการเรียนการสอนทั้งทางภาคทฤษฎี และปฏิบัติ ไม่มีกระทำการติดต่อกับพิพิธภัณฑ์และ ศาสนสถานต่าง ๆ เพื่อเข้าถึงโบราณวัตถุ

ดังนั้น ภาระหน้าที่ของสถาบันการอนุรักษ์ และการซ่อมแซมศิลปวัตถุออสเตรเลีย ก็คือ ต้องทำ หลักสูตรใหม่ร่วมกันควบคู่ไปกับการสร้างห้อง ปฏิบัติการดังกล่าว หรือวางแผนจัดตั้งศูนย์อนุรักษ์ ศิลปกรรมขึ้น ต่อจากนั้น สถาบันฯ อาจจะต้องช่วย จัดหาอาจารย์มาสอนและอบรมเพิ่มเติม การกระตุ้น ให้นักนิสิตสนใจโครงการนี้จะต้องจัดให้มี “หลักสูตร

Die Silpakorn University umfasst natur- wissenschaftliche, technische und wirtschaft- liche Disziplinen und ist zugleich die wichtigs- te Kunstuniversität in Thailand. Für das Restaurierungsstudium, in den Anfangsjahren als Bachelor geführt, derzeit als zweijähriger Master, gibt es allerdings nicht genügend Bewerber_innen. Die Gründe liegen einer- seits am Berufsbild des/der Restaurators/ Restauratorin, andererseits an der Ausbildung.

Statt Konservierung – Restaurierung bevorzugen die Studierenden Kunst zu studieren, da in Thailand für Restaurator_innen nur begrenzt Anstellungsmöglichkeiten zur Verfügung stehen, und wenn Stellen vorhanden sind, dann werden diese nicht entsprechend bezahlt. Kurzum: Künstler verdienen besser. Durchgeführt werden Restaurierungsarbeiten in Thailand vorrangig von Privatfirmen, die hierfür Handwerker_innen und Künstler_innen beschäftigen; der Beruf des/der akademischen Restaurators/Restauratorin – in Österreich seit über 80 Jahren etabliert – ist hier weitgehend unbekannt. Hinzu kommt, dass bei der Restaurierung vor allem Rekonstruktionen angestrebt werden, der Alterswert und die Authentizität von Denkmälern und Kulturgut hingegen nur wenig Berücksichtigung finden.

Das derzeitige Studium beschäftigt sich vorrangig mit Kunsttechnologien und rekrutiert Bachelor-Absolvent_innen der Kunst für das Restaurierungsstudium. An der Universität gibt es keine Restaurierwerkstätten, keine Objekte, an denen gearbeitet werden kann. Es existiert weder ein Kooperationsnetzwerk für theoretische und praktische Lehrveran-

ร่วม” เป็นต้นว่ามหาวิทยาลัยศิลปากรและสถาบันฯ ร่วมกันจัดตั้งหลักสูตรนานาชาติขึ้นที่มหาวิทยาลัยศิลปากร และรับนักศึกษาจากเมียนมา ลาว และ เวียดนามมาเรียนด้วย ซึ่งหมายความว่ามหาวิทยาลัยศิลปากรจะได้เป็นผู้นำในการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการซ่อมแซมศิลปวัตถุในระดับมหาวิทยาลัยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ฝ่ายสถาบันฯ ก็จะมีส่วนช่วยเผยแพร่โครงการนี้ในเอเชีย ถ้าหลักสูตรใหม่นี้ประสบความสำเร็จ รวมถึงจะได้ถ่ายทอดความรู้และความชำนาญในเรื่องความร่วมมือกับนานาชาติ ตลอดจนงานการอนุรักษ์และการซ่อมแซมศิลปวัตถุในแหล่งมรดกโลกด้วย นอกเหนือจากนี้ หลักสูตรใหม่ยังจะได้เป็นตัวช่วยให้กับมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิกร่วมแลกเปลี่ยนของสถาบันฯ เช่น ในมองโกเลีย เนปาล อินเดียและจีน เพื่อจัดหาบุคลากรมาร่วมงานอนุรักษ์ต่อไป เพราะประเทศเหล่านี้ก็ยังมีขาดแคลนบุคลากรเช่นเดียวกัน หลักสูตรใหม่นี้จะจัดให้อยู่ในโครงการของวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ ค.ศ. 2003 และจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ

ภาพที่ 6.17: พิธีลงนามบันทึกความเข้าใจระหว่างมหาวิทยาลัยศิลปากร กับมหาวิทยาลัยประยุกต์ศิลป์แห่งกรุงเวียนนา ณ กรุงเทพมหานคร เมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 2018 (ภาพจากมหาวิทยาลัยศิลปากร)

Abb. 6.17: Unterzeichnung des MoUs zwischen der Silpakorn University und der Universität für angewandte Kunst Wien, Bangkok, September 2018. © Silpakorn University

staltungen, noch bestehen Kontakte zu den Museen und religiösen Einrichtungen für die Objektaquise.

Der Angewandten fällt nun die Aufgabe zu, bei der Erstellung eines neuen gemeinsamen Curriculums Hilfestellung zu leisten, ebenso bei der Einrichtung entsprechender Werkstätten – so soll beispielsweise ein Conservation Centre geplant und umgesetzt werden. Weiters könnte das Institut für Konservierung und Restaurierung bei der Aus- und Fortbildung von Lehrpersonal helfen. Zur Steigerung der Attraktivität des Studiums ist nun ein Double/ Joint-Degree-Studienprogramm in Diskussion. Von unserer Seite angeregt wurde weiters, gemeinsam mit der Angewandten ein internationales Curriculum an der Silpakorn einzurichten, das beispielsweise auch Studierende aus Myanmar, Laos und Vietnam aufnimmt. Dies würde bedeuten, dass Thailand aufgrund der Aktivitäten der Silpakorn University in der akademischen Restaurator_innenausbildung für Südostasien eine Vorreiterrolle übernimmt, die Angewandte mit diesem neuen Studienprogramm ihre Präsenz in Asien ausbaut, und das Institut für Konservierung und Restaurierung seine Erfahrungen in der internationalen Kooperation und der restauratorischen Arbeit an World Heritage Sites einbringt. Zusätzlich könnte das neue Curriculum für Partnerhochschulen der Angewandten in der Mongolei, Nepal, Indien und China eine Anlaufstelle sein, um Fachkräfte in der Restaurierung aufzubauen, die auch in diesen Ländern noch fehlen. Das neue Studium sollte am seit 2003 existierenden Silpakorn International College – SUIC

ในขั้นตอนสุดท้ายของการประชุมหารือ ได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจเมื่อวันที่ 6 กันยายน ค.ศ. 2018 โดยมีเอกอัครราชทูตออสเตรีย ณ กรุงเทพมหานคร ดร. ฮาเกอร์ ร่วมเป็นสักขีพยาน บันทึกความเข้าใจฉบับนี้ถือเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยศิลปากรกับสถาบันการอนุรักษ์และการซ่อมแซมศิลปวัตถุ มหาวิทยาลัยประยุกต์ศิลป์แห่งกรุงเวียนนา ออสเตรีย ต่อไปด้วยความพยายามอย่างเต็มความสามารถ

angesiedelt sein, hier werden alle internationalen Programme der Universität auf Englisch geführt.

Mit der feierlichen Unterzeichnung des Memorandum of Understanding am 6. September 2018, in Anwesenheit der österreichischen Botschafterin Dr. Hager, wurde eine vertragliche Basis für die weiterführende Zusammenarbeit zwischen der Silpakorn und der Angewandten geschaffen; beide Institutionen werden sich bemühen, die ambitionierten Pläne in nächster Zukunft umzusetzen.

ภาพที่ 6.18: ผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ ณ บ้านเลขที่ 1 ตรอกกัปตันบุช กรุงเทพมหานคร เมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 2018 (ภาพจากมหาวิทยาลัยศิลปากร)

Abb. 6.18: Gruppenfoto, House No 1, Captain Bush Lane, Bangkok, September 2018.
© Silpakorn University

ดนตรี:

ประสานเสียงเรียงร้อยสายสัมพันธ์

Musik:

ein starkes Band zwischen
Österreich und Thailand

คีตราชาและบทเพลงพระราชนิพนธ์ ณ กรุงเวียนนา

Orchestermusik und königliche Kompositionen in Wien

ชญพงษ์ ทองสว่าง / Chanyapong Thongsawang

สถาบันดนตรีศึกษานิวัฒนา / Galayani Vadhana Musikakademie

ราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐออสเตรีย ดำเนินสัมพันธไมตรีมาอย่างยาวนานนับตั้งแต่ ค.ศ. 1869 เมื่อสยามและออสเตรียได้ลงนามใน หนังสือสัญญาทางไมตรี การค้า และการเดินเรือ ตลอดจนการเสด็จพระราชดำเนินเยือนจักรวรรดิ ออสเตรีย-ฮังการีอย่างเป็นทางการของพระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเชื่อมมิตรภาพ ระหว่างราชวงศ์จักรีกับราชวงศ์ฮัพส์บวร์ค เมื่อ ครั้งเสด็จพระราชดำเนินประพาสยุโรปครั้งที่ 1 ใน ค.ศ. 1897 โดยระหว่างที่ประทับอยู่ ณ กรุงเวียนนา พระองค์ได้ทอดพระเนตรการแสดงดนตรีคลาสสิก ระหว่างมือพระกระยาหาร อีกทั้งยังได้ทอด พระเนตรการแสดงระบำบัลเลต์รอบพิเศษ เรื่อง “เจ้าสาวจากเกาหลี” (*Die Braut von Korea*) ประพันธ์ดนตรีโดย โยเซฟ บาเยอร์ (Josef Bayer) ณ โรงแสดงละครในพระราชสำนัก (Hofopertheater) ในคืนวันพุธที่ 23 มิถุนายน เวลา 20.00 น. ร่วมกับสมเด็จพระจักรพรรดิฟรันซ์ โยเซฟที่ 1

Das Königreich Thailand und die Republik Österreich haben seit 1869 eine freundschaftliche Beziehung gepflegt, als Siam und Österreich-Ungarn einen Freundschaftsvertrag schlossen, der Handel und Seeverkehr einbezog. Als Seine Majestät König Chulalongkorn während seiner ersten Reise nach Europa im Jahre 1897 das Kaiserreich Österreich-Ungarn besuchte, um die Freundschaft zwischen der Chakri-Dynastie und der Habsburgerdynastie zu bekräftigen, wohnte er im Beisein Kaiser Franz Josephs während seines Aufenthalts in Wien einer Aufführung eines eigens aus diesem Anlass dargebotenen Balletts mit dem Titel *Die Braut von Korea* nach der Musik von Josef Bayer im Hofopertheater am 23. Juni abends um acht Uhr bei.

ต่อมาใน ค.ศ. 1964 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐออสเตรียอย่างเป็นทางการระหว่างวันที่ 29 กันยายน ถึง 5 ตุลาคม ค.ศ. 1964 นับเป็นการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีที่ีระหว่างไทยกับออสเตรียซึ่งถือเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงโดดเด่นทางด้านดนตรีที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ทั้งสองพระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังสถานที่สำคัญหลายแห่งในออสเตรีย โดยในวันที่ 30 กันยายน ค.ศ. 1964 ทั้งสองพระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังโรงแสดงอุปรากรแห่งชาติแห่งกรุงเวียนนา (Wiener Staatsoper) เพื่อทอดพระเนตรการแสดงอุปรากรเรื่อง “การแต่งงานของฟิการ์โ” (*Le Nozze di Figaro*) ผลงานชิ้นเอกของโวล์ฟกัง อมาเดอุส โมซาร์ท (Wolfgang Amadeus Mozart) อำนวนยเพลงโดยไมน์ฮาร์ด ซาลลิงเงอร์ (Meinhard Zallinger)

เหตุการณ์สำคัญยิ่งแห่งประวัติศาสตร์การแสดงดนตรีในกรุงเวียนนาได้บันทึกไว้ในวันเสาร์ที่ 3 ตุลาคม ค.ศ. 1964 เวลา 11.00 น. เมื่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังหอแสดงคอนเสิร์ตใหญ่ มุสิคแพไฟร์น (Großer Musikvereins-Saal) ณ กรุงเวียนนา เพื่อทอดพระเนตร “การแสดงดนตรีกลางวันเทิดพระเกียรติกษัตริย์แห่งราชอาณาจักรไทย” (Musikalische Matinee zu Ehren seiner Majestät des Königs von Thailand) บรรเลงโดยวงดุริยางค์โทนคีนสทเลออร์ ออร์เคสตรา นีเคอร์เอิสเทอ์ไรช์ (Tonkünstler-Orchester Niederösterreich) ภายใต้การอำนวนยเพลงของไฮนซ์ วาลแบร์ก (Heinz Wallberg) ทั้งสองพระองค์ได้ประทับในห้องรับชมพิเศษ (loge) ร่วมกับประธานาธิบดีออสเตรียและบุตรี หลังจากที่วงดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีและเพลงชาติออสเตรียแล้ว การแสดงก็ได้เริ่มขึ้นด้วยการนำเสนอมผลงานการประพันธ์ของ โยฮันน์

Späterhin, im Jahre 1964, besuchten Seine Majestät König Bhumibol Adulyadej und Ihre Majestät Königin Sirikit die Republik Österreich vom 29. September bis 5. Oktober 1964, zur Aufrechterhaltung der freundschaftlichen Beziehung zwischen dem Königreich Thailand und der Republik Österreich, einem Land, das sich weltweit ob seiner Musik eines hervorragenden Rufs erfreute. Ihre Majestäten besuchten mehrere bedeutende Stätten in der Republik Österreich. So begaben sie sich am 30. September 1964 in die Wiener Staatsoper, wo sie eine Aufführung der Oper *Le Nozze di Figaro* (*Die Hochzeit des Figaro*) nach der Musik von Wolfgang Amadeus Mozart unter dem Dirigenten Meinhard Zallinger erlebten.

Ein höchst denkwürdiges musikalisches Ereignis in Wien fand am 3. Oktober 1964 statt, als sich um elf Uhr Seine Majestät der König und Ihre Majestät die Königin im Großen Musikvereins-Saal zu einer „Musikalischen Matinee zu Ehren Seiner Majestät des Königs von Thailand“ einfanden, mit Darbietungen des Tonkünstler-Orchesters Niederösterreich unter der Leitung von Heinz Wallberg. Ihre Majestäten nahmen in der Loge Platz, zusammen mit dem Präsidenten der Republik Österreich und dessen Tochter. Nach dem Spielen der Königshymne und der Nationalhymne Österreichs hoben die Darbietungen mit Werken des jüngeren Johann Strauss an (auch Johann Strauss Sohn genannt), beginnend mit der Ouvertüre zur Operette *Der Zigeunerbaron*, gefolgt vom „Kaiserwalzer“, der „Pizzicatopolka“ und der Ouvertüre zur Operette *Die Fledermaus*. Nach der Pause, in welcher das Orchester vorgestellt wurde,

สตราส์ ที่ 2 ได้แก่ โหมโรงจากละครเวทีโอเปเรตตา เรื่อง “บารอนยิปซี” (*Der Zigeunerbaron*) “วอลซ์จักรพรรดิ” (*Kaiserwalzer*) “พิซซิกาโต โพลกา” (*Pizzicatopolka*) และโหมโรงจากละครเวทีโอเปเรตตาเรื่อง “มนุษย์ค้างคาว” (*Die Fledermaus*) ในช่วงครึ่งหลังของการแสดง วงดุริยางค์ได้อัญเชิญบทเพลงพระราชนิพนธ์บรรเลงในการแสดงดนตรีดังกล่าว ประกอบด้วย เพลงชุดประกอบการเต้นระบำบัลเลต์เรื่อง “มโนราห์” หรือที่เรียกกันว่า “กินรี สวีท” (*Kinari Suite*) รวมถึงบทเพลงขับร้อง “สายฝน” ขับร้องโดยเอมมี โลส (Emmy Loose) นักร้องอุปรากรเสียงโซปราโนชาวออสเตรียเชื้อสายเช็ก และ “ยามเย็น” ขับร้องโดยออตโต วินเนอร์ (Otto Wiener) นักร้องเสียงบาริโทนชาวออสเตรียตามด้วยบทเพลงบรรเลง “มาร์ชราชนาวิกโยธิน” และ “มาร์ชราชวัลลภ” (รายการแสดงตามภาพที่ 7.1) การแสดงดนตรีในวันนั้นประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้ว่าผู้ฟังได้แสดงความชื่นชมอย่างมาก โดยปรบมือถวายเป็นระยะเวลานาน อีกทั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงของรัฐบาลออสเตรีย ได้ส่งกระจายเสียงการแสดงเพลงพระราชนิพนธ์ และเผยแพร่ข่าวไปทั่วประเทศ

ในวันที่ 4 ตุลาคม ค.ศ. 1964 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงแขกโซโฟโนแบบ “แจม เซสชั่น” เป็นการส่วนพระองค์ ร่วมกับคณะดนตรีแจ๊สชื่อดังของออสเตรีย ได้แก่ นายฟรีดริช กุลดา นักเปียโน (Friedrich Gulda) ฮานส์ ซาโลมอน นักแขกโซโฟโน (Hans Salomon) เอริค คลายน์ชูสเตอร์ นักทรอมโบน (Erich Kleinschuster) โรเบิร์ต โพลิตเซอร์ นักทรัมเป็ต (Robert Politzer) รูดอล์ฟ ฮานเซน นักดับเบิลเบส (Rudolph Hansen) และวิกเตอร์ พลาซิล มือกลอง (Viktor Plasil) ณ สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียนนา ดังที่หนังสือพิมพ์ออสเตรีย “*Volksblatt*” ได้นำเสนอข่าวในวันที่ 6 ตุลาคม ค.ศ. 1964 การบรรเลงดนตรีดำเนินไปจนถึงเวลา 02.00 น. ของวันใหม่

wurden königliche Liedkompositionen dargeboten, beginnend mit Musik aus dem Ballett *Manohra*, auch benannt „Kinari Suite“, und „Saifon“ („Falling Rain“), gesungen von Emmy Loose, einer österreichischen Opernsängerin und Sopranistin tschechischer Herkunft, gefolgt von „Yamyen“, gesungen von Otto Wiener, einem österreichischen Bariton. Nach den Stücken „Marchrachnawikyothin“ und „Marchrachwanlop“ (königliche Marinemärsche, siehe Abb. 7.1) endete diese Matinée. Die Zuhörer und Zuhörerinnen spendeten lang anhaltenden Applaus. Die staatlichen österreichischen Rundfunkanstalten übertrugen die königlichen Musikstücke landesweit.

Am 4. Oktober 1964 spielte Seine Majestät König Bhumibol Adulyadej in einer Jam Session Saxophon mit einer Gruppe von österreichischen Musikern, nämlich mit dem Pianisten Friedrich Gulda, dem Saxophonisten Hans Salomon, dem Posaunisten Erich Kleinschuster, dem Trompeter Robert Politzer, dem Schlagzeuger (Doppelbassisten) Rudolph Hansen und dem Trommler Viktor Plasil in der Königlichen Thailändischen Botschaft in Wien. Wie die österreichische Tageszeitung *Volksblatt* am 6. Oktober 1964 berichtete, endete das Musizieren um zwei Uhr morgens des nächsten Tages.

Hans Salomon brachte seinen Eindruck vom Musizieren mit Seiner Majestät König Bhumibol Adulyadej dahingehend zum Ausdruck, dass „Seine Majestät das Saxophon mit Könnerschaft spielt“, dass er ein Jazz-

ฮานส์ ซาโลมอนได้กล่าวถึงความประทับใจที่ได้ร่วมบรรเลงดนตรีกับพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชว่า “พระองค์ทรงแซกโซโฟนได้อย่างยอดเยี่ยม ทรงเป็นนักดนตรีแจ๊สที่โดดเด่นสามารถด้นสดได้อย่างมืออาชีพ พระองค์ต้องได้ผ่านการฝึกฝนอย่างมากจึงได้มีเทคนิคการเล่นที่ดีเลิศขนาดนี้” ซาโลมอน ยังได้เขียนเล่าถึงประสบการณ์อันมีรูปลักษณ์ที่ได้รับเกียรติให้มาบรรเลงในรูปแบบ “แจม เซสชั่น” ร่วมกับพระองค์ในหนังสือชีวประวัติของเขา “Jazz, Frauen und wieder Jazz” (แจ๊ส ผู้หญิง และแจ๊สอีกครั้ง, น.174-176) โดยมีใจความตอนหนึ่งว่า

ในปี ค.ศ. 1964 ข้าพเจ้าได้รับเกียรติให้ไปบรรเลงดนตรีร่วมกับกษัตริย์ผู้มีใจรักในดนตรีแจ๊ส (Jazzfan) และ ‘เหล่าศิลปินออสเตรีย’ (Austrian All Stars) ที่สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเทพมหานคร ข้าพเจ้าที่สถานเอกอัครราชทูตไทยได้จัดเตรียมแซกโซโฟนไว้ให้พระองค์ท่าน เนื่องจากพระองค์ไม่ได้ทรงนำเครื่องดนตรีมาด้วยระหว่างการเสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐออสเตรีย เมื่อทรงเปิดกล่องเครื่องดนตรีก็ทรงฉงนพระทัยที่แซกโซโฟนเครื่องนั้นไม่ได้มาตรฐานและแทบจะไม่สามารถเล่นได้ พระองค์ท่านทรงแซกโซโฟนเครื่องนั้นด้วยความยากลำบาก เนื่องจากเสียงที่ไม่รื่นหูของเครื่องดนตรีที่คุณภาพไม่ดี แม้กระนั้นก็ตามพระองค์ท่านก็ยังมีทักษะที่จะทรงเล่นโน้ตให้น่าฟัง เมื่อผ่านไปประยะหนึ่งพระองค์ท่านได้หันพระพักตร์มาที่ข้าพเจ้าเพื่อขอความช่วยเหลือ ข้าพเจ้าจึงได้มอบอัลโตแซกโซโฟน ‘เซลเมอร์’ ของข้าพเจ้า ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่ดีเลิศให้ โดยที่ข้าพเจ้าได้เล่นเทเนอร์แซกโซโฟนแทน ทำให้พระองค์ท่านทรงปิติยินดีอย่างยิ่งที่ได้ทรงเล่นเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพสูง นอกจากบรรเลงบทเพลงพระราชนิพนธ์แล้วพวกเขายังได้คัดเลือกบทเพลงแจ๊สมาตรฐานมาบรรเลงร่วมกันในรูปแบบแจม เซสชั่น จนถึงเข้ามิดของวันรุ่งขึ้น สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงพระสิริโฉมประทับนั่งอยู่ที่ชั้นบันได ทรงถือแก้วค็อกเทล ทรงขยับโยกพระองค์

Musiker sei, „der sich mit einem beruflichen Musiker messen kann, dass Seine Majestät bei einiger weiterer Übung sich eine ausgezeichnete Technik wird aneignen können“. Des Weiteren schrieb Salomon, dass in seiner Erfahrung nicht zu vergessen sei, dass er die Ehre gehabt habe, in einer Jam Session mit Seiner Majestät zu spielen. In seinen Erinnerungen *Jazz, Frauen und wieder Jazz* schreibt er auf den Seiten 174–176:

1964 hatte ich die Ehre, mit dem königlichen Jazzfan und Saxophonisten gemeinsam mit dem »Austrian All Stars« in der thailändische Botschaft in Wien zu jammen. Botschaftsangehörige hatten ein Saxaphon besorgt, weil seine Majestät anlässlich des offiziellen Staatsbesuches ohne eigenes Instrument anreiste. Aber die königliche Miene verfinsterte sich, als er majestätisch den Koffer öffnete und ein wahrscheinlich unspielbares, minderwertiges Instrument vorfand. [...] Misstöne auf ein schlechtes Instrument zu schieben, wäre vor der internationalen Presse keine königliche Ausrede gewesen. Ich befürchtete, er würde jeden Augenblick [...] eine alles entscheidende Geste mit dem Daumen vollführen. Stattdessen aber heftete er seine Augen Hilfe suchend auf mich, denn ich hatte mein hervorragendes »Selmer« Saxophon. Majestät [...] atmete erleichtert auf und strahlte wie der Sonnenkönig. [...] Wir spielten seine eigenen Kompositionen, die er mitgebracht hatte, und jaminten bis in die frühen Morgenstunden. Seine entzückende Frau, Königin Sirikit, saß ungezwungen mit einem Cocktailglas auf einer Treppenstufe, wippte im Takt mit und lauschte voll Stolz

ไปมาตามจังหวะเพลง พร้อมทั้งสบพระเนตรไปยัง พระราชสวามีด้วยความภาคภูมิใจ เมื่อเสร็จสิ้นคำคืน ที่ยาวนานพวกเราได้ดื่มฉลองร่วมกันด้วยความยินดี

พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เอกอัครราชทูต ไทย ณ กรุงเวียนนาในสมัยนั้น ได้ทำการบันทึกเสียง การทรงดนตรีแบบแจม เซสชั่น ในคำคืนแห่งความ ทรงจำที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดชได้ทรงแซกโซโฟนร่วมกับศิลปินนักดนตรี ชื่อตั้งชาวออสเตรเลีย บันทึกเทปเสียงนี้ประกอบไปด้วย บทเพลงแจ๊สมาตรฐานจำนวนสามบท ได้แก่ “*Lover Man*” ของ Jimmy Davis, Roger Ramirez และ James Sherman “*Honeysuckle Rose*” ของ Fats Waller และ “*After Supper*” ของ Neal Hefti Count Basie บันทึกเทปเสียงดังกล่าวได้รับการนำมาปรับปรุงคุณภาพเสียงและทำสำเนาบันทึกเสียงขึ้น ใหม่ในรูปแบบดิจิทัล และมีพระบรมราชานุญาตให้นำ ออกเผยแพร่ในปี ค.ศ. 2017 พร้อมกับแผ่นซีดีบันทึก เสียงที่ทำสำเนาขึ้นใหม่จากบันทึกการแสดงบทเพลง พระราชนิพนธ์ในวันที่ 3 ตุลาคม ค.ศ. 1964 ณ หอ แสดงดนตรีมิวสิกแอฟโรไน์ ภายใต้ชื่อแผ่นบันทึกเสียง ชุด “5 ทศวรรษ บทเพลงพระราชนิพนธ์ ณ กรุง เวียนนา” เพื่อร่วมรำลึกในพระปรีชาสามารถทางด้าน ดนตรีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9

ด้วยพระปรีชาสามารถทางด้านดนตรีเป็นที่ ประจักษ์ชัด อีกทั้งเอกลักษณ์พิเศษของบทเพลง พระราชนิพนธ์ที่เป็นการผสมผสานสำเนียงดนตรีและ วัฒนธรรมไทยเข้ากับแนวดนตรีและเสียงประสาน แบบตะวันตกได้อย่างสร้างสรรค์ ในวันที่ 5 ตุลาคม ค.ศ. 1964 สถาบันดนตรีและศิลปะการแสดงแห่ง กรุงเวียนนา (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อจากสถาบันเป็น มหาวิทยาลัย) ได้ทูลเกล้าฯ ถวายประกาศนียบัตร เกียรติคุณชั้นสูง โดยถวายพระเกียรติให้ทรงเป็น สมาชิกกิตติมศักดิ์ของสถาบันลำดับที่ 23 และได้ จารึกพระปรมาภิไธยลงบนแผ่นหินสลักของสถาบัน ท่ามกลางนักดนตรีระดับสากล พระบาทสมเด็จพระ ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเป็นชาวเอเชียคน

den Tönen ihres Gatten. Nach dem Konzert stießen wir mit dem Königspaar an.

General Chatchai Choonhavan, zu jener Zeit thailändischer Botschafter in Wien, ließ daraufhin zur Erinnerung an die Jam Session mit der österreichischen Band namens Austrian All Stars, in welcher Seine Majestät das Saxophon gespielt hatte, ein Tonband aufnehmen unter Hinzufügen von Jazz-Standards, darunter die Stücke „*Lover Man*“ von Jimmy Davis, Roger Ramirez und James Sherman, „*Honeysuckle Rose*“ von Fats Waller und „*After Supper*“ von Neal Hefti und Count Basie. Diese Aufnahmen wurden späterhin durch Digitalisierung wesentlich verbessert und im Jahre 2017 veröffentlicht. Zusammen mit der erneuten CD mit historischen Aufnahmen der „Musikalischen Matinée zu Ehren seiner Majestät des Königs von Thailand“ am 3. Oktober 1964 im Großen Musikvereins-Saal wurde ein Satz von historischen Tonaufnahmen unter dem Titel *Fünf Dekaden königlicher Kompositionen in Wien* zum Gedenken an königliches Musikschaffen des neunten Monarchen veröffentlicht.

Aufgrund des umfassenden königlichen Musikschaffens, welches das Musizieren der thailändischen Kultur und das des harmonischen Klanggefüges der westlichen Musik verbindet, entschied die Akademie für Musik und darstellende Kunst in Wien (heute Universität für Musik und darstellende Kunst Wien), Seiner Majestät dem König die hohe Ehrung der Mitgliedschaft anzutragen und Seine Majestät als 23. Mitglied auf der marmornen Ehrentafel der Akademie zu

แรกและทรงเป็นผู้ที่มีอายุน้อยที่สุดที่ได้รับการถวาย
สมาชิกภาพนี้ ขณะที่ทรงมีพระชนมพรรษาเพียง
37 พรรษา จนถึงปัจจุบันมีบุคคลชั้นนำของโลกเพียง
36 คน ที่ได้รับเชิญเข้าเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์นี้ โดย
ส่วนใหญ่เป็นนักดนตรีและนักแสดง

อธิการบดีของสถาบันดนตรีและศิลปะการ
แสดงแห่งกรุงเวียนนาได้กล่าวสดุดีพระบาทสมเด็จพระ
พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ดั่งมีใจความตอน
หนึ่งว่า

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล
อดุลยเดช ทรงเป็นผู้นำขึ้นเลิศของประชาชนชาวไทย
และชาวโลกในด้านการศึกษาดนตรี และแม้จะเป็น
พื้นฐานการดนตรีของโลกตะวันตก ก็ไม่ได้ทรงปฏิเสธ
รากฐานดนตรีของไทย ทรงแสดงให้เห็นว่าพระพุทธรเจ้า
ทั้งหลายตระหนักว่า สอนพระราชหฤทัยที่จะกระชับ
ความสัมพันธ์ด้านดนตรีอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศ
ออสเตรีย ต้องพระราชประสงค์ให้สถาบันการดนตรี
และศิลปะแห่งนี้เป็นต้นแบบและแหล่งข้อมูลสำหรับ
วิทยาลัยดนตรีในลักษณะเดียวกันในประเทศของ
พระองค์ [...]

ปวงข้าพระพุทธเจ้าซาบซึ้งในพระมหา
กรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นในพระราชจริยวัตรอันโดดเด่น
ที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ทั้งด้านการเมืองและ
วัฒนธรรมระหว่างประเทศของเราทั้งสอง

ในการนี้พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
ภูมิพลอดุลยเดช มีกระแสพระราชดำรัสตอบเป็น
ภาษาเยอรมัน ซึ่งหม่อมหลวงเดช สนิทวงศ์ ได้แปล
ออกเป็นภาษาไทย โดยมีใจความตอนหนึ่งว่า

กรุงเวียนนาเป็นศูนย์สำคัญยิ่งของการ
ศึกษาทางดนตรีและศิลปะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาช้านานแล้ว
ทั้งมีชื่อเสียงโด่งดังด้วย ข้าพเจ้าขอขอบใจ
ท่านประธานกรรมการและสถาบันที่ร่วมกันเสนอให้
ข้าพเจ้าได้รับเกียรติเช่นนี้

vermerken. Unter den derart geehrten
internationalen Muskschaffenden war Seine
Majestät die allererste Persönlichkeit aus Asien
und mit dem Alter von 37 Jahren zugleich
die jüngste. Derzeit sind 36 Persönlichkeiten
aus der ganzen Welt Mitglieder der Akademie
beziehungsweise Universität, zumeist
Musiker_innen und darstellende Künstler_innen.

Der Rektor der Akademie für Musik und
darstellende Kunst in Wien hob bei der Ehrung
Seiner Majestät König Bhumibol Adulyadejs
in der ersten Passage seiner Würdigung hervor:

*Wir erblicken in diesem Verhalten Seiner
Majestät des Königs von Thailand, das
sich auf dem Boden der westlichen, der
abendländischen Musik abspielt, ohne
indessen die Wurzeln der Heimat zu
verleugnen, [...]. Seine Majestät der König
hat aber auch uns wissen lassen, dass er an
einer inneren Bildung zum österreichischen
Musikland interessiert ist, dass er die Akademie
zum Vorbild und als Beratungsstelle für
analoge Einrichtungen seines Landes zu
nehmen gewillt ist [...]*

*Wir danken Seiner Majestät für diese
eminent wichtige kulturpolitische Haltung.*

Aus diesem Anlass erwiderte Seine
Majestät König Bhumibol Adulyadej diese
Laudatio in deutscher Sprache, übersetzt in
die thailändische Sprache von Mom Luang
Det Sanitwong. Die ersten Zeilen lauteten
folgendermaßen:

โดยทั่วไปดนตรีทุกชนิดเป็นศิลปะที่สำคัญอย่างหนึ่ง และมนุษย์เกือบทั้งหมดชอบและรู้จักดนตรีตั้งแต่เยาว์วัยคนเริ่มรู้จักดนตรีบ้างแล้ว ความรอบรู้ในทางดนตรีอย่างกว้างขวางย่อมขึ้นอยู่กับเขาวิน และความสามารถในการแสดงของแต่ละคน อาศัยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า ในระหว่างศิลปะนานาชาติ ดนตรีเป็นศิลปะที่แพร่หลายกว่าศิลปะอื่น ๆ และมีความสำคัญในด้านการศึกษาของประชาชนทุกประเทศด้วย

ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีและเป็นเกียรติที่มาอยู่ในท่ามกลางของผู้ที่คงแก่เรียน ซึ่งมีหน้าที่ส่งเสริมการดนตรีและศิลปะที่เกี่ยวข้อง และขอขอบใจท่านอีกครั้งหนึ่งที่ทำให้เกียรติอย่างสูงแก่ข้าพเจ้า

หลังเสร็จสิ้นกระแสพระราชดำรัส สมาชิกสถาบันดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนาได้ปรบมือกึกก้องด้วยความปลื้มปิติ

ศาสตราจารย์ ดร. กอทท์ฟรีด โชลซ์ (Gottfried Scholz) อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา ได้บรรยายถึงความปลาบปลื้มใจเมื่อครั้งได้มีโอกาสเฝ้าฯ รับเสด็จพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่สถาบันดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา ใน ค.ศ. 1964 ซึ่งขณะนั้นเขาเพิ่งได้รับการบรรจุเข้าเป็นอาจารย์ที่สถาบันดังกล่าว โดยกล่าวด้วยความชื่นชมทั้งสองพระองค์ว่า “สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงบรรเลงเปียโนในห้องรับรองที่สถาบันดนตรี สร้างความประทับใจให้กับบรรดาคณาจารย์และผู้เฝ้าฯรับเสด็จเป็นอย่างมาก”

จากการศึกษาโน้ตเพลงพระราชนิพนธ์ค้นพบว่าบทเพลงมีเอกลักษณ์พิเศษที่ผสมผสานวัฒนธรรมไทยและสำเนียงดนตรีแบบไทยเข้ากับลักษณะดนตรีแบบตะวันตกได้อย่างกลมกลืนเอกลักษณ์เฉพาะดังกล่าวสามารถพบได้จากตัวอย่างในบทเพลง “มาร์ชราชวัลลภ” ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชนิพนธ์ขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1948 และ

Zu meiner großen Freude und in Abwägung habe ich diesen hohen Ehrenposten angenommen und betrachte ihn als eine große Ehre, weil Wien als Zentrum der Musik seit langer Zeit eine hervorragende Stellung einnimmt. Ich danke Ihnen und der Akademie herzlichst dafür.

Im Allgemeinen ist die Musik aller Arten eine der wichtigsten Künste, für die praktisch alle Menschen begeistert sind. Von der Kindheit an lernt man schon die Musik kennen, und weitere Kenntnisse hängen von der Gabe und der Leistung jedes Einzelnen ab. Daher kann man behaupten, dass unter den vielen Künsten die Musik, deren Verbreitung sehr groß ist, eine wichtige Rolle für die Volksbildung jedes Landes spielt.

Es ist mir eine besondere Freude, jetzt inmitten Ihres Kreises, der die Förderung der Musik und darstellenden Kunst verwaltet, zu verweilen. Nochmals bedanke ich mich für die Ehre, die Sie mir erwiesen haben [...].

Nach dem Ende der königlichen Ansprache applaudierten die Angehörigen der Akademie für Musik und darstellende Kunst in Wien freudig und begeistert.

Professor Dr. Gottfried Scholz, ehemaliger Rektor der Universität für Musik und darstellende Kunst Wien, sprach erfreut davon, wie er Gelegenheit hatte, in Audienz von Seiner Majestät König Bhumibol Adulyadej und Ihrer Majestät Königin Sirikit in der Akademie für Musik und darstellende Kunst in Wien im Jahre 1964 empfangen zu werden. Seinerzeit war er gerade zum Professor an der Akademie ernannt worden, als er Ihre Majestäten ob

พระราชทานให้เป็นเพลงประจำกรมทหารราบที่ 1 มหาดเล็กรักษาพระองค์ สำหรับใช้ในพิธีสวนสนาม ในช่วงกลางของบทเพลงทำนองหลักจะดำเนินอยู่ในบันไดเสียงห้าเสียงแบบไทย ประกอบกันกับจังหวะมาร์ชที่กระฉับกระเฉงแบบตะวันตก

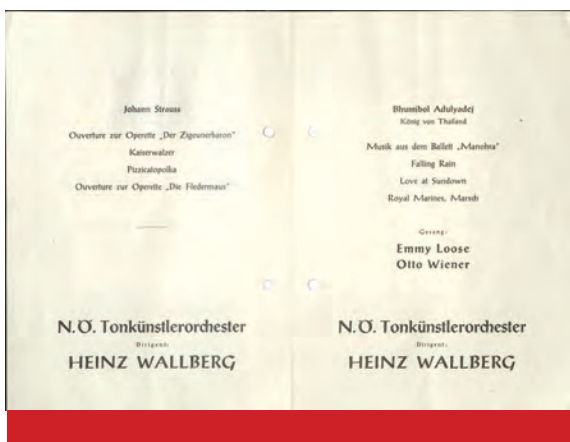
อีกตัวอย่างสำคัญคือ บทเพลง “กินรี สวีท” (Kinari Suite) ที่เป็นเพลงชุดประกอบบัลเลต์เรื่อง “มโนราห์” พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชนิพนธ์ บทเพลงชุดนี้ขึ้นใน ค.ศ. 1961 โดยประพันธ์ดนตรีให้สอดคล้องกับเรื่องราวความรักของนางกินรีที่ชื่อว่ามโนราห์และพรานป่าในป่าหิมพานต์ ซึ่งประกอบไปด้วย “เพลงเริงวนารมย์” (Nature Waltz) “เพลงพรานไพร” (The Hunter) “เพลงกินรี” (Kinari Waltz) “เพลงภริมย์รัก” (A Love Story) และ “เพลงอาทิตย์อัสดง” (Blue Day) บทเพลง “กินรี สวีท” มีกลิ่นอายดนตรีของละครเวทีโอเปร่าเรตตา (Operetta) และการเต้นรำแบบบอลซ์ ฟังแล้วชวนให้ระลึกถึงลักษณะบทเพลงของโยฮันน์ สเตราส์ ที่สอง คีตกวีชาวออสเตรีย ผู้ได้รับสมญานามว่าเป็น “ราชาเพลงวอลซ์”

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่าเมื่อ 55 ปีที่ผ่านมา วงดุริยางค์โทนคีนสทเลออร์ ออร์เคสตรา นิเตอร์ เอิสเทอร์ไรซ์ ได้คัดเลือกบทเพลงพระราชนิพนธ์สำหรับการแสดงดนตรีเทิดพระเกียรติในวันที่ 3 ตุลาคม ค.ศ. 1964 อย่างพิถีพิถัน โดยอัญเชิญบทเพลงพระราชนิพนธ์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับแนวเพลงละครเวทีโอเปร่าเรตตาและมาร์ชแบบเวียนนามาบรรเลงได้อย่างสง่างามและมีชีวิตชีวา แสดงให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่พระราชนิพนธ์บทเพลงได้หลากหลายแนว อีกทั้งยังผสมผสานวัฒนธรรมไทยเข้ากับแนวเพลงแบบตะวันตกในบทเพลงของพระองค์ได้อย่างลงตัวและมีเอกลักษณ์เฉพาะ ถือได้ว่าพระองค์ทรงเป็น “คีตราชา” ผู้สร้างสรรค์ผลงานดนตรีที่ทรงคุณค่าและได้รับการยกย่องอย่างสูงทั้งในไทยและในระดับนานาชาติ

„Ihrer Majestät der Königin Talent, das Piano zu spielen im Empfangssaal der Akademie für Musik, womit sie bei allen Lehrkräften und Anwesenden der Audienz einen höchst willkommenden Eindruck hinterließ“, bewunderte.

Musikstücke, die von Seiner Majestät König Bhumibol Adulyadej komponiert wurden, prägt die harmonische Kombination des thailändischen und westlichen Musikstils. Das zuvor erwähnte Musikstück „Marsch Ratcha Wanlop“, welches Seine Majestät der König im Jahre 1948 komponierte und der Infanterie-Division 1 als Marsch widmete, wurde von den königlichen Bediensteten jeweils im zweiten Abschnitt der Zeremonie rund um Militärparaden verwendet. Es weist die Eigenart auf, auf der fünfstufigen thailändischen Tonleiter gespielt zu werden, und trotzdem ein mitreißender Marsch nach westlicher Art zu sein.

Ein weiteres bedeutendes Musikstück Seiner Majestät König Bhumibol Adulyadejs ist die Komposition „Kinari Suite“ aus dem Jahr 1961, eine Ballettmusik zu einer Geschichte mit dem Titel *Manohra* – einer thailändischen Liebesgeschichte zwischen einer Dame namens Kinari, auch bekannt als Manohra, und einem Jäger im Himaphan-Wald. Diese Suite umfasst die Musiknummern „Nature Waltz“ („Naturwalzer“), „The Hunter“ („Gesang des Jägers“), „Kinari Waltz“ („Kinari-Walzer“), „A Love Story“ („Gesang einer Liebesgeschichte“) und „Blue Day“ („Gesang des blauen Tages“). Die „Kinari Suite“ ist eine Art Operette, kann aber auch als Walzer

ภาพที่ 7.1: รายการแสดงดนตรีในวันที่ 3 ตุลาคม ค.ศ. 1964 ณ หอแสดงดนตรีมิวสิกแฟร์ไรน์ จากหอจดหมายเหตุของวงดุริยางค์โทนครีนสทเลอรั ออร์เคสตรา นีเดอ์เอิสเทอร์ไรช์

Abb. 7.1: Programm der Musikalischen Matinée am 3. Oktober 1964 im Großen Musikvereins-Saal der Gesellschaft der Musikfreunde in Wien und des Vereins Niederösterreichisches Tonkünstlerorchester.

getanzt werden, da sie der Musik von Johann Strauss Sohn im Stil nachgebildet ist. Kenner nennen diese Suite den „Königswalzer“.

Auch 55 Jahre nachdem das Niederösterreichische Tonkünstlerorchester die von Seiner Majestät dem König komponierten Musikstücke zur Aufführung am 3. Oktober 1964 gewählt hatte, wird den königlichen Kompositionen nach Art von Operetten und den wohlklingenden wie „schmissigen“ Märschen Hochachtung gezollt. Das Talent Seiner Majestät König Bhumibol Adulyadejs ist in allen seinen Kompositionen ersichtlich, welche eine ausgeprägte Kombination von thailändischen kulturellen Elementen und Merkmalen der westlichen Musik aufweisen. Dies lässt den Schluss zu, dass Seine Majestät ein „Musikkönig“ wie „Königlicher Musiker“ war, der sich auf dem Gebiet der Musik erfinderisch und schöpferisch betätigte und darob in Thailand und international hochgeschätzt wird.

ภาพที่ 7.2: แผ่นหินอ่อนจารึกรายชื่อสมาชิกกิตติมศักดิ์ของมหาวิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา

Abb. 7.2: Marmorne Tafel der Ehrenmitglieder der Akademie (mittlerweile Universität) für Musik und darstellende Kunst Wien.

ความสัมพันธ์ด้านศิลปวัฒนธรรมระหว่างไทยและออสเตรีย: พระวิริยอุตสาหะและพระอัจฉริยภาพของพระมหากษัตริย์ไทย

Thailändisch-österreichische Musikdiplomatie – eine königliche Errungenschaft

อุลรีเคอ ซิช และ กอทฟรีท ชอลซ์ / Ulrike Sych und Gottfried Scholz

มหาวิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา /
Universität für Musik und darstellende Kunst Wien (mdw)

ความสัมพันธ์ด้านศิลปวัฒนธรรมระหว่างออสเตรียและไทยดำเนินมาเป็นระยะเวลายาวนานและมีความเกี่ยวข้องกับพระราชวงศ์ไทยอย่างใกล้ชิด มหาวิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา (mdw) ในฐานะหนึ่งในมหาวิทยาลัยด้านศิลปการแสดงที่มีชื่อเสียงที่สุดในสาขาดนตรีการละคร บัลเลต์ และภาพยนตร์ ได้ร่วมมือกับสถาบันดนตรีในไทยหลายแห่งมาตลอดระยะเวลาหลายทศวรรษ และยังให้การศึกษาด้านดนตรีแก่นักดนตรีมากความสามารถชาวไทยเสมอมา

Die musikdiplomatischen Beziehungen zwischen Österreich und Thailand haben bereits eine langjährige Tradition, die in enger Verbindung mit dem thailändischen Königshaus steht. Die mdw – Universität für Musik und darstellende Kunst Wien als eine der weltweit renommiertesten Universitäten der Aufführungskünste Musik, Theater und Film, kooperiert seit Jahrzehnten mit Musikinstitutionen in Thailand und bildet regelmäßig talentierte thailändische Musiker_innen aus.

การเสด็จพระราชดำเนินเยือนออสเตรียและการทรงพบกับสมเด็จพระจักรพรรดิฟรันทซ์โยเซฟที่ 1 ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1897 ถือเป็นจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ด้านคีตศิลป์ระหว่างออสเตรียและไทย ครั้งนั้น วาทยกร โยฮัน ชเตราส์ ได้บรรเลงดนตรีถวายเป็นพระเกียรติด้วยตนเองในการแสดงอุปรากรรอบพิเศษเรื่อง “เฟลเดอร์เมาส์” และเขาก็ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือกด้วย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งเป็นพระราชชนัดดาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนออสเตรียเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม ค.ศ. 1964 ในโอกาสนี้ พระองค์ได้รับถวายพระเกียรติให้เป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ลำดับที่ 23 ของสถาบันดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนาในขณะนั้น ในฐานะที่ทรงพระปรีชาสามารถในการพระราชนิพนธ์บทเพลงที่เชื่อมโยงเอกลักษณ์ทางดนตรีของตะวันออกและตะวันตกเข้าไว้ด้วยกันได้อย่างไพเราะงดงาม และมีพระอัจฉริยภาพทางด้านดนตรีซึ่งโปรดเป็นพิเศษโดยพระองค์ทรงเป็นชาวเอเชียคนแรกที่ได้ดำรงตำแหน่งนี้

ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา วงดนตรีต่าง ๆ ได้นำเอาเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาเรียบเรียงและบรรเลงกันเป็นประจำใน ค.ศ. 1999 เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 6 รอบของพระองค์ มหาวิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนาได้ร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตไทยและสมาคมคนไทยในออสเตรียจัดทำแผ่นซีดีเพลงพระราชนิพนธ์เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและได้แทรกเพลงโหมโรงจากอุปรากรเรื่อง

Der Staatsbesuch des thailändischen Königs Chulalongkorn des Großen bei Kaiser Franz Joseph I. im Juni 1897 war gleichzeitig der Beginn einer musikdiplomatischen Beziehung zwischen Österreich und Thailand: Johann Strauss persönlich dirigierte zu Ehren des Königs eine Galavorstellung der *Fledermaus* und bekam dafür den Elefantenorden verliehen.

König Bhumibol Adulyadej, Enkel von König Chulalongkorn, erhielt anlässlich seines Österreichaufenthalts am 5. Oktober 1964 als erste Künstlerpersönlichkeit aus Asien die 23. Ehrenmitgliedschaft der damaligen Akademie für Musik und darstellende Kunst Wien. Diese besondere Anerkennung galt den musikalischen Kompositionen des Königs, die westliche und östliche Musikelemente verbinden, sowie der persönlichen Leidenschaft des Königs für Musik.

Die Kompositionen von König Bhumibol wurden seither regelmäßig für verschiedene Besetzungen arrangiert und aufgeführt. Anlässlich seines 72. Geburtstags (1999) gab die mdw in Kooperation mit der Royal Thai Embassy und der Thai Community in Austria eine CD zu seinen Ehren heraus, die sich den Kompositionen des Königs widmete, aber in Erinnerung an die eingangs erwähnte historische Begegnung von 1897 auch die Ouvertüre zur *Fledermaus* in das CD-Programm integrierte. Im Rahmen eines Besuchs

“เฟลเดอร์เมาส์” เพื่อเป็นการระลึกถึงการพบกัน ครั้งแรกระหว่างพระมหากษัตริย์สยามและสมเด็จพระจักรพรรดิออสเตรียเมื่อ ค.ศ. 1897 ต่อมา ศาสตราจารย์ ดร. ก๊อทฟรีท ซอลซ์ อดีตอธิการบดีของมหาวิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนาได้เดินทางมาไทยและได้รับพระราชทานพระวโรกาสเข้าเฝ้าถวายแผ่นเสียงซีดีแต่พระราชวงศ์

เรามีความยินดียิ่งที่ในวันที่ 23 มิถุนายน ค.ศ. 2019 นี้ วงดนตรี “เวเบอร์ คัมเมอร์ฟิลฮาร์โมนี” ได้ร่วมกับวงดนตรีออร์เคสตราแห่งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา จะมาจัดการแสดงดนตรีเพลงพระราชนิพนธ์ “กินรี” ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ณ โรงละครพระราชวังเชินบรุนน์

เครือข่ายนานาชาติ

Internationale Netzwerke

ตั้งแต่ ค.ศ. 1997 ฝ่ายความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปะของมหาวิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนาได้ทำข้อตกลงและทำงานอย่างจริงจังร่วมกับมหาวิทยาลัยและทบวงมหาวิทยาลัยของไทยในขณะนั้น ผ่านกรอบความร่วมมือของเครือข่ายมหาวิทยาลัย ASEA-UNINET นอกเหนือจากกิจกรรมการแลกเปลี่ยนกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วงดนตรีออร์เคสตราแห่งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยรังสิตแล้ว ยังมีมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งมีศักยภาพสูง เข้าร่วมโครงการด้วย มหาวิทยาลัยจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโทให้ทุนการศึกษาอย่างต่อเนื่องในสาขาดนตรีคลาสสิกของเวียนนา เข้าไปสังเกตการณ์การเรียนการสอน จัดคอนเสิร์ตและร่วมมือทางวิชาการ สิ่งเหล่านี้

durch em. o. Univ.-Prof. Dr. phil. Gottfried Scholz, Altrector der mdw, überreichte dieser die CD dem thailändischen Königshaus.

Wir freuen uns, dass am 23. Juni 2019 in einer Kooperation zwischen der Webern Kammerphilharmonie und dem Orchester des Princess Galyani Vadhana Institute of Music im Schlosstheater Schönbrunn die „Kinary Suite“ König Bhumibols in der Orchesterbesetzung erklingen wird.

Seit dem Jahr 1997 intensivierte sich die künstlerisch-wissenschaftliche Kooperation der mdw mit den thailändischen Partneruniversitäten und dem Office of Higher Education Commission Thailand v.a. durch die Zusammenarbeit im Rahmen des Universitätsnetzwerks ASEA Uninet. Neben Austauschaktivitäten mit der Chulalongkorn University, dem Princess Galyani Vadhana Institute of Music, der Silpakorn University und der Rangsit University etablierte sich insbesondere die Mahidol University als wertvoller Kooperationspartner. Regelmäßig stattfindende Meisterkurse und Lehraufträge im Bereich der Wiener Klassik, Hospitationen,

ทำให้การศึกษาด้านดนตรีในไทยมีพัฒนาการที่มีคุณภาพและมาตรฐานสูง วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับการยกย่องว่าเป็นสถาบันการดนตรีที่ดีที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นสถาบันที่ให้โอกาสนักศึกษาได้แสดงผลงาน ใน ค.ศ. 2012 มหาวิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนาได้ลงนามในข้อตกลงความร่วมมือกับวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2018 ได้ริเริ่มดำเนินโครงการให้นักศึกษาที่มีพรสวรรค์ทางดนตรีของทั้งสองมหาวิทยาลัยร่วมมือกันทำงาน เมื่อห้องจัดกิจกรรมใหม่ของสถานเอกอัครราชทูตออสเตรีย ณ กรุงเทพมหานคร ก่อสร้างแล้วเสร็จ นักศึกษาดนตรีของทั้งสองสถาบันดังกล่าวก็ได้ร่วมกันแสดงดนตรีในวันเปิดงานด้วย

ทุกปีเครือข่ายมหาวิทยาลัย ASEA-UNINET จะจัดทุนการศึกษา (แอร์นส์-มัค) ให้นักศึกษาไทยที่มีพรสวรรค์ในการเรียนดนตรีได้มีโอกาสไปศึกษาต่อที่ออสเตรีย และนักศึกษาจะได้เข้าเรียนที่สถาบันการศึกษานานาชาติภาคฤดูร้อนของมหาวิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนาด้วย ทุกปีจะมีผู้แทนจากมหาวิทยาลัยที่สอนดนตรีของออสเตรียมาเป็นคณะกรรมการตัดสินในการสอบแข่งขันชิงทุนระดับนานาชาติในไทย

ความร่วมมือและการดำเนินความสัมพันธ์ต่อกันก่อให้เกิดความช่วยเหลือทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน การแลกเปลี่ยนกันในระดับนานาชาติส่งผลให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน และทำให้เกิดความช่วยเหลือที่ยั่งยืนซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมต่อไป ในอนาคตขอให้เรายังคงมีเป้าหมายร่วมกันต่อไป เพื่อส่งเสริมความสนใจทางด้านดนตรีและวัฒนธรรมให้มากยิ่งขึ้น ในนามของมหาวิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาสงานฉลอง 150 ปี สัมพันธไมตรีไทย-ออสเตรีย

Konzerte und Wissenschaftskooperationen tragen seither maßgeblich zur Entwicklung von qualitativen Standards im Ausbildungssektor für Musik in Thailand bei. Das College of Music der Mahidol University zählt mittlerweile zu den besten Ausbildungsinstitutionen in Südostasien und bietet durch seine Infrastruktur exzellente Auftrittsmöglichkeiten für Studierende. 2012 hat die mdw ein Partnerschaftsabkommen mit dem College of Music der Mahidol University unterzeichnet; im Februar 2018 wurde die Zusammenarbeit der Young Masters (Programm für Hochbegabte) der mdw mit dem Young Artist Music Programme der Mahidol University initiiert und der neue Veranstaltungsraum der österreichischen Botschaft in Bangkok durch ein Konzert der Young Masters eröffnet.

Gefördert durch das Ernst-Mach-Stipendium ASEA Uninet studieren jedes Jahr talentierte thailändische Musikstudierende in Österreich und nehmen an der isa – Internationale Sommerakademie der mdw teil. Vertreter_innen der österreichischen Musikuniversitäten fungieren regelmäßig als Jurymitglieder in Entscheidungsgremien bei internationalen Musikwettbewerben in Thailand.

Weltweite Kooperationen und internationale Beziehungen tragen nachhaltig zur Qualität des Ausbildungsangebots bei. Internationaler Austausch fördert gegenseitiges Verständnis und leistet einen nachhaltigen Beitrag zur Gesellschaftsentwicklung. Für die Zukunft soll es unser gemeinsames Ziel bleiben, die Aufmerksamkeit für Musik und

Kultur weiter zu erhöhen. Es freut uns sehr, im Namen der mdw – Universität für Musik und darstellende Kunst Wien zum 150-Jahr-Jubiläum der Beziehungen Österreich-Thailand gratulieren zu dürfen.

ภาพที่ 7.3: รายนามของสมาชิกกิตติมศักดิ์ของมหาวิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา และพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ในฐานะสมาชิกกิตติมศักดิ์ (ดูรายนามตำแหน่งที่ 23) และอูลริเคอ ซึช อธิการบดีมหาวิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา ค.ศ. 2018

(ภาพจากมหาวิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา ค.ศ. 2018, ผู้ถ่ายภาพ: มาร์เซล นิมเพอร์)

Abb. 7.3: Ehrentafel der mdw mit dem Eintrag der Ehrenmitgliedschaft von König Bhumibol (siehe letztes Drittel; 23. Eintrag) und Mag. Ulrike Sych, Rektorin der mdw, 2018.

© mdw, 2018, Foto: Marcell Nimfuehr

การศึกษาด้านดนตรีของออสเตรีย และข้อคิดสำหรับไทย

Musikunterricht und Musikwissenschaft Österreichs als Vorbild für Thailand

สุกรี เจริญสุข / Sugree Charoensook

มหาวิทยาลัยมหิดล / Mahidol Universität

ดนตรีนั้นเป็นเรื่องของเสียง และเสียงก็เป็นพลังงานอย่างหนึ่งที่สร้างความเคลื่อนไหวได้ ความเคลื่อนไหวของเสียงจึงเป็นอำนาจที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ผมเชื่อว่า เสียงดนตรีมีอำนาจทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง การพัฒนา และก่อให้เกิดความเจริญได้ด้วยพลังของความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

ผมมุ่งมั่นทำงานเพื่อพัฒนาระบบการศึกษา ด้านดนตรีในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องด้วยความตั้งใจที่จะยกระดับการศึกษาด้านดนตรี ซึ่งคนไทยเคยมองว่าเป็นวิชาข้างถนนสำหรับคนเดินกินรำกิ้น ให้ได้รับมุมมองใหม่ว่าเป็นวิชาของนักปราชญ์ และตั้งเป้าหมายว่าวิชาดนตรีจะต้องเป็น “หุ้นส่วนของชีวิต” อย่างแท้จริงสำหรับเยาวชนที่ศึกษาด้านดนตรีทุกคน และผมเชื่อว่าดนตรีเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิดของคน และจะเป็นตัวเชื่อมประสานให้เยาวชนไทยพัฒนาเป็นคนเก่งและคนดีควบคู่กันไปได้ ด้วยปณิธานเช่นนี้ ผมจึงทุ่มเททำงานด้านดนตรีโดยใช้ทั้งความรู้ หัวใจ จิตวิญญาณ และเวลาอย่างเต็มที่ เรียกได้ว่า ทุ่มเทด้วยชีวิต

Musik ist eine Geschichte von Lauten, und Laute sind eine Kraft, die etwas in Bewegung setzen kann. Was durch Laute in Bewegung gesetzt wird, ist eine Macht, die Veränderung schafft. Ich bin davon überzeugt, dass Musik die Macht hat, Veränderungen hervorzubringen, Entwicklung zu bewirken und somit Fortschritt zu schaffen, durch die Kraft konstruktiver Gedanken und schöpferischer Vorstellung.

Ich habe mich in meiner Arbeit darum bemüht, die Musikwissenschaft in Thailand zu entwickeln, zuvorderst durch meinen Entschluss, den Rang der Musikwissenschaft anzuheben, da Thailänder und Thailänderinnen sie zuvor als abwegige Wissenschaft für Menschen erachteten, die ihren Lebensunterhalt durch Unterhaltungsmusik erwarben. Aus einem neuen Blickwinkel ist Musik

ปัจจุบัน วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งผมริเริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1994 พัฒนาขึ้นเป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านดนตรีที่มีขนาดใหญ่ และมีอุปกรณ์การเรียนการสอนครบถ้วนที่สุดในไทย ได้สร้างนักดนตรีที่มีคุณภาพจำนวนมาก อีกทั้งยังเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้การศึกษาด้านดนตรีในไทยตื่นตัวขึ้น และวงการดนตรีคลาสสิกในไทยเริ่มกระตือรือร้นและเกิดภาวะแข่งขันกันขึ้น นอกจากนี้ วงดุริยางค์ฟิลาฮาร์โมนิกแห่งประเทศไทย (TPO) ที่ผมก่อตั้งเมื่อ ค.ศ. 2005 ยังได้ช่วยสนับสนุนให้นักดนตรีมีรายได้เลี้ยงชีพในฐานะนักดนตรีมืออาชีพ ได้อย่างแท้จริง เพราะวงมีการแสดงประจำเป็นฤดูกาลต่อเนื่องมาเป็นเวลาถึง 13 ปี มีการขยายฐานผู้ฟังอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังมีหอแสดงดนตรีที่ได้มาตรฐานดีที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การศึกษาด้านดนตรีในออสเตรียทั้งในระดับมัธยมและอุดมศึกษานั้น นับเป็นต้นแบบที่ดีเยี่ยมอันดับต้นของโลก ดังนั้นจึงเป็นต้นแบบที่ดีของการสร้างโรงเรียนดนตรีในไทย รวมถึงโครงการเตรียมอุดมศึกษาที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดลด้วย เช่น การให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีตั้งแต่วัยเด็ก การจัดค่ายเยาวชนดนตรี การรวมวงซิมโฟนีออเคสตรา กล่าวได้ว่านักดนตรีคลาสสิกของไทย ที่ประสบความสำเร็จจำนวนมากต่างก็ผ่านการศึกษาและมีประสบการณ์การฝึกฝนแสดงดนตรีในออสเตรียมาแล้วทั้งสิ้น

ในส่วนของผมเอง ผมเคยนำวง ดร. แซ็ก เซมเบอร์ ออร์เคสตรา ซึ่งเป็นวงดนตรีเด็ก ไปเข้าค่ายดนตรี ณ เมืองลินซ์ ในรัฐอูปเปอร์ออสเตรีย เมื่อ ค.ศ. 2003-2004 โดยความช่วยเหลือของคุณแอนสท์ เริสเลอร์ หรือคุณอนันต์ ในนามมูลนิธิไทย-ออสเตรียมิวสิก (Thai-Austria Music Foundation) หลังจากนั้น มูลนิธิฯ ยังได้ส่งครูชาวออสเตรียมาสอนเชลโล เปียโน ไวโอลิน และการขับร้องที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ เป็นเวลา 6 เดือนบ้าง 1 ปีบ้าง นับเป็นการวางรากฐาน

eine Wissenschaft weiser Menschen und in dieser Hinsicht ist Musikwissenschaft „eine Investition auf Lebenszeit“. Dies ist eine bedeutende Wissenschaft für die Jugend wie für alle Menschen. Ich bin der Ansicht, dass Musik ein wichtiges Segment für Veränderungen im Empfinden der Menschen und für die Entwicklung der thailändischen Jugend ein unentbehrliches Element ist, damit Jugendliche zu gewandten, charakterlich gefestigten und umsichtigen Menschen heranwachsen. Diesem ehrgeizigen Wunsch entsprechend habe ich mich ernsthaft der Arbeit auf dem Sektor der Musik gewidmet, habe all mein Wissen und mein Herzblut gegeben, mit Leib und Seele sowie jederzeit mein Leben lang dafür gewirkt.

Die gegenwärtige Musikakademie der Mahidol Universität habe ich seit 1994 aufgebaut und sie zu einer hervorragenden Institution für Musik entwickelt, die so groß und gut ausgestattet ist, dass sie nun zum Großteil sowohl das Lernen als auch das Unterrichten in Thailand zu gewährleisten vermag. Es wurden und werden hier Musiker und Musikerinnen von allerbesten Qualifikation ausgebildet. Ein weiterer wichtiger Aspekt ist das Anregen und Ermutigen von Thailändern und Thailänderinnen zum Studium des Faches Musik, das Bilden von Zirkeln für klassische Musik zu fördern sowie Voraussetzungen für Wettbewerbe zu schaffen. Heute benötigt das Thailändische Philharmonieorchester (TPO), welches ich im Jahre 2005 gründete, noch eine Förderung seiner Musiker und Musikerinnen, auf dass sie ihren Lebensunterhalt sichern können. Dies ist ein ernstes Anliegen, weil Musikdarbietungen

การศึกษาดนตรีให้แก่เยาวชนอย่างดีเยี่ยม เนื่องจากในขณะนั้นไทยไม่มีผู้เชี่ยวชาญในด้านเหล่านี้เพียงพอ

นอกจากนี้ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ได้ลงนามความตกลงกับอาจารย์วัลเทอร์ เรเซนเนเดอร์ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการด้านดนตรีของรัฐออสเตรีย ในการส่งอาจารย์ด้านดนตรีจากออสเตรียมาประจำในไทยในทุกสาขาวิชา รวมถึงการส่งวาทยกรจากออสเตรียมาฝึกซ้อมและอำนวยเพลงให้กับวงดุริยางค์เครื่องสายของวิทยาลัยฯ ซึ่งช่วยให้นักดนตรีไทยบรรเลงดนตรีคลาสสิกได้อย่างมีจิตวิญญาณ มีใช้เพียงแค่บรรเลงโดยการเล่นโน้ตเท่านั้นจากพื้นฐานเหล่านี้ ต่อมาภายหลัง สถาบันการศึกษาด้านดนตรีในไทยจึงสามารถสร้างนักเรียนดนตรีรุ่นใหม่จำนวนมากซึ่งได้ไปศึกษาต่อด้านดนตรีที่สถาบันดนตรีในออสเตรีย ทั้งที่เมืองลินซ์ เมืองซัลทซ์บวร์ค เมืองกราซ และกรุงเวียนนา อย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน นับเป็นการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาด้านดนตรีคลาสสิกในประเทศไทยซึ่งได้รับการสนับสนุนจากประเทศออสเตรียอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลา 30 ปีจนถึงปัจจุบัน

auch nach 13 Jahren noch saisonal begrenzt sind und die Zahl der Konzert-besucher_innen noch gesteigert werden muss. Allerdings verfügt die Musikakademie bereits über das allerbeste Auditorium in Südostasien.

Den Musikunterricht in Österreich auf den schulischen Oberstufen erachte ich als weltweit hervorragend. Dementsprechend sollte auch der Unterricht an thailändischen Schulen gestaltet werden. Daher wird dem Projekt einer voruniversitären schulischen Stufe an der Akademie für Musik und Schöne Künste der Mahidol Universität hinsichtlich der Musikerziehung von Kindern und Jugendlichen große Bedeutung beigemessen. Was das Symphonieorchester anbelangt, ist festzustellen, dass die thailändischen klassischen Musiker und Musikerinnen insgesamt mit Erfolg ihr Praktikum in Österreich absolvierten.

Was mich persönlich anbelangt, so leitete ich einst das Dr. Sax Chamber Orchestra (Dr. Sax Kammerorchester), ein Kinderorchester. Ich ging in den Jahren 2003 bis 2004 in ein Musik-Camp in Linz in Oberösterreich, um dort Ernst Rössler, auch genannt Khun Anand, in der Thai-Österreichischen Musik-Stiftung zu unterstützen. Danach schickte diese Stiftung noch österreichische Lehrkräfte für den Cello- und Klavierunterricht sowie für Gesang an die Akademie für Musik und Schöne Künste für die Dauer von sechs Monaten pro Jahr. Ich beschäftigte mich mit dem Vorbereiten des Musikunterrichts für Jugendliche, da es in

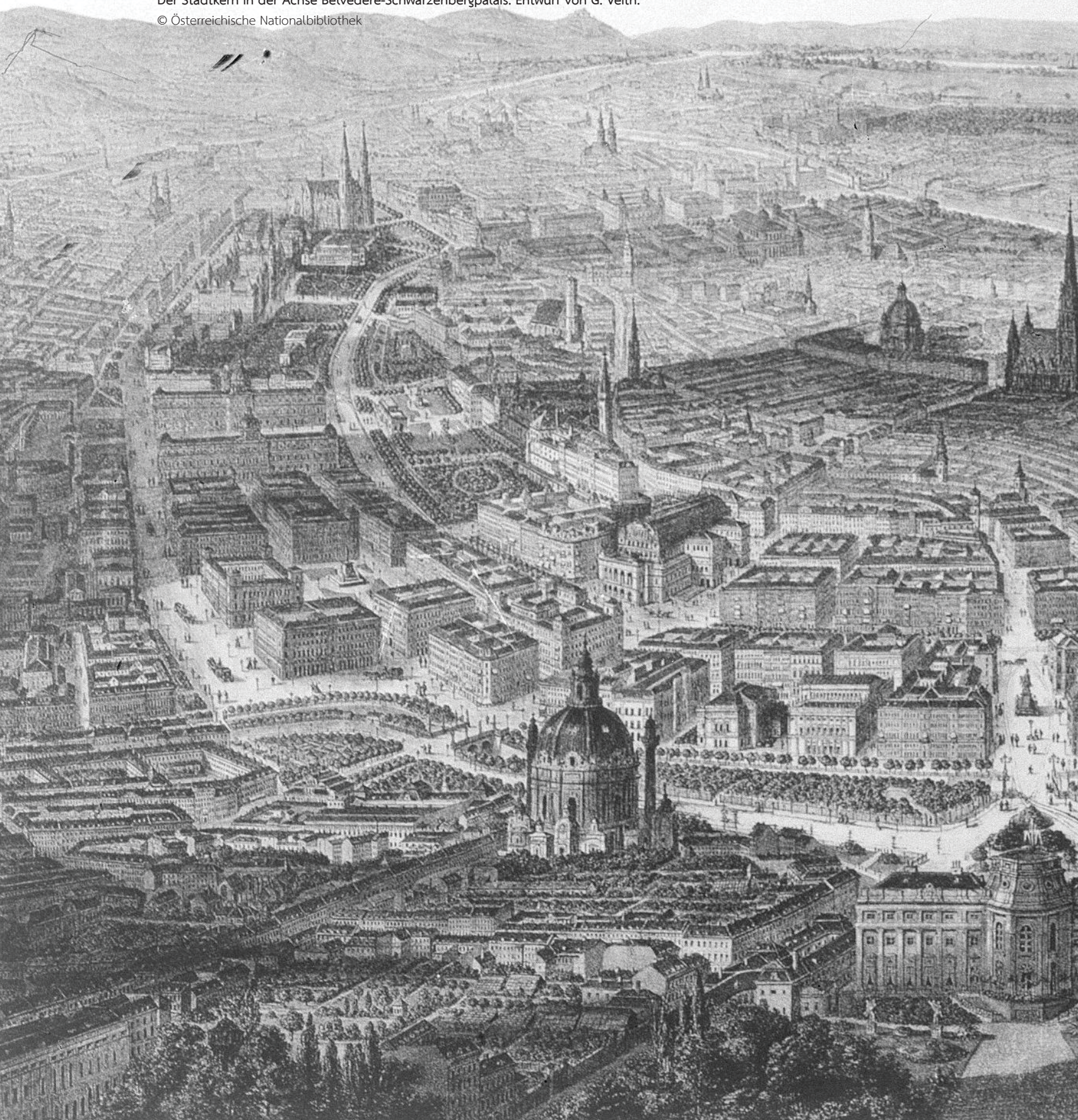
Thailand auf diesem Sektor nicht genügend Expert_innen gab.

Ferner beförderte die Akademie für Musik und Schöne Künste, dass Professor Walter Rescheneder, Kapellmeister und Landesmusikdirektor der oberösterreichischen Landesregierung, von Österreich nach Thailand entsandt wurde, wo er auf der Akademie für alle wissenschaftlichen Bereiche zuständig war, das Orchester dirigierte, vor allem die Streicher betreute und im Orchester selber mitspielte, um seine Erfahrungen des Übens und Probens zu vermitteln. So wurden thailändische Musiker und Musikerinnen befähigt, klassische Musik nach Gehör zu spielen, noch ohne Noten lesen zu können. Auf dieser Grundlage gelang es der thailändischen Musikakademie, viele neue Musiker und Musikerinnen auszubilden, die zum fortführenden Studium nach Österreich gehen konnten. Nach Studienaufenthalten in Linz, Salzburg, Graz und Wien, die zuvor außer Reichweite waren, sind in Thailand im Bereich der klassischen Musik dank der Förderung durch Österreich Veränderungen eingetreten, seit nunmehr 30 Jahren bis in die Gegenwart.

ใจกลางกรุงเวียนนา มองจากทางพระราชวังเบลเวเดอเรและพระราชวังซวาร์ชเชนแบร์ก
(ภาพจากหอสมุดแห่งชาติออสเตรีย)

Der Stadtkern in der Achse Belvedere-Schwarzenbergpalais. Entwurf von G. Veith.

© Österreichische Nationalbibliothek

เสียงสะท้อน: กวีนิพนธ์ว่าด้วยมิตรภาพไทย-ออสเตรีย
Nachklang: Literarische Gedanken zu Freundschaft

เรากอดใครสักคน / Jemanden umarmen
เอ็ลฟรึเดอ แกร์สเทิล / Elfriede Gerstl

เรากอดใครสักคน
เพราะเขารู้สึกกลัว
เพราะฉันรู้สึกกลัว
เพราะเขาเศร้า
เพราะฉันเศร้า
เพราะเราได้พบกันอีก
เพราะเราลาจากกัน
เรากอดใครสักคน
เพราะเราทำได้
เรากอดใครสักคน
ตราบเท่าที่เรายังทำได้

jemanden umarmen
weil er sich fürchtet
weil ich mich fürchte
weil er traurig ist
weil ich traurig bin
weil wir uns wiedersehen
weil wir abschiednehmen
jemanden umarmen
weil man es kann
jemanden umarmen
solange man es kann

เส้นด้าย / Fäden

เอ็ลฟริเดอ แกร์สเทิล / Elfriede Gerstl

มนุษย์ทุกคนถูกเส้นด้ายหลายเส้นผูกไว้กับมนุษย์คนอื่นหลายคน ไม่มีใครสักคนที่จะไม่ถูกเส้นด้ายแบบนี้แม้เพียงเส้นเดียวผูกไว้กับมนุษย์คนที่สอง แม้เพียงคนเดียว

บ่อยครั้งที่สุดที่เส้นด้ายเหล่านี้ดึงกะโหลกของมนุษย์หนึ่งคนไปที่กะโหลกของมนุษย์อีกหนึ่งคน จากกะโหลกหนึ่งไปที่หัวใจอีกหัวใจหนึ่ง (หรือกลับกัน) หรือจากหัวใจหนึ่งไปที่อีกหัวใจหนึ่ง แต่ก็บ่อยครั้งที่ด้ายเส้นหนึ่งดึงกะโหลกหนึ่ง (หรือหัวใจหนึ่ง) ไปที่แขนหรือขาของอีกคนหนึ่ง แล้วพันขาเอาไว้

ทำให้คนที่สองเดินและวิ่งไม่ได้ ทำงานและพักผ่อนไม่ได้ แต่ตัวอุปสรรคนี้เองอาจจะจำเป็นสำหรับเขาก็ได้ และนอกจากนั้นเขายังเอาด้ายทำแบบนั้นกับตัวเองได้อีกด้วย และพอด้ายที่ล่ามตัวเองบาดลงไปในเรื่อง เขาก็จับด้ายที่ล่ามคนอื่นให้สั้นลง

ถ้าใครมีแรงมากพอ ก็จะเอามีดคม ๆ แห่งการตัดลึนใจตัดเส้นด้ายส่วนมากออก แต่เขาจะเหลือด้ายเอาไว้อย่างน้อยที่สุดหนึ่งเส้น เพราะถ้ามนุษย์ตัดด้ายเส้นสุดท้ายนี้ออกด้วย ในไม่ช้าเขาจะสูญเสียที่ยึดเกาะ และเมื่อไม่มีใครจับตัวเขาไว้อีกแล้ว แม้ลมเบา ๆ ที่เย็นเฉียบก็จะพัดเอาตัวเขาลงไปรวมกับใบไม้ที่ร่วงหล่นเหี่ยวเฉาเหมือนตัวของเขาเอง

Alle Menschen sind durch Fäden mit anderen Menschen verbunden, und es gibt auch nicht einen, der nicht wenigstens durch einen solchen Faden mit wenigstens einem zweiten verbunden wäre.

Am häufigsten ziehen die Fäden: vom Schädel des einen zum Schädel des anderen, von einem Schädel zu eines anderen Herzen (oder umgekehrt), oder von einem Herzen zu einem anderen Herzen. Aber es ist auch gar nicht selten, daß von einem Schädel (oder auch Herzen) ein Faden zu einem Arm oder Bein eines anderen zieht und es umschlingt.

Das hindert den zweiten freilich beim Gehen und Laufen, beim Arbeiten und Ruhen, aber selbst diese Behinderung kann für ihn notwendig werden (und außerdem kann er ja selbst auch wieder solch einen Faden ausbilden, und wenn ihn die eigene Fessel ins Fleisch schneidet, kann er auch die des anderen kürzer fassen).

Wer genug Kraft hat, kann zwar mit dem geschärften Messer seines Entschlusses die meinsten Fäden durchschneiden; aber einen wenigstens muß er behalten; durchschneidet der Mensch nämlich auch diesen, den letzten, so verliert er in kurzer Zeit allen Halt, und da ihn niemand mehr festhält, fegt ihn ein dünner und sehr kühler Wind achtlos zu den vertrockneten, modernden Blättern, denen er gleicht.

มิตรภาพ / Freundschaft

พรชัย แสนยะมูล / Ponchai Saenyamul

แม่น้อยนิด มิตรภาพ ยังซาบซึ้ง
แม้ช่วงหนึ่ง ซึ่งสั้นสั้น ก็สุขสม
ในอากาศ มีโอกาส อันรื่นรมย์
รอให้เรา ร่วมชื่นชม มิตรภาพนั้น

จันทร์ส่งยิ้ม ริมขอบฟ้า มาปลอบโยน
ดาวไกลโผน ส่งพลังใจ เต็มไฟฝัน
สายลมเย็น ส่งความห่วงใย มาให้กัน
ได้แสงจันทร์ เจ้าหิ่งห้อย คอยส่งใจ

ดวงอาทิตย์ ทักทาย ปลายขอบฟ้า
ส่งแรงหวัง แรงศรัทธา มามอบให้
เมฆเรingers มากับความละมุนละไม
มวลแมกไม้ มอบไออุ่น ที่คุ้นเคย

ดอกไม้กับผีเสื้อ มาเพื่อรัก
เพื่อทอถัก ความสดใส ให้ใจเอ๋ย
แต่ละมิตร ไม่อาจจะชดเชย
เป็นมิตรแล้ว เป็นมิตรเลย ไม่ลืมเลือน

*Sind sie auch wenige, die Freundschaften, so werden sie doch dankbar begrüßt.
Sind sie auch nur für einen Augenblick da, sehr kurz, dennoch tief, als beglückend empfunden.
In solcher Atmosphäre ist Gelegenheit für ein wenig Vergnügen,
das uns erwartet, das wir einander geloben – jene Freundschaften.*

*Der Mond schenkt uns ein Lächeln vom Rand des Horizonts zum Trost.
Sterne in weiter Ferne senden Ermutigung, befeuern Träume.
Kühle Brisen lassen Besorgnis aufkommen.
Im Mondschein flirren blinkend Glühwürmchen, warten darauf, die Herzen zu begleiten.*

*Die Sonne grüßt vom Ende des Horizonts,
Sendet hoffnungsvolle Kraft, überzeugende Kraft, kommt, sie zu vermitteln.
Freundlich lächelnde Wolken ziehen auf, lieblich und schön.
Dichte Baumkronen vermitteln Geborgenheit, die wohl vertraut ist.*

*Blüten und Schmetterlinge kommen, um zu lieblosen,
Um zu bestriicken, um zu verjüngen, um die Herzen zu bezirzen,
Um zu befreunden – nicht, um zu ersetzen.
Es ist Freundschaft – es ist wahre Freundschaft – unvergänglich !*

ประวัติผู้เขียน

Biografien der Autorinnen und Autoren

ศาสตราจารย์ ดร. แบร์นท มืซาเอล โรเดอ

Univ.-Prof. Dr. DDDDr.h.c. Bernd Michael Rode

ศาสตราจารย์ ดร. แบร์นท มืซาเอล โรเดอ เป็นศาสตราจารย์ประจำสถาบันเคมีทฤษฎีและสารอินทรีย์ทั่วไป มหาวิทยาลัยอินน์สbruck ตั้งแต่ ค.ศ. 1979-2011 ต่อมาระหว่าง ค.ศ. 2006-2011 ได้เป็นผู้อำนวยการของสถาบันดังกล่าว ศาสตราจารย์ ดร. โรเดอ ยังเป็นผู้ร่วมก่อตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัย ASEAN-UNINET ใน ค.ศ. 1994 และดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกิตติมศักดิ์ของเครือข่ายความร่วมมือนี้ตั้งแต่ ค.ศ. 2014 นอกจากนี้ ใน ค.ศ. 2004 ศาสตราจารย์ ดร. โรเดอ ยังเป็นชาวออสเตรียคนแรกที่ได้รับตำแหน่งประธานคณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา (United Nations Commission on Science and Technology for Development - UNCSTD) ยิ่งไปกว่านั้น ศาสตราจารย์ ดร. โรเดอ ยังได้รับเหรียญทองกิตติมศักดิ์และเหรียญเชิดชูเกียรติชั้นที่หนึ่งในสาขาวิทยาศาสตร์และศิลปะของสาธารณรัฐออสเตรีย และในส่วนของประเทศไทย ก็ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นที่หนึ่งในสองตระกูล ได้แก่ ประถมาภรณ์มงกุฎไทย และประถมาภรณ์ช้างเผือก

1979 bis 2011 Professor am Institut für Allgemeine, Anorganische und Theoretische Chemie an der Universität Innsbruck bzw. 2006–2011 zusätzlich dessen Leiter. Er ist Mitbegründer des ASEAN-UNINET (1994) und fungiert seit 2014 als Ehrenpräsident desselben. Im Jahr 2004 wurde er als erster Österreicher zum Präsidenten der UN-Kommission für Wissenschaft und Technologieentwicklung (UNCSTD) bestellt. Prof. Rode ist u.a. Träger des Goldenen Ehrenzeichens und des Verdienstkreuzes 1. Klasse in Wissenschaft und Kunst der Republik Österreich. Von thailändischer Seite wurden ihm die höchsten Stufen (first class with sash) des Ordens von der thailändischen Krone und des Ordens vom Weißen Elefanten verliehen.

ดร. ชัญพงษ์ ทองสว่าง

Dr. Chanyapong Thongsawang

ดร. ชัญพงษ์ ทองสว่าง สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีบัณฑิตทางด้านดนตรีวิทยาที่มหาวิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา (2015) ควบคู่ไปกับการเรียนเปียโนในระดับบัณฑิตศึกษาที่มหาวิทยาลัยอันโตน บรูกเนอร์ ที่เมืองลินซ์ อีกทั้งได้รับปริญญามหาบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยศิลปะ กรุงเบิร์น สวิตเซอร์แลนด์ และปริญญาบัณฑิต ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

Dr. Chanyapong Thongsawang promovierte in Musikwissenschaft an der Universität für Musik und darstellende Kunst Wien im Jahre 2015. Zugleich belegte er das Fach Klavier an der Universität Anton Bruckner in Linz. Zudem erwarb er den Magistergrad an der Hochschule der Künste Bern in der Schweiz und einen Bachelor-Grad im Fach Elektroingenieurwesen der Chulalongkorn Universität Bangkok.

ศาสตราจารย์ ดร. กาบรีเอลา คริสต์

Univ.-Prof. Mag. Dr. Gabriela Krist

ตั้งแต่ ค.ศ. 1999 ศาสตราจารย์ ดร. กาบรีเอลา คริสต์ เป็นศาสตราจารย์ประจำมหาวิทยาลัยประยุกต์ศิลปะแห่งกรุงเวียนนา และเป็นผู้อำนวยการสถาบันการอนุรักษ์และการซ่อมแซมศิลปวัตถุ พร้อมทั้งได้ปฏิบัติงานที่ศูนย์นานาชาติเพื่อการศึกษาการอนุรักษ์และการซ่อมแซมสมบัติทางวัฒนธรรม (International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property - ICCROM) ณ กรุงโรม และสำนักงานโบราณสถานออสเตรีย มาเป็นเวลายาวนาน ศาสตราจารย์ ดร. คริสต์ ยังดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการและสมาชิกคณะที่ปรึกษาของสถาบันนานาชาติเพื่อการอนุรักษ์โบราณวัตถุและศิลปวัตถุ (International Institute for Conservation of Historic &

Seit 1999 Universitätsprofessorin an der Universität für angewandte Kunst Wien und Leiterin des Instituts für Konservierung und Restaurierung. Langjährige Tätigkeit bei ICCROM (International Centre for the Study of the Preservation and Restoration Council of Cultural Property) in Rom und am Österreichischen Bundesdenkmalamt sowie als Vizepräsidentin und Council Member beim IIC (International Institute for Conservation of Historic & Artistic Works). Leitung von Aus- und Weiterbildungsprogrammen, Restaurierungskampagnen und Workshops in Indien, Nepal, der Mongolei, China, Myanmar und

Artistic Works - IIC) และเป็นผู้อำนวยการโครงการด้านหลักสูตรการศึกษาและการศึกษาต่อระดับสูง การรณรงค์เรื่องการอนุรักษ์และการฝึกปฏิบัติในอินเดีย เนปาล มองโกเลีย จีน เมียนมา และไทย นอกจากนี้ ศาสตราจารย์ ดร. คริสต์ ยังได้รับเหรียญเชิดชูเกียรติของออสเตรเลียในสาขาวิชาการและวัฒนธรรม และได้รับรางวัลจาก ICCROM อีกด้วย

แกร์ทรูเดอ โมเซอร์-วาค์เนอร์ Gertrude Moser-Wagner

แกร์ทรูเดอ โมเซอร์-วาค์เนอร์ ศึกษาสาขาประติมากรรมที่สถาบันวิจิตรศิลป์แห่งกรุงเวียนนา กับ บรูโน จีรอนโกลี จนสำเร็จการศึกษาเมื่อ ค.ศ. 1981 หลังจากนั้น โมเซอร์-วาค์เนอร์ ได้เป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยศิลปะหลายแห่ง พร้อมทั้งเป็นศิลปินสาขาประติมากรรม โครงการศิลปะ กวีนิพนธ์ ศิลปะการจัดวาง ศิลปะทางวิทยุ ศิลปะสื่อแสดง และวีดิทัศน์ โดยตั้งแต่ ค.ศ. 1985 โมเซอร์-วาค์เนอร์ได้รับเชิญให้ไปแสดงผลงานในโครงการของประเทศต่าง ๆ ทั้งในงานนิทรรศการและงานฉลองต่าง ๆ ตั้งแต่ ค.ศ. 2000 โมเซอร์-วาค์เนอร์มีผลงานเพิ่มเติม คือ การจัดพิมพ์หนังสือ พร้อมทั้งเป็นศิลปินภัณฑารักษ์ และผู้จัดงานประชุมแบบสหวิทยาการ (www.moser-wagner.com; www.taste.at)

Thailand. Sie ist Trägerin des Österreichischen Ehrenkreuzes für Wissenschaft und Kultur und des ICCROM Award.

Studium der Bildhauerei an der Akademie der Bildenden Künste in Wien bei Bruno Gironcoli, Diplom 1981, danach Lehraufträge an diversen Kunst-Universitäten. Arbeitsfelder: Skulptur, Projekt Kunst, Poetische Intervention, Installation, Radiokunst, Performancekunst, Video. Seit 1985 Einladungen zu internationalen Projekten, Ausstellungen, Festivals. Seit 2000 auch Herausgeberin, Künstlerkuratorin, Veranstalterin von Interdisziplinären Symposien. www.moser-wagner.com; www.taste.at

ศาสตราจารย์ ดร. กอทฟรีท ซ็อลทซ์
em.Univ.-Prof. Dr. Dr.h.c. Gottfried Scholz

ศาสตราจารย์ ดร. กอทฟรีท ซ็อลทซ์ สำเร็จการศึกษาจากสถาบันดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา (ปัจจุบัน คือ มหาวิทยาลัยดนตรีฯ) และมหาวิทยาลัยแห่งกรุงเวียนนา ในสาขาวรรณคดี ประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ศิลปะ และดุริยางคศาสตร์ ตั้งแต่ ค.ศ. 1960 ศาสตราจารย์ ดร. ซ็อลทซ์ ได้เป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยดนตรีฯ และทำหน้าที่เป็นศาสตราจารย์สาขาดนตรีวิเคราะห์ และประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ตั้งแต่ ค.ศ. 1969 ในระหว่าง ค.ศ. 1984-1988 ได้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีพร้อมมีผลงานตีพิมพ์เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ศาสตราจารย์ ดร. ซ็อลทซ์ ยังได้ทำหน้าที่เป็นศาสตราจารย์อาคันตุกะไปสอนที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น ในสหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ ฮังการี และไทย พร้อมทั้งได้รับเหรียญเชิดชูเกียรติต่าง ๆ เช่น เหรียญทองกิตติมศักดิ์ของสาธารณรัฐออสเตรีย เป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ของราชวิทยาลัยดนตรี และเป็นสมาชิกคณะกรรมการพิจารณาอوبرางวัลของมูลนิธิ Fondazione Internazionale Premio Balzan

กินเทอร์ ซูเคอร์
Mag. Günther Sucher

ตั้งแต่ ค.ศ. 1990 กินเทอร์ ซูเคอร์ ได้ทำงานที่สำนักงานที่ปรึกษาด้านการค้าระหว่างประเทศออสเตรีย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหอเศรษฐกิจออสเตรีย ระหว่าง ค.ศ. 1991-2001 ซูเคอร์ ยังได้เป็นผู้แทนด้านเศรษฐกิจของออสเตรียในโคลอมเบีย

Ausbildung an der Akademie für Musik und darstellende Kunst Wien (heute Universität für Musik), sowie an der Universität Wien (Germanistik, Geschichte, Kunstgeschichte, Musikwissenschaft). Seit 1960 im Personalstand der Universität für Musik, seit 1969 Univ.-Prof. für Musikanalytik und Kulturgeschichte; 1984–1988 Rektor. Zahlreiche Publikationen und diverse Gastprofessuren (USA, Niederlande, Hongkong und Bangkok). Träger mehrerer Auszeichnungen (u.a. Großes Goldenes Ehrenzeichen der Republik Österreich, Honorary Member of the Royal College of Music); Mitglied des Preiskomitees der Fondazione Internazionale Premio Balzan.

Seit 1990 bei AUSSENWIRTSCHAFT AUSTRIA / Wirtschaftskammer Österreich; 1991–2001 Stellvertretender österr. Wirtschaftsdelegierter in Kolumbien, Hongkong und Ungarn. 2003–2011 Österreichischer

ฮ่องกง และฮังการี และระหว่าง ค.ศ. 2003-2011 ได้ทำหน้าที่เป็นผู้แทนด้านเศรษฐกิจของออสเตรีย ในไอร์แลนด์ นอกจากนี้ ซูเคอร์ ยังได้เป็นผู้แทนด้าน เศรษฐกิจของออสเตรียในไทย เวียดนาม เมียนมา กัมพูชา และลาวตั้งแต่ ค.ศ. 2015 เป็นต้นมา

Wirtschaftsdelegierter in der Republik Irland. Seit 2015 Österreichischer Wirtschaftsdelegierter für Thailand, Vietnam, Myanmar, Kambodscha und Laos.

เอิร์มการ์ท ฟังเจอร์ล

Mag. Irmgard Pangerl

เอิร์มการ์ท ฟังเจอร์ล สำเร็จการศึกษาด้าน ประวัติศาสตร์ และทำงานที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรียตั้งแต่ ค.ศ. 1989 นับตั้งแต่ ค.ศ. 1993 ฟังเจอร์ลได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นวิทยากรที่หอจดหมายเหตุของราชวงศ์ฮับส์บูร์ก-โลทริงเงิน วิทยากรที่ หอจดหมายเหตุของราชวงศ์ และการบริหารทรัพย์สินของราชวงศ์ฮับส์บูร์กในหอจดหมายเหตุของราชวงศ์ และหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ฟังเจอร์ล ยังได้รับเชิญไปบรรยายและจัดการประชุมทั้งในและนอกประเทศ พร้อมทั้งร่วมเป็นบรรณาธิการจัดพิมพ์หนังสือหลาย เล่ม เช่น “ราชวงศ์เวียนนาจากภาพสะท้อนของ บันทึกgrayงานเกี่ยวกับพระราชพิธีต่าง ๆ (ค.ศ. 1652-1800)”, “เข้าไปใกล้” ค.ศ. 2007 “จักรพรรดิฟรันทซ์ โยเซฟที่ 1 1830-1916”, “ภาพและเอกสารจากหอจดหมายเหตุของราชวงศ์และหอจดหมายเหตุแห่งชาติในเวียนนา (ค.ศ. 2015)” และเรื่องอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังได้รับเหรียญเกียรติยศจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติเช็กใน ค.ศ. 2018

Studium der Geschichte, ab 1989 Tätigkeit am Österreichischen Staatsarchiv, seit 1993 Referentin für die Habsburg-Lothringischen Hausarchive, die Hofarchive und die private Vermögensverwaltung der Habsburger im Haus-, Hof- und Staatsarchiv. Vorträge und Symposien im In- und Ausland, Mitherausgeberin mehrerer Publikationen, darunter: *Der Wiener Hof im Spiegel der Zeremonialprotokolle (1652–1800). Eine Annäherung* (2007); *Kaiser Franz Joseph I. 1830–1916. Bilder und Dokumente aus dem Haus-, Hof- und Staatsarchiv in Wien* (2015), u.a.m. Trägerin der Medaille für Verdienste um das tschechische Archivwesen (2018).

มารีอา วัซซิลาคู

Mag. Maria Vassilakou

มารีอา วัซซิลาคู เป็นสมาชิกสภากรุงเวียนนา ตั้งแต่ ค.ศ. 1996 ได้รับตำแหน่งหัวหน้าของพรรคกรีนตั้งแต่ ค.ศ. 2004 ต่อมาใน ค.ศ. 2010 ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการกรุงเวียนนา และที่ปรึกษาด้านการพัฒนาเมือง การคมนาคม การป้องกันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การวางแผนทางพลังงาน และการมีส่วนร่วมของประชาชน

Seit 1996 Mitglied des Wiener Landtags, seit 2004 Vorsitzende der Fraktion der Grünen und seit 2010 stellvertretende Bürgermeisterin von Wien und amtsführende Stadträtin für Stadtplanung, Verkehr, Klimaschutz, Energieplanung und Bürger_innenbeteiligung.

ศาสตราจารย์ ดร. มาร์ติน แกร์ซาเบ็ค

Univ.-Prof. Dipl.-Ing. Dr. DDDDr. h.c. Martin Gerzabek

ศาสตราจารย์ ดร. มาร์ติน แกร์ซาเบ็ค สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาเกษตรศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยทรัพยากรธรรมชาติและวิทยาศาสตร์ชีวภาพแห่งกรุงเวียนนา (BOKU) ใน ค.ศ. 1984-2003 ได้ทำวิจัยที่สถาบันเทคโนโลยีออสเตรีย (AIT) และนับตั้งแต่ ค.ศ. 2001 ศาสตราจารย์ ดร. แกร์ซาเบ็ค ได้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์สาขาพิษวิทยาสิ่งแวดล้อมและการใช้ประโยชน์จากไอโซโทปประจำมหาวิทยาลัยทรัพยากรธรรมชาติและวิทยาศาสตร์ชีวภาพแห่งกรุงเวียนนา ในระหว่าง ค.ศ. 2003-2010 ดำรงตำแหน่งเป็นรองอธิการบดีฝ่ายวิจัย และได้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีใน ค.ศ. 2009-2018 นอกจากนี้ ศาสตราจารย์ ดร. แกร์ซาเบ็ค ยังเป็นประธานผู้ก่อตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัยด้านชีววิทยาศาสตร์ในยุโรปกลางและยุโรปตะวันออกเฉียงใต้ (ICA-CASEE) เป็นสมาชิกในสถาบันการศึกษาหลายแห่ง และได้รับเหรียญทองกิตติมศักดิ์ของสาธารณรัฐออสเตรีย

Studium der Landwirtschaft an der Universität für Bodenkultur Wien (BOKU). 1984–2003 Forschungstätigkeit am AIT (Austrian Institute of Technology), seit 2001 Professor für Umwelttoxikologie und Isotopenanwendung an der BOKU, wo er 2003–2010 als Vizerektor für Forschung und 2009–2018 als Rektor fungierte. Er ist u.a. Gründungspräsident des Netzwerkes der Lebenswissenschaftlichen Universitäten Zentral- und Südosteuropas (ICA-CASEE), Mitglied mehrerer Akademien der Wissenschaften, und Träger des Goldenen Ehrenzeichens für die Verdienste um die Republik Österreich.

ดร. มิชาเอล เกอเบิล

Mag. Dr. Michael Göbl

ดร. มิชาเอล เกอเบิล เป็นผู้อำนวยการหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรียตั้งแต่ ค.ศ. 1977 และได้เป็นผู้ผู้อำนวยการหอจดหมายเหตุราชวงศ์และหอจดหมายเหตุแห่งชาติตั้งแต่ ค.ศ. 2003 นอกจากนี้ ค.ศ. 1981 ดร. เกอเบิล ยังได้ศึกษาวิชาประวัติศาสตร์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งเป็นสมาชิกของสมาคม “อาทเลอร์” แห่งกรุงเวียนนา ซึ่งทำงานด้านวงศ์ตระกูลศึกษา และเป็นสมาชิกของสถาบันวงศ์ตระกูลศึกษานานาชาติ นอกจากนี้ ดร. เกอเบิล ยังได้ตีพิมพ์หนังสือหลายเล่มและได้รับเชิญให้ไปบรรยายในประเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ราชวงศ์ ตราประทับต่าง ๆ ตราประจำตระกูลของราชวงศ์และของประเทศ เป็นต้น ใน ค.ศ. 2013 ดร. เกอเบิล ได้รับเครื่องรัฐอิสริยาภรณ์กิตติมศักดิ์จากสาธารณรัฐออสเตรีย และยังได้รับเหรียญเกียรติยศจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติเช็ก เมื่อ ค.ศ. 2017

Seit 1977 Archivar im Österreichischen Staatsarchiv, im Haus-, Hof- und Staatsarchiv (ab 2003); ab 1981 Studium der Geschichte und Hilfswissenschaften (Universität Wien). Mitglied der Heraldisch-Genealogischen Gesellschaft „Adler“ (Wien) sowie der Académie Internationale d’Héraldique. Publikationen und international Vorträge auf den Gebieten der Adelsgeschichte, des Siegelwesens, der Staats- und Herrscherwappen, u.a.m. Träger des Großen Ehrenzeichens für Verdienste um die Republik Österreich (2013) und der Medaille für Verdienste um das tschechische Archivwesen (2017).

นิโคลาส พรัคเคินสกี

Nikolaus Prachensky

นิโคลาส พรัคเคินสกี เกิดที่กรุงเวียนนา เป็นบุตรของศาสตราจารย์มาร์คุส พรัคเคินสกี และแกร์ทรูเดอ พรัคเคินสกี ซึ่งทั้งคู่เป็นจิตรกร พรัคเคินสกี มีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจการโรงแรมจากโรงแรมมารีอ็อท อัมสเตอร์ดัม และโรงแรมฮิลตัน กรุงเวียนนานับตั้งแต่ ค.ศ. 1980 พรัคเคินสกีได้พำนักอยู่ที่ประเทศไทย โดยเป็นผู้จัดการบริษัทค้าผ้าในกลุ่มอีดีน เป็นเจ้าของร่วมของร้าน “โบลโร” ซึ่งเป็นร้านอาหาร

Geb. in Wien als Sohn des Malers Prof. Markus Prachensky und der Malerin Gertrude Prachensky. Hotelerfahrung bei Marriott Amsterdam und Hilton Wien; lebt seit 1980 in Thailand. Direktor im Textilbetrieb Eden Group, Mitbesitzer des legendären Bolero, Restaurant und Bar in Bangkok, Manager bei Siam Food Services. Übersiedelte 1997 von

และบาร์ในกรุงเทพมหานคร และเป็นผู้จัดการของร้านสยามฟูดเซอร์วิส จนใน ค.ศ. 1997 พรักเคินสกีได้ย้ายจากกรุงเทพมหานครไปยังเชียงใหม่ และได้เป็นเจ้าของกิจการใหญ่ทางการส่งออก มีโรงงานทำเครื่องเงิน และโรงหล่อโลหะ และนับตั้งแต่ ค.ศ. 2013 พรักเคินสกีก็ได้ดำรงตำแหน่งกงสุลกิตติมศักดิ์สาธารณรัฐออสเตรีย ณ นครเชียงใหม่

ดร. อรสา ไทยานันท์

Dr. Orasa Thaiyanan

ดร. อรสา ไทยานันท์สำเร็จการศึกษาจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ต่อด้วยการศึกษาด้านการสอนภาษาเยอรมันเป็นภาษาที่สองจากสถาบันเกอเธ่ มิวนิก และได้ศึกษาต่อด้านประวัติศาสตร์และวรรณคดีที่มหาวิทยาลัยแห่งกรุงเวียนนาในเวลาต่อมา โดยทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างไทย (สยาม) และออสเตรีย-ฮังการี” (1869-1917/1919) หลังจากนั้น ดร. อรสา เป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร โดยได้เขียนบทความลงในวารสารเฉพาะด้าน (*Wiener Völkerkundliche Mitteilungen* และ *TDLV-Forum*) พร้อมทั้งมีงานวิจัยในหัวข้อเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรีย-ไทย และในหัวข้อเรื่องศิลปะและดนตรีในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ในประเทศที่ใช้ภาษาเยอรมัน

Bangkok nach Chiang Mai; Siamese Traders Tee & Gewürz Großhandel und Export, First Edition Ltd. Silberwerkstatt und Brennerei Edelbrand Ltd. Seit Juni 2013 österreichischer Honorarkonsul in Chiang Mai.

Zunächst Studium der Pädagogik an der Chulalongkorn Universität, Bangkok, und Deutschlehrerdiplom am Goethe-Institut München, später Geschichte- und Germanistikstudium an der Universität Wien (Dissertation: *Die Beziehungen zwischen Thailand (Siam) und Österreich-Ungarn (1869–1917/1919)*). Danach langjährig als Dozentin für deutsche Sprache an der Kasetsart Universität, Bangkok, tätig. Publikationen in Fachzeitschriften (wie *Wiener Völkerkundliche Mitteilungen*, *TDLV-Forum*). Forschungsschwerpunkte: österreichisch-thailändische Beziehungen; Kunst und Musik des 19. Jahrhunderts im deutschsprachigen Raum.

ดร. พันธุ์อาจ ชัยรัตน์

Dr. Pun-Arj Chairatana

ดร. พันธุ์อาจ ชัยรัตน์ เป็นผู้ชำนาญการ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) และเป็นผู้ร่วมก่อตั้งและประธานโครงการด้านการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่บัณฑิตวิทยาลัยการจัดการและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ดร. พันธุ์อาจ ชัยรัตน์ เป็นนักอนาคตศึกษาที่มีบทบาทในการจัดทำแผนภาพอนาคตและแผนงานในโครงการระดับสากล เช่น โครงการสังคมคาร์บอนต่ำในเอเปค การวางแผนงานด้านโมชนเภสัชและอิเล็กทรอนิกส์ยานยนต์ การปรับโครงสร้างกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงการบริหารจัดการโครงการระดับภูมิภาคเกี่ยวกับอนาคตของมหานครขนาดใหญ่ในเอเชีย เป็นต้น

Dr. Pun-Arj Chairatana ist Direktor der Nationalen Innovationsagentur (*National Innovation Agency – NIA*) und zugleich Koordinator sowie Leiter des Projekts Technologien und Innovationen in der Abteilung für Innovation der Phra Chom Klao Technologischen Universität Thon Buri. Dr. Pun-Arj Chairatana ist als Zukunftsforscher mit der Planung der Zukunft auf internationaler Ebene betraut, beispielsweise mit dem Projekt einer karbonreduzierten Gesellschaft im Rahmen der APEC, der Planung im Sektor Drogenkonsum und für elektronischen Verkehr, der Stärkung des Wissenschafts- und Technologieministeriums, und der Planung künftiger Großstädte in Asien.

พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง

Luftwaffenmarschall Prajin Juntong

พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมอากาศยานจากโรงเรียนนายเรืออากาศ เมื่อ ค.ศ. 1976 และยังสำเร็จการศึกษาปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตและปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยรังสิต เมื่อ ค.ศ. 2003 และ ค.ศ. 2013 ตามลำดับ นอกเหนือจากตำแหน่งหน้าที่สำคัญในกองทัพอากาศ ซึ่งรวมถึง

Luftwaffenmarschall Prajin Juntong schloss sein Studium im Jahre 1976 mit einem akademischen Grad als Flugzeugingenieur an der Pilotenschule ab und graduierte mit einem akademischen Grad in politischer Wissenschaft der Rangsit Universtät im Jahre 2003 sowie im Jahre 2013 an der Luftwaffenakademie. Im Jahre 2012 zum Luftwaffenkommandeur

ตำแหน่งผู้บัญชาการทหารอากาศ เมื่อ ค.ศ. 2012 แล้ว พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง ยังเคยปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยทูตทหารอากาศประจำกรุงเบอร์ลิน กรุงปารีส และกรุงโรม ระหว่าง ค.ศ. 2000-2003 พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง เคยดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

befördert, diente Luftwaffenmarschall Prajin Juntong als stellvertretender Luftwaffenattaché in Paris und in Rom von 2000 bis 2003. Gegenwärtig ist Luftwaffenmarschall Prajin Juntong ehemaliger stellvertretender Ministerpräsident und Justizminister.

รองศาสตราจารย์ ดร. สุกกรี เจริญสุข

Associate Professor Dr. Sugree Charoensook

รองศาสตราจารย์ ดร. สุกกรี เจริญสุข สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิตศึกษาดนตรี (แซกโซโฟน) เป็นนักดนตรี ผู้ก่อตั้งวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อ ค.ศ. 1994 รวมถึงวง Bangkok Saxophone Quarter วง Dr. Sax Chamber Orchestra และวงดุริยางค์ฟิลฮาร์โมนิกแห่งประเทศไทย (Thailand Philharmonic Orchestra - TPO) เมื่อ ค.ศ. 1989 1993 และ 2005 ปัจจุบันรองศาสตราจารย์ ดร. สุกกรี เจริญสุข เป็นประธานมูลนิธิอาจารย์สุกรี เจริญสุข (Sugree Charoensook Foundation) ซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 2003

Associate Professor Dr. Sugree Charoensook promovierte in Musik (Saxophon) an einer US-amerikanischen Universität. Er ist Musiker, gründete im Jahre 1994 die Musikakademie an der Mahidol Universität, das Bangkok Saxophon Orchester im Jahre 1989, das Dr. Sax Kammerorchester im Jahre 1993, und das Thailand Philharmonic Orchestra - TPO im Jahre 2005. Gegenwärtig ist Dr. Sugree Charoensook Vorsitzender der Professor Sugree Charoensook Stiftung, gegründet im Jahre 2003.

อุลรีเคอ ซีซ

Mag. Ulrike Sych

อุลรีเคอ ซีซ เป็นนักร้องและอาจารย์ร้องเพลง โดยตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 2015 ได้ดำรงตำแหน่ง

Ulrike Sych ist Sängerin, Gesangspädagogin und seit 1. Oktober 2015 Rektorin der

อธิการบดีมหาวิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา ซึ่งสำเร็จการศึกษาสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ วิชาเอกการร้องเพลงและการเล่นเปียโน จากสถาบันโมซาร์ทในเมืองซัลทซ์บวร์ค ต่อมาได้ศึกษาต่อสาขาการร้องเพลงที่นครนิวยอร์กและประเทศอิตาลี ตั้งแต่ ค.ศ. 1990 ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา ถัดมาใน ค.ศ. 2007 ซึ่งได้รับเชิญไปสอนที่มหาวิทยาลัยเอกชน อันโนเทน บรุคเนอร์จนถึง ค.ศ. 2011 หลังจากนั้น ซึ่งได้รับเชิญให้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีของสถาบันการร้องเพลงและละครเพลง มหาวิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา นอกเหนือจากงานของมหาวิทยาลัยแล้ว ซึ่งยังได้แสดงคอนเสิร์ตในระดับนานาชาติอีกด้วย

ดร. วาณี ศัตราวหา ไมซิงเกอร์
Dr. Vane Satrawaha Meisinger

ดร. วาณี ศัตราวหา ไมซิงเกอร์ สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิตและปริญญาโทด้านเคมีวิทยาจากมหาวิทยาลัยกรุงเวียนนาด้วยทุนรัฐบาลสาธารณรัฐออสเตรีย ต่อมาได้สมรสกับศาสตราจารย์ ดร. ฟรีดริช ไมซิงเกอร์ (Prof. Dr. Mag. Friedrich Meisinger) นักเคมีวิทยาชาวออสเตรีย จึงย้ายไปทำงานในตำแหน่งหัวหน้าห้องปฏิบัติการ นักวิจัยเอก และอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์แห่งกรุงเวียนนา ตั้งแต่ ค.ศ. 1975 จนเกษียณอายุเมื่อ ค.ศ. 1998 ดร. วาณี ศัตราวหา ไมซิงเกอร์เป็นผู้มีบทบาทในการบริหารงานสมาคมออสเตรีย-ไทยถึง 12 ปี และเป็นผู้แทนหลักประจำองค์การสหประชาชาติ ณ กรุงเวียนนา ของสมาคมสตรีภาคพื้นแปซิฟิกและเอเชียอาคเนย์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ ตั้งแต่ ค.ศ. 2003 เป็นต้นมา

mdw – Universität für Musik und darstellende Kunst Wien. Sie studierte Musikpädagogik mit den Hauptfächern Gesang und Klavier am Mozarteum Salzburg und setzte anschließend ihre Ausbildung zur Sänglerin in New York und Italien fort. Der mdw gehört sie als Lehrende seit 1990 an. 2007 folgte sie einer Einladung an die Anton Bruckner Privatuniversität, an welcher sie bis zur Berufung zur Vizerektorin an der mdw 2011 das Institut für Gesang und Musiktheater leitete. Neben ihren universitären Verpflichtungen konnte sie eine internationale Konzerttätigkeit entfalten.

Dr. Vane Satrawaha Meisinger schloss ihre Studien mit dem Magistergrad und der Promotion im Fach Chemie an der Universität Wien ab, gefördert durch ein Stipendium der Republik Österreich. Sie ist mit Professor Dr. Mag. Friedrich Meisinger, einem österreichischen Wissenschaftler der Chemie, verheiratet und arbeitete als Leiterin der Untersuchungsabteilung der Fakultät für Arbeitsmedizin, als Forscherin und als Professorin an der Medizinischen Universität Wien seit dem Jahre 1975. Dr. Vane Satrawaha Meisinger war zwölf Jahre lang in der Leitung der Österreichisch-Thailändischen Gesellschaft tätig und ist Delegierte einer

Organisation der Vereinten Nationen in Wien. Seit dem Jahre 2003 ist sie Mitglied der thailändischen Sektion, unter dem Patronat Ihrer Majestät der Königin, der Frauenvereinigung des Pazifiks und Asiens.

วิชัย หาญพลาชัย Vichai Hanplachai

วิชัย หาญพลาชัย สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพจากโรงเรียนเทคนิคสัตหีบ รุ่นที่ 5 ปริญญาบัณฑิตจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และปริญญาโทบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อ ค.ศ. 1980 ได้เริ่มรับราชการครูระดับ 2 ที่โรงเรียนสารพัดช่างชลบุรี ต่อมาใน ค.ศ. 2013 ปฏิบัติราชการในตำแหน่งรองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ และตั้งแต่ ค.ศ. 2017 ถึงปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ

Vichai Hanplachai schloss seine Ausbildung mit dem Berufsdiplom der Technischen Schule Sattahip als Absolvent des 5. Jahrgangs ab, graduierte am Phra Chom Klao Institut für Technologie Thon Buri und an der Universität Burapha im Jahre 1980. Er begann seine Laufbahn als beamtete Lehrkraft im Rang 2 an der Saraphat-Berufsschule Chon Buri. Daraufhin wurde er im Jahre 2013 als stellvertretender Leiter der Technischen Akademie Sattahip berufen, deren Direktor er seit dem Jahre 2017 ist.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันชัย สุทธะนันท์ Assistant Professor Dr. Wanchai Sutthanat

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันชัย สุทธะนันท์ สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีบัณฑิต สาขาเภสัชกรรมจาก The School of Pharmacy, University of

Assistant Professor Dr. Wanchai Sutthanat graduierte in Pharmakologie an der School of Pharmacy, University of London,

London สหราชอาณาจักร เป็นอาจารย์ประจำคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และเคยดำรงตำแหน่งบริหารที่สำคัญของมหาวิทยาลัยศิลปากร ได้แก่ คณบดีคณะเภสัชศาสตร์ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ คณบดีคณะวิทยาการจัดการ และอธิการบดี (มีนาคม ค.ศ. 2017 - ธันวาคม ค.ศ. 2018) มีผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติต่าง ๆ มากมาย

Großbritannien. Er ist Professor an der Fakultät für Pharmazie der Silpakorn Universität und diente der Universität Silpakorn in wichtigen Funktionen als Dekan der Fakultät für Pharmazie, als stellvertretender Rektor im Bereich Forschung, als Dekan der Fakultät für Ressourcenmanagement und als Rektor von März 2017 bis Dezember 2018. Er veröffentlichte zahlreiche Forschungsergebnisse in internationalen Fachzeitschriften.

ประวัติผู้เขียนกวีนิพนธ์

Biografien der Dichterinnen und Dichter

เอ็ลฟริเดอ แกร์สเทิล
Elfriede Gerstl

เอ็ลฟริเดอ แกร์สเทิล เกิดเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน ค.ศ.1932 และถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 9 เมษายน ค.ศ.2009 ที่กรุงเวียนนา เนื่องจากแกร์สเทิลเป็นบุตรของบิดามารดาชาวยิวจึงจำเป็นต้องอาศัยอยู่อย่างหลบซ่อนในยุคนาซีจนได้เริ่มผลิตผลงานทางวรรณกรรมใน ค.ศ.1955 ในงานนี้ การเขียนบทกวีนิพนธ์ เรียงความ บทความ และบทความออกอากาศทางวิทยุ ที่ใช้ภาษาด้วยความระมัดระวังและได้รับการคัดสรรมาแล้วอย่างดีของเธอแสดงให้เห็นว่าเธอเป็นผู้ช่างสังเกตและใส่ใจในรายละเอียดของสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งใช้ภาษาได้อย่างว่องไว ฉียบคมและมีปฏิภาณไหวพริบ เธอเริ่มเป็นที่ยอมรับ

Als Kind jüdischer Eltern in Wien geboren, überlebte sie versteckt die NS-Zeit, und begann 1955 literarische Arbeiten zu veröffentlichen. In ihren behutsamen Gedichten Essays, Prosastücken sowie Texten für den Rundfunk zeigte sie sich als genaue Beobachterin des Alltags und Meisterin einer leichtfüßigen deutschen Sprache. Breite öffentliche Anerkennung wurde ihr erst in den letzten beiden Jahrzehnten ihres Lebens zuteil, etwa mit der Verleihung des Erich-Fried-

ของวงการวรรณกรรมอย่างกว้างขวางเมื่อ 20 ปีก่อน
เสียชีวิต โดยได้รับรางวัล “เอริช ฟรีท” (ค.ศ.1999)
รางวัล “เก-ออร์ค ทราเคิล” (ค.ศ.1999) และรางวัล
“ไฮม์ราท เบ็คเคอร์” (ค.ศ.2007)

(1999), des Georg Trakl- (1999), oder auch des
Heimrad-Bäcker-Preises (2007).

พรชัย แสนยะมูล

Pornchai Saenyamoon

พรชัย แสนยะมูล เป็นชาวภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เขาเกิดเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน ค.ศ.1971 ที่จังหวัดร้อยเอ็ด และเริ่มมีชื่อเสียงใน ค.ศ.1996 หลังจากได้เขียนวรรณกรรมเรื่อง “อยากให้เราอารมณ์ดีตลอดปีตลอดชาติ” ภายใต้นี้ พรชัยยังมีผลงานอื่น ๆ อีกกว่า 150 ชิ้น ซึ่งประกอบด้วยเรื่องสั้น นวนิยาย และวรรณกรรมสำหรับเด็ก ผลงานของเขามีชื่อเสียงเนื่องจากการใช้วรรณศิลป์ที่มีลักษณะเฉพาะตัว ผ่านการใช้ภาษาที่เรียบง่ายในการเขียนกวีนิพนธ์

Pornchai Saenyamoon stammt aus der nordöstlichen Region Thailands. Seinen literarischen Durchbruch erlebte er 1996 mit „I want you to be in a good mood all year for a lifetime“. Mittlerweile liegen 150 Publikationen von ihm vor, darunter Gedicht, Kurzgeschichten, Novellen und Kinderbücher. Die Bekanntheit seiner Arbeit verdankt er seinem einzigartigen poetischen Stil, anhand dessen er Poesie aus einfachen Worten entstehen lässt.

จากเจ้าพระยาสุทัศน์: 150 ปี สัมพันธไมตรีไทย – ออสเตรเลีย

ISBN: 978-616-407-440-8

กระทรวงการต่างประเทศ ราชอาณาจักรไทย

กระทรวงกิจการยุโรป การบูรณาการ และการต่างประเทศ สาธารณรัฐออสเตรเลีย

บรรณาธิการบริหาร

สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียนนา

มรกต ศรีสวัสดิ์

ทรงศักดิ์ สายเชื้อ

ฐิติพร จิระสวัสดิ์

พลพงษ์ วังแพน

กมลวรรณ ศรีโพธิ์ศิลป์

กรกช ภารัชสิทธิ์

เอกอัครราชทูต

อดีตเอกอัครราชทูต (พ.ศ. 2560-2561)

อัครราชทูต

อัครราชทูตที่ปรึกษา

ที่ปรึกษา

เลขานุการเอก

กระทรวงกิจการยุโรป การบูรณาการ และการต่างประเทศ สาธารณรัฐออสเตรเลีย

เทเรซา อินด์เยอีน

คริสเตียน เอาเทนกรูเบอร์

ผู้อำนวยการฝ่ายความสัมพันธ์

ระหว่างประเทศด้านวัฒนธรรม

หัวหน้าฝ่ายความตกลงร่วมมือทาง

วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

บรรณาธิการ

อันนา กาดคินสกี

ตุลย์ อิศรางกูร ณ อยุธยา

บรรณาธิการผู้ช่วย

วรตกร เลิศรัตน์

แปลภาษาไทย-เยอรมัน

คาร์ล เวเบอร์

นฤมล จ้าวสุวรรณ

พิสูจน์อักษร

ณัฐนิชา ศุภมิตรพิบูลย์

สุคนธา เกือกกิจ

วรตกร เลิศรัตน์

ออกแบบศิลป์

อาภาสิริย์ ลีลาประภาภรณ์

สุธาวัฒน์ ดงทอง

วรตกร เลิศรัตน์

จัดพิมพ์

ศูนย์ยุโรปศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ครั้งแรก

สิงหาคม พ.ศ. 2562

พิมพ์ที่

บริษัท วี พลัส กรุ๊ป (ไทยแลนด์) จำกัด กรุงเทพมหานคร

Von der Donau an den Chao Phraya:

150 Jahre Freundschaft Verbindungen zwischen Österreich und Thailand

ISBN: 978-616-407-440-8

Ministerium für auswärtige Angelegenheiten, Königreich Thailand

Bundesministerium für Europa, Integration und Äußeres, Republik Österreich

Chefredakteure

Königlich Thailändische Botschaft in Wien

Morakot Sriswasdi	Botschafterin
Songsak Saicheua	ehemaliger Botschafter (2017–2018)
Thitiporn Chirasawadi	Gesandte
Bolbongse Vangphaen	Gesandter
Kamolwan Sriposil	Botschaftsrätin
Korakot Parachasit	Erster Botschaftssekretär

Bundesministerium für Europa, Integration und Äußeres,
Republik Österreich

Teresa Indjein	Botschafterin, Leiterin der Sektion für Kulturelle Auslandsbeziehungen
Christian Autengruber	Gesandter, Referatsleiter V.1c - Kultur- und WTZ-Abkommen, Auslandsdienst (Gedenk-, Friedens- und Sozialdienst)

Redakteure	Anna Gadzinski Tul Israngura Na Ayudhya
Schnittassistent	Voradon Lerdrat
Übersetzer	Karl Weber Narumon Ngaosuwan
Korrektorat	Nutnicha Supamitpiboon Sukontha Kuakit Voradon Lerdrat
Layout	Arpasiri Leelaprapaporn Sutawat Dongthong Voradon Lerdrat

Bearbeitung

Zentrum für europäische Studien der
Chulalongkorn Universität

© 2019

Druck

We Plus Group (Thailand) Co., Ltd., Bangkok

**ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ ราชอาณาจักรไทย (CIP)
Publikationsdatenkatlog des thailändischen Nationalbibliotheks (CIP)**

จากเจ้าพระยาสุรดาบุบ: 150 ปี สัมพันธไมตรีไทย – ออสเตรีย = Von der Donau an den Chao Phraya: 150 Jahre
Freundschaft Verbindungen zwischen Österreich und Thailand. -- กรุงเทพฯ: ศูนย์ยุโรปศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2562.
234 หน้า.

1. ไทย -- ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ -- ออสเตรีย. 2. ออสเตรีย -- ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ -- ไทย. I. เวเบอร์, คาร์ล,
ผู้แปล. II. นฤมล จิวสุวรรณ, ผู้แปลร่วม. III. ชื่อเรื่อง.

327.5930436
ISBN 978-616-407-440-8

หนังสือเล่มนี้เป็นลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ ราชอาณาจักรไทย และ กระทรวงกิจการยุโรป การบูรณาการ และการ
ต่างประเทศ สาธารณรัฐออสเตรีย ห้ามผู้ใดทำซ้ำ คัดลอก ลอกเลียน ดัดแปลง ปลอมแปลง และจัดเผยแพร่ โดยมุ่งประโยชน์ในเชิงพาณิชย์
เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากทั้งกระทรวงการต่างประเทศ ราชอาณาจักรไทย และ กระทรวงกิจการยุโรป การบูรณาการ และการต่างประเทศ
สาธารณรัฐออสเตรีย เป็นลายลักษณ์อักษร

Die Urheberrechte für dieses Buch liegen beim Ministerium für auswärtige Angelegenheiten, Königreich Thailand,
und beim Bundesministerium für Europa, Integration und Äußeres, Republik Österreich. Daher ist das Reproduzieren,
Kopieren, Ändern und Veröffentlichen für kommerzielle Zwecke ohne die geschriebene Genehmigung vom Ministerium
für auswärtige Angelegenheiten, Königreich Thailand, und dem Bundesministerium für Europa, Integration und Äußeres,
Republik Österreich, untersagt.

ข้อคิดเห็นในบทความภายในหนังสือเล่มนี้เป็นเพียงข้อคิดเห็นส่วนบุคคลของผู้เขียนบทความเท่านั้น กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องมี
ข้อคิดเห็นที่สอดคล้องกับข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความแต่อย่างใด

Die Ansichten in den einzelnen Artikeln gelten als persönliche Meinung des Autors. Die Redaktion muss nicht unbedingt
den gleichen Standpunkt vertreten.

การออกพระปรมาภิไธย พระนามาภิไธยและพระนามเจ้านายในพระราชวงศ์ รวมถึงบรรดาศักดิ์ ยศและราชทินนามขุนนางและข้าราชการ
ในหนังสือเล่มนี้ จะใช้พระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย พระนาม บรรดาศักดิ์ ยศ หรือราชทินนาม ณ จุดเวลาของเหตุการณ์ที่มีการกล่าวถึง
พระราชวงศ์ ขุนนาง หรือข้าราชการท่านนั้น

Die Namen der Mitglieder der königlichen Familie sowie die Ränge der Adlige und Beamte in diesem Buch sind die
Namen und Ränge zum Zeitpunkt der beschriebenen Ereignisse.

150
YEARS

OF FRIENDSHIP
BETWEEN THAILAND
AND AUSTRIA

กระทรวงการต่างประเทศ ราชอาณาจักรไทย
Ministerium für auswärtige Angelegenheiten
des Königreiches Thailand

Bundesministerium
Europa, Integration
und Äußeres

กระทรวงกิจการยุโรป การบูรณาการ
และการต่างประเทศ สาธารณรัฐออสเตรีย

